POVESTEA FRUMOASEI HACIKAZUKI

Basme japoneze

Traducere de Alexandru Ivănescu

C U P R I N S

PREFAŢA

Exact acum trei sute de ani, în timpul călătoriei sale de întoarcere din China, cărturarul român Nicolae Spătaru Milescu scria despre Japonia – ca încheiere la cartea sa Descrierea celei dintâi părţi a pământului numită Asia în care se află şi împărăţia Chinei cu oraşele şi provinciile sale – una dintre cele mai intere – santé relatări documentare cunoscute în literatura europeană a timpului: Descrierea vestitei şi marii insule a japonezilor şi ce se află acolo.[1]

Folosind cu mare grijă foarte puţinele însemnări scrise cunoscute pe atunci ale geografilor chinezi, ale lui Marco Polo sau ale unor misionari iezuiţi, dar mai ales informaţii personale, învăţatul călător ne-a lăsat o descriere plină de poezie care învăluie acele ţinuturi îndepărtate într-un nimb de mister:

„Marea şi vestita insulă a Japoniei, consemna Milescu, începe, aşa cum scriu despre ea geografii chinezi, din faţa gurilor râului Amur şi se întinde până departe prin faţa împărăţiei chineze. Şi uneori din împărăţia chineză până în Insula japoneză se navighează în două zile şi

trei nopţi, dar de la gura Amurului este mai departe şi asta încă nu se ştie… Această insulă este stăpânită de diferiţi hani şi fiecare îşi are ţara lui şi oraşele sale, şi cel mai mare dintre toţi aceştia este cel care locuieşte în mijlocul acelei insule, într-un oraş căruia i se spune Masak1 şi pe întreaga insulă sunt până la 50 de hani. Populaţia acestei insule este foarte curajoasă atât în călătoriile pe uscat, cât şi pe mare…

Originea numelui japonezilor este chinezească pentru că chinezii i-au numit pe ei ghepuei şi ei de asemenea îşi zic ghe-puien 2, adică «răsăritul soarelui» sau «cel dintâi sălaş al soarelui»; iar chinezii numesc astfel Japonia pentru că statul acela este mai departe decât toate împărăţiile şi cel mai însemnat către răsărit, căci de acolo răsare soarele peste China…”

Descrierea pe care a făcut-o Nicolae Spătaru Milescu este un amestec de elemente legendare şi date reale geografice, comunicându-ne impresia că Japonia este o ţară izolată de restul lumii. Şi, de fapt, această imagine a unei lumi misterioase şi îndepărtate, despre care informaţiile – în afara cercurilor de specialişti – ajungeau rar şi mai ales sub forma scrierilor literare; al notelor de călătorie, de cele mai multe ori romanţate, sau al unor ştiri senzaţionale, a dăinuit, pentru sfera de cultură europeană, multă vreme. În secolul nostru însă, Orientul îndepărtat a început să reţină din ce în ce mai mult atenţia, iar după cel de-al doilea război mondial explozia informaţională ne-a adus în faţă o Japonie surprinzătoare, cu un popor viguros şi harnic, cu o industrie foarte dezvoltată şi o tehnologie modernă, cu o cultură străveche, superioară, într-un cuvânt ni s-au deschis nişte ferestre largi spre o civilizaţie despre care până atunci se ştia mai puţin.

În ceea ce priveşte cultura orală japoneză, datele pe care le avem sunt încă foarte sumare şi-orice contribuţie la cunoaşterea vieţii obişnuite de fiecare zi, a modului de a munci, de a gândi, de a simţi şi de a se purta al japonezilor, ne va ajuta să-i cunoaştem mai bine în ceea ce le este specific.

Antologia de proză populară japoneză, pe care „Biblioteca pentru toţi” o prezintă în volumul acesta, este din toate punctele de vedere binevenită. Nu numai că ea ne oferă un număr de basme,

povesti şi povestiri deosebit de frumoase şi care dezvăluie preţioase virtuţi artistice, dar ne ajută totodată să înţelegem şi faptul că folclorul japonez, în genere cultura populară japoneză, ne este nu numai accesibilă dar şi apropiată ca sensibilitate. Ea are nenumărate puncte de contact cu cultura orală a altor popoare din zona răsăriteană şi chiar din aria europeană, bineînţeles exprimate în forme specifice, care o fac părtaşă la procesul de îmbogăţire a culturii orale a omenirii. Astfel se risipesc, printr-un contact direct, multe din misterele care alcătuiau cu ani în urmă prejudecata izolării Japoniei de viaţa spirituală a celorlalte popoare. Cunoaşterea şi studierea competentă a faptelor şi elementelor de cultură populară orală a diferitelor popoare contribuie astfel în cel mai înalt grad la clarificarea procesului de circulaţie a culturii de la un popor la altul, ajută la stabilirea şi conturarea caracteristicilor etnice şi zonale în cultura orală a popoarelor, la luminarea unor perioade din istoria omenirii pentru care nu s-au găsit încă documente materiale. De aici şi importanţa crescândă care se acordă în toată lumea culegerii şi studierii faptelor de cultură populară orală.

Interesul pentru culegerea şi studierea sistematică a basmelor populare a apărut în Japonia odată cu tipărirea celei dintâi colecţii de naraţiuni populare autentice, făcută de Kunio Yanagita în anul 1910. Fiind inspector în Ministerul Agriculturii – pe când se afla cu treburile funcţiei sale într-un district al Japoniei, Tono, ca mare iubitor de folclor şi interesat de tradiţiile populare săteşti – Kunio Yanagita a întâlnit un ţăran care l-a cucerit cu talentul său de povestitor. L-a ascultat, a transcris apoi toate poveştile pe care ţăranul i le-a spus şi le-a tipărit. Interesul. pentru cercetarea naraţiunilor şi tradiţiilor populare fusese stârnit. De atunci mulţi cărturari de vază japonezi s-au alăturat acţiunii de culegere şi cercetare a literaturii populare orale, printre aceştia un loc de seamă ocupând şi Keigo Seki, colaborator şi prieten al lui Yanagita. Astăzi, în Japonia se află culese în jur de 25.000 de naraţiuni populare, mare parte tipărite în diferite colecţii, dintre care colecţia tipărită de Editura Miraisea din Tokio, în anii 1958 – 1962, numără 42 de volume – pentru fiecare judeţ al ţării câte un volum, în ceea ce

priveşte lucrările cu caracter ştiinţific, sunt binecunoscute Clasificarea şi catalogul basmelor japoneze. tipărită între 1950 şi 1958 de Keigo Seki, în care se găseşte şi un index de tipuri de naraţiuni deosebit de preţios, ca şi lucrarea lui Hiroko Ikeda, un Catalog al tipurilor ţi motivelor din literatura populară japoneză, scris în anul 1955, ca dizertaţie de doctorat. Dar ceea ce mi se pare foarte interesant este faptul că cercetătorii japonezi au ajuns la concluzia revelatoare că 80% din basmele japoneze corespund tipurilor consemnate în Catalogul Aarne-Thompson pentru aria de cultură indo-europeană, infirmând încă o dată prejudecata izolaţii insulare a culturii populare japoneze.

Contactul oamenilor de cultură şi scriitorilor japonezi cu poveştile, legendele, povestirile şi snoavele populare este în Japonia extrem de vechi. Faptele dovedesc astfel că multe motive narative care se găsesc astăzi în basmele japoneze au fost consemnate în scris, încă din secolele al VII-lea şi al VIII-lea, în cunos – cutele colecţii de documente Kogiki şi Nihonişioki.

Kogiki este cea dintâi carte scrisă în limba japoneză şi care s-a păstrat. Ea a fost terminată în anul 712 şi conţine mituri ce stau la baza credinţelor Şinto, bazate pe contemplarea naturii – astre, munţi, ape, animale şi plante –, prin care se pretinde că vorbesc zeii şi care la rândul lor sunt personificate şi zeificate, şi pe cultul strămoşilor. În Kogiki sunt scrise şi cronicile vechi, care explică geneza lumii după credinţele populare, precum şi presupusa legătură dintre divinităţile poporului şi dinastia imperială. Cartea este o compilaţie de felurite naraţiuni, scrise probabil de cărturarii şi recitatorii instruiţi în şcolile şi universitatea întemeiate de mikadoul Tenki (622 – 671).

Nihonşioki este scrisă în limbile chineză şi japoneză de un savant cu numele Yasumară, după cum i-a fost dictată de un vestit recitator, Hiyeda no Are; despre acesta se spune că avea o memorie atât de bună, încât „putea să povestească tot ce-i trecea prin faţa ochilor şi să ţină minte tot ce-i suna în urechi”. Cartea a fost terminată în anul 720 şi cuprinde, asemenea cărţii Kogiki, mituri, legende, poezii, precum şi date în legătură cu istoria Japoniei până în anul 697. Din punct de vedere literar, Nihonşioki este mai bine scrisă, fiind în multe

privinţe superioară culegerii anterioare.

Şcolile despre care am amintit şi cărţile scrise în epoca respectivă erau însă destinate, şi au servit multe secole după aceea, clasei privilegiate a samurailor, ştiinţa de carte începând să pătrundă în mase abia în secolul al XVIII-lea. Cu toate acestea, atât colecta Kogiki cât şi Nihonşioki fiind alcătuite pe motive narative mitice, cuprind numeroase elemente de cultură populară orală, unele cu circulaţie universală.

Din aceste străvechi anale se pot desprinde datele legendare ale istoriei Japoniei, dar se poate urmări şi felul cum s-a născut şi s-a dezvoltat cultura populară japoneză, sub diversele ei aspecte şi părţi constitutive, izvoarele de unde s-a inspirat, între, care trebuie menţionată în primul rând cultura prestigioasă a poporului chinez, care avea documente scrise încă de acum patru mii de ani şi care a început să alcătuiască anale încă de acum două mii opt sute de ani – fapt unic în cultura universală.

Referindu-se la caracterul şi sorgintea elementelor de cultură japoneză, Nicolae Milescu semnala apropierea de ceultura chineză ca şi diferenţierea care s-a produs în funcţie de specificul spiritual al poporului japonez. „Limba japonezilor, scria marele nostru cărturar, se deosebeşte în totul de limba chineză, însă în ce priveşte credinţa, învăţătura şi scrierea, totul au luat de la chinezi, doar că în scriere japonezii au făcut multe adăugiri din pricina deosebirii fireşti de limbă. La ei se poartă haine la fel cum purtau vechii chinezi, haină largă cu mâneci lungi şi largi, iar ceea ce scrie oarecine l, că din chinezii surghiuniţi şi-au făcut începutul locuitorii japonezi, este totul minciună, căci niciodată chinezii nu scriu aşa ceva…”

Presupunem a fi un scriitor iezuit.

În legătură cu începuturile istoriei poporului japonez, Milescu da mai mult credit geografilor chinezi, reproducând şi una din legendele privitoare la întemeierea statului japonez. După această legendă, „… vestitul şi viteazul împărat Ksi2, după ce a cucerit toată China şi i-a supus pe mongoli şi alte state învecinate, a trimis flota pe mare şi a cucerit toate insulele din mare şi chiar India, iar când s-a

văzut el cu atâtea biruinţe în glorie şi slavă, a început să se gândească cum să găsească pentru el vreo rădăcină, ori alt leac, pentru ca să nu mai moară niciodată, dar nu a găsit nimic. De multe ori şi astăzi unii chinezi naivi se căznesc cu asemenea treabă, deoarece ei nu cred în învierea morţilor.

Apoi, în vremea acelui împărat Ksi, a fost un voievod al luptătorilor de pe mare, care, din întâmplare, a ajuns în Insula japoneză şi a văzut cât de frumos este pământul acela şi că pe el trăiesc puţini ţărani. Şi astfel s-a gândit să-l înşele pe împăratul chinez Ksi şi să-şi făurească pentru sine un titlu împărătesc şi să-şi dobândească o împărăţie veşnică. Şi venind la împărat, i-a spus că a găsit pe mare, departe, o insulă, un pământ nou, pe care s-ar putea afla cu adevărat leacul acela care-i face pe oameni nemuritori. Trebuie însă să-i dea trei sute de feciori şi trei sute de fecioare, căci aşa e hotărât de Dumnezeu, că fără atâţi tineri şi fecioare nu-i cu putinţă să se dobândească acel leac.

Şi astfel împăratul Ksi s-a încrezut în vorbele omului aceluia, pentru că era tare doritor de lucrul acesta şi se temea de moarte ca de un mare duşman; iar de atunci. Îndată a poruncit împăratul să facă o flotă de mare, să strângă oşteni şi pe tinerii şi pe fecioarele acelea şi să plece în mare grabă. Şi voievodul luând ostenii şi oamenii a pornit spre ţara aceea şi fără să-i pese de leac, a început a clădi oraşe şi a se aşeza în acea ţară plină, de argint şi de roade, ajungând el astfel cel dintâi han japonez, iar de la acela împărăţia s-a mărit...”

Legenda are corespondenţă şi în tradiţia orală japoneză, unde se vorbeşte despre un anume Gimu, care, în fruntea unei armate de cuceritori, şi-a aşezat reşedinţa ca cel dintâi împărat în provincia Yamato, venind din insula Kiuşiu, de mult, de mult...; iar unii cercetători consideră că japonezii ar fi la origine din ţinuturile de nord ale Asiei, de alt neam decât chinezii. Cert este că primul document despre învăţarea limbii chineze de către japonezi este un document din anul 405 e.n., în care se spune că un prinţ imperial japonez avea ca profesor de limba chineză pe un învăţat coreean, pe nume Van-ghin.

Literatura scrisă japoneză poate fi cunoscută însă în evoluţia ei

doar cu începere din secolele VI-VII, datorită celor două cărţi amintite mai sus, cu toate că rădăcinile ei se întind mult mai departe în timp, în tradiţia orală a unui trecut foarte îndepărtat. De aceea nu este deloc surprinzător ca, pe lângă compoziţiile poetice vizibil făcute de cărturari, mânuâtori ai condeiului şi cititori de alte scrieri poetice, să găsim şi texte transcrise din literatura orală, cântece cu puternică rezonanţă populară, legende, tradiţii, basme, cu trăsăturile lor caracteristice imprimate de circulaţia orală până în momentul în care au fost consemnate în scris. Sunt documente deosebit de preţioase, pentru că ne fixează, ia o dată anumită, nişte variante ale unor producţii literare în permanentă mişcare prin circulaţia orală şi ne înlesnesc nisle confruntări de motive narative în două sau mai multe ipostaze: aceea de la data când au fost consemnate în scris, şi cea actuală, răstimp de peste un mileniu, în care producţiile literare respectiva au continuat să circule în tradiţia orală. Astfel, un document de creaţie spirituală capătă consistenţă materială şi devine apt pentru considerarea istorică a faptelor de cultură bazate în general pe documente scrise.

Aceste basme, legende, poveşti şi poezii mai scurte sau mai întinse, deşi milenare şi create de un popor aflat la zeci de mii de kilometri depărtare, ne cuceresc prin frumuseţea lor şi prin bogăţia de sentimente care şterg distanţele, lăsând să se manifeste apropierea spirituală, care sugerează multe puncte de contact îţi simţire, în reprezentări artistice, în ceea ce este general uman.

Iată cum, pentru cei care cunosc basmul popular românesc al balaurului cu şapte capete, sau pentru cei care cunosc doar legenda lui Perseu şi a Andromedei din mitologia greacă, o poveste japoneză scrisă în secolul al VII-lea al erei noastre nu mai are nimic exotic şi nici îndepărtat, decât în măsura în care citind-o o raportăm la distanţele geografice:

„Se spune că zeul Haya-susa-no-vo, fiind izgonit din cer din pricina purtării sale urâte, a coborât pe pământ şi ajungând pe malul unui râu din provincia izdumo, a văzut plutind pe apă Un beţişor cu care se mănâncă. Atunci, luminăţia sa Haya-susa-no-vo, gândindu-se că

în susul apei trebuie să locuiască oameni, a pornit să-i caute şi a găsit un bătrân şi o bătrână care erau aşezaţi de o parte şi de alta a unei fete tinere şi care plângeau.

— Cine sunteţi voi? Bătrânul răspunse:

— Slujitorul vostru, pe care îl vedeţi, este o zeitate a pământului şi numele său este Acinazuci, fiul marelui zeu al muntelui. Numele soţiei mele este Tenâzuci, iar fiica mea se numeşte Kucinadehime.

— Dar de ce plângeţi? Bătrânul răspunse:

— Am avut opt fete, dar şarpele „De-opt-ori-despicat” din Kochi vine în fiecare an şi le mănâncă. Acum este timpul venirii sale şi de aceea plângem.

— Spune-mi cum arată şarpele, spuse Haya-susa-no-vo.

— Ochii lui sunt roşii, asemenea coacăzelor de iarnă. Are un trup cu opt cozi şi opt capete, iar corpul îi este acoperit cu muşchi de pădure, cu cedri şi cu pini, întinzându-se peste opt dealuri şi opt văi. Pântecul îi este sângeriu şi când îi priveşti pare cuprins de flăcări.

Atunci luminăţia sa Haya-susa-no-vo îi spuse bătrânului:

— Dacă fata aceasta este a ta, vrei să mi-o dai mie? Cu vocea plină de respect bătrânul spuse:

— Nu vă cunosc onorabilul nume.

— Sunt fratele cel mai mare al zeiţei soarelui şi am căzut din cer, răspunse Susa-no-vo.

Atunci, zeităţile Acinazuci şi Tenâzuci spuseră:

— Dacă este aşa, ţi-o dăruim cu plecăciune. Haya-susa-no-vo a luat îndată fata şi a preschimbat-o într-un pieptene cu mulţi dinţi pe care l-a înfipt în păr şi a spus divinităţilor Acinazuci şi Tenâzuci:

— Pregătiţi nişte sake (rachiu de orez) cu o tărie de opt ori mai mare. De asemenea faceţi aici de jur-împrejur un gard mare, să aibă opt porţi, iar lângă fiecare poartă să fie opt postamente, pe fiecare postament să fie un vas pentru sake, şi fiecare vas să fie umplut cu sake cu o tărie de opt ori mai mare. Pe urmă aşteptaţi.

Făcând toate preparativele după porunca stăpânului, au început să aştepte. Atunci, într-adevăr, şarpele cu opt capete a venit şi vârându-şi fiecare cap în câte un vas a început să lipăie rachiul, îndată

s-a îmbătat şi toate capetele au adormit. Atunci Haya-susa-no-vo trase de la brâu sabia lungă de şase coţi şi omori şarpele, iar râul se umplu de sânge. Dar, când a lovit şarpele peste mijloc, gura paloşului i s-a rupt. Foarte mirat, l-a străpuns şi l-a tăiat în două. În pântecele şarpelui era o sabie mare şi ascuţită. Haya-susa-no-vo a luat sabia aceea şi socotind că este un lucru rar şi ne mai întâlnit, a dus-o în dar zeiţei soarelui. Este sabia cea mare Kusa-naghi”.

Poate că din lectură se simte oarecum stilul uşor manierist, dar nu trebuie să pierdem din vedere că, deşi textul a fost scris după o legendă orală în secolul al VII-lea sau al VIII-lea, cel care l-a fixat aparţinea unei categorii sociale care vorbea în felul acesta – manierism specific literaturii japoneze şi cultivat în special de categoria socială a samurailor.

În poezie, exprimarea este mai spontană, şi versul a ferit textul de schimbări intruse. În Manyoşiu, o colecţie de versuri din secolul al IX-lea, se află o baladă populară – i-am spus noi – dintre cele mai vechi (desigur mult mai veche decât colecţia, însăşi) şi care, deşi tradusă în proză, îşi păstrează tot farmecul poetic şi prospeţimea naraţiunii:

„Într-o zi ceţoasă de primăvară, m-am oprit din plimbare pe ţărmul din Suminoye. Şi pe când priveam la bărcile de pescari ce se legănau, mă gândeam la povestea de demult despre Uraşima din Mizunoye, care, mândru de îndemânarea lui în a pescui tonul şi calcanul, nu se întorsese din larg de şapte zile, ci continua să vâslească pe ocean dincolo de zare. Acolo i-a fost dat s-o întâlnea & că pe fata zeului mării. Şi-au jurat credinţă şi au pornit-o spre ţara nemuririi. Mână în mină au intrat amândoi într-o minunată locuinţă chiar în palatul zeului mării. Acolo ar fi putut să rămână pentru totdeauna fără să îmbătrânească, fără să moară niciodată, dar necugetatul acestei lumi îi vorbi astfel soţiei sale: «Aş dori pentru puţin timp să mă întorc la mine acasă şi să vorbesc cu tata şi cu mama; mâine mă voi întoarce». Astfel vorbi, şi soţia sa răspunse: «Dacă vrei să revii în ţara nemuririi şi să mai vieţuieşti cu mine ca şi până acum, bagă bine de seamă cum ai să deschizi această cutie». A stăruit mult asupra acestui sfat. Uraşima întorcându-se la Suminoye, îşi căută cu privirea locuinţa, dar nu zări

nicio casă; îşi căută atunci cu ochii satul, dar nu văzu niciun sat. Foarte mirat, i se năzări un gând: «în timpul celor trei ani de când am plecat, casa n-ar fi putut să dispară fără să rămână măcar gardul. Dacă aş deschide puţin caseta, oare n-aş putea s-o văd ca – mai înainte?» Spunând acestea el întredeschise preţioasa casetă, din care ţâşni un nor alb, care porni întinzându-se către ţara nemuririi. El alergă, strigă, îşi fâlfâi mânecile, se rostogoli la pământ şi-şi lovi picioarele unul de celălalt, îndată inima i se topi; zbârcituri i-au acoperit trupul care fusese aşa de tânăr; părul, care fusese aşa de negru, i-a albit; îndată i-a pierit şi răsuflarea. În sfârşit, viaţa l-a părăsit… Şi iată, acolo, se afla altă dată coliba lui Uraşima din Mizunoye”. Plină de un puternic dramatism, mai ales încheierea ne poartă cu gândul spre basmul românesc: Tinereţe fără bătrâneţe şi viaţă fără moarte povestit de Petre Ispirescu, ca şi spre legenda celtică a întoarcerii lui Osian în şesurile Erinului. Eroul, pornit în căutarea unei vieţuiri mai depline, dacă nu-şi poate regăsi legătura cu spiţa neamului său – în toate trei poveştile: casa – atunci se spulberă, dispare. Metafora este la fel de puternică în toate cele trei cercuri de cultură populară, deşi distanţele în timp şi spaţiu între cele trei creaţii sunt apreciabile.

Caracteristic pentru cultura veche japoneză este însă marea abundenţă a poeziei. Poeţii, printre care şi multe femei, se numără cu miile încă din secoaele VIII-X. Încurajarea poeţilor venea în primul rând din partea împăratului sub patronajul căruia se organizau din când în când concursuri de poezie. Cele mai Bune poeme erau adunate în volume, iar autorii care aveau câte douăzeci sau treizeci de piese într-o astfel de antologie, se bucurau de mare prestigiu. Astfel, Colecţia celor zece mii de jile sau Manyoşiu, care a fost alcătuită în secolul al IX-lea, cuprinde peste 4.000 de poezii scrise de o legiune de poeţi în secolele al VII-lea şi al VIII-lea. În ele cititorul găseşte o atmosferă specifică, izvorâtă din permanenţa unei culturi orale pregnante, de care poeţii nu au putui face abstracţie, cu toată cultura lor cărturărească din şcolile imperiale şi cu toaă apartenenţa lor la o anumită clasă socială, atmosferă pe care am intuit-o şi în literatura de provenienţă orală.

Şi dacă poezia cultă a fost apanajul cărturarilor încă de la începuturile literaturii japoneze, cultura orală populară s-a exprimat cu predilecţie în naraţiuni din toate speciile, păstrându-şi caracterele oralităţii chiar şi atunci când, fiind receptate şi consemnate de cărturari, aceştia le-au imprimat personalitatea lor artistică, potrivit talentului lor şi condiţiilor social-istorice din timpul când au făcut transcrierea piesei respective. În ele se comunică mai simplu, mai direct, faptul de cultură orală încărcat de toate semnificaţiile trăirii lui, în realităţi comparabile imediat, într-o poveste scrisă în a doua jumătate a secolului al X-lea este relatată cu căldură şi duioşie o întâmplare – poate imaginată doar în coordonatele ei secundare – căreia îi găsim o reflectare peste timp şi spaţiu în tezaurul legendar românesc.

„Trăia odată, în provincia Tu, o fată tânără de care se îndrăgostiseră în acelaşi timp doi tineri. Unul, Mubara, locuia în aceeaşi provincie, celălalt, Cinu, era din provincia Izumi.

Aceşti doi tineri însă erau de aceeaşi vârstă şi foarte asemănători la chip şi la statură. Fata se gândea să-l aleagă drept soţ pe acela care o iubea mai mult, dar nici în dragostea lor pentru ea nu se vedea vreo deosebire. Când se însera, tinerii veneau împreună, iar când îi aduceau vreun dar, acestea erau asemănătoare. Nu se putea spune că vreunul dintre ei l-ar fi întrecut pe celălalt, încât tânără se afla într-o mare încurcătură. Dacă ei şi-ar fi arătat în mod grosolan sentimentele, fata i-ar fi îndepărtat pe amândoi. Dar cum zile şi luni în şir şi unul şi celălalt veneau doar până la uşa ei şi-i mărturiseau dragostea, atenţia lor o făcea nefericită. Şi cu toate că nu au fost niciodată încurajaţi, amândoi continuau să vină cu darurile lor asemănătoare.

Părinţii fetii îi spuneau:

— Este păcat că lunile se scurg după luni şi anii se scurg după ani în acest chip nepotrivit. Este stânjenitor să asculţi suspinele acestor doi tineri şi totul fără niciun rezultat. Dacă te-ai căsători cu unul din ei, dragostea celuilalt ar înceta.

Tânără fată răspundea:

— Tot aşa gândesc şi eu, dar sunt dureros de încurcată văzând asemănarea dragostei lor. Ce pot face?

Pe vremea aceea, oamenii trăiau în corturi pe malul râului Ikuta. Părinţii fetei trimiseră să-i cheme la ei pe cei doi îndrăgostiţi şi le spuseră:

— Fiica noastră este în mod dureros încurcată de asemănarea dragostei pe care voi – tineri domni – i-o mărturisiţi amândoi. Dar noi dorim să luăm astăzi o hotărâre într-un fel sau altul. Unul din voi este străin, venit dintr-un ţinut îndepărtat. Celălalt, care este localnic, şi-a dat şi el multă osteneală. Purtarea voastră a amândurora este privită de noi cu toată prietenia. Amândoi tinerii au ascultat cele spuse cu o bucurie respectuoasă. De aceea, continuară părinţii, vă cerem să ochiţi cu arcurile voastre păsările acestea de apă care înoată pe râu. Vom da mâna fiicei noastre aceluia care va ochi una din ele.

— O idee minunată! spuseră tinerii, dar când au tras cu arcul, unul a nimerit capul şi celălalt coada aceleiaşi păsări. Văzând aceasta, tânără fată, mai încurcată ca niciodată, strigă:

Obosită de viaţă
Vreau să mă arunc
În râul Ikuta
În ţara lui Tu.
Ikuta (câmpul vieţii) pentru mine
Este doar un nume
Şi nimic mai mult.

Cum rosti aceste vorbe fata se şi aruncă în valurile care se rostogoleau la picioarele cortului. La strigătele disperate ale părinţilor, cei doi tineri s-au avântat îndată în apa fluviului în acelaşi loc. Unul a prins corpul fetii de un picior, celălalt i s-a agăţat de braţ şi amândoi au murit împreună cu ea. Părinţii, nebuni de durere, i-au pescuit corpul şi i l-au acoperit cu lacrimi şi bocete. Părinţii celor doi îndrăgostiţi veniră şi ei şi ridicară morminte de fiecare parte, a gropii tinerei fete. Dar când a sosit momentul îngropăciunii, părinţii tânărului din ţinutul Tu se împotriviră zicând:

— Este drept şi potrivit ca un om din această provincie să fie

îngropat în acest loc. Dar cum putem îngădui ca un venetic să fie îngropat în pământul nostru?

Astfel părinţii tânărului din provincia Izumi au adus cu bărcile pământ din ţara lor şi, într-un sfârşit, îşi îngropară fiul. Mormântul fetii este la mijloc, iar cele ale îndrăgostiţilor de fiecare parte, aşa cum se pot vedea încă şi astăzi”.

În povestea românească, sâmburele narativ este oarecum deosebit, însă valoarea metaforică este asemănătoare cu a legendei populare japoneze:

Deasupra oraşului Sinaia, în munţii Bucegi, sunt două stânci numite Jepi, printre care se prăvăleşte cascada Urlătoarea. Se spune că Jepii au fost doi fraţi gemeni care se îndrăgostiseră de aceeaşi fată. Aceasta, fiindcă era în încurcătură şi nu ştia pe care să-l aleagă de bărbat, a spus că va fi soţia celui care-o va scoate din prăpastie, şi s-a aruncat în gol, dar s-a prefăcut în aceeaşi clipă în cascadă. Fraţii au împietrit amândoi de uimire. Mama celor doi tineri, îndurerată, s-a aruncat pe cele două pietre şi le-a cuprins în braţe. S-a prefăcut şi ea în muşchiul care acoperă cele două stânci, feciorii ei.

În colecţia pe care o prefaţăm, nu toate povestirile sunt de strictă autenticitate orală. O bună parte din ele sunt repovestiri culte ale unor motive narative orale, făcute cum am văzut, fie cu multe secole în urmă, fie la date mai apropiate. Lucru pe care un specialist îl poate observa îndată, deşi deosebirile dintre naraţiunea autentică şi cea prelucrată se şterge, în general, prin traducere şi adaptare. Trecându-se povestirea dintr-o limbă în alta, nu se pot reda întocmai calitatea şi stilul piesei originale, fie din pricina unor expresii specifice, a căror traducere este dificilă, fie pentru că unele noţiuni, deşi asemănătoare în limbi diferite, poartă totuşi alte semnificaţii, care nu se potrivesc cu modul de gândire al celor ce vorbesc cealaltă limbă. Oricum, din redarea fidelă a firului dramatic al povestirii, din înlănţuirea situaţiilor în care sunt puse personajele, din evocarea unor relaţii şi circumstanţe oarecum comune în cultura orală a tuturor popoarelor, lectura povestirilor din antologia de faţă devine emoţionantă. În poveştile prezentate ni se dezvăluie sensibilitatea

artistică a unui popor, ni se înfăţişează chipuri de oameni simpli, cu gânduri, preocupări şi simţiri general umane, chiar dacă uneori formulările poetice sunt neobişnuite. Citind aceste povestiri, distanţele geografice pier, se face o apropiere spirituală între cei care citesc şi cei care au povestit, timpul se opreşte în loc.

Când în anul 1677 Nicolae Spătaru Milescu a scris pe hârtie povestea despre o fată de împărat care a acceptat să se mărite cu un monstru pentru că tatăl său o făgăduise, şi ea era datoare să-i respecte cuvântul şi rangul, a stabilit un document preţios pentru înţelegerea circulaţiei în timp şi spaţiu geografic a acestui motiv narativ atât de frecvent în basmele populare europene. Povestea din antologie cu fecioraşul melc al celor doi bătrâni singuratici, fecioraş mic cât unghia, ne arată cât de strânsă este în oralitate legătura între zone foarte îndepărtate şi cum gândirea etică populară are corespondenţe spirituale peste graniţe şi distanţe. Respectul şi ascultarea filială este considerată în acelaşi mod pe toate latitudinile şi longitudinile. Este o trăsătură morală impusă la experienţa traiului în colectiv. Ajutorarea aproapelui, atunci când o poţi face fără precupeţire, este de asemenea o trăsătură a umanităţii. Basmul cu căciula „Urechi-agere” este plin de gingăşie şi generozitate: un moşneag sărac, mergând printr-o pădure a găsit o căciulă veche. Când a pus-o pe cap şi-a dat seama că a început să înţeleagă limba tuturor vietăţilor şi plantelor. Ascultându-le cum vorbeau, a aflat pricina necazurilor, unor oameni şi ducându-se la faţa locului, a îndreptat răul, fiind răsplătit din plin.

În basmele japoneze totuşi sensul fantasticului este foarte puţin pronunţat. Ele au o accentuată trăsătură realistă prin raportarea directă la viaţa cotidiană a colectivităţii respective. În general, în basmele autentice, eroii fac parte din categoria socială cea mai numeroasă, a ţăranilor, pescarilor. Când avem de a face cu eroi din alte categorii sociale, putem să ne gândim că este vorba de o prelucrare.

Traducerea basmelor din această antologie, făcută după o colecţie de basme japoneze tipărite în limba rusă, mijloceşte cititorilor cunoaşterea unei lumi de gândire şi simţire care, până de puţină vreme, pentru noi era învăluită ca într-o ceaţă din pricina marii

depărtări. Culegerea de faţă constituie un argument în plus pentru a ne convinge că în circulaţia faptelor de cultură orală nu există bariere, că esenţa gândirii umane este pe tot pământul aceeaşi, înfrăţind spiritele în frumos.

Corneliu Barbulescu

1 Cf. Nicolae Spălaru Milescu, Descrierea Chinei, Bucureşti, 1975, Editura Minerva, „Biblioteca pentru toţi".

1 Ōsaka.

2 Ja-ban.

VI

1 Nicolae Şpătaru Milescu, Descrierea Chinei, Bucureşti, 1976, Editura Minerva, B.P.T., p. 235 – 236.

2 împăratul legendar şi-huangdin, din dinastia Ţân (246— 209 î.e.n.)

NOTA

privind ortografierea numelor proprii şi a cuvintelor japoneze prezente în culegerea de faţă

Japonezii utilizează în viaţa de toate zilele patru feluri de caractere: KANGI (ideografele preluate de la chinezi – KAN = CHINA, GI = literă – prin secolul al IV-lea); HIRAGANA şi KATAKANA (inventate prin secolele VIII-IX, prin simplificarea kangilor; sunt semne cu valoare fonetică) şi ROMAGI (litere venite de la ROMA).

ROMAGI sunt utilizate în scrierea numelor de străzi, la unele texte ştiinţifice, în dicţionare etc. Şi, în general, pentru transcrierea cuvintelor japoneze. Există mai multe variante pentru redarea unora dintre sunete (ş, ţ, ci, ghe, etc.). Americanul Hepburn (1867) a introdus un sistem – astăzi cel mai larg utilizat – care corespunde pronunţării de către ahglosaxoni a literelor latine. O variantă o constituie sistemul japonez KUNREI, alta KUNREI modificat.

Noi utilizăm un sistem de transcriere fonetică, pornind de la regulile româneşti de pronunţare a literelor latine. Aşadar, toate cuvintele din cuprinsul cărţii se vor citi simplu, vocalele ca şi în româneşte (cele duble le-am însemnat cu două vocale), consoanele cu-valorile lor: e urmat de i se va citi oi, urmat de e se va citi ce, g

urmat de e se va citi ge etc.

XXI

Pentru a da posibilitate unei comparaţii, indicăm mai jos diferenţele existente între diversele sisteme: J

Sistemul

Diferenţe în: „

Sistemul românesc fonetic modificat. Hepburn

În sistemul Kunrei nemodificat vocalele lungi să ce, oo şi nu sunt scrise: î, e, 6, şi u; H este scris îi; n este scris n.

Deci: în diverse cărţi, vom putea întâlni scris, spre exemplu, numele celui mai înalt munte din Japonia în diverse feluri: FUGI, FUJI, FUZI, iar atunci când se face preluarea după limba rusă: FUDZI. Toate se vor citi: FUGI.

Având în vedere foloasele practice ale unei pronunţări corecte, am optat pentru sistemul fonetic, familiar unui vorbitor de limbă română.

Liviu Petrina

UNDE-I CAPĂTUL LUMII?

Se zice că odată, demult, păsării karebinga i s-a năzărit să zboare până la capătul lumii. S-a ridicat în văzduh de pe insula ei de baştină, Tanegaşima, şi s-a avântat în zbor iute ca săgeata peste marea cea mare

A zburat karebinga şapte zile şi şapte nopţi în şir, iar în cea de-a opta zi a văzut un arbore înalt, cu o singură creangă. Arborele părea că crească chiar din adâncurile mării. A coborât karebinga pe creanga aceea, s-a odihnit, apoi a pornit iarăşi la drum.

A zburat ea alte şapte zile şi şapte nopţi peste întinsurile mării şi nu mică i-a fost mirarea văzând alt copac, aidoma cu cel dintâi. Tocmai poposise pe creangă, strângându-şi aripile ostenite, când din adâncurile mării se auzi un glas:

— Hei, cine s-a cocoţat acolo? Aripile păsării fremătară de spaimă:

— Sunt eu, pasărea karebinga. Dar tu cine eşti?

— He-he-he-he! Eu sunt homarul cel mare… Crezuse, sărmana

vietate, că s-a aşezat pe o creangă, şi când colo stătea pe mustaţa unui homar uriaş. O trecură fiorii.

— Ho-ho-ho-ho! râse homarul, asta-i marea cea mare, aici e casa mea. Dar tu încotro ai pornit?

— Vreau să ajung la capătul lumii.

La aceste cuvinte homarul îşi arcui spinarea şi izbucni într-un râs nestăvilit:

— He-he-he! Hi-hi-hi! Ho-ho-ho! mai bine lasă-te păgubaşă, nesăbuita! Ţi-au trebuit şapte zile şi şapte nopţi ca să zbori de pe o mustaţă a mea pe cealaltă. Şi tocmai tu vrei să ajungi la capătul lumii? Ha-ha-ha-ha!

Pasărea karebinga rămase cu ciocul căscat de uimire-Apoi, umilită şi întristată", părăsi gândul de-a mai ajunge la capătul lumii şi porni înapoi spre insula Tanegaşima.

Homarul însă, după ce o speriase atât de straşnic, se bucură, zicându-şi în sine: „Eu şi numai eu sunt vrednic să ajung până la capătul lumii".

Şi porni fără zăbavă la drum. Sărea cu mare hărnicie şi fiecare săritură îl, apropia de ţintă cu o mie de îi. Merse el astfel şapte zile şi şapte nopţi, în ziua a opta se simţea grozav de ostenit. Dar iată că, spre norocul lui, zări în mijlocul mării gura unei peşteri uriaşe. Intră homarul în peşteră, se odihni bine, apoi purcese iarăşi la drum, voiniceşte: la fiecare săritură lăsa în urmă o mie de îi. După alte şapte zile şi şapte nopţi, dădu peste altă peşteră, asemănătoare cu cea dintâi. Bucuros, se vârî înăuntru şi, trudit cum era, pe nesimţite îl fură somnul. Deodată se auzi de undeva un glas gros care-l făcu să tresară de spaimă:

— Cine-oi mai fi şi tu, netrebnicule? Cum ai cutezat să intri în nara mea dreaptă? Răspunde, dacă nu vrei să te ucid!

Homarul răspunse cu mustăţile dârdâind:

— Sunt homarul cel mare. Dar tu cine zici că eşti?

— O-ho-ho-ho! Eu sunt calcanul. Dar încotro ai pornit-o!

— Vreau să ajung la capătul lumii.

Peştera vie se zgudui ca de cutremur:

— Ha-ha-ha-ha! Ce gând nesăbuit! Vezi bine că ţi-au trebuit şapte zile şi şapte nopţi.ca să înoţi de la nara mţa stingă la cea dreaptă. Ascultă-mi sfatul, prichindelule, şi fă calea întoarsă.

Homarul bolborosi ceva neînţeles şi, suflând nori de spumă, porni cu mare grabă îndărăt.

După ce homarul se mistui în depărtări, calcanul se gândi: „Sunt cea mai mare şi mai puternică făptură. Pentru mine totul e cu putinţă. Cine-i mai vrednic ca mine să ajungă la capătul lumii?”

Şi porni la drum fără să mai piardă vremea, înota fără răgaz şapte zile şi şapte nopţi. În ziua a opta îi apăru sub el fundul mării şi se ivi din ape un ţărm alb de nisip moale şi întins ca-n palmă. Se odihni calcanul acolo, apoi se avântă iarăşi la drum. După ce înotă alte şapte zile şi şapte nopţi, dădu de un alt ţărm, la fel cu celălalt. Istovit, calcanul se întinse pe ţărmul moale şi albicios şi aţipi numaidecât. Deodată răsună un glas atât de puternic, încât marea.se învolbură ca de furtună:

— Hei, tu, nepoftitule, cum ai îndrăznit să te sui pe spinarea mea?

Calcanul începu să tremure şi strigă înspăimânţat:

— Eu sunt calcanul. Dar tu cine eşti?

— Eu sunt caracatiţa. Ce vânt te-aduce pe-aici? întrebă caracatiţa pe un ton batjocoritor, şi deodată îl învălui pe calcan într-un nor negru.

— Am pornit spre capătul lumii.

— Ha-ha-ha-ha, ce nerozie? Cum a putut să-ţi treacă prin minte una ca asta? Pluteşti de şapte zile şi şapte nopţi într-una şi tot n-ai trecut de spinarea mea. Mai bine părăseşte gândul ăsta prostesc, până nu e prea târziu.

Calcanul de mare nu răspunse nimic. Se întoarse cu coada spre caracatiţă şi porni înapoi, spre casă.

1. Pasăre măiastră.
2. Ri – unitate de măsură japoneză; este egală cu î”. 24 metri.

OCHII ŞERPOAICEI

Zice-se că trăia în vechime un tăietor de lemne pe nume Nihaci. Odată, coborând el de pe munte, cum tocmai trecea printr-o poiană, zări ceva negru încolăcit în jurul unui copac şi care se mişca de parcă era o vietate.

Nihaci nu era fricos din fire, dar simţi că îl trec fiorii. Se opri şi, uitându-se mai bine, rămase încremenit. O femeie necunoscută era legată de tulpina copacului cu o funie neagră. Tăietorul de lemne se apropie cu băgare de seamă, dar îi cuprinse şi mai tare spaima: nu cu o frânghie era legată femeia de trunchi, ci chiar cu cosiţele ei lungi şi negre ca pana corbului. Ţinea ochii închişi, de parcă şi-ar fi pierdut simţirea. Nihaci se înduioşa, învingându-şi sfiala şi teama, desfăcu nodurile părului. Femeia căzu la pământ, dar după câteva clipe răsuflă adânc şi deschise ochii. Era tânără şi nespus de frumoasă…

— Ce ţi s-a întâmplat? Cine te-a năpăstuit atât de rău? o întrebă Nihaci.

Râuri de lacrimi porniră să curgă din ochii femeii. Şi zadarnic o descusu tăietorul de lemne cu blândeţe, căci ea nu scotea o vorbă, ci doar suspina întruna, cu fruntea plecată. Flăcăul zăbovi cât zăbovi lângă dânsa, iar în cele din urmă, plin de nedumerire, voi să-şi caute de drum. Deodată, femeia se ridică şi strigă după el:

— Opreşte-te! Aşteaptă puţin!

— Nihaci întoarse capul, iar femeia continuă cu glas rugător:

— Nu mă lăsa singură în codru! îngăduie să vin cu tine…

Nihaci nu izbutise să afle cine era femeia aceea, nici de unde se ivise, dar cum ai putea oare să părăseşti o fiinţă în restrişte? O luă cu sine şi-i dădu adăpost în bordeiul lui.

Trăi femeia în coliba tăietorului de lemne o săptămână, două, dar niciodată nu aduse vorba despre ce i s-a întâmplat. Şi apoi, Nihaci nici n-o mai iscodea: înţelesese şi el că la mijloc trebuie să fie o taină.

După o vreme însă, flăcăul îşi luă inima-n dinţi şi-i zise:

— Ce-ar fi să te măriţi cu mine? Îţi voi purta de grijă întreaga viaţă, cu dragoste şi cu râvnă.:

— Îţi sunt recunoscătoare că ţi-ai oprit privirea asupra unei biete făpturi ca mine, răspunse străina. Primesc să fiu soţia ta, dar mai

întâi făgăduieşte-mi că nu mă vei întreba niciodată nimic.

— Ce-a fost a fost, răspunse Nihaci. Pentru mine nu are nicio însemnătate. Nu te voi ispiti nicicând cu întrebări fără rost.

Nihaci o luă de nevastă şi duseră un trai fericit. După un răstimp, tânără soţie îl vesti că a rodit sub inimă un prunc.

— Iar când îi venisorocul să nască, îi spuse barba –tului:

— Ridică în jurul casei o îngrăditură înaltă. Dar vezi să nu care cumva să te uiţi înăuntru până nu-ţi voi ieşi eu în cale cu copilul în braţe.

Nihaci făcu întocmai: împrejmui coliba cu un gard înalt şi rămase afară să aştepte, după cum i se poruncise. Aşteptă el o zi, două, trei, dar iată că începu să-l cuprindă îngrijorarea. Nu-şi mai afla locul şi pacea. „O fi născut cu bine? se-antreba. O mai fi trăind oare sărmana mea nevastă? Dar pruncul?”

Până la urmă nu-l mai rabdă inima, sfredeli în gard o găurică şi se uită... Dar abia aruncase o privire, că i se tăiară picioarele de frică şi simţi că e gata, gata să leşine: în colibă zăcea o şerpoaică uriaşă, care înfăşurase în inelele ei un prunc. Printr-o sforţare dincolo de puterile lui, Nihaci îşi veni în fire şi se îndepărtă buimac. Rătăci astfel multă vreme în neştire, căinându-se amar:

— Înseamnă că nevastă-mea nu e femeie, ci şerpoaică. Dar dacă n-am însurat cu ea, nu mai am ce face. Pesemne că aşa mi-a fost scris... Vai mie! De ce n-am ascultat-o? De ce am privit, ca să-mi pierd liniştea pentru totdeauna?

Peste şapte zile, nevasta, cu ochii scăldaţi în lacrimi, ieşi din casă purtând în braţe un fecior de toată frumuseţea:

— Doar te rugasem, vai, cât te rugasem, să nu te uiţi! Neascultarea ta ne-a adus nenorocirea şi, iată, va trebui să-ţi dezvălui taina... Află că zeul munţilor s-a mâniat atât de aprig pe mine, încât m-a blestemat să mă schimb într-un şarpe uricios. Îmi era totuşi îngăduit să iau când şi când chip omenesc. Iar dacă aş fi întâlnit un prieten credincios, care să mă îndrăgească şi să nu-şi calce niciodată cuvântul dat, aş fi rămas pururea cu înfăţişare omenească. Dar tu n-ai ştiut să-ţi ţii legământul. De-acum sunt osândită să rămân şerpoaică,

pentru totdeauna. Rămâi cu bine, Nihaci! Eu voi merge să vieţuiesc pe fundul lacului acela de munte. Ai grijă de copilul nostru, veghează-l și ocrotește-l!

Nihaci văzu cu uimire şi groază cum femeia se schimbă până la jumătate în şarpe: în loc de picioare îi crescuse o coadă solzoasă şi încolăcită. Omul luă copilul în braţe şi îngână:

— Mă părăseşti, fie… Dar cum o să cresc eu singur un copil de ţâţă? Cu ce-o să-l hrănesc oare?

— De câte ori va începe să plângă, dă-i%asta. O să-i înlocuiască laptele meu…

Spunând aceasta, femeia îşi scoase ochiul stâng şi-l puse în palma bărbatului, apoi se făcu nevăzută. În locul ei rămase şerpoaica. Şi cu singuru-i ochi, şerpoaica se uită lung la mâhnitul Nihaci, ca spre a-și lua rămas bun și, încet, porni să se târască înspre lacul de munte.

Tăietorul de lemne îşi boteză fiul Botaro şi îl îngriji cum se pricepu şi el mai bine. Cum începea pruncul să plângă, îi ducea la gură ochiul fostei sale neveste. Se vede treaba că ochiul acela păstra în el întreaga căldură şi duioşie a sânului de mamă, căci copilul îndată se liniştea şi zâmbea fericit. Dar iată că ochiul – începu să scadă, se făcu tot mai mic, iar în cele din urmă secătui cu totul. Micul Botaro începu să plângă amarnic. Taică-său căuta şi îi dădea ba una, ba alta, dar zadarnic. Zbuciumul acesta îl istovi cu totul pe Nihaci. Îşi legă copilul în spate şi porni să caute lacul de munte. Rătăci multă vreme prin păduri şi stâncării, până când, deodată, înaintea lui străluci, într-o vale întunecată, apa albastră a lacului. Se apropie de ţărm şi strigă:

— Unde eşti oare, mamă a micului Botaro? Răspunde, arată-te! Am venit cu feciorul.

— Apa se învolbură şi din adâncuri se ivi un şarpe uriaş, cu un singur ochi. Nihaci grăi:

— Copilul nostru e flămând şi nu mai conteneşte cu plânsul. De când ai plecat, s-a hrănit numai cu ochiul tău. Dar ochiul a secătuit, şi mi-e teamă să nu piară de foame. Îndură-te de el, dă-i şi ochiul celălalt.

— Bine, am să i-l dau şi pe celălalt, răspunse cu mare tristeţeşerpoaica. Dar voi rămâne oarbă şi n-am să mai pot deosebi

zorile de asfinţit. De aceea, rogu-te, pune un clopot aici, pe malul lacului, şi sună-l în fiecare dimineaţă şi în fiecare seară. Astfel o să ştiu şi eu că s-a ivit o nouă zi, ori că a coborât întunericul.

Îşi scoase de sub pleoapă ochiul drept şi i-l dete lui Botaro, care scâncea întruna. Apoi spuse r

— Ai grijă de copilul nostru, bărbate. Tare mi-e greu să mă despart de voi, dar n-am încotro, mă apasă blestemul necruţător. Voi purta însă de grijă şi mai departe odorului nostru.

Atunci, din orbitele goale i se prelinseră două lacrimi de sânge, apoi trupul ei uriaş pieri în străfunduri. Copilul duse lacom la gură ochiul mamei, liniştindu-se ca prin minune.

Nihaci ceru de la templul vecin un clopot mare, îl atârnă de o creangă lângă lacul din munţi şi începu să-l sune în fiecare dimineaţă şi în fiecare seară. În felul acesta, şerpoaica oarbă ştia că a răsărit soarele, ori că s-a lăsat iarăşi noaptea pe pământ.

Când isprăvi şi cel de-al doilea ochi, Botaro crescuse mare de-acum, era atât de zdravăn şi de puternic, încât toţi se minunau.

Odată, pe când împlinise zece ani şi se juca voios cu copiii din sat, în mintea lui încolţi un gând stăruitor, care nu-i mai dădu pace: „Fiecare dintre băieţii aceştia are o mamă. Eu de ce nu am?”

Începu să-l descoase pe Nihaci, care, înduplecându-se în cele din urmă. Îi povesti totul. Băiatul îşi spuse în sine cu hotărâre: „Chiar dacă mama mea e o şerpoaică fioroasă, tot vreau s-o văd, fiindcă ea este cea care mi-a dat viaţă”.

A doua zi în zori, Botaro ieşi tiptil din casă şi porni către lacul de munte. Se opri la ţărm şi strigă din răsputeri: – Mamă, mamă, arată-te! Sunt eu, Botaro, fiul tău!

Apa se învolbură şi din adâncuri se arătă marea şerpoaică oarbă. Mai întâi, băiatul se sperie şi o luă la fugă. Dar deodată îşi aminti că, din dragoste pentru el, maică-sa şi-a jertfit lumina ochilor. Se întoarse grabnic şi, luând şerpoaica de gât, începu să plângă şi să şoptească:

— Mamă, măicuţa mea scumpă…

Lacrimile copilului se prelinseră peste orbitele goale ale

şerpoaicei şi în aceeaşi clipă ea îşi recapătă vederea, schimbându-se deodată în femeia care fusese odinioară.

— Botaro, Botaro, n-ai şovăit, nu ţi-a fost frică să vii singur în adâncul codrului şi să mă strângi la piept! Nu te-ai temut de înfăţişarea mea hâdă… Iată, blestemul zeului munţilor şi-a pierdut puterea asupră-mi şi mi-am redobândit pentru totdeauna chipul omenesc.

Cu aceste vorbe, mama îşi îmbrăţişa strâns feciorul şi porniră veseli spre casă. Din ziua aceea trăiră tustrei fericiţi şi rămaseră împreună toată, viaţa.

POVESTEA GÂNDACILOR AURII

Demult, demult de tot, trăia la poalele muntelui Hikozan un om sărman, pe nume Tokubei. Toată viaţa muncise Tokubei plin de hărnicie, dar iată că acum spre bătrâneţe îl doborâse o boală nemiloasă. Din ziua aceea sărăcia se cuibărise şi mai amarnic în coliba lui. O singură întrebare îşi punea în fiecare zi: „Muri-voi oare astăzi, de foame, sau am să mă mai chinuiesc aşa până mâine?” Omul era văduv. De pe urma răposatei neveste îi rămăseseră doi copii: un băiat şi o fată. Într-o zi îi chemă la căpătâiul său şi le spuse cu lacrimi în ochi:

— Dragii mei, iertaţi-mă că nu mai sunt în stare să vă agonisesc hrana zilnică. Vedeţi şi voi cum zac aici, sleit de puteri…

— Nu-ţi mai face inimă rea, iubite tată, îi răspunse fiul, pe nume Ghenkici. Nu te mai gândi la noi. Singurul lucru care ne mâhneşte e că nu-ţi putem cumpăra leacuri, să te tămăduieşti mai degrabă. Am răbda bucuroşi orice, numai să te vedem iarăşi sănătos. Apoi adaugă după câteva clipite de gândire: Chiar astăzi am să mă duc la unchiul Gonza şi o să-l rog să ne împrumute nişte bani. Cu banii aceştia tu te vei face bine, iar surioara Yuki nu va mai scânci de foame.

— Vai, fiule, zise omul cu tristeţe, ai uitat oare că acest Gonza e un zgârcit fără pereche? Mi-e frate…

Într-adevăr, dar are un suflet de câine. Când biată maică-ta era pe moarte, Gonza n-a vrut măcar să vină s-o vadă. Iar acum, deşi ştie bine că sunt bolnav pe patul morţii, nici nu se sinchiseşte. Nu, nu bani vei căpăta de la el, ci doar cuvinte de ocară. Pentru un bănuţ de aramă, Gonza ar fi gata să se spânzure.

— Dar nici aşa nu putem sta, aşteptând moartea!

— Ce alta putem face, bietul meu copil?

— Las pe mine, tată.

Şi zicând acestea, Ghenkici ieşi grăbit din casă. Afară ploua cu găleata. Nici el nu ştia prea bine încotro s-o apuce, în faţa tatălui se arătase încrezător şi hotărât, dar acum îşi simţea inima plină de nelinişte. Pe nesimţite, paşii îl purtară până-n pragul casei lui Gonza. „Poate că, totuşi, unchiul se va milostivi de noi, îşi zise. Doar n-o fi având inima atât de împietrită”.

Însă toate se întâmplară după cum prevăzuse tatăl. Posomorâtul Gonza nici nu voi să-l asculte până la capăt:

— Şi de ce-ai venit tocmai la mine? Nu am bani pentru calici ca voi. Hai, şterge-o!

— Unchiule, pentru datoria aceasta îţi voi munci zi şi noapte, cât socoteşti dumneata. Nu înţelegi că tata e pe moarte?

— Unii mor, alţii trăiesc. Eu nu pot schimba ursita. Hai, pleacă mai repede din casa mea. Ah, netrebnicule, ia te uită cum mi-ai murdărit tatami-ul cu încălţările tale! Afară!

Sărmanul Ghenkici ieşi eu capul plecat. Cu ochii aburiţi de ceaţa durerii şi deznădejdii, rătăci multă vreme în neştire. Se dezmetici în mijlocul unei păduri. Nu-şi dădea seama unde anume se află. De pe crengile brazilor a Tatami. Casele japoneze (inclusiv unele apartamente din marile blocuri) sunt pardosite cu o rogojină (groasă de circa 7 cm), confecţionată din paie de orez; această rogojină se numeşte ta-tami. Pe tatarni, direct, se aşază saltele obişnuite pe care dorm japonezii.

şi criptomerilor cădeau picături grele, ca şi cum întreaga fire ar fi plâns de mila lui. Deodată auzi un glas blajin care-l striga:

— Opreşte-te, Ghenkici! încotro?

— Cine mă strigă? întrebă surprins băiatul.

În mijlocul cărării se ivi ca din pământ un bătrân înalt, cu barba căruntă. În mină avea o pereche de gheta – de lemn, prăpădite şi murdare.

— De ce plângi? îl iscodi moşneagul.

— Fiindcă am mare nevoie de bani şi nu găsesc nicăieri.

— Şi ce vrei să faci cu banii?

— Să cumpăr leacuri şi câţiva pumni de orez.

— Pentru tine ai nevoie de toate acestea sau pentru altcineva?

— Dacă mi-ar fi trebuit mie. n-ai fi văzut vreo lacrimă în o, chii mei, moşule. Dar tata e bolnav şfMipsit de puteri.

Aife sjfioara mea rabdă de foame.

— Dacă-i aşa, atunci primeşte în dar încălţările acestea, zise bătrânul, întinzându-i sandalele de lemn.

— Ce să fac cu ele? întrebă copilul dezamăgit.

— Sandalele îţi vor aduce banii de care.ai nevoie. Încalţă-le numai şi vei vedea. La fiecare pas o să vezi cum răsar galbenii de sub tălpile lor. Însă fiicu luare-aminte: dacă vreodată te vei lăsa ispitit de lăcomie şi vei râvni aurul numai pentru tine, ţi se va întâmpla o mare nenorocire. Să nu uiţi asta! Iar acum grăbeşte-te să ajungi la tatăl tău şi la sora ta.

Zicând acestea, unchiaşul se făcu nevăzut. „Te pomeneşti că mi s-a năzărit”, îşi spuse Ghenkici uitându-se buimac pe cărare. Dar sandalele din mâna lui mărturiseau că bătrânul nu fusese o nălucă. Porni spre casă plin de nerăbdare, iar de îndată ce intră în colibă îşi puse sandalele în picioare, făcând câţiva paşi. Sub tălpile lui banii de aur luceau ca nişte stele...

Cu banii aceştia, Ghenkici cumpără leacuri şi mâncare din belşug. Tatăl se tămădui în curând, iar surioara Yuki nu mai plânse niciodată de foame. Trăiau tustrei fericiţi, cu înţeleaptă cumpătare.

Vestea despre încălţările vrăjite se răspândi însă iute „în tot ţinutul. Unul după altul veneau oamenii la uşa lui Ghenkici să-i ceară împrumut sandalele de lemn. Şi tuturor băiatul le punea aceeaşi întrebare:

— Ai nevoie de banii aceştia pentru tine însuţi sau pentru altcineva?

Numai după ce se încredinţa că omul nu e lacom de avuţie şi că vrea doar să aline suferinţele altora, îi dădea încălţările jinduite.

Dar într-o zi iată că auziră în prag un glas mieros:

— Acasă eşti, frăţioare? Sunt eu, Gonza, am venit săj văd cum o mai duci. O, dragul meu nepot, ce mare şi voinic te-ai făcut! După cum văd, tare bine vă mai merge. Iar eu, ca prostul, îmi făceam griji din cauza voastră. Cum te simţi, iubite frate? Zdravăn, în putere… Păzeş-te-ţi sănătatea, că-i mai de preţ ca aurul.

Tokubei îl privi lung:

— Ce vânt te-aduce pe la noi, frate Gonza?”

— Păi cum, nu era firesc să mă îngrijoreze soarta*, fratelui meu bolnav?

Gonza vorbea cu Tokubei, dar nici nu se uita la dânsul; privirile lui lacome rămâneau nedezlipite de sandalele fermecate. Tokubei clătină din cap cu amărăciune:

— Înţeleg eu prea bine de ce-ai venit. Nu grija faţă de mine te-a îndemnat să-mi păşeşti pragul, ci ispitirea aurului. Hain suflet mai ai! Vezi-ţi de drum, Gonza.

— He, he, he, râse zgârcitul, tu uiţi pesemne, iubite frate, că sandalele nici nu sunt ale tale, ci ale fiului tău Ghenkici. Ţie nu ţi-am cerut nimic. Apoi, întorcându-se către băiat: Bunul, dragul meu Ghenkici, orice s-ar spune, eu sunt singurul tău unchi, împrumută-mi sandalele numai pentru o singură noapte.

— Pentru o singură noapte, unchiule? Eu ţi le-aş da bucuros, dar…

— Lasă, Ghenkici, nu-l mai întreba nimic, dă-i sandalele, porunci Tokubei.

Nici nu sfârşise bine vorba tatăl băiatului, că Gonza înşfacă sandalele de pe tokonoma l şi o luă la fugă spre casă de-i sfârâiau călcâiele, Ghenkici rămase câtăva vreme pe gânduri, apoi spuse:

— Mă tem să nu i se întâmple ceva rău unchiului Gonza. Doar ştii şi tu, tată, ce-a spus moşneagul din: işdure: „Asupra celui ce va încălţa sandalele minat de îapbmie”, se va abate o mare nenorocire”. Alerg după el!

Ghenkici porni în goană către casa lui Gonza. Păşi plin de nelinişte pragul şi, ce să-i vadă ochii? în mijlocul odăii se înălţa o movilă de galbeni, pretutindeni erau risipiţi galbeni, iar printre ei

mişuna cu iuţeală un gândac, un gândăcel mic de tot, sclipitor ca aurul. Era tot ce mai rămăsese din lacomul Gonza.

De atunci s-au ivit pe lume gândacii aurii.

1 Cryptomeria japonica – arbore peren, din familia. coniferelor, originar din Extremul-Orient.

2 Sandale cu talpa de lemn.

1 Tokonoma – în casele japoneze, o firidă în perete, un fel de altar al familiei, în care era plasată imaginea lui Buda, împreună cu un aranjament floral, o pictură şi tămâie arzândă. Înaintea tokonomei erau invocaţi zeii. Tot aici se păstrează şi obiectele de preţ (săbii moştenite din vechime, obiecte de artă).

FECIORAŞUL-MELC

Trăia odată un bogătaş în cămările căruia se adunaseră avuţii fără seamăn. Jur-împrejurul gospodăriei, lanurile de orez se întindeau până departe, la poalele munţilor. Bogătaşul putea să-şi îngăduie tot ce-i poftea inima.

Pe moşia lui trăia un ţăran mai sărac decât un cerşetor. Din hornul colibei lui aproape niciodată nu se vedea ieşind fumul. Din zori până seara ţăranul lucra împreună cu nevasta lui „pe ogorul stăpânului, dar tot nu izbutea să scape de sărăcie.

Dar ceea ce îl întrista mai mult era că, deşi trecuseră amândoi de jumătatea vieţii, nu avuseseră parte de copii. Se întorcea ţăranul cu nevasta lui în bordeiul pustiu şi oftau amândoi:

— Ehei, dacă ni s-ar naşte un copil, fie cât de mic, măcar cât o broscuţă, măcar cât un melc, cât un melcuşor…

Într-o zi, nevasta ţăranului se duse să plivească buruienile din câmpul de orez. Cum stătea ea astfel cu picioarele în apă, plivind buruienile, se rugă din adâncul sufletului:

— Rogu-te, zeu al apelor de pe lanurile de orez, dăruieşte-mi un copil, măcar cât melcuşorul ăla de colo…

Deodată simţi o durere puternică în pântece. Parcă ar fi înjunghiat-o cineva cu cuţitul. Rabdă ea cât rabdă, însă durerea se făcea tot mai amarnică. Se întoarse acasă.

Ţăranul se sperie, încercă toate leacurile pe care cunoştea el, dar nu ajutară la nimic. Ar fi chemat un vraci, dar n-aveau nicio leţcaie în casă. Ce era să facă? Omul îşi pierdu capul. Din fericire, se nimerise să aibă drept vecină o moaşă. Moaşa veni, văzu bolnava şi zise:

— Păi nu vezi că e gata să nască?

Cei doi se bucurară nespus. Aprinseră iute focul în faţa tokonomei și începură să-l roage pe zeul apelor ca odrasla lor să vină cu bine pe lume. În scurt timp, soţia născu feciorașul dorit: un melcuşor cât unghia…

Ţăranul se întrista mai întâi, dar apoi îşi zise:

— Copilul a venit pe lume în urma rugăminţilor noastre către zeul apelor. Mare, mic, e feciorașul nostru drag!

Umplură cu apă o ceaşcă, puseră melcul înăuntru şi aşezară ceaşca pe tokonoma.

Trecură astfel douăzeci de ani. Feciorașul-melc nu crescuse deloc şi nu rostise măcar o vorbă. Dar de mâncat, mânca la fel de mult ca un om în toată firea.

Într-o zi, ţăranul trebuia să-i ducă stăpânului dijma cuvenită. Puse, aşadar, sacii grei cu orez pe spinarea cailor şi oftă cu amărăciune:

— Ce-i drept, zeul apelor ne-a ascultat rugăciunea și ne-a trimis feciorașul râvnit. O, cât ne-am mai bucurat! Numai că feciorașul ăsta e un biet melc. Ce folos avem de la un asemenea copil? Toată viaţa am muncit din greu, fără să-mi cruţ puterile, iar acum, la bătrâneţe, sunt nevoit să agonisesc tot de unul singur hrana familiei…

Deodată, de undeva se auzi un glas:

— Nu te întrista, tăicuţă, astăzi mă voi duce eu în locul tău la stăpân cu sacii de orez.

Ţăranul se uită împrejur, dar nu văzu pe nimeni, întrebă mirat şi speriat:

— Cine vorbeşte cu mine?

— Eu sunt, tăicuţă! M-ai hrănit atâta vreme şi iaca, a venit sorocul să-ţi mai port şi eu de grijă, să ies şi eu în lume. Astăzi voi duce eu în locul tău dijma stăpânului.

— Prea bine. Dar cum ai să mâi tu caii, fiule?

— Nu te îngriji de asta, tăicuţă. Tu aşază-mă sus, pe sacii cu orez, şi ai să vezi. Calul din frunte va merge ascultător, după îndemnul meu, iar pe urmele lui vor merge şi ceilalţi doi răspunse feciorașul-melc.

Tare se mai minună bătrânul! Vreme de douăzeci de ani fiul lui nu scosese nicio vorbă, iar acum grăia limpede şi răspicat, ba, colac peste pupăză, voia să se ducă singur cu dijma la stăpân.

„Hm, îşi zise ţăranul în sine. Cel care-mi vorbeşte e doar feciorul meu, trimis de zeul apelor. Dacă m-aş împotrivi, aş săvârşi un păcat".

Încarcă el sacii cu orez pe samarele celor trei cai, apoi luă ceaşca de pe tokonoma, în care trăia feciorașul-melc. şi o aşeză cu grijă pe spinarea unuia dintre cai, între sacii cu orez.

Feciorașul strigă:

— Rămas bun, tată şi mamă!

Apoi începu să mâne caii cu străşnicie, de parcă toată viaţa lui numai asta făcuse:

— Hii! Hii! Haide, căluţilor, zoriţi la drum!

Caii porniră ageri la drum, iar feciorașul-melc îi îndemna întruna, cât îl ţinea gura. Ţăranul se despărţi de fecior cu inima strânsă şi neliniştită. Rămase multă vreme în poartă, uitându-se lung în urma lui.

Feciorașul-melc îşi vedea liniştit de drum. De cum ajungea la câte-un pod sau la câte-un stăvilar, striga din răsputeri, de parcă ar fi fost un surugiu de poştă:

— Hii! Hiii!

Apoi începu să cânte vesel vechiul cântec al surugiilor. Glasul îi era limpede şi înalt. Caii mergeau în pas cu cântecul, sunându-şi clopoţeii.

Drumeţii care-i ieşeau în cale şi ţăranii care se nimeriseră să lucreze pe câmp se minunau grozav auzind un glas atât de frumos şi de limpede, dar fără să vadă pe nimeni. „Ăştia sunt caii săracului, îşi ziceau. Mârţoagele astea nu-şi au pereche de prăpădite ce sunt. Dar cine le mână oare? Şi cine cântă atât de frumos? Multe minuni mai sunt pe lume!"

Tatăl se uită după fecioraş până nu-l mai văzu, apoi fugi în casă. Se închină la tokonoma; împreună cu nevasta, rugându-se fierbinte:

— Ascultă-ne, zeu al apelor de pe câmpurile de orez! Până astăzi nici n-am ştiut ce fecior minunat ne-ai trimis şi nu l-am preţuit cum se cuvenea. Ne rugăm din toată inima să-l ocroteşti în drumurile lui.

Iar fecioraşul-melc îşi vedea de drum, mânând caii cu hărnicie.

În curând ajunse la poarta bogătaşului. Slugile îi ieşiră înainte, deschizând poarta. Dar când o deschiseră, mai să nu-şi creadă ochilor: gloabele stăteau cu samarele în spinare, dar pe lângă ele nu se afla nimeni. Deodată, din spinarea unui cal răsună un glas de parcă ar fi vorbit chiar sacul cu orez:

— Hei, slujitorilor! Am adus dijma cuvenită stăpânului. Ajutaţi-mă să dau jos sacii de pe cai.

— Dar cine vorbeşte acolo? Că noi nu vedem pe nimeni!

— Se uitară ei cu luare-aminte şi între saci zăriră un melcuşor. Acesta le grăi cu glas omenesc:

— După cum vedeţi, nu-s prea voinic şi nu pot să dau sacii jos. Faceţi voi treaba asta. Iar pe mine puneţi-mă uşurel pe cerdac. Dar băgaţi de seamă să nu mă scăpaţi ori să nu mă striviţi.

Slugile se speriară şi-l strigară pe bogătaş:

— Stăpâne, ieşi degrabă să vezi minunea! Un melcuşor care vorbeşte cu glas omenesc! Ţi-a adus dijma…

La strigătele lor ieşi însuşi boierul. Se încredinţa îndată că nu minţeau. După el, ieşiră toţi ai casei, minunându-se care mai de care.

La porunca melcuşorului, slugile dădură sacii jos de pe cai, îi hrăniră, îi adăpară, apoi duseră orezul în hambar. Pe melc îl poftiră în casă cu mare cinste şi-i puseră dinainte felurite bucate, pe o măsuţă J. Fecioraşul-melc se urcă îndată pe marginea măsuţei. Nimeni nu-l vedea cum mănâncă; Beţişoarele 2 rămaseră nemişcate toată vremea, dar castroanele se goliră cât ai clipi. Se uitară ei: niciun bob de orez! Strachina cu ciorbă era şi ea goală. Dispăruse şi peştele!

În cele din urmă, fecioraşul-melc spuse:

— Mulţumesc din inimă, cinstite gazde, pentru bucatele gustoase. Acum, tare-aş mai bea un ceai!

Bogătaşul auzise el mai de mult că ţăranul şi nevasta lui au un fecioraş-melc, dăruit de zeul apelor. Dar oamenii spuneau că de când a venit pe lume, meicuşorul n-a scos o vorbă şi nu-i bun de nicio treabă: zace în ceaşca lui cu apă de pe tokonoma. Dar se vede că nu era tocmai aşa. Iată, fecioraşul-melc venise la ei în ospeţie, grăia cu glas omenesc, ba încă se pricepea să şi lucreze.

...În casa mea ar trebui să fie locul unei asemenea comori! gândi bogătaşul. Cum aş face să-l aduc aici la mine, pentru totdeauna?

Apoi spuse cu voce blinda, mieroasă:

— Preacinstite melc, familiile noastre se cunosc de mult şi au fost prietene totdeauna. Eu cred că n-ar strica să devenim neamuri. Am două fete. ia-o de nevastă pe cea care-ţi va plăcea mai mult!

1 în Japonia, mâncarea este servită uneori pe măsuţe joase, denumite O-zen. Aceste măsuţe se aşază în faţa fiecărui oaspete.

— Japonezii servesc toate felurile de mâncare cu două beţişoare, numite haşi (inclusiv supa: ei sorb pratea lichidă, iar bucăţile de carne sau de zarzavat le „pescuiesc” cu aceste beţişoare); servirea mesei cu aceste naşi presupune o anumită dexteritate, uşor de obţinut cu timpul.

Auzind aceasta, fecioraşul-melc întrebă plin de bucurie:

— Vorbeşti serios, stăpâne, sau vrei doar să glumeşti cu mine?

— Vorbesc serios. Dacă vrei, chiar şi-acum ţi-o dau de soţie pe una dintre fiicele mele, îşi întări bogătaşul vorbele.

În vremea aceasta, tatăl şi mama melcuşorului nu-şi mai aflau locul de atâta îngrijorare: „Mult mai întârzie fecioraşul nostrul Nu i s-o fi întâmplat oare ceva rău? N-o fi păţit ceva pe drum?”

Deodată, la poartă se auziră clopoţeii cailor. Fecioraşul-melc se întorsese acasă vesel nevoie-mare. Pe una dintre mârţoage călărea el, iar pe celelalte două le mâna cu voioşie. Mama aşternu masa cu grabă mare. În timpul cinei, fecioraşul începu să le povestească:

— Stăpânul îmi dă de nevastă pe una dintre fetele lui...

Părinţii strigară:

— Una ca asta nu-i cu putinţă!

Dar pe urmă chibzuiră că feciorul lor nu-i un fitecine. E un flăcău

năzdrăvan! Cu un astfel de fecior totul se poate.

— Prea bine, spuseră, o să trimitem o peţitoare la casa stăpânului. Atunci vom afla dacă a vorbit serios.

O trimiseră ca peţitoare chiar pe mătuşa feciorașului-melc. Bogătaşul era hotărât să-și ţină cuvântul. Le chemă la el pe amândouă fetele şi le întrebă:

— Care dintre voi vrea să-l ia de bărbat pe feciorașul-melc?

Cea mai mare bătu furioasă din picior:

— Nu cumva mă crezi smintită? Sunt oare cea mai prăpădită fată din lume, să iau de bărbat o lighioană scârboasă? O jivină de apă? Să ştiu de bine că mor şi nu-l iau!

Cea mică glăsui însă blajină şi voioasă:

— Nu te întrista, tăicuţă. Dacă ai apucat să făgăduieşti că-i vei da melcului drept soaţă pe una dintre noi, primesc să fiu eu aceea.

Şi aşa rămase. Peţitoarea se întoarse la ţăran cu vestea cea bună. Curând, slugile aduseră zestrea nurorii, încărcată pe şapte cai. Pe şapte tărgi aduseră o mulţime de sipete şi lucruri de pus prin casă. Cum în sărmanul bordei nu era loc pentru atâtea bogăţii, tatăl fetei trebui să zidească o cămară unde puseră zestrea.

În casa ţăranului nu se aflau decât pereţii goi. Na avură nici măcar pe cine să cheme la nuntă. Pe mireasă o întâmpinară socrul cu soacra şi mătuşa peţitoare. Iar drept oaspeţi veni doar o vecină bătrână.

Părinţii se încredinţară că au dobândit o noră frumoasă şi iubitoare. Mult se mai bucurară de norocul care dăduse peste feciorașul melc. Nora începu să-i slujească pe bătrâni ca o fiică devotată. Dădea ajutor şi în gospodărie şi la câmp, astfel că de-atunci încolo bătrânii începură s-o ducă mai bine.

După obicei, la scurtă vreme după nuntă, tânăra nevastă trebui să meargă în ospeţie la casa părinţilor. Aleseră pentru asta cea de-a opta zi a lunii Iepureluif, când se sărbătorea ziua lui Buda vindecătorul, ocrotitorul acelui sat. Florile de vişin abia se iviseră pe ram, când ia la că sosi şi ziua hotărâtă. Dorind să se bucure din plin de sărbătoare, tânăra nevastă se pregăti, îşi scoase din ladă cel mai de preţ chimonou

– şi se făcu atât de frumoasă, încât nicio zână nu se putea asemui cu ea. Sfârşind găteala, îi spuse bărbatului-melc:

1 Luna iepurelui – a patra lună din an – corespunde aproximativ lunii mai. În Japonia, pentru marcarea timpului, se foloseau nişte semne „ciclice speciale: douăsprezece animale şi cinci stilul ale naturii.

Chimono – denumire generică pentru îmbrăcăminte (în limba japoneză: kiru = a îmbrăca; mono = lucru). Această îmbrăcăminte tradiţională japoneză – costum naţional – este purtată şi astăzi, atât la ţară, bineînţeles, cât ţi la oraş.

— Vino şi tu cu mine, căci vreau să împărţim toate bucuriile!

— Bine, o să vin. Astăzi e o zi frumoasă. Toată iarna am stat pe-acasă, aşa încât o să-mi facă plăcere să mai văd lumea, să mă mai dezmorţesc oleacă.

Tânăra nevastă vârî grijulie melcul după obi-ul 1 ei de sărbătoare şi porni la drum. Tot mergând ea aşa, vorbea întruna cu bărbatul, iar cei cu care se întâlnea pe drum se uitau lung la ea:

— O fată atât de frumoasă şi ia te uită cum mai vorbeşte şi mai râde singură! Pesemne că şi-i pierdut minţile, sărmana.

Tânăra ajunse la porţile sfinte ale templului lui Buda vindecătorul. Atunci melcul îi spuse:

— Dincolo de aceste porţi nu-mi este îngăduit să trec. Tu intră în templu, iar eu te voi aştepta aici, la marginea lanului de orez.

— Fie cum spui, însă fii cu luare-aminte să nu te înhaţe vreun corb. Eu mă voi întoarce repede, spuse tânăra soţie şi porni să urce dealul către pagodă.

Se închină ea acolo, apoi se grăbi să se întoarcă. Dar când colo, ia-l pe bărbăţelul-melc de unde nu-i! Speriată, tânăra nevastă începu să-l caute încolo şi-ncoacs, dar nu-l află nicăieri. „Nu cumva l-a înşfăcat vreun corb flămând? Nu cumva i-o fi spart căsuţa cu ciocul lui puternic? se întrebă ea neliniştită. Sau poate că a căzut în apa câmpului cu orez… Acolo sunt melci câtă frunză şi iarbă. Cum o să-l mai găsesc oare?”

Intră în apă până la genunchi şi începu să scoată unul după altul melcii care mişunau pe-acolo. Îi privea cu băgare de seamă, dar – nici

unul dintre ei nu era barbă

1 Obi – una din piesele de bază ale îmbrăcămintei japoneze un fel de cingătoare care se înfăşoară în jurul mijlocului, pes

chimono.

ţelul cel drag. Arunca unul şi scotea altul. Căuta întruna, cântând cu mâhnire:

„Melc, melc, melcusor.
Bărbăţelul meu iubit.
Mi te caut fără spor.
Spune-mi unde ai pierit?
Poate corbul cel flămând
Te-a găsit, te-a înşfăcat
Şi cu pliscul scociorând.
Casa mică ţi-a crăpat...”

Faţa îi era stropită de noroi, mânecile şi poalele chimonoului i se udaseră de tot, dar ea căuta întruna prin apă.

Curând se lăsă noaptea. Oamenii se întorceau pe la casele lor. Se uitau cu tristeţe la tânăra femeie, căinând-o din adâncul inimii:

— Mare nenorocire! O făptură atât de frumoasă şi cu minţile rătăcite...

Soţia căută multă vreme, dar zadarnic. „Acum se gândi ea, totul s-a sfârşit! Dragul meu soţior nu mai e în viaţă. Ce-mi rămâne de făcut? Am să mă arunc în bulboana cea mai adâncă şi o să mă înec”. Dar în timp ce se pregătea să se arunce în apă, cineva îi strigă:

— Opreşte-te! Ce vrei să faci?

Se uită soţia şi văzu înaintea ei un flăcău frumos, cu o pălărie largă, trasă pe ochi. La cingătoare avea un fluier. Tânăra îi povesti tot ce i se întâmplase.

— Vreau să-mi pun capăt zilelor, spuse ea plângând. La ce bun să mai trăiesc, dacă l-am pierdut pe scumpul meu soţior melcusor?

— Dacă-i aşa, răspunse tânărul, n-ai de ce să fii întristată. Eu sunt cel pe care-l cauţi.

Mai întâi, soţia nu voi să-i dea crezare.

— Nu-i de mirare că nu mă recunoşti, spuse flăcăul. Zeul apelor

din lanul de orez m-a dăruit părinţilor mei în chip de melc. Astăzi însă, datorită credinţei-şi iubirii tale, am dobândit înfăţişare omenească.

Tinerii porniră spre casă. Bărbatul îşi sorbea din ochi nevasta. Iar ei îi mersese la inimă flăcăul cel frumos!

Bătrânii se bucurară nespus. Niciun basm, nicio poveste din vechime nu pomenea despre vreo fericire atât de mare…

Fecioraşul-melc le arătă totdeauna părinţilor o grijă iubitoare şi o cinstire aleasă, iar pe mătuşa peţitoare o dădu de nevastă unui văduv dintr-o familie înstărită. N-o uită nici pe sărmana vecină bătrână, care fusese poftită la nuntă. Pe toţi îi dărui cu câte ceva, tuturor le împărţi fericire!

CASA PRIVIGHETORILOR

Demult, demult, de tot, trăia lângă o pădure un tăietor de lemne tare sărac, în fiecare zi colinda pădurea şi dobora copaci, agonisindu-şi traiul cu trudă.

Odată, veni la sălaşul lui din codru o fată necunoscută. Avea faţa albă şi se ferea de soare cu o umbrelă mare. Tăietorul de lemne se uită la ea cu răsuflarea oprită. „Cum de se află pe lume asemenea frumuseţe? îşi zise. Ehei, dacă una ca asta s-ar învoi să-mi fie nevastă…”

— Îngăduie să mă odihnesc în coliba ta, îl rugă fata.

— Cât îţi pofteşte inima! Intră…

Începură să grăiască amândoi. Fata îl întrebă:

— N-ai vrea să mă iei de nevastă? Îmi place înfăţişarea ta. Am o casă mare şi frumoasă, vino să stai la mine.

— Bine-ar fi… Eu sunt mezinul familiei şi nu moştenesc nimic de la tata. Iar pământ avem o fâşie cât fruntea de pisică.

— Atunci nu mai sta pe gânduri, vino cu mine. Nu va trebui să mai ai grijă de nimic.

Tăietorul îşi luă cu sine tot avutul – securea şi fierăstrăul – şi porni în urma fetei pe cărarea care se pierdea în adâncul pădurii.

Merseră ei cât merseră, dar de la o vreme pe tăietorul de lemne îl cuprinse osteneala:

— Ei, fată frumoasă, mai e mult până la casa ta?

— Ce să-i faci, nu stau prea aproape. Casa mea se afla după muntele care se zăreşte în spatele munţilor aceia.

Tăietorul nu mai zise nimic şi porni mai departe, după fată. Trecură de-un munte, de al doilea, de al treilea şi ajunseră la un lac albastru. Chiar pe malul lacului era o casă frumoasă, cu acoperişul înalt şi ţuguiat.

— Iată, am sosit, spuse fata. Intră şi fii binevenit, stăpâne.

Tăietorul de lemne păşi pragul, uitându-se în toate părţile. Odăile casei erau încăpătoare şi frumos împodobite, dar înăuntru niciun suflet de om. Cu toate acestea, ceainicul fierbea pe foc zornăindu-şi capacul, iar în baie se afla gata pregătită cada de lemn cu apă fierbinte. Se scaldă el, iar când sfârşi, ce să vezi, măsuţa cu bucate se şi ivi dinaintea lui! Niciodată nu mâncase tăietorul de lemne un orez atât de alb, niciodată nu băuse un vin atât de gustos.

Se însura cu fata şi trăi cu ea fericit şi fără grijă. Nimic nu-i lipsea, n-avea decât să ceară, că toate îi veneau de-a gata. După un timp, li se născu un fecioraş frumos, într-o bună zi, nevasta îi spuse:

— De mult nu mi-am mai văzut părinţii. Vreau să mă duc la ei în ospeţie, să le arăt nepotul şi să le bucur inima. Tu rămâi să păzeşti casa. Iată aici douăsprezece chei, de la douăsprezece cămări. Unsprezece poţi să i-o deschizi şi – să intri în ele, dar nu cumva s-o descui pe cea de-a douăsprezecea!

Nu-i dădea întâia dată porunca aceasta. De câte ori plecase undeva de-acasă, îl oprise cu străşnicie să pătrundă în cea de-a douăsprezecea cămară, în sfârşit, îl

1 La japonezi este obiceiul ca oaspetele să fie servit, imediat ce soseşte de pe drum, cu un ceai fierbinte şi să i se pregătească baia; apoi va servi masa şi se va odihni.

Îmb răţişă de rămas bun, îşi luă copilul în spate şi plecă peste munţi.

Greu îi mai trecea vremea tăietorului de lemne, în singurătate… Ieşi în curte şi începu să descuie o cămară după alta. Cea dintâi era plină până sus cu orez din soiul cel mai bun. Într-a doua se afla-u butii pline cu mzso. Într-a treia, o grămadă de zahăr, într-a patra, se înălţa

un munte de bumbac alb. A cincea era plină cu sare. Într-a şasea, chiar din prag, te izbeau valurile mării, iar prin apă foiau o mulţime de peşti.

„Ia te uită, nici prin cap nu mi-ar fi trecut că aici, în inima munţilor, trăiesc peşti de mare!” se minună tăietorul.

Ei, dar multe bunătăţi se mai aflau şi în celelalte cămări! Şi astfel, tot mirându-se şi nemaisăturându-se să privească, omul ajunse la cea de-a douăsprezecea cămară, îşi aduse îndată aminte de porunca aspră a soţiei. Dar în cele din urmă cugetă: „Doar nu e nimeni acasă, să mă vadă şi să-i spună...”

Şi începu să caute cheia celei de-a douăsprezecea cămări. Una se dovedea prea mare, alta prea mică... În cele din urmă, lacătul se deschise. Tăietorul crăpă uşa cu sfială. Privi înăuntru, dar nu văzu nimic, cămara era goală.

„Ce-o mai fi şi asta? îşi zise. De ce era nevoie să stea încuiată uşa unei cămări pustii?”

Dar când se uită mai bine, văzu că încăperea era despărţită în două. Drept la mijloc se afla un perete, care avea o ferestruică mică, bine oblonită. „Fie ce-o fi, am să mă uit!” îşi făcu el curaj. Deschise ocheţul, iar când privi, ce-i fu dat să vadă?

În fundul cămării se întindea o livadă de pruni înfloriţi. Afară era toamnă târzie, iar acolo poposise primăvara. Copăceii arătau întocmai ca nişte nouri rozalii. De

1 Miso – un fel de pastă pregătită dintr-un amestec de orez, şi fasole, mazăre sau soiţi. Misosiru = ” supă de miso.

pe o creangă pe alta zburau o mulţime de privighetori, scoţând triluri măiestre.

Tăietorul de lemne asculta fermecat... Dar deodată, privighetorile amuţiră. Apoi, ca şi când s-ar fi speriat de ceva, se ridicară în zbor şi întreg stolul pieri. Iar prunii se ofiliră pe dată, scuturându-şi florile. În cămară pătrunsese frigul, toamnei. Iarba îngălbenită şi stuful uscat începură să foşnească trist...

Tăietorul de lemne se sperie şi. fugind afară, zăvori iute uşa cămării. Ridică ochii şi o văzu pe tânăra-i soţie, care venea pe cărare plângând amarnic.

— Ce-ai făcut, nesăbuitule? se tângui ea. O. cât te-am rugat să nu deschizi cămara aceea! Dar acum totul s-a sfârşit. Află că eu nu sunt făptură omenească, ci privighe –toare. Într-o primăvară am cântat pe ramura copacului de lângă sălaşul tău şi mi-ai căzut drag... Dacă nu deschideai această uşă, ai fi trăit alături de mine în veac, fără a. cunoaşte truda, nici bătrâneţile sau boala. Dar tu n-ai vrut să-mi asculţi povaţa. Va trebui să ne despărţim pentru totdeauna, căci în cămara aceea venea ades zeul munţilor, să asculte glasul privighetorilor, iar tu l-ai mâniat straşnic. Rămâi cu bine!

Cât ai clipi, soţia se prefăcu într-o privighetoare, îşi puse copilul călare pe săgeata cozii şi, piuind jalnic, se mistui în depărtări.

Tăietorul de lemne se trezi parcă dintr-un somn adânc. Stătea chiar lângă bordeiul lui, iar în mâini ţinea fierăstrăul şi securea.

CĂCIULA „URECHI-AGERE”.

Se zice că într-un sat trăia un moşneag. Umblând el odată prin pădure, găsi o căciulă roşie. Bucuros nevoie-mare, moşul îşi zise: „O fi ea găurită, dar până acuma n-am avut nici măcar una ca asta. O să-mi prindă bine pe asemenea vreme friguroasă”.

Şi zicând acestea, unchiaşul îşi îndesă căciula pe cap. Şi să vezi minunăţie! Până atunci nu auzise în preajmă decât ciripitul şi strigătul păsărilor, iar acum, deodată, întreaga pădure se umpluse de şoapte şi sporovăieli. Într-un loc, mama îşi striga copiii. Dincolo, bărbatul se certa cu nevasta. Undeva, tatăl îşi dojenea fiul, iar din altă parte se auzeau şoapte gingaşe de iubire...

De frică, moşul făcu un pas înapoi. O creangă îi dădu căciula jos de pe cap şi deodată glasurile amuţiră. Nu se mai auzea decât foşnetul frunzelor şi ciripitul neînţeles al zburătoarelor. Moşul ridică de jos căciula, şi-o puse” iarăşi pe cap şi din nou auzi vorbele şi şoaptele. Veneau şi de sus, de pe ramuri, şi de jos, de prin tufişuri, îşi scoase căciula: vorbele se prefăcură iarăşi în ciripit şi foşnet. O puse pe cap: auzi iarăşi, limpede, vorbăria din jur.

„Va să zică, asta-i povestea! se dumiri moşneagul, înseamnă că n-am găsit un lucru obişnuit, ci o adevărată comoară, o căciulă „Urechi-agere”! Cine o pune pe cap înţelege graiul tuturor vietăţilor:

păsări, fiare, ba chiar şi ierburi şi copaci. Auzisem eu şi înainte despre căciula asta năzdrăvană, dar nu credeam că se află pe lume aşa ceva!”

Moşul merse mai departe prin pădure, dar prinzându-l oboseala se aşeză să se odihnească la umbra unui copac şi aţipi, îl trezi curând croncănitul ciorilor.

— Pesemne că m-a luat somnul! tresări bătrânul, înălţă capul şi ce să vadă? Un corb veni în zbor şi

„I, se lăsă pe-o creangă a copacului sub care şedea el. După eşv” câteva clipe, din cealaltă parte sosi alt corb şi poposi alături de cel dintâi. Moşul îşi puse repede căciula lui roşie şi începu să asculte. Deasupra lui, corbii vorbeau cu glas ciudat, răguşit.

— De mult nu ne-am mai întâlnit noi, frate, spuse unul. Tu pe unde mi-ai umblat?

— Vin de pe ţărmul mării. Pe-acolo a pierit tot peştele, aproape că nu mai aveam ce mânca. De aceea am zburat încoace, răspunse celălalt. Dar tu, pe unde ai hălăduit?”

— Eu vin tocmai din Atârni. La drept vorbind, nici pe-acolo nu-i grozav de bine. Peste tot, jale şi sărăcie. Mai bine spune-mi tu, ce se mai aude nou prin lume?

— Noutăţi prea mari nu sunt. Dar am să-ţi povestesc ceva care s-a întâmplat pe ţărmul mării. Cu vreo şase ani în urmă, un bogătaş îşi clădea un hambar. Când a început să-i pună acoperişul de şindrilă, tocmai atunci se căţărase pe-acolo un şarpe, pe care, din nebăgare de seamă, l-au ţintuit în cuie şi l-au acoperit cu şindrilă. Şarpele a zăcut acolo şi zace şi astăzi, pe jumătate mort, trecând prin chinuri cumplite, în toţi anii aceştia tovarăşa lui credincioasă i-a adus de mâncare în fiecare zi. Mare

nenorocire pe bietele făpturi! În fiinţa lor au strâns an de an tot mai multă ură împotriva oamenilor. Duşmănia neîmblânzită a şerpoaicei, suferinţa şi chinurile târâtoarelor au îmbolnăvit-o pe fiica bogătaşului.1 Dacă nimănui nu-i va trece prin cap să scoată şindrila şi să slobozească şarpele, fata va muri în curând şi va muri şi sărmanul şarpe. De multe ori am zburat peste acoperişul casei şi-am croncănit asta din toate puterile, dar degeaba. Nimeni nu m-a înţeles!

Celălalt corb îi răspunse:

— Ai dreptate, oamenii pricep tare greu. Ori ci t ai croncăni, lor nu le intră nimic în cap.

Mai vorbiră ei o vreme, apoi zburară care încotro. Auzind toate acestea, moşneagul se gândi: „Ce bine că mi-am pus pe cap căciula fermecată! Trebuie să pornesc cât mai repede spre casa bogătaşului, să-i izbăvesc fata. Dar înainte de asta am să mă îmbrac cât mai ciudat, ca să creadă că nu sunt om obişnuit”.

Moşul găsi într-o grămadă de gunoaie un stup vechi, de nuiele, aruncat acolo, îl înveli cu o hârtie strălucitoare, apoi şi-l îndesă pe cap. Puftând tichia aceasta ciudată, ajunse la casa bogătaşului şi începu să strige:

— A sosit ghicitorul! A sosit cel mai mare ghicitor! Bogătaşul şedea mâhnit şi cufundat în gânduri. Auzind strigătele, îl chemă pe unchiaş:

— Hei, vraciule, nu mai sta la poartă! Vino degrabă înăuntru şi ghiceşte-ne.

MOŞ. U. intră şi întrebă:

— Despre ce vrei să-ţi ghicesc?

— Fiica mea boleşte de mulţi ani, iar acum e pe cale să-şi dea sfârşitul. Ghiceşte din ce i se trage şi cum aş putea s-o tămăduiesc?

— Duceţi-mă la bolnavă, zise moşul.

1 Conform credinţei populare japoneze, gândurile rele pot căpă! a forţa unei vrăji, pricinuind Ofensatorului o boală vr & vă chiar fără ştirea sau dorinţa ofensatului.

Se aşeză la căpătâiul fetei şi începu să bolborosească vorbe-neînţelese:

„Plici, pleosc, târâtoare, pleosc. Prin munţi se târăşte şerpeşte, Pe douăzeci de îi ss lungeşte… Plici, pleosc, târâtoare, pleosc!” f*»— Bolborosi el astfel, apoi rosti:

— Cu şase ani în urmă aţi clădit un hambar nou şi aţi ţintuit în cuie” fără să ştiţi, un şarpe pe acoperiş. De la el vi se trage toată nenorocirea.

— Adevăr grăieşti, ghicitorule! strigă bogătaşul cu uimire.

Tocmai cu şase ani în urmă am zidit hambarul acela. Pesemnecă atunci s-au întâmplat toate… Trebuie să slobozim şarpele cât mai iute!

Chemară de grabă un dulgher care locuia prin vecini şi-i porunciră să dea şindrila jos. Iar sub şindrilă găsiră „şarpele: uscăţiv şi albit cu totul, ele parcă-şi lepădase solzii.

— Iată pricina bolii! spuse unchiaşul.

Puseră şarpele într-un coş, cu multă băgare de seamă, îl coborâră de pe acoperiş, îl duseră pe malul unui pârâu şi începură să-i dea apă şi mâncare. Iar când se înzdrăveni, îi dădură drumul să plece.

Pe de altă parte, copila se tămâduia văzând cu ochii, iar în scurtă vreme fu la fel de sănătoasă şi vioaie ca mai înainte. Nespus de fericit, bogătaşul îi dărui bătrânului o pungă cu trei sute de rioo.1.

Moşul se întoarse acasă, îşi cumpără haine noi, iar după un timp începu să călătorească prin lume. Odată, pe când poposise la umbra unui copac rămuros, chiar la marginea drumului, văzu venind în zbor doi corbi. Unul

Veche unitate monetară japoneză.

venea dinspre apus, celălalt dinspre răsărit. Se aşezară ei pe-o creangă şi începură să grăiască:

— Tare e plicticos să trăieşti mereu într-unul şi acelaşi oraş. Prea puţine noutăţi auzi, se văicări primul corb. Trebuie să mai zbori şi prin alte ţinuturi.

— Adevărat, răspunse al doilea corb. Dar iată că în oraşul unde vieţuiesc eu s-a întâmplat nu demult ceva nemaipomenit. Un bogătaş s-a îmbolnăvit rău, iar acum trage să moară. Şi din ce cauză crezi că pătimeşte? Cu vreo şase ani în urmă, s-a apucat să clădească un adaus la casă, nişte odăi de oas peţi. Ca să cureţe locul pentru ele. a dat poruncă să fie tăiat un arbore bătrân de camfor, care creştea acoao. Ciotul copacului a rămas sub streaşină şi apa de ploaie de pe acoperiş se scurge pe el. Rădăcinile lui nu s-au uscat şi cât mai au viaţă în ele dau întruna lăstari noi. Dar pe măsură ce ele cresc, stăpânul le taie. Sărmanul arbore nici de trăit nu trăieşte, nici de murit nu moare. Îi trec prin minte tot felul de gânduri negre, iar din pricina acestor gânduri pe stăpân l-a lovit o boală grea. În fiecare noapte din pădurile munţilor

coboară o mulţime de copaci să-şi vadă prietenul nefericit. Arborele de camfor li se plânge plin de amărăciune, dar ei nu-l pot ajuta cu nimic. Mai bine l-ar fi lăsat să crească în voie sau să-l fi scos cu totul din rădăcini, să se usuce odată şi să nu se mai chinuiască atât.

Auzind povestea corbului, moşneagul porni către ţinutul depărtat unde se afla casa bogătaşului bolnav. De cum sosi, începu să strige la poartă:

— A venit ghicitorul! ghicitorul! Oamenii din casă dădură fuga:

— Vino înăuntru, ghicitorule. Te pofteşte stăpânul.

Unchiaşul intră, minunându-se de odăile atât de frumoase, cum nu mai văzuse vreodată. După ce se satură de privit, întrebă:

— Ce vreţi să vă ghicesc?

— Stăpânul acestei case boleşte de multă vreme. Am chemat o mulţime de vraci şi descântători, dar toate străduinţele lor s-au arătat fără folos.

— Alungaţi neliniştea, le spuse bătrânul cu glas solemn. Eu am să descopăr pricina bolii şi-l voi tămădui într-o clipă. Pentru mine e un lucru nespus de uşor. Moşul începu apoi să bolborosească descântecul lui: „Plici, pleosc, târâtoare, pleosc! Prin munţi se târăşte şerpeşte, Pe douăzeci de îi se lungeşte…

— Plici, pleosc, târâtoare, pleosc!”

Apoi spuse:

— Cu şase ani în urmă aţi zidit aici nişte acareturi frumoase, drept adaus la casă.

— O, înţeleptule, de unde ştii ce-am făcut noi acum şase ani? îl întrebară miraţi cei ai casei.

— Darul meu de ghicitor mi-a dezvăluit aceasta. Lăsaţi-mă să înnoptez în odăile acelea, iar mâine veţi afla pricina bolii stăpânului vostru, care se va tămădui pe dată.

Îl duseră pe bătrân în odăile cele frumoase. Vraciul le porunci apoi:

— Nu care cumva să intraţi la mine până nu vă chem! Se făcu noapte, dar moşul nici gând să se culce, îşi puse cuşma pe cap şi începu să asculte. Pe la miezul nopţii ceva foşni sub fereastră şi deodată se

auzi un glas:

— Hei, copacule de camfor, răspunde! Cum îţi mai merge cu sănătatea?

Drept răspuns, se auzi o voce stinsă şi tânguitoare, iscată ca de sub pământ:

— Cine vorbeşte acolo? Nu cumva e criptomerul din Muntele criptomerilor? Îţi mulţumesc, prietene, că vii la mine în fiecare noapte, să mă cercetezi. Află că un singur gând mă chinuie: cum să fac să mor mai repede. Însă moartea nu vrea să vină şi suferinţele mele nu mai au capăt.

Criptomerul căută să-şi liniştească prietenul:

— Ce vorbe-s astea? Alungă întristarea şi vino-ţi în fire.

Vorbiră ei astfel o vreme, apoi se despărţiră. Dar nu trecu niciun ceas şi iar se auzi un foşnet sub fereastră, iar glasul cuiva întrebă:

— Hei, copacule de camfor, cum îţi mai merge?

— Cine grăieşte cu mine? Nu cumva eşti tu, pinul din Muntele pinilor?

— Da, eu sunt.

— Ai venit atât de departe… Îţi mulţumesc, prietene.

— Lasă mulţumirile. Am plecat să mă mai dezmorţesc oleacă şi iată, m-am abătut şi pe la tine. Nu mai fi supărat, în curând va veni primăvara şi te vei tămădui, sunt încredinţat de asta. Nu-ţi pierde nădejdea.

Din nou se auziră foşnete. Pinul se îndepărtase. Moşul, datorită căciulii sale năzdrăvane, auzise toate acestea şi se gândea bucuros: „Ei, de s-ar face ziuă mai repede!”

De cum sosi dimineaţa, bătrânul se duse la bolnav. Se aşeză la căpătâiul lui şi începu să murmure descântecul:

„Plici, pleosc, târâtoare, pleosc!…”

După aceea povesti ce auzise peste noapte.

— Nenorocirea altuia, iată pricina bolii tale, îi spuse bogătaşurui. Căci nu numai arborele de camfor suferă amarnic, ci toţi arborii de pe munţii din preajmă sunt mâhniţi pentru soarta prietenului lor. Trebuie să dezgropăm cât mai repede rădăcina

arborelui de camfor. Numai atunci bolnavul se va tămădui.

Scoaseră grabnic din pământ ciotul copacului, îl puseră în grădină cu grijă, ca să nu-i frângă rădăcinile, îl udară şi îl împodobiră ca pe un adevărat zeu. Stăpânul se înzdrăveni pe dată. Boala fusese alungată tot atât de uşor cum cade frunza uscată din copac.

Neamurile bogătaşului nu mai ştiau cum să-i mulţumească bătrânului. Acesta primi din nou în dar o pungă cu trei sute de rioo şi se întoarse acasă.

De-atunci, moşneagul încetă să se mai prefacă ghicitor, îşi cumpără o livadă frumoasă în care, drept recunoştinţă faţă de el, se strămutară cei mai frumoşi arbori din ţinut. Înfloreau în toate primăverile cu flori nemaivăzute. Şi toate jivinele şi păsările din pădure se împrietenură cu unchiaşul, fiindcă acesta le înţelegea şi le iubea.

TARO CEL DE FOC

Demult, demult de tot. trăia o fată care se numea O-Kiku. Odată, pe când trecea ea pe câmpul din spatele caiei, văzu în pământ o groapă mare, adâncă şi întunecoasă. Se miră nespus, fiindcă până atunci nu mai văzuse groapa aceea. De unde să se fi ivit oare? O-Kiku se aplecă deasupra gropii şi privi în adâncuri. Dar acolo era beznă şi nu se zărea nimic. Minată de curiozitate, fata cobori în groapă şi nimeri în împărăţia subpământeană.

Merse O-Kiku, străbătu cale lungă, iar pe marginea drumului văzu crescând flori minunate, cum nu se aflau pe pământ. Merse ea cât mai merse, şi deodată văzu ridicându-se înaintea ei nişte porţi negre. Bătu în poartă: cioc, cioc, cioc! îi ieşi în întâmpinare un flăcău frumos, dar cu chipul palid şi străveziu. Parcă n-avea nicio picătură de sânge în obraji. Flăcăul o pofti să intre.

— Mă numesc Taro cel de Foc, îi spuse el. iar aceasta este împărăţia Focului. Tatăl meu a fost stăpânul acestei împărăţii, dar el a murit şi din clipa aceea duhurile care sălăşluiesc pe aici nu-mi mai dau pace. Îndur chinuri cumplite, fără seamăn, şi nu ştiu dacă voi scăpa vreodată de ele…

Fetei i se făcu milă de Taro cel de Foc şi rămase cu el. A doua zi

dimineaţă, tânărul se pregăti de plecare şi-i porunci:

— Nu cumva să-ţi treacă prin minte să te uiţi încotro mă duc. Aşteaptă-mă în odaia aceasta şi să nu ieşi nicăieri de-aici.

Dădu în lături fusuma1, apoi e trase după el şi se pierdu în odăile casei.

Din camerele cele mai depărtate începu deodată să străbată un zgomot năprasnic, asemănător cu un răcnet de fiare. O-Kiku nu se mai putu împotrivi ispitei şi privi pe furiş. Dar ce-i fu dat să vadă? O ceată de duhuri înfricoşătoare îl dezbrăcaseră pe tânăr până la piele, îl legaseră de o vergea de fier şi-l atârnaseră deasupra unei vetre uriaşe. Tânărul se închircea întruna deasupra flăcărilor, iar când văzu că nu mai are într-însul aproape nicio picătură de viaţă, căpetenia duhurilor porunci:

— Pentru astăzi, ajunge!

Fata mai-mai să-şi piardă minţile de groază, împinse fusuma la loc şi fugi în odaia ei. A doua zi dimineaţă, Taro îi spuse:

— Din nou voi fi nevoit să-mi petrec ziua în odăile depărtate ale casei. Mi-e teamă că te plictiseşti aici, în singurătate. Plimbă-te, aşadar, prin grădină, vei avea ce să vezi acolo. Iată, ţine aceste treisprezece chei de la treisprezece cămări. Douăsprezece poţi să le deschizi, dar

În cea de-a treisprezecea nu cumva să intri. Răposatul meu tată ne-a oprit cu străşnicie s-o deschidem. Eu însumi n-am pătruns niciodată acolo. Ai grijă, să nu-mi încâlci porunca.

Spunând acestea, Taro cel de Foc îi dădu fetei legătura cu chei negre şi porni din nou spre odăile îndepărtate.

O-Kiku ieşi în grădină cu sufletul îndurerat. Acolo se rânduiau una lângă alta treisprezece cămări de piatră. Bată dori să vadă ce se ascunde în ele. Descuie cu cheia cea dintâi cămară. Şi, de cum văzu ce se afla acolo, uită

1 Fusuma – perete care desparte odăile în casele japonezilor. Este făcut din rame.de lemn cu nervuri, lipite cu hârtie pe ambele părţi.

toate grijile, în cămara aceea tocmai se sărbătorea Anul nou1. O mulţime de omuleţi cât degetul, îmbrăcaţi în haine de sărbătoare, împodobeau cu panglici brazii de Anul nou, iar puzderie de fetiţe

mărunţele, în chimonouri strălucitoare, îşi aruncau una alteia mingi cu pene. Era o veselie şi o larmă nemaipomenită.

În ce-a de-a doua cămară era februarie. Prunii înfloreau răspândind o mireasmă ameţitoare. Băieţaşi de-o şchioapă înălţau în vânt zmeie de hârtie.

Dar ce credeţi că se afla în cea de-a treia?! AcoaQ tocmai întâmpinau sărbătoarea înfloririi piersicilor – Fetiţe, cât degetarul, frumos îmbrăcate şi pline de veselie, îşi legănau în braţe păpuşile cât un bob de mazăre.

În cea de-a patra cămară, lumina soarele de aprilie. Pitici cu bărbi cărunte, ţinându-şi nepoţeii de mână, îi duceau solemn către templu, unde se sărbătorea ziua naşterii lui Buda 3.

Da într-a cincea? O-Kiku abia aştepta să vadă ce e acolo. Era un mai însorit şi călduros. Sub cerul albastru se legănau o mulţime de peşti pestriţi4, iar o puzderie de prichindei, cântând cu văioşie, aşterneau pe case irişi

1 în Japonia veche, Anul nou era o dată de tranziţie (sfârşitul lui ianuarie – începutul lui februarie), fiind considerat drept prima zi a primăverii. În această zi, în faţa caselor se pun ramuri de pin şi tulpini de bambus – simboluri ale longevităţii şi duratei –, se organizează jocuri.

— Sărbătoarea înfloririi piersicilor are loc la 3 martie. Este în acelaşi timp sărbătoarea fetelor (Hina-Maţuri). În această zi fetele îşi fac vizite reciproce. Pe răftuleţe anume amenajate se expun păpuşile (luna), reprezentând dregători şi dame de curte, luptători şi orchestre de muzicanţi etc.

3 Ziua de naştere a lui Buda se sărbătoreşte la 8 aprilie.

4 La 5 mai, în Japonia, este sărbătoarea băieţilor. Lângă casele în care sunt băieţi mici, se atârnă în vârful, unor prăjini crapi de hârtie. Crapul, înotând contra curentului, este considerat simbol al dârzenie. Acoperişurile caselor, în scopuri magice, sunt presărate cu irişi înfloriţi şi pelin negru, casa mare este decorată cu steaguri, de care sunt prinse figurine reprezentând luptători.

Înfloriţi, în odăile împodobite sărbătoreşte se vedeau

soldaţi-jucărie, cât unghia de mari.

În cea de-a şasea cămară, soarele lumina şi mai aprins. La malul unui râu limpede, fete pitice spălau rufele cu mare hărnicie, iar dincolo de râu se întindeau câmpurile de qrez. Ţărani şi ţărănci atât de mici, încât i-ai fi putut lua în căuşul palmei, cântau cântece voioase, sădind rânduri, rânduri, tulpiniţele fragede de orez.

O-Kiku descuie uşa celei de-a şaptea cămări şi văzu un cer limpede, înstelat. Era seara „întâlnirii celor două stele” 1. Copii piticilor legau de frunzele bambusului fâşii subţiri de hârtie colorată, purtând inscripţia „Râul celest”, şi multe alte podoabe.

Săturându-se de privit, O-Kiku, deschise şi cea de-a opta bămară. Acolo era noaptea lunii pline de toamnă. Prichindeii priveau cu încântare luna luminoasă, iar în faţa lor, pe măsuţe, se aflau tot felul de bunătăţi, grămezi de mere şi de pere, nu mai mari decât fragii de pădure. Luna, semănând cu o tavă rotundă, aurită, se uita ţintă din cer la pâiniţele de orez.

O-Kiku îşi aruncă ochii în cămara a nouă. Acolo totul era roşu şi auriu. Sprijinindu-se în toiege, piticii se plimbau a gale prin munţi. Ba se ridicau pe povârnişuri, ba coborau în văile adânci, bucurându-se de frumuseţea arţarilor poleiţi de toamnă.

1 Seara „întâlnirii celor două stele” (Tanabata) – are loc la 7 iulie. Conform unei legende vechi, numai în această seară, (3 singură dată pe an, se întâlnesc” pe cele două maluri ale „râului celest” (Calea Lactee), cele două stele îndrăgostite una de alta: Torcătoarea (Vega) şi Ciobanul (Altair). Coţofenele întind atunci un pod peste „Râul celest”, pentru a veni în ajutorul îndrăgostiţilor.

La sărbătoarea Tanabata, copiii pictează pe fâsâi de hârtie colorată inscripţii şi versuri pe tema sărbătorii. Tuşul cu care scriu îl dizolvă în rouă dimineţii. Fâşiile cu inscripţii le prind pe ramuri de bambus, iar în a patra zi aceste ramuri se aruncă în râu.

2 „Noaptea lunii pline de toamnă” se serbează în luna august; în Japonia este foarte popular obiceiul „privirii lunii”.

Veni rândul celei de-a zecea cămări. Acolo era octombrie. Căţăraţi în pomi, piticii scuturau din răsputeri crengile şi o grindină de

castane coapte cădeau pe jos. Era o plăcere să priveşti cum le culeg în coşuri odraslele piticilor.

O-Kiku descuie cămara a unsprezecea. O întâmpină un vânt rece. Întreg pământul era acoperit cu dantela gingaşă a celei dintâi brume. Sub streşini atârnau legături de ridichi şi hurma uscate. Ţărani mititei treierau orezul, bucuroşi de recolta bogată.

În cămara a douăsprezecea era împărăţia zăpezii: Oriunde te uitai nu vedeai decât nămeţi mari. Plini de veselie, copiii se jucau cu bulgări şi făceau oameni de zăpadă.

Şi iată cea din urmă cămară… Fata îşi aminti că Taro cel de Foc o oprise cu străşnicie să deschidă uşa a treisprezecea. Strângea în mâini, şovăind, cheia neagră… Îi era oprit să intre, dar tare ar mai fi râvnit să încalce porunca. Să deschid sau ba? Se apropia pas cu pas de uşă, parcă ar fi atras-o o putere nevăzută.

În cele din urmă, fata vârî cheia în broască şi voi s-o răsucească. Broasca ruginise, dar după ce se strădui o vreme izbuti s-o descuie. Cămara aceasta nu semăna cu celelalte. Nu se aflau înăuntru nici pitici, nici privelişti minunate. Uitându-se cu luare-aminte, văzu aşezat într-o firidă un sipet lăcuit în negru. Curioasă, se apropie şi săltă capacul.

În sipet erau două globuri roşii, ca de sticlă, dar moi la pipăit. Ce să fi fost oare? Nedumerită, O-Kiku luă sipetul sub braţ şi ieşi iute din căinară. Soarele se ridicase sus pe cer. Fetei i se făcu sete. Prin grădină curgea un pârâiaş. O-Kiku se aplecă deasupra lui şi bău o gură de apă. În apa limpede, ca într-o oglindă de cleştar, se-răs-fringeau copacii de pe mal, iar într-unul din ei văzu miş

1 Fructele unui arbust meridional, roşii, cu gust dulce-acrişor. 5 – Basme japoneze *»

când ceva lung şi pestriţ… Înălţă capul şi băgă de seamă că un şarpe mare se încolăcise în jurul pomului, uitându-se la ea cu ochi strălucitori.

Pierzându-şi cumpătul, O-Kiku sări, peste pârâu şi o luă la fugă. În clipa aceea sipetul se deschise şi unul dintre globuri se rostogoli în râu. Fugind înfricoşată, fata nici nu luă aminte la ce s-a întâmplat.

Intră în casă, unde o întâmpină Taro cel de Foc. Fata îi povesti

câte minunăţii văzuse în cele douăsprezece cămări, dar despre cea de-a treisprezecea nu-i pomeni nimic.

Tânărul o asculta şi zâmbea. Deodată se stârni un tropot şi o gălăgie înspăimântătoare. Din adâncurile casei se revărsă o ceată întreagă de duhuri. O-Kiku începu să tremure, însă demonii i se închinară spunându-i:

— Datorită ţie am regăsit unul dintre ochii căpeteniei noastre. Şarpele ne-a povestit totul. Căpetenia a poruncit să vă înfăţişaţi amândoi înaintea lui.

Demonii îi călăuziră pe Taro şi pe fată la marea lor căpetenie, în fruntea acestuia strălucea un singur ochi, luminând ca un foc roşu. În locul celui de-al doilea ochi nu era decât o scobitură neagră.

— Îţi. datorez mulţumire şi recunoştinţă, grăi căpetenia, aplecându-şi coarnele în faţa ei. Cu câteva zeci de ani în urmă, între muie şi răposatul părinte al lui Taro s-a iscat o gâlceavă amarnică. Părintele lui Taro mi-a răpit atunci amândoi ochii. Multă vreme am umblat orb, bâjbâind ca vai de lume. Drept răzbunare, îl chinuiam pe Taro fără milă. Dar astăzi am avut o bucurie negrăită: mi-am redobândit unul dintre ochi. Dă-mi-l înapoi şi pe celălalt, în schimbul lui, vă voi dărui tot ce vreţi.

Taro cel de Foc asculta şi nu pricepea nimic. O întrebă nedumerit pe fată:

— Oare nu mi-ai ascuns nimic?

— Ba, drept să-ţi spun, am încălcat porunca ta şi am descuiat, cea de-a treisprezecea cămară. În ea am găsit un sipet negru cu două globuri roşii. Nu ştiam că sunt chiar ochii căpeteniei duhurilor. Am luat sipetul cu mine, dar văzând şarpele, acolo lângă pârâu, m-am înspăimântat şi un glob mi-a căzut în apă.

Căpetenia duhurilor nu mai putea de bucurie:

— Iată-l! Acesta este celălalt ochi al meu! Dă-mi-l înapoi, rogu-te!

Fata îi dădu căpeteniei cel de-al doilea glob roşu, iar mai-marele duhurilor şi-l potrivi îndată în scobitura neagră de sub frunte. Ochii lui scânteiau acum ca două focuri purpurii. Plin de mărinimie, el îi răsplăti

pe O-Kiku şi pe Taro cel de Foc cu daruri bogate.

Tânărul se însura cu fata şi trăiră mulţumiţi, căci puteau să privească în fiecare zi toate anotimpurile.

Vă doresc fericire! Vă doresc fericire!

SOŢIA VULPE

Trăia în vremurile de demult un mikado 1 care stăpânea întinse domenii de vânătoare, bogate în fel de fel de ani-onale şi păsări. Odată, keraii 2 mikado ului puseră la cale pentru el o vânătoare de vulpi.

Pe când vânau ei, din tufişuri ieşi deodată o vulpe albă, care se piti chiar la picioarele unui kerai, pe nume lasunari, şi începu să-l roage cu glas tremurător:

— Fii milostiv, iasunari! Cruţă-mă măcar până în ziua când voi da viaţă puilor mei.

lasunari o eliberă pe vulpea cea albă, îi dădu drumul să plece. Nu după multă vreme, mikadoul află de isprava asta şi-l alungă pe vinovat într-un ţinut îndepărtat şi pustiu.

lasunari avea o soţie tânără care se numea Kuzunoha – Frunză de Iederă. Kuzunoha nu voi să-şi urmeze soţul în pribegie şi rămase în capitală, unde traiul era mult mai uşor şi mai plăcut. lasunari însă, care o iubea ca pe lumina ochilor, tânji atât de mult după ea, încât până la urmă se

1 Mikado – „Porţile (înalte ale) Palatului imperial” – titlu echivalent cu împăratul Japoniei.

2 Kerai – în Japonia medievală, slujitor sau vasal, membru al escortei unui demnitar.

Îmbolnăvi. Cele zece slugi credincioase, care nu-l părăsiseră la necaz, îl îngrijeau cu toată dragostea, dar fără să-l poală ajuta cu nimic.

lasunari se topea ca o făclie de ceară. Era limpede că nu mai avea multe zile de trăit, îi dădură de ştire soţiei, dar aceasta tot nu veni.

Afund despre nenorocirea lui lasunari, vulpea albă luă înfăţişarea Frunzei de Iederă şi porni grabnic către casă, bolnavului. Dar când să păşească înăuntru, încremeni în prag, căci talismanul ţintuit pe uşă îi oprea calea. Încrpu să se roage de slujitori: y

— Scoateţi de-acolo talismanul acela!

Abia după ce i se îndeplini rugămintea vulpea albă putu să intre în casă.

lasunari se bucură nespus că tânăra-i soţie s-a înduplecat să vină la el. Şi din acea clipă prinse să se însănătoşească văzând cu ochii.

După un an, vulpea albă născu un fiu pe care-l numiră Doşimaru.

Trecuse destulă vreme de când lasunari fusese alungat din cetatea împărătească. Şi iată că în cele din urmă mikadoul se învoi să-i dăruiască mult aşteptata iertare. Abia atunci, aflând vestea, adevărata Kuzunoha plecă în grabă să-şi vadă bărbatul. Nu mică îi fu mirarea când găsi în casă o altă Kuzunoha, care semăna cu ea ca două picături de apă. Ba încă, cealaltă nevastă îi născuse lui lasunari şi un fiu…

Văzându-le pe amândouă alături, nimeni, nici chiar lasunari însuşi nu putu să-şi dea seama care dintre ele e cea adevărată. lasunari le porunci atunci să-şi numere anii. Amândouă femeile îşi socotiră vârsta şi astfel ieşi la iveală că vulpea Kuzunoha a împlinit o mie trei ani, iar adevărata Kuzunoha abia treizeci şi trei.

Vulpea albă fu nevoită să plece. Scrise cu lacrimi fierbinţi scrisoarea de rămas bun:

„Acela care mă iubeşte cu adevărat.

Acela va veni la mine.

În depărtata pădure Şinoda”.

Doşimaru o iubea din tot sufletul pe vulpea albă, fiindcă ea îi dăduse viaţă, ea era mama lui adevărată. Astfel încât, nu după multă vreme, Doşimaru porni către pădurea Şinoda. Vulpea albă îi ieşi în cale plină de bucurie:

— Bine-ai venit, fiule!

Îl îmbrăţişa cu dragoste, iar la plecare îi dărui un băţ de bambus, povăţuindu-l să nu se despartă niciodată de el.

x Primind iertarea mikadoului, lasunari împreună cu ai săi se întoarse în capitală şi începu să trăiască la fel ca înainte.

Odată, ducându-se să se închine la templul lui Sumiioşi *, zeul mării, lasunari îl luă cu el şi pe feciorul său. Doşimaru primi în dar de la tatăl lui o sută de moni2, să-i aibă de cheltuială, şi ispitit de feluritele

minunăţii pe care le vedea, se pierdu de lasunari, rătăcindu-se în mulţime.

Hoinări el cât hoinări, iar după o vreme se pomeni pe ţărmul mării. Deodată, văzu un băieţandru care prinsese o broască ţestoasă şi o chinuia plin de răutate. Lui Doşimaru i se făcu milă de biata vietate şi dându-i băiatului cei o sută de moni, îl înduplecă să slobozească broasca.

Dar în puţină vreme, broasca ţestoasă, care nu înotase prea departe, fu adusă iarăşi la ţărm, de! talazuri. Băiatul cel uricios o prinse iarăşi şi începu s-o schin

1 Zeul Sur. iiioşi este considerat stăpânul valurilor. El este protectorul navigatorilor. Templul lui se afla pe ţărmul Sumiosi, unde astăzi, pe locul unui sătuc de pescari, se află orașul Ōsaka.

2 Mon – veche monedă japoneză.

guiască şi mai amarnic. Doşimaru însă nu mai avea niciun ban ca s-o răscumpere, începu să-l roage pe băiat:

— Dă-i drumul ţestoasei. Dacă te învoieşti, o să schimb hainele mele cu ale tale.

Doşimaru era fiu de curtean, iar băiatul acela era odrasla unui pescar sărac. Doşimaru avea haine scumpe, iar feciorul pescarului purta nişte zdrenţe prăpădite. Acesta din urmă se învoi bucuros şi, după ce schimbară veşmintele, îi dădu lui Doşimaru broasca ţestoasă. Băiatul duse vietatea la ţărm, o mână către larg şi-i strigă la despărţire:

— Pluteşte, ţestoaso, depărtează-te cât mai iute şi nu te mai lăsa prinsă!

Ţestoasa se cufundă în apă şi pieri.

Doşimaru rătăci pe ţărm multă vreme. Totul în jur îi era necunoscut. Unde să-şi caute părintele? Deodată, plin de uimire, văzu plutind către el o luntre frumoasă. Din luntre ieşi însuşi stăpânitorul dragonilor 1} care îi spuse:

— Am venit să te poftesc în ospeţie la mine. Tu n-ai scăpat de la moarte o broască ţestoasă oarecare, ci pe însăşi fiica mea prea-iubită, prinţesa Otohime.

Doşimaru se sui în luntre şi pluti către împărăţia de sub valuri a

stăpânitorului dragonilor. Frumoasa Otohime îl întâmpină plină de bucurie pe mântuitorul ei. În cinstea lui Doşimaru puseră la cale petreceri minunate, la care luau parte toate vietăţile mării. Astfel, se scurseră pe nesimţite treizeci de zile, apoi cincizeci de zile trecură ca un ceas... De la o vreme, Doşimaru începu să simtă un fior neliniştit, gândindu-se la părinţii săi. I se făcuse dor să se întoarcă pe pământ şi îi împărtăşi această dorinţă puternicului stăpânitor din adâncuri. Acesta îi îngădui să

1 Conform legendelor vechi japoneze, Stăpânul dragonilor este zeul mărilor, stăpânul stihiei apelor. Trăieşte pe fundul oceanului într-un palat superb, împreună cu frumoasa lui fiică Otohime, şi se arată oamenilor luând înfăţişarea unui bătrân maiestuo

plece, iar la despărţire îi făcu trei daruri. Cel dintâi dar era perla fluxului. Când o ridicai sus, deasupra capului, marea năvălea pe uscat, înecând totul cu talazurile ei. Iar când o coborai, marea se întorcea liniştită în matca ei. Al doilea dar era perla saţiului. Când o puneai pe limbă, erai sătul cincisprezece zile în şir, ca şi cum ai fi mâncat din belşug în fiecare zi, iar în afară de asta avea puterea să vindeoe orice boală. Al treilea dar era perla „Urechi-agere". Când o duceai la ureche, pe dată pricepeai graiul tuturor păsărilor şi animalelor, în afară de perlele vrăjite, stăpânitorul dragonilor îi dărui băiatului un rând de haine aurite, călăuzindu-l apoi cu barca până la ţărmul unde se afla templul lui Sumiioşi.

Doşimaru ajunse pe pământ şi privi în jur. Când pogo-râse în adâncul mării, pe câmpuri iarba abia începuse să înverzească şi orezul abia încolţise, iar acum, lanurile de spice coapte se legănau sub adiere...

Doşimaru era încă un copil. Nu ştia nici ce să facă, nici încotro s-o apuce. Cum stătea el aşa, deodată se apropie în zbor o lebădă albă. Doşimaru duse repede la ureche perla năzdrăvană şi auzi glasul lebedei, prelung:

— Doşimaru, grăbeşte-te către casă! Mama ta vitregă s-a sfârşit de tristeţe, iar tatăl tău e tare bolnav.

Doşimaru se umplu de mâhnire. Lebăda strigă iarăşi:

— Tu, pesemne că nici nu cunoşti drumul. Vino în urma mea, eu voi zbura încet, călăuzindu-te.

Doşimaru merse în urma lebedei şi în curând ajunse la casa părintească. Pasărea albă grăise adevărul. Kuzunoha, mama lui vitregă, murise de tristeţe. lasunari zăcea bolnav, abia mai răsuflând.

Doşimaru îl atinse pe tatăl său cu perla vrăjită şi lasunari se făcu pe dată sănătos.

Într-o zi, Doşimaru Văzu un porumbel care/ se aşezase pe cerdacul casei şi gângurea fără încetare. Băiatul duse grabnic perla la ureche şi desluşi ce spunea zburătoarea:

— Doşimaru, Doşimaru, du-te repede în cetatea împărătească! Dacă nu te duci, rău îţi va părea, fiindcă vei pierde fericirea!

Băiatul îi ceru îngăduinţă tatălui său şi porni înspre capitală. Nu luase niciun fel de merinde, fiindcă avea cu el perla saţiului: era de ajuns s-o pună pe limbă şi cincisprezece zile în şir nu-i mai trebuia mâncare.

Ajunse în preajma capitalei pe la mijlocul zilei, istovit din pricina soarelui arzător, şi se culcă pe marginea drumului, la umbra unui copac. Deodată, veniră în zbor doi corbi. Unul dinspre apus, celălalt dinspre răsărit. Se aşezară pe copacul cu pricina şi începură să grăiască între ei:

— De pe ce meleaguri vii, prietene? întrebă corbul din răsărit.

— Eu vin din Kumano S răspunse corbul din apus. Pe la noi, anul acesta a fost secetă mare, lumea suferă de foame. Dar pe la voi cum este?

— La noi în capitală toate ar fi bune, răspunse corbul din răsărit. Numai că oamenii sunt nişte făpturi cumplite. Vraciul Dornan i-a făcut împăratului o vrajă rea. A îngropat sub colţul dinspre nord-vest al palatului2 un şarpe care varsă trei veninuri ucigătoare. Oamenii nu ştiu nimic despre asta. Nici nu le trece prin cap de ce s-a îmbolnăvit împăratul atât de rău. Au chemat fel de fel, de lecuitori, dar niciunul n-a putut să-l tămăduiască pe „împărat, fiindcă preaslăvitul nu se va face bine până când nu vor dezgropa şarpele.

1 Kumano – localitate în prefectura Wakaiama, unde se află

vestite temple şintoiste. În ele se vând amulete de hârtie pe care sunt reprezentaţi corbi. Unii cercetători japonezi consideră că denumirea zeului cinstit în aceste temple – Goojin – se trage de la zeul scandinav Odin, pe umerii căruia stăteau doi corbi care făceau profeţii.

2 Orientarea nord-vestică era considerată „nefericită, fiindcă, zice se este deschisă invaziei forţelor dt-moniehe.

tată o veste însemnată!” se gândi Doşimaru şi o porni qrăbit spre capitală. Acolo poposi în casa unui prieten al atălui său” pe nume Tunemoto. A doua zi dimineaţa.

— Oşimaru începu să colinde prin oraş, cu băţul de bambus n mână. Mergea şi striga din răsputeri:

— Este demn de milă cel care nu ştie de ce l-a ajuns năpasta!

Tocmai atunci treceau pe stradă slujitorii vraciului Doman. Auzind cuvintele lui Doşimaru, îşi ziseră: „Pesemne că nu degeaba rosteşte băiatul acesta asemenea cuvinte cu tâlc!” Şi niciuna, nici două, se repeziră asupra ui Doşimaru, să pună mina pe el. Acesta însă îi cotonogi xiravăn cu băţul lui de bambus, încât fură nevolţi s-o ia a fugă cât îi ţineau picioarele.

Tunemoto auzi întâmplarea şi a rămas uimit de puterea băiatului. Doşimaru îi spuse însă:

— Asta nu-i nimic. Eu pot chiar să-l tămăduiesc pe împăratul nostru.

Tunemoto îi dădu crezare şi înfăţişându-se la împărat, îl vesti că în capitală a venit un băiat, pe nume Doşimaru, care se leagă să-l tămăduiască de boala lui.

Vrăjitorul Doman, care tocmai se afla în odaia bolnavului, strigă mânios:

— Eu şi numai eu am să-l lecuiesc pe împărat! Mie mi-a fost încredinţată treaba asta şi n-o să-mi părăsesc îndatorirea din pricina laudelor prosteşti ale unui băieţandru de pe uliţi!

Tunemoto îşi ieşi din fire:

— Dacă-i aşa, spuse el, atunci să punem la cale o întrecere între Doman şi Doşimaru. Fiecare să-şi arate iscusinţa. Cine se va dovedi mai tare, acela o să-l îngrijească pe împărat.

Zis şi făcut. Mikadoul dori şi el să fie de faţă la întrecerea dintre cei doi vraci, îl chemară pe Doşimaru şi îl aşezară faţă în faţă cu vrăjitorul Doman.

Mai întâi, Doşimaru luă o hârtie şi o puse într-un vas de flori. Apoi o atinse cu băţul de bambus şi deodată hârtia se schimbă într-un pomuleţ. Ramurile lui se acoperiră cu flori roşii şi întreg palatul se umplu de miresme.

Doşimaru luă apoi altă fâşie de hârtie, o tăie în bucăţi mărunte, le atinse cu băţul de bambus şi ele se schimbară în privighetori. Privighetorile zburară pe crengile copăcelului şi începură să cânte. În cele din urmă, Doşimaru bătu de trei ori din palme şi totul pieri.

Înţelegând că se află în faţa unui potrivnic de soi, Doman căzu pe gânduri. Luă două panglici de hârtie şi făcu din ele un şarpe. Şarpele se târî înspre Doşimaru, gata-gata să-l muşte. Dar băiatul nici nu se clinti. Se uită doar o dată la şarpe şi acesta pieri fără urme.

…Într-adevăr, chiar dacă-i aşa de mic, e un mare vrăjitor!: îşi zise Doman. Pe nebăgate „de seamă puse într-o lădiţă douăsprezece lămâi şi portocale, apoi îl întrebă pe băiat:

— Ghiceşte ce-am pus în lădiţă? Şi câte anume? Doşimaru, care nu era în stare să ghicească, întrebă încetişor băţul de bambus, iar acesta îi şopti la rândul lui ceva.

— Doisprezece şoareci! răspunse Doşimaru, după povaţa bastonaşului său de bambus.

Plin de bucurie că l-a învins pe băiat, vrăjitorul deschise lădiţă şi când colo, ce să vezi? Din toate cutiuţele începură să sară şoareci mărunţi. Erau tocmai doisprezece…

Pricepând că a fost biruit, Doman o luă la fugă. Doşimaru însă ridică deasupra capului perla fluxului şi în aceeaşi clipă un val înalt sosi năprasnic de pe întinsul mării, acoperindu-l cu totul pe Doman. Astfel îşi găsi sfârşitul vrăjitorul cel rău.

Doşimaru coborî perla jos de tot:

— Valule, retrage-te, retrage-te!

Valul se trase înapoi, ascultător. Băiatul spuse apoi:

— Măria ta, porunceşte să se sape sub colţul dinspre nord-vest

al palatului. Acolo vrăjitorul a îngropat un şarpe care varsă neîncetat trei veninuri ucigătoare. Acesta e pricina bolii tale.

Slujitorii împărăteşti alergară să îndeplinească porunca. Şi, într-adevăr, aflară acolo, în pământ, şarpele cel veninos. De cum îl striviră, împăratul se vindecă.

Doşimaru primi o răsplată bogată şi se întoarse la casa tatălui său, sprijinit în băţul de bambus.

ULCIORUL FERMECAT

Cândva, pe insula Miako, trăia un tânăr pescar, pe nume Masaria. Să tot fi avut vreo douăzeci de ani, nu mai mult.

Odată, într-o seară cu lună plină, se duse la ţărmul mării să prindă peşte. Deodată, undiţa din mâna lui se îndoi, gata-gata să se rupă.

— Aha, se vede că am prins unul zdravăn!

Masaria îşi încorda puterile şi trase din apă un peşte uriaş. De la cap la coadă măsura pe puţin trei – şialcu. Plin de bucurie, voi să-l scoată din cârlig, dar deodată nu-şi mai simţi mâinile, ca şi cum i se făcuseră de lemn sau i le retezase cineva, îndată căzu la pământ, pierzându-şi cunoştinţa.

Când îşi veni în fire, ia peştele de unde nu-i. În faţa lui se ivise însă o fată nemaipomenit de frumoasă.

— M-a apucat noaptea pe drum, spuse ea cu glas limpede şi curat ca un clopoţel de argint, îngăduie să petrec o noapte în bordeiul tău.

— Dar eu trăiesc într-un sălaş strâmt şi sărăcăcios, nici n-ai să te poţi odihni ca lumea.

— Totuna mi-e, răspunse fata. Vreau doar să mă adăpostesc de ploaie şi de frigul nopţii. Găzduieşte-mă o noapte, rogu-te.

1 Şiaku – unitate de măsură japoneză, egală cu 30, 30, cita…

Masaria o călăuzi pe fată la coliba lui, iar inima i se zbătea puternic în piept, căci în viaţa l ai nu mai văzuse asemenea frumuseţe.

Petrecură împreună noaptea, iar a doua zi dimineaţă, când pescarul deschise ochii, frumoasa pierise ca luată de vânt.

Mult timp nu putu s-o uite tânărul pescar, în fiecare seară se

ducea la malul mării, dar ea nu se mai arătă.

Într-o dimineaţă, Masaria aruncase năvodul în apă şi aştepta liniştit peştele. Deodată, ce-i văzură ochii! Pe valuri se clătinao bărcuţă cioplită dintr-un trunchi de copac, iar în ea se aflau doi băieţandri kappa 1. Aveau „trupul acoperit cu solzi, iar ochii bulbucaţi, ca la peştii cei mari.

— Tată! Bine te-am găsit, tăicuţule drag! strigară ei, apropiindu-se.

Grozav se mai miră Masaria:

— De ce-mi ziceţi astfel? Ce fel de tată vă sunt eu? Doar voi sunteţi kappa, fiii apelor!

— De ce te lepezi de noi? Oare acum doi, trei ani, n-ai cunoscut-o pe măicuţa noastră? îl întrebară ei cu o îndrăzneală nefirească vârstei lor. De pe urma acelei nopţi am venit noi pe lume. Suntem fraţi gemeni.

— Dacă-i aşa, atunci sunteţi cu adevărat copiii mei. Dar unde se află mama voastră?

— Pe fundul mării, în palatul stăpânitorului dragonilor.

— Aşa să fie oare?

— Crede-ne, tată. Ea ne-a trimis după tine.

Auzind una ca asta, Masaria nu mai stătu pe gânduri. Îşi îmbrăţişa copiii şi se cufundă împreună cu ei în

— Kappa – fiinţă fantastică, duh al apei în mitologia niponă. Conform credinţei populare, este scund, acoperit cu solzi, arc ochii bulbucaţi, iar între degete membrane. Pe cap are o coroniţă de păr, iar la mijlocul acesteia o gropiţă umplută cu apă. Dacă apa se varsă când el se află pe uscat, kappa îşi pierde forţa. În vechime, înecurile oamenilor şi animalelor erau atribuite capriciilor rele ale acestor duhuri ale apei.

.”*

valuri. Cât ai clipi, ajunseră dinaintea porţilor palatului de sub ape.

— Mamă, mamă, l-am adus pe tata! strigară băieţii. Porţile de coral roşu ale palatului se deschiseră vuind.

În sunetele unei muzici line, înconjurată de o ceată de slujitoare

frumoase şi înveşmântată în straie strălucitoare, îi ieşi în cale însăşi prinţesa Otohime, fiica stăpânitorului dragonilor.

— Bine-ai venit! îi spuse. Te aştept demult…

Otohime luă mâna lui Masaria în muia ei asemănătoare cu un peşte alb şi îl călăuzi prin palat. Toate cămările erau pline cu podoabe de coral roşu, negru, alb şi azuriu. prin pereţii de cleştar străveziu se vedeau plutind peşti pestriţi; nemaivăzute vietăţi de apă priveau la ei.

— De mult voiam să mă întâlnesc cu tine, spuse Otohime. Din iubirea noastră s-au născut doi fii. Rămâi cu noi în palatul acesta. Vom trăi nedespărţiţi pentru totdeauna.

Masaria privea în jur fermecat şi nu putea să scoată o vorbă. Otohime îl duse în sala de ospeţe, unde se afla pregătită o masă îmbelşugată, cu bucate de soi. Slujitorii-peşti turnau vin în cupe.

Samisene, kotouri1, flaute şi tobe începură să cânte cu foc. Mesenii se apucară să dănţuiască plini de voioşie. Ici vedeai bălăbănindu-se un crab, dincolo o caracatiţă se schimonosea în fel şi chip. Masaria se minuna şi râdea cu lacrimi.

Trecură astfel cinci zile. Dar veşnica sărbătoare începu să nu-l mai bucure pe tânărul pescar. I se făcuse deodată dor de pământ, de oameni… Copiii băgară de seamă că

1 Samisen – instrument de tipul ghitarei, având un gât lung și trei coarde. Corpul instrumentului era căptușit cu piele de șarpe. Citera-fcoto – un instrument muzical vechi, pe care se cânta prin ciupirea strunelor. Fetele din lumea aristocratică erau obligate să înveţe a cânta la koto. Corzile (de cele mai multe ori treisprezece la număr) erau fixate pe un rezonator lung.

tatăl lor are chipul posomorât/ că umblă mereu abătut şi-l întrebară:

— Nu te simţi bine la noi, tată? Ni se pare nouă că ai vrea să te întorci pe pământ…

Masaria rămase uimit:

— Nu degeaba se spune despre copii că au darul ghicitului! Greu îmi este aici, pe fundul mării… Ajutaţi-mă să mă întorc în lumea mea.

— Dar mama ce-are să zică?

— O voi ruga eu însumi să-mi îngăduie să plec.

— Da, e mai bine să-i spui tot ce ai pe inimă. Dar fii cu luare-aminte: la despărţire, ea va voi să-ţi dăruiască ceva, drept amintire. Tu să nu-i ceri alt lucru decât micul ulcior albastru. Aceasta e comoara cea mai de preţ din palat, îi destăinui unul dintre băieţi, călăuzindu-l apoi la Otohime.

— Am aflat totul de la copiii noştri, spuse Otohime. Așadar vrei cu orice chip să te întorci pe pământ?

— N-am încotro. Mă obișnuisem să trudesc în fiecare zi. Stând aşa, de pomană şi fără griji, am început să mă simt stingher, mă roade tristeţea. Eu sunt făptură pământeană şi trebuie să mă întorc pe pământ.

— Dacă-i aşa, atunci ce să mai lungim vorba. Du-te sănătos. Dar la plecare vreau să-ţi dăruiesc ceva. Alege orice îţi va plăcea din tot ce vezi în jurul tău.

— Bine, atunci dă-mi acest mic ulcior siniliu. Otohime se încruntă, dar apoi zâmbi:

— Acest ulcior e o comoară nepreţuită. Dar pentru tine, dragul meu Masaria, fac orice jertfă, nu-mi pare rău de nimic. Al tău să fie ulciorul şi să-ţi amintească de mine totdeauna.

Şi zicând acestea, îi dădu ulciorul albastru.

Tânărul pescar îşi luă rămas bun de la soţie, îşi îmbrăţişa feciorii şi într-o clipă se pomeni iarăşi pe ţărmul insulei Miako. Porni către satul lui, dar când ajunse acolo, ce să vadă! Cât de mult se sahimbase totul… Părea o aşezare străină. Dacă n-ar fi fost munţii şi râul, n-ar mai fi recunoscut nici măcar locurile. Masaria îşi căută coliba, dar nu mai rămăsese nici urmă din ea. Acolo unde fusese casa lui, creşteau acum lanuri înalte.

Mai să nu-şi creadă ochilor tânărul pescar. Oare nu cumva totul fusese un vis? Deodată văzu venind pe drum un bătrân încărunţit şi gârbov, care mergea sprijinit într-un toiag, îl opri şi-l întrebă:

— Eu sunt pescar de pe-aici şi mă numesc Masaria. Am petrecut cinci zile în palatul stăpânitorului dragonilor și iată, acum, la întoarcere, nu-mi mai recunosc satul. Cum de s-a schimbat totul atât de

mult?

— Masaria, spui? într-adevăr, a fost un pescar cu numele ăsta printre noi. Numai că au trecut cincizeci de ani de când a plecat pe mare şi nu s-a mai întors. Dar tu nu cumva eşti vreo stafie? Piei, arătare!

Şi bătrânul ridică toiagul apărându-se de Masaria.

„Ciudată întâmplare!" îşi spuse Masaria şi pomi poticnindu-se, cu paşi nesiguri, către vechea baltă de la marginea satului. Dar aplecându-se peste luciul apei nu mai văzu chipul unui tânăr de douăzeci de ani… Din oglinda bălţii îl privea un moşneag încărunţit, plin de zbârefturi, aidoma cu cel pe care-l întâlnise.

— Vai mie, ce nenorocit sunt! Doar cinci zile am petrecut în palatul stăpânitorului dragonilor, dar ipe pământ, în acest timp, s-au scurs cincizeci de ani! Mi-ara irosit tinereţea…

Deznădăjduit şi furios, Masaria zgâlţâi micul ulcior azuriu. Ceva plescăi înăuntru. Scoase capacul şi din ulcior se răspândi un miros puternic de vin vechi.

— Aha, trebuie să fie un vin de soi, tare şi înmiresmat. De necaz am să-l beau pe tot!

Duse ulciorul la buze, răsturnându-l cu fundul în sus şi sorbi băutura pe nerăsuflate. Vinul i se strecură în trup ca o undă fierbinte, îşi pipăi obrazul cu mâinile: faţa îi devenise iarăşi netedă, ca odinioară.

Masaria se privi în oglinda bălţii şi tresări de bucurie:

— ATO din nou douăzeci de ani! Va să zică, iată de ce mi-au spus copiii că acest ulcior e o comoară nepreţuită… Păcat însă că am băut totul dintr-odată.

Clătină ulciorul, dar înăuntru vinul gâlgâia din nou.

— Ia te uită, minune după minune! înseamnă că poţi să bei din el cât pofteşti, vinul ăsta nu seacă niciodată, ca apa dintr-un izvor.

Mai să-şi piardă firea de atâta fericire, „înseamnă că le voi fi oamenilor de mare ajutor, îşi zise. Vinul o să ajungă pentru toţi".

Începu să cutreiere insula şi pretutindeni le povestea oamenilor păţaniile sale. Bătrânii sorbeau din vinul acela şi întinereau pe dată. Bolnavii gustau din el şi se lecuiau. Vestea acestor minuni se răspândi

repede în toate insulele din preajmă. Oamenii veneau fără încetare la casa lui Masaria, care singur, care sprijinit, care purtat pe sus.

Dar adevărată e zicala care spune: între bucurie şi tristeţe e un perete subţire de tot.

Odată, la Masaria veniseră de trei ori mai mulţi oameni ca de obicei. După o vreme el se culcă să doarmă, căci era frânt de oboseală. Dar abia aţipise, că în poartă răsunară bătăi atât de puternice, de parcă ce-i de-afară voiau s-o facă ţăndări:

— Hei, Masaria, deschide! Dintr-o insulă depărtată am adus cu barca un om bolnav. Abia mai răsuflă. Dă-i să bea din vinul tău tămăduitor. Hai, deschide poarta mai repede, că moare! Dacă nu deschizi de bunăvoie. să ştii c-o spargem!

Masaria se sculă din pat frecându-se la ochi:

— Ce-i gălăgia asta?! auzi obrăznicie! Eu îi dau să bea oricui îmi cere din vinul vrăjit adus de la palatul stăpânitorului dragonilor şi nu cer nicio plată pentru asta. Iar voi, în loc să-mi fiţi recunoscători, daţi năvală în casa mea la miezul nopţii şi nu mă lăsaţi să mă odihnesc. Frumos mă mai răsplătiţi pentru bunătatea mea! Cu ce m-am ales eu în afară de osteneală şi necazuri? Din cauza acestui ulcior blestemat n-am linişte nici ziua nici noaptea. Lua-l-ar naiba!

De cum rosti aceste vorbe, ulciorul se sparse în două, Cioburile se prefăcură în două lebede albe şi porniră în zbor către mare. Ţipând ca ieşit din minţi, Masaria se repezi după ele să le prindă. Însă lebedele care străluceau în lumina lunii pieriră fâlfâind din aripile lor albe.

În aceeaşi clipă Masaria se schimbă iarăşi într-un moşneag gârbovit. Şi toţi oamenii cărora vinul vrăjit le dăruise tinereţea deveniră din nou bătrâni. Bolnavii tămăduiţi cu vinul din ulcior muriră pe dată.

Iată ce s-a întâmplat în vremurile de odinioară.

CENUŞARUL

Demult, demult de tot, trăia în ţinutul Ōmura un bărbat cu nevasta lui. După câţiva ani de căsnicie li se născu un fecior pe care-l numiră Mamicigane. Dar nici nu împlinise băiatul trei ani, când maică-sa muri. Tatăl fu cuprins de tristeţe, dar după o vreme durerea i

se risipi și își aduse în casă o nouă soţie. Mama vitregă nu-l îndrăgea defel pe băiat, însă faţă de tatăl acestuia își ascundea cu grijă adevăratele simţăminte.

Când Mamicigane împlini nouă ani, tatăl plecă pentru trei luni la Bdo1. Înainte de a porni în călătorie îi spuse nevestei:

— Cât lipsesc eu, poţi să nu faci nicio treabă. Un singur lucru să nu uiţi însă: să-l piepteni pe Mamicigane în fiecare zi.

Mama vitregă își petrecu bărbatul până la corabie, apoi se întoarse acasă și îi porunci băiatului.:

— Du-te în pădure și taie lemne!

Mamicigane plecă și se întoarse cu o grămadă mare ide lemne.

— Acum apucă-te și mătură curtea! îi porunci mama vitregă.

1 Kdo – astăzi Tokio, re. ședinţa cârmuitorului suprem al Japoniei. Din 1B68 e c-apitala ţării, adică și reședinţa împăratului.

Şi așa merseră lucrurile mereu. Nici măcar o singură dată mama vitregă nu puse pieptenele în părul băiatului. Mamicigane muncea din greu în gospodărie, neîngrijit, neprimenit și în curând se făcu atât de murdar și cu părul năclăit, încât parcă ar fi fost un cerșetor de pe uliţi.

După trei luni, din Edo veni o scrisoare în care tatăl își vestea apropiata sosire. A doua zi de dimineaţă, Mamicigane îi spuse mamei vitrege:

— Măicuţă, eu voi merge pe ţărmul mării, să-l întâmpin pe tata.

— Bine, du-te înainte. Eu am să mă pieptăn și am să mă gătesc, apoi vin în urma ta. Mai e destulă vreme.

Mama vitregă îl trimise înainte pe băiat, apoi își crestă faţa cu un brici ascuţit, se culcă în pat și își trase plapuma peste cap.

Tatăl se dădu jos de pe corabie și rămase uimit văzând cât de murdar și de nepieptănat este Mamicigane.

— Ce-i cu tine? Parcă nici n-ai fi copilul meu!

— Mama nu m-a spălat și nu m-a pieptănat niciodată, răspunse bătetul.

— Dar unde-i maică-ta?

— A spus că va veni în urma mea, după ce se gătește și se piaptănă.

Tatăl şi fiul o aşteptară multă vreme pe ţărm. În cele din urmă, văzând că nu mai soseşte, porniră spre casă. Tatăl se miră văzând că tânăra-i soţie zace în pat:

— Ce s-a întâmplat? Nu cumva eşti bolnavă?

Mama vitregă se ridică puţin şi dădu plapuma la o parte. Tatăl strigă îngrozit. Faţa femeii era ciopârţită şi plină de sânge.

— Iată ce mi-a făcut fiul tău! De când ai plecat cu corabia m-a asuprit şi m-a certat în fiecare zi. Mereu îmi striga: „Mamă vitregă, rea şi vicleană!” Iar astăzi s-a repezit, la mine şi m-a tăiat cu briciul. Mi-e şi ruşine, să-mi mai arăt faţa înaintea oamenilor, de aceea n-am venit să te întâmpin.

Tatăl se mânie grozav şi nu mai stătu să asculte dezvinovăţirile băiatului.

— Pleacă din casa mea, fiu nevrednic! îi strigă. Nu vreau să te mai văd în ochi!

Îl îmbrăcă pe fecior în hainele scumpe pe care i le adusese în dar din Edo, îl sui în spinarea celui mai bun cal şi-l alungă de acasă.

Mamicigane plecă fără să ştie nici el încotro. Merse el ce merse şi deodată văzu înainte un râu lung de o mie de îi şi lat de un îi. Cercetă la deal, cercetă la vale, dar nu se afla nicăieri niciun vad.

— Hei, bidiviu al lui Mamicigane. ia-o în zbor peste râu!

Băiatul lovi calul cu biciuşca şi calul zbură ca o pasăre pe malul celălalt. Porni Mamicigane mai departe. Merse ei ce merse până când deodată i se ivi în cale muntele Ibora, cu creştetul încununat de ceţuri albe. Cercetă el, dar nu putea să treacă nici prin dreapta piscului, nici prin stânga lui.

— Hei, bidiviu al lui Mamicigane. zboară peste munte! Lovi calul cu biciuşca, dar acesta sforăi şi dădu din cap. Îl lovi a doua oară, iar calul se avântă ca o pasăre peste munte.

Mamicigane merse mai departe şi întâlni în cale un bătrân cu plete albe.

— Moşule, nu ştii pe aici pe cineva care are nevoie de un argat? întrebă băiatul.

— Bogătaşul din casa aceea de pe muntele din apus avea

treizeci şi cinci de argaţi, răspunse moşul. Astăzi se împlinesc şapte zile de când s-a prăpădit unul din ei Acolo s-o găsi şi pentru tine ceva de lucru. Numai că tare eşti îmbrăcat frumos pentru o biată slugă…

— Atunci hai – să schimbăm veşmintele între noi.

— Cum aşa, feciorule? Cine a mai auzit să schimbi o îmbrăcăminte atât de bogată pe nişte zdrenţe «a vai de lume! mai bine ţine bundiţa asta veche. Ţi – o dau pe degeaba.

— Moşule, aş fi făcut schimbul ăsta fără nicio părere de rău. Dar dacă tu vrei să-mi dai bundiţa, măcar dă-mi şi lădiţa ta. O să-mi ascund în ea hainele cele bune.

Moşul se învoi. Băiatul îmbrăcă zdreanţă de bundiţa, iar hainele cele mândre precum şi şaua lui frumoasă, le ascunse în lădiţa. Lăsă calul să pască în voie într-un desiş de bambuşi, iar el se duse la bogătaşul de pe muntele din apus şi-l rugă:

— Primiţi-mă şi pe mine slugă.

Bogătaşul îl primi şi Mamicigane începu să muncească în gospodăria acestuia. La început îl trimiseră să cosească fin pentru vite. După o vreme, Mamicigane îi spuse stăpânului:

— Treaba asta nu-i pentru mine. Mi-au ostenit braţele de tot. Mai bine puneţi-mă să mătur curtea.

Stăpânul îl trimise să măture curtea. Dar în curând, argatul se înfăţişă iar:

— Nici treaba asta nu-mi este pe plac. Uitaţi-vă ce bătături am făcut la mâini! mai bine daţi-mi şapte oameni drept ajutor, iar eu o să meşteresc nişte cuptoare în care veţi putea găti mâncarea pentru toţi ai casei deodată. Nu ca acum: unii mănâncă, iar alţii aşteaptă flămânzi, până li se lungesc urechile.

— Fie, n-ai decât să încerci, flăcăule.

Îi dădură ajutoarele cerute şi băiatul se apucă de treabă. Unii cerneau nisipul, alţii zideau pietrele, unii cărau căldări cu apă, alţii tocau paiele şi alţii frământau lutul. În scurtă vreme înălţară şapte cuptoare bune, în rare puteau să fiarbă orez în şapte cazane, săturându-i deodată pe toţi ai casei.

Până atunci, mâncarea de dimineaţă se nimerea să fie gata abia

spre amiază. Cea de prânz era gata doar în amurg, iar cina o sfârşeau abia pe la miezul nopţii. Acum însă, chiar la ivirea zorilor, orezul era gata pentru toată lumea. Nu se ridica bine soarele pe cer, că mâncarea de prânz era gata. Abia prindea să se întunece, şi cina aburea în cazane. Oamenii erau totdeauna sătui şi mulţumiţi.

Iar de atunci, Mamicigane nu mai făcea altceva decât să pună lemne pe foc. Oamenii îl porecliseră Cenuşarul, fiindcă era mereu plin de cenuşă şi funingine.

Bogătaşul se bucura:

— Ehei, bun fochist am mai găsit! îl lăuda el. Rămâi la mine cât îţi va fi voia, flăcăule.

Trecu astfel destulă vreme, într-o zi, bogătaşul spuse:

— Mâine, la templu, va fi o sărbătoare plină de strălucire şi se vor da reprezentaţii1. Ne vom duce cu toţii să privim. Tu ipregăteşte-ne mâncare pentru drum.

A doua zi, abia se luminase că Mamicigane sfârşise de fiert orezul. Stăpânul îl chemă şi-i spuse:

— Vino şi tu cu noi, Cenuşarule.

— Astăzi se împlinesc trei ani de la maartea mamei mele, răspunse flăcăul. Nu pot merge într-un loc unde oamenii se veselesc.

— Prea bine. Atunci rămâi să păzeşti casa.

Stăpânul, cu neamurile lui şi cu toţi slujitorii, porniră spre templu. Se adunaseră acolo o mulţime de curioşi, cită frunză şi iarbă, însuşi prinţul cârmuitor al acelor ţinuturi venise să se bucure şi el de privelişte. Oaspeţii mai de vază se suiseră cu toţii pe o podişcă de lemn, cu acoperiş înalt, de mătase.

Mamicigane se spălă bine până se făcu alb, îşi scoase din lădiţă hainele cele frumoase, se îmbrăcă, se încălţă, apoi îşi chemă calul din câmpia cu bambuşi. Calul sosi

1 Din timpuri – străvechi, pe lângă templele japoneze, cu scopul de a atrage pelerini, se organizează spectacole în ai: r liber, sub un acoperământ special amenajat, sau într-o clădire simplă de tipul unei barăci, unde se joacă mistere şi farse, se execută dansuri şi se face teatru de păpuşi. Asemenea spectacole stau la origina teatrului

japonez.

Îndată la porunca stăpânului. Mamicigane îl înşeuă, se urcă în spinarea lui, apoi strigă:

— Hei, bidiviu al lui Mamicigane, porneşte degrabă în zbor!

Lovi calul cu biciuşca, iar acesta zbură ca o pasăre şi se opri chiar lângă podişcă de lemn, în partea dinspre miazănoapte a acesteia. Toţi privitorii strigară într-un glas:

— Uitaţi-vă, uitaţi-vă! Un zeu luminos a coborât la noi din văzduh, închinaţi-vă înaintea lui!

Se ridicară cu toţii de la locurile lor şi împreunându-şi mâinile ca pentru rugăciune se închinară înaintea Cenuşarului. Stăpânul lui Mamicigane se închină şi el ca toată lumea, dar fiica bogătaşului, care avea ochi ageri, îşi spuse în sine: „Păi ăsta e chiar Cenuşarul nostru! îl cunosc fiindcă are un semn negru pe urechea stângă”.

Fata râse cu şiretenie, dar îşi plecă şi ea capul înaintea Cenuşarului…

După o vreme Cenuşarul se întoarse grabnic acasă, îşi lăsă calul să pască în desişul de bambuşi, îşi ascunse hainele cele bune în lădiţă, apoi îmbrăcă iute zdrenţele lui de totdeauna. Făcu focul în toate cele şapte cuptoare şi se culcă pe un morman de cenuşă, punându-şi sub căpătâi o legătură de vreascuri.

Nu târzie vreme stăpânul se întoarse împreună cu ceilalţi.

— Cenuşarule, hei, Cenuşarule, deschide poarta! Cenuşarul deschise poarta, iar stăpânul îi zise:

— Păcat că n-ai mers cu noi. Astăzi a coborât acolo din văzduh un zeu luminos, de-o frumuseţe nemaivăzută şi toţi s-au închinat înaintea lui.

— Rău îmi pare. Dacă-aş fi ştiut că se întâmplă asemenea minune aş fi mers şi eu cu voi.

— Poimâine o să mergem din nou la templu. Scoală-te mai devreme şi pregăteşte-ne mâncare pentru drum, îi porunci iarăşi stăpânul.

În ziua hotărâtă, Cenuşarul se sculă în zori, fierse crez mai mult ca de obicei, îi hrăni pe toţi şi le dădu să aibă şi pentru drum. Stăpânul

îl îmbie din nou:

— Vino şi tu cu noi, Cenuşarule.

— Nu pot. Astăzi se împlineşte un an de la moartea bunicului meu. Nu pot merge acolo unde se veselesc oamenii. Voi rămâne să păzesc casa.

Cenuşarul îi petrecu pe toţi, se spălă în grabă, se îmbrăcă frumos şi când să pună şaua pe cal, fiica stăpânului intră în curte, prefăcându-se că şi-a uitat sandalele acasă.

Nemaiavând încotro. Cenuşarul îi spuse:

— Urcă şi tu cu mine pe cal.

Fata se sui pe cal în spatele lui Mamicigane. Calul săltă în zbor şi se opri chiar lângă podişcă, în partea de răsărit a acesteia. Atunci, Cenuşarul lovi din nou calul cu biciul şi strigă:

— Hei, bidiviu al lui Mamicigane, avântă-te în zbor! Calul se înălţă uşor ca o pasăre, sări peste acoperiş şi se opri lângă podişcă, în partea ei dinspre apus. Toţi privitorii strigară:

— Uitaţi-vă! Din văzduh a coborât o pereche zeiască!

Şi se închinară plini de respect înaintea Cenuşarului şi a fetei.

Iar Cenuşarul cu fata bogătaşului se întoarseră degrabă acasă. Flăcăul dădu drumul calului să pască în desişul de bambus, îşi lepădă hainele cele scumipe, aţâţă focul în cuptoare şi se tolăni pe o grămadă de cenuşă, să se odih-iiască. Iar fata se ascunse în cea mai depărtată odaie a casei, prefăcându-se bolnavă.

Peste puţină vreme se auziră strigăte:

— Hei, Cenuşarule, deschide poarta!

Flăcăul deschise poarta. Stăpânul grăi:

— Mare păcat că n-ai mers nici astăzi cu noi! Ai fi avut ce vedea. O pereche de zei strălucitori a coborât din văzduh şi ne-am închinat înaintea lor.

— Într-adevăr, rău îmi pare că am rămas acasă, răspunse Cenuşarul.

Bogătaşul începu să-şi caute fata prin toate odăile. O a t la zăcând în pat, bolnavă. În casă se iscă zarvă mare. Voiră să trimită îndată după vraci, dar fata le spuse:

— N-am nevoie de niciun vraci. Chemaţi-o mai bine p? preoteasa-m? /co.

Chemară trei preotese miko şi le porunciră să ghicească te are fata. Se gândiră ele o vreme apoi spuseră:

— Pe fiica voastră a răpus-o o boală grea, care nu se va tămădui atât de curând.

Dar fata le spuse:

— N-aţi fost în stare să ghiciţi adevărul. Chemaţi altă preoteasă, pe aceea care s-a arătat nu demult pe meleagurile noastre.

O chemară şi pe aceea. Preoteasa se uită la fată, apoi rosti:

— Asta nu-i boală trupească, ci de dragoste. Fetei i-a căzut drag unul dintre argaţii voştri. Puneţi-i în mână o cupă cu vin şi lăsaţi-o să i-o dea aceluia pe care-l va alege.

Bogătaşul o ascultă, îi dădu fetei o cupă cu vin şi le porunci tuturor slugilor să treacă în şir pe dinaintea ei Trecură astfel treizeci, şi patru de slujitori, dar nici unuia. dintre ei, fata nu-i întinse cupa.

— Nu mai e nicio slugă prin casă? întrebă bogătaşul.

— Păi, au trecut toate. Numai Cenuşarul cel zdrenţăros a rămas lângă cuptoarele lui.

— Dacă te gândeşti, şi el e om, ca şi voi. Spuneţi-i să treacă şi el. Dar mai întâi, să se cureţe şi să se primenească.

1 Preotesele – mişco execută în templele şintoisle dansuri sacre. Ele se mai ocupă de asemenea cu ghicitul şi cu descântatul

Stăpânul îi trimise Cenuşarului o haină veche. Cenuşarul se scaldă cu apă fierbinte, se şterse cu haina căpătată în dar şi o aruncă în cocina porcilor.

Auzind aceasta, stăpânul îi trimise o haină nouă-nouţă. Dar Cenuşarul se şterse şi cu asta, lepădind-o ca pe-o otreapă, în spatele grajdului. Atunci, stăpânul îi trimise un veşmânt de sărbătoare, cusut cu fir, dar Cenuşarul îşi şterse picioarele cu el şi-l aruncă la gunoi.

Apoi scoase din lădiţă hainele lui cele mândre, se îmbrăcă în ele şi se avântă pe spinarea calului.

De cum îl văzu bogătaşul pe tânărul cel frumos şi strălucitor, îl luă de mină. călăuzindu-l cu respect în odaia de oaspeţi. Boala fetei

pieri ca luată cu mâna. Ea îi întinse bucuroasă cupa cu vin alesului ei.

— Fata mea are ochi mai ageri decât mine. zâmbi bogătaşul. Primeşte, rogu-te să-mi fii ginere.

Făcură nunta. Trei zile încheiate ţinu petrecerea, iar într-a patra Mamicigane îi spuse socrului său:

— Îngăduie-mi să lipsesc trei zile. Vreau să-mi văd tatăl.

Dar socrul îi răspunse:

— Nu, pentru trei zile nu mă-nvoiesc. Îţi ajunge o singură zi, de dimineaţa până seara.

Mamicigane îşi luă rămas bun de la tânăra-i soţie, care-l întrebă:

— Ce cale ţi-ai ales? Vei merge pe ţărmul mării sau de-a dreptul peste munţi?”

— Pe ţărmul mării mi-ar trebui trei zile ca să mă duc şi să mă-ntorc. Tatăl tău însă nu mi-a îngăduit să lipsesc decât o singură zi. Aşa încât o voi lua de-a dreptul peste munţi.

— Dacă vei merge peste munţi, spuse soţia, fii cu luare-aminte. Pe coama calului şi pe oblânc vor cădea o mulţime de dude. Oricât te-ar chinui setea pe drum, tu să nu te atingi de ele. Numai una dacă vei gusta, nu ne vom mai revedea nicicând în această viaţă.

Mamicigane o luă de-a dreptul peste munţi, iar ipe oblânc îi căzură o mulţime de dude. Tare erau coapte şi mustoase! Flăcăul îşi aduse aminte de sfatul soţiei sale şi o vreme se ţinu tare. Era însă o arşiţă cumplită. Gătre amiază i se făcuse atât de sete, încât i se umflase limba în gură. Mamicigane nu mai putu să rabde şi mâncă o dudă. Deodată răsuflarea i se opri şi trupul i se prăvăli pe grumazul calului. Simţind că stăpânul lui e mort, calul începu să sforăie şi zbură ca o pasăre peste munţi. Zburând către creastă îşi îndoi picioarele din faţă. Coborând povârnişul îşi îndoi picioarele dinapoi. Şi astfel îşi aduse stăpânul la porţile casei unde se născuse. Ajuns acolo, necheză de trei ori, cu adâncă jale. Tatăl lui Mamicigane auzi şi ieşi afară:

— Dar acesta e calul fiului meu! De ce oare nu aud glasul lui Mamicigane? Du-te de vezi ce se întâmplă!, o trimise el pe soţie.

Soţia deschise poarta, în aceeaşi clipă calul se repezi la ea, sugrumând-o eu dinţii. În poartă se arătă tatăl lui Mamicigane.

— Oo, câtă jale! Sărmanul meu fecior! Ai plecat teafăr de la mine şi iată, te întorci acum fără viaţă…

Puse trupul lui Mamicigane într-o butie cu vin şi-l acoperi cu capacul.

În acest timp, soţia lui Mamicigane se frământa plină de îngrijorare:

— Dacă aş şti unde a plecat soţul meu, aş porni pe urmele lui. Iată, a trecut o zi, au trecut două, trei şi el tot nu s-a întors. Nu cumva mi-a încălcat povaţa şi a mâncat din dudele ucigătoare?

Soţia luă cu sine trei măsuri de apă vie şi porni iute ca vântul peste munţi. Străbătu calea mai repede decât bidiviul celnăzdrăvan al lui Mamicigane şi iată că ajunse la porţile unei case străine.

7 – Nu-i aici casa lui Mamicigane? întrebă ea.

— Ba da, aici este, numai că Mamicigane nu se mai află pe lumea asta, îi răspunse cu mâhnire tatăl flăcăului.

— Arătaţi-mi-l, vreau să-l văd chiar aşa, mort, se rugă soţia.

— Nu pot să-mi arăt feciorul unei femei străine.

— Dar eu nu-i sunt străină! îmi este bărbat şi abia patru zile au trecut de când a plecat de-acasă şi nu s-a mai întors.

— Dacă-i aşa, iartă-mă.

Tatăl scoase trupul lui Mamicigane din butea cu vin şi i-l arătă nurorii.

Mamicigane arăta de parcă ar fi fost viu, doar că nu răsufla. Soţia îi spălă trupul cu apă curată, de izvor, apoi îl stropi cu apă vie. Mamicigane deschise ochii şi întrebă:

— „Am dormit oare somnul de dimineaţă? Sau cel de seară?

— Nu, n-ai dormit nici somnul de dimineaţă, nici cel de seară, îi răspunse tânăra soţie. Ai dormit somnul morţii, fiindcă nu mi-ai ascultat şi ai mâncat din dudele ucigătoare. Dar iată, eu te-am stropit cu apă vie şi ţi-am întors suflarea în trup. Să mergem acum.

Tatăl lui Mamicigane se împotrivi:

— Acesta e singurul meu fiu. Nu-l voi mai lăsa să plece de lângă mine.

— Bine, atunci vom rămâne cu tine, tată, spuse tânăra soţie.

Dar Mamicigane nu voi să primească:

— Un fecior nu poate să aibă doi taţi în acelaşi timp. ia-ţi un copil de suflet, iar eu voi rămâne pentru totdeauna în casa socrului meu şi a nevestei care mi-a scăpat vi a ta.

Tinerii soţi îşi luară rămas bun de la tatăl lui Mamicigane şi făcură calea întoarsă. Se povesteşte că ei şi acum. În fericire şi înţelegere deplină.

ACUL VIU, ACUL MORT ŞI CARUL ZBURĂTOR

Trăia cândva un bogătaş, în casa căruia se păstra o datină veche. Şi anume, în cea dintâi zi a noului an, slugile se aşezau lângă cămin, în odaia boierească, iar stăpânul le servea cu mâinile lui, dându-le să mănânce şi turnându-le de băut.

Odată, pe când slugile sărbătoreau astfel noul an, cu mare veselie, bogătaşul le umplu cupele cu vin şi spuse:

— Se ştie că somnul din cea dintâi noapte a anului este plin de prevestiri. Căutaţi fiecare să ţineţi bine minte ce veţi visa, ca să-mi puteţi povesti mâine. Pentru fiecare vis vă voi dărui câte-un bănuţ de argint.

A doua zi dimineaţă, stăpânul întrebă:

— Ei, care dintre voi a visat mai frumos? Haide, povestiţi-mi, pe rând.

Slujitorul cel mai bătrân, care stătea la locul de cinste, mormăi:

— Să mă ierţi, stăpâne, dar am dormit până dimineaţa ca mort. N-am visat nimic.

1 În credinţa populară japoneză visul din prima noapte a Ar. nlui nou se consideră profetic. Sub cap se pune o ilustrată reprezentând o takarabune, corabie pe care călătoresc şapte zei v, fericirii, iar uneori şi Baku (un fel de tapir), animale fantas-l: e, care, conform aceleiaşi credinţe, înghit visurile rele. Dacă touişi, cineva visa un vis-rău, ilustrata era ari-ncaţă în râu. Vî

Următorul se codi şi el, aşijderea:

— Eu, aseară, abia închisesem ochii, iar când i-am deschis se şi făcuse ziuă. Nici nu ştiu când a trecut noaptea.

Şi tot aşa, unul după altul, slujitorii îl încredinţară pe bogătaş că

n-au visat nimic. Dar cel mai tânăr dintre ei, un băieţandru de vreo 15 – 16 ani, mărturisi:

— Eu am avut un vis tare minunat.

— Nu mai spune! Uite, ia-ţi bănuţul de argint şi povesteşte-mi-l cât mai repede.

— Nu. răspunse slujitorul. E un vis fericit şi mi-e teamă că dacă-l spun nu se mai împlineşte.

— Îţi dau doi bănuţi de argint!

Slujitorul clătină din cap, în semn că nu se în voieşte.

— Îţi dau trei bănuţi!

— Nici pentru trei nu-l vând.

— Ţii, dar greu mai cazi la învoială! Haide, ia patru.

Int ierbântat, bogătaşul creştea mereu preţul, dar slujitorul nici gând să primească. Până la urmă, stăpârvul ajunse să-l îmbie cu douăzeci de galbeni de aur, dar nici atunci tânărul nu se învoi.

Mânios din cale-afară, stăpânul îl puse pe flăcău într-o bărcuţă fără pânze şi fără vâsle şi îl lăsă în voia valurilor. Îi îngădui totuşi să ia cu el nişte plăcinte de orez, ca să nu moară de foame prea curând, şi să se chinuiască mai mult.

Bărcuţă pluti multă vreme, pradă vânturilor şi valurilor, până ce ajunse la o insulă depărtată. Flăcăul coborî pe uscat şi băgă de seamă că insula e sălbatică şi nelocuită. Doar nişte maimuţe îşi făceau veacul pe-aeolo. De cum îl văzură, maimuţele începură să chiţcăie:

şurile bune nu erau povestite – de teamă că, odată destăinuite, nu se vor mai împlini.

Interpretarea visurilor era foarte la modă, existau „specialişti în visuri” şi ghicitori speciali. Se practica chiar vânzarea visurilor; norocul, în acest caz, se zice că trecea la persoana care cumpăra visul.

— Un om! Ia uitaţi-vă, un om! Înşfăcaţi-l mai repede! Să înfigem colţii în el, să vedem ce gust are!

Întreaga ceată de maimuţe se năpusti asupra tânărului, care. speriat, începu să arunqp în ele cu plăcinte de orez. Maimuţele începură să adune lacome plăcintele, iar el sări iute în barcă şi o „Împinse în larg.

Minată de vuituri şi talazuri, barca pluti din nou câtăva vreme, până ce ajunse la ţărmul altei insule. N-apucă bine flăcăul să calce pe pământ, că din pădure ţâşni urlând. O haită de arătări fioroase. Pasămite erau nişte draci, de felurite soiuri: roşii, albaştri, negri…

— Un om! Ia uitaţi-vă, un om! Demult nu ne-a mai picat o asemenea bucăţică gustoasă! răcniră demonii. Puneţi mâna pe el!

Ce să facă bietul flăcău? Cum să scape de la pieire? începu să arunce în ei cu plăcinte de orez, însă dracii nici nu se uitară la plăcinte, îl înşfăcară zdravăn cu ghearele, gata să-l sfâşie. Însă mai-marele lor, tartorul, strigă:

— Puţintică răbdare, fraţilor! De mâncat avem timp să-l mâncăm. Să-l întrebăm mai întâi ce vânt îl aduce. Hei, stârpitură cu chip de om, ai nimerit aici din voia ta, sau, aşa, din întâmplare?

— Nu, n-am venit din voia mea, valurile m-au adus. Stăpânul meu m-a pus într-o barcă fără pânze şi fără vâsle, fiindcă n-am vrut să-i povestesc visul pe care l-am avut în noaptea Anului nou.

— Şi ce zici c-ai visat? Spune-ne şi nouă, mai repede!

— Ehe, dar vicleni mai sunteţi! N-am vrut să-i povestesc visul stăpânului meu pentru douăzeci de galbeni, şi să vi-l spun vouă pe degeaba? Nu vi-l spun chiar dacă mă tăiaţi în bucăţele!

Diavolii roşii, albaştri şi negri începură să se sfătuiască între ei. Se ciorovăiră ei multă vreme, apoi spuseră:

— Hai să facem un târg. Tu ne povesteşti visul tău, iar noi îţi dăm în schimb carul nostru vrăjit.

Dădură fuga în adâncul pădurii şi aduseră de-acolo o minunăţie de car.

— Îl vezi? Ăsta-i un car fermecat. Dacă-l loveşti odată cu vărguţa asta de fier. zboară o mie de îi, iar dacă-l loveşti de două ori, străbate zece mii de îi.

Flăcăul se uită la car şi se prefăcu şovăielnic:

— De, ştiu eu dacă nu cumva mă păcălesc…

Din nou se sfătuiră dracii, cu multă înfocare, şi de data asta aduseră două ace lungi:

— Uită-te, bine, omule! Acesta e un ac al morţii. Dacă înţepi cu el

un voinic, oricât de zdravăn, acela va muri pe dată. Iar ăsta e un ac al vieţii. E de ajuns să înţepi cu el un bolnav, că se face sănătos cât ai clipi. Aceste două ace sunt o comoară fără preţ, căci ele dau viaţa şi moartea.

— Aşa să fie oare? Atunci, pentru car şi pentru acele astea, mă învoiesc să vă povestesc visul meu de Anul nou. Ţii, ce straşnic vis am mai avut! Dar mai întâi vreau să încerc carul vostru, să văd dacă este într-adevăr vrăjit.

Flăcăul luă cele două ace, se sui în car şi-l lovi odată cu vărguţa de fier. Carul se înălţă ca o pasăre şi porni în zbor. Înţelegând că au fost traşi pe sfoară, diavolii începură să strige ca din gură de şarpe, însă carul dispăru într-o clipită în văzduh. De necaz, dracii plânseră cu lacrimi mari cât pietrele de moară.

Cazul zbură peste mare, peste munţi, şi se opri undeva, în mijlocul unor lanuri întinse, de orez. Tânărul îl lovi iarăşi cu vărguţa, de două ori. Carul se înălţă până la nori şi pogorî după o vreme într-un sat mare. Prin mijlocul satului curgea un râu. Pe amândouă malurile stăteau, una în faţa celeilalte, două case mândre, cu acoperişuri de ţiglă, iar lângă una dintre ele se afla o mică ceainărie. Flăcăul intră în ceainărie, să se ospăteze. Deodată auzi răzbătând din casa vecină o larmă mare. cu plânsete şi tânguiri.

— Ce s-a întâmplat acolo? o întrebă pe stăpâna ceainăriei. Ce nenorocire a dat peste ei?

— O, nu mă mai întreba, răspunse ea cu tristeţe. Vecinului meu cel bogat îi moare singura fată. O, şi cât e de frumoasă, sărmana! Tatăl şi mama aproape şi-au ieşit din minţi de durere. Câţi vraci şi tămăduitori n-au chemat, dar niciunul n-a putut s-o ajute…

— Tare mi-e milă de bieţii oameni! Du-te, femeie, şi spune-le că în ţinutul vostru a sosit un vraci care lecuieşte toate bolile. Eu le voi însănătoşi fata.

Tatăl şi mama se bucurară nespus auzind vestea, îl duseră repede pe flăcău la patul bolnavei, care zăcea abia răsuflând. Băiatul o înţepă cu acul viu şi parcă-i luă boala cu mâna. Fata sări din pat sănătoasă şi voioasă.

Bucuria luă locul durerii. Flăcăul voi să plece, dar părinţii fetei

nu-l lăsară.

— Tu eşti mântuitorul nostru! Nu poţi pleca astfel! Nu ştiau cum să-şi arate mai bine recunoştinţa. Dădură ospeţe bogate, cu muzică şi danturi. Până la urmă, îl rugară să se însoare cu fiica lor. Iar cum flăcăul o îndrăgise pe frumoasa fată, primi s-o ia de soţie.

Stăpânii casei de pe partea cealaltă a râului aveau şi ei o fată. După o vreme, se întâmplă să cadă şi aceasta bolnavă. Ba încă atât de rău, încât părinţii pierduseră orice nădejde. Plângeau întruna, nemângâiaţi. Flăcăului i se făcu milă. Veni în casa lor şi, cu ajutorul acului vieţii, vindecă pe dată copila. Aceasta sări sprintenă şi veselă din pat, de parcă n-ar fi fost bolnavă niciodată!

Tatăl şi mama fetei nu ştiau cum să-l răsplătească mai darnic pe lecuitor. Dădură şi ei ospeţe bogate şi fel de fel de sărbări. Nici n-ar mai fi vrut să-l lase pe flăcău să plece din casa lor. Până la urmă, înduplecat de stăruinţele lor, acesta primi să se însoare şi cu cealaltă fată.

După o vreme, tânărul căzu pe gânduri: în care din cele două case să se statornicească şi să-şi ducă viaţa?

Neamurile nevestei dinţii şi neamurile celeilalte se sfătuiră şi hotărâră să dureze peste râu un pod de aur. Astfel, flăcăul începu să trăiască o jumătate de lună într-o casă şi jumătate în cealaltă.

Curând, faima lui de lecuitor se răspândi în toată Japonia. Mulţi oameni a tămăduit el, înţepându-i cu acul vieţii. Acul morţii n-a avut niciodată prilejul să-l folosească, fiindcă nimeni nu-i purta duşmănie.

…Odată, tocmai trecea podul de aur, de pe un mai pe celălalt. La stângî lui păşea frumoasa nevastă dintâi, iar la dreapta cea de-a doua, la fel de frumoasă. Sub picioarele lor strălucea nisipul auriu.

Şi deodată îşi aminti că toate acestea le văzuse cândva aidoma, în visul lui din noaptea Anului nou.

CUM A RĂSPLĂTIT COCORUL BINELE FĂCUT

Trăiau cândva, la poalele unui munte, un moşneag cu baba lui. Amândoi aveau inima bună, milostivă.

Odată, într-o seară de iarnă cu nămeţi mari, moşul stduse în pădure, după lemne:

— Tu, nevastă, ram! i aici de păzeşte casa şi aşteap-tă-mă cu

cina.

Taie bătrânul o grămadă măricică de lemne, o luă: în spinare şi începu să coboare muntele, Deodată auzi în apropiere un ţipăt jalnic. Se uită el şi văzu un cocor căzut! i capcană. Se zbătea biata pasăre şi se tânguia de parcă; r fi cerut ajutor.

— O, sărmană vietate! Ai puţină răbdare, te ajut îndată…

Unchiaşul slobozi pasărea din laţ. Cocorul întinse firipiie şi porni în zbor. Zbura şi ţipa de bucurie.

Se lăsase întunericul şi bătrânii tocmai se aşezaseră să cineze, când cineva bătu la uşa lor.

— Cine-o fi la ceasul acesta?

Moşul crăpă uşa şi ce să vadă? în prag stătea o fată – frumoasă, cu fulgi de zăpadă aninaţi în plete.

— M-am rătăcit prin munţi, spuse ea. Viscoleşte amarnic şi potecile nu se mai văd.

— Hai înăuntru, o pofti moşul. Rămâi la noi, suntem bucuroşi de oaspeţi.

— Arară e un ger cumplit, se vede că ai îngheţat de tot. Vino de te încălzeşte la foc, spuse baba.

Fata intră în bordei şi se aşeză lângă vatră. După o vreme spuse:

— Uite că m-am şi încălzit. Bunicuţe, nu vrei să te frec pe spinare şi pe mâini, să-ţi alung oboseala din mădulare?

— Îţi mulţumesc, fata mea. eşti tare bună. Cum te cheamă?

— Pe mine mă cheamă O-Ţuru.

— O-Ţuru… Asta înseamnă fata-cocor! Frumos nume, se bucură bătrâna.

Purtarea plăcută şi blajină a fetei le merse la inimă bătrânilor. Le părea tare rău să se despartă de ea. A doua zi în zori, O-Ţuru se pregătea să plece mai departe, dar bătrânii o rugară:

— Noi suntem singuri, n-avem copii. Rămâi la noi pentru totdeauna.

— Rămân bucuroasă, căci şi eu sunt singură pe lume, răspunse fata. Iar drept răsplată a mărinimiei voastre. O să ţes pentru voi o pânză frumoasă. Un singur lucru vă rog: nu cumva să vă uitaţi în odaia

unde am să lucrez eu.

Fata se apucă de treabă. Din odaia vecină se auzea mereu ţăcănitul războiului: kiri-kara, ton-tonton…

A treia zi, O-Ţuru le înfăţişă bătrânilor un sul de ţesătură nemaivăzut de subţire şi frumoasă.

— Ce minunăţie! strigă bătrâna pipăind ţesătura. Nu-ţi vine să-ţi mai iei ochii de la ea!

Însă moşul se uită la fată şi se nelinişti:

— Mi se pare mie, O-Ţuru, că ai cam slăbit. Uite cum ţi s-au supt obrajii…

Tocmai atunci se întâmplă să treacă pe-acolo neguţătorul Gonta, care umbla prin sate şi cumpăra pânză ţesută în casă:

— Ei, mătuşico, n-ai ceva pânză de vânzare?

— Ba ai venit chiar la timp, neguţătorule, răspunse bătrâna. Ia priveşte! A ţesut-o fata noastră, O-Ţuru.

Şi desfăcu în faţa lui Gonta, cât era de lungă, trâmba de ţesătură moale şi mătăsoasă.

— O, ce minunăţie, ce mândreţe! Fata ta e mare meşteră!

Gonta băgă mâna în pungă şi scoase cu mărinimie o grămăjoară de bani, punându-i pe masă.

— Galbeni! Zece galbeni! strigă uimită bătrâna. Pentru prima oară în viaţa lor vedeau aur. O, cât de f uternic strălucea la soare! Şi cât era de galben, mai galben decât florile de răpită!

— Îţi mulţumim, fată-cocor, îţi mulţumim din toată inima, spuseră. De-acum vom trăi şi noi mai omeneşte.

Veni primăvara. Soarele începu să încălzească. Zăpezile p topiră, în fiecare zi. copiii din sat se adunau la casa bătrânilor.

— Surioară-cocor, vino cu noi! De-a ce o să ne jucăm i-01

— Astăzi, spunea fata, vom colinda pe poteci «de r. nunie. prin împărăţia zânelor înălţimilor.

Doi dintre copii ridicau braţele, închipuind nişte punţi, iar fata-cocor cânta cu glas limpede şi răsunător:

„Mergem voioşi prin împărăţia zânelor, jicând o cărare şerpuită…”

Copiii treceau într-un şir vesel pe sub punţile acelea mituite, strigând către bătrâni:

— Bunicule, bunico, veniţi şi voi să ne jucăm!

— Ha-ha-ha! Nu ne mai trageţi aşa de mâini!

Tare le mai plăcea copiilor să se joace cu fata-cocor! Dar iată că într-o zi se arătă iarăşi neguţătorul Gonta: – Bună ziua, unchiaşule! Nu cumva mai aveţi vreo bucată de pânză ca aceea? Vindeţi-mi-o mie, vă plătesc oricât.

— Nu! Şi nici să nu ne mai ceri. Fata noastră, O-Ţuru, n-are voie să ţeasă, Lucrul o istoveşte.

Dar Gonta puse cu de-a sila o pungă de galbeni în palma moşneagului:

— Ţine! Altă dată am să-ţi plătesc şi mai mult. Dar dacă nu te învoieşti, o să-ţi pară rău. Nu mai cumpăr niciodată pânză de la baba ta, aşa să ştii! îl ameninţă Gonta la plecare.

— Mare năpastă! Ce-o să ne facem acum? începură să se căineze moşul şi baba.

O-Ţuru auzi de dincolo văicăreala lor:

— Bunicule, bunico, nu vă mai frământaţi atâta, nu fiţi îngrijoraţi. O să ţes altă bucată de pânză. Dar va fi pentru ultima oară. Atâta vă cer: să nu vă uitaţi în odaia unde voi lucra eu.

Fata merse în odaia alăturată şi în curând se auziră de-aoolo bătăile războiului: kiri-kara, ton-tonton! kiri-kara, ton-tonton!

O zi, două, ti ei, răsună întruna ţăcănitul războiului.

— O-Ţuru, ajunge, sfârşeşte odată! strigau bătrânii plini de îngrijorare, temându-se să nu-şi căşuneze vreun rău.

Când, iaca, se auzi şi glasul lui Gonta:

— Ei, cum merge, e gata pânză? Vreau s-o văd!

— Nu putem încă să ţi-o arătăm. O-Ţuru nu ne dă voie să intrăm la ea.

— Ce născocire mai e şi asta? Las că intru eu fără să-i cer voie!

Gonta deschise larg uşa şi îngână speriat:

— O, dar acolo e un cocor… un co-co-cor… Într-adevăr, la războiul ide ţesut se afla un cocor, cu aripile desfăcute, îşi smulgea cu

ciocul cele mai fine firicele de puf de pe trup şi teşea pânză cu ele: kiri-kara, ton-tonton… kiri-kara, ton-tonton…

A doua zi dimineaţă, copiii veniră s-o cheme pe O-Ţuru:

— O-Ţuru, vino cu noi! A nins din belşug, ia te uită… Vino să ne jucăm cu bulgări de zăpadă!

Dar în odaia de lucru totul era tăcut şi liniştit.

Bătrânii se speriară. Deschiseră uşa, să vadă ce se întâmplă: înăuntru, nimeni, întinsă pe război se afla o frumuseţe de pânză, cu înflorituri măiestre, iar pe jos văzură împrăştiate o mulţime de pene de cocor.

Către seară, copiii începură să facă larmă în curte:

— Bunicule, bunico, veniţi mai repede!

Bătrânii dădură fuga, şi ce să vadă? Pe cer se rotea un cocor. Era acelaşi cocor de odinioară. Ţipa jalnic, învârtindu-se deasupra casei. Zbura cu greutate, aproape toate penele îi erau smulse.

— O-Ţuru, fata noastră dragă! o strigară bătrânii, cu ochii scăldaţi în lacrimi.

Înţeleseră că acesta era cocorul căruia, moşneagul îi mântuise viaţa cândva şi care se prefăcuse apoi în faţă. Dar iată că nu ştiuseră s-o păstreze şi s-o ocrotească până la capăt…

— O-Ţuru, întoarce-te la noi! o chemară îndureraţi. Dar totul fu în zadar. Cocorul ţipă cu adâncă jale, ca şi cum şi-ar fi luat rămas bun pentru totdeauna. Şi pieri în zarea întunecată.

ÎNVÂRTE-TE, BOB DE MAZĂRE!

Trăiau odată un moş cu baba lui. Într-o dimineaţă, cei doi bătrâni se apucară să deretice prin casă. Baba mătura odaia, iar moşul bucătăria. Tot măturând el aşa, moşul găsi într-un ungher un bob de mazăre şi tare se mai bucură:

„Babo, uite ce-am găsit.
Bob de mazăre-aurit!
Pe câmp dacă-l vom sădi.
Boabe multe-om dobândi;
În piuă le-om macină
Şi făină vom mânca”.

Se sfătuiră ei cum să facă şi să dreagă, dar bobul de mazăre lunecă printre degetele unchiaşului, căzu pe podeaua de lut şi prinse să se rostogolească. Se rostogoli, se rostogoli şi nimeri într-o bortă de şoarece.

— Prinde-l, nu-l lăsa! striga moşul supărat. Ia te uită ce nenorocire! Numai ce-am găsit şi noi un bob de mazăre, rotunjor şi dulce, iar el, afurisitul, s-a dus învârtindu-se… Babo, dă-mi toporul!

Scos din sărite, moşneagul făcea o gălăgie nemaipomenită, înşfacă toporul, lărgi cât putu gaura de şoarece, apoi coborî fără zăbavă în vizuina aceea. Merse el ce merse, până se pomeni în adâncul pământului. Porni mai departe, cântând cât îl ţinea gura:

„Bob de mazăre-aurit, Unde te-ai rostogolit? Prin ce loc oi fi ajuns, Unde mi te-oi fi ascuns?”

Deodată, văzu la marginea drumului un Gigio-sdma l de piatră.

— Gigio-sama, nu cumva ai văzut bobul meu de mazăre? întrebă unchiaşul.

— De văzut, l-am văzut, eu, însă uite care-i păcatul… L-am ridicat de jos, l-am fiert şi l-am mâncat, răspunse Gigio-sama.

— Ha-ha-ha! Va să zică, aşa s-a întâmplat! Atunci ce să mai vorbim… L-ai mâncat, să-ţi fie de bine. Eu mă întorc acasă.

Moşul dădu să pornească spre casă, lăsându-se păgubaş, Lui Gigio i se făcu milă de el:

— Stai niţel, moşule. Nu te las să pleci cu mina goală.

— Şi ce-ai putea tu să-mi dai?

— Un sfat bun: mergi înainte pe drumul ăsta, până dai de nişte sioogi2 roşii. Acolo a o gospodărie de şoareci. Şoarecii tocmai se pregătesc de nuntă, pisează orezul în piuliţe. Tu dă-le o mână de ajutor. Apoi pleacă mai departe, până dai de nişte sioogi negre. Acolo e bârlogul dracilor. 6 să-i găseşti jucând arşice. Cântă de trei ori ca un cocoş, iar dracii o vor lua la fugă, şi toţi banii lor îţi vor rămâne ţie.

Moşul îi mulţumi pentru sfat şi porni la drum. Merse înainte până ce văzu nişte sioogi roşii.

1 Gigio – zeu, budist, personaj îndrăgit al poveştilor japoneze. Se consideră protectorul copiilor şi călătorilor. Statuia lui de piatră e

aşezată adesea lângă drum. Sama – termen de reverenţă care însoţeşte numele de oameni.

— Sioogi – uşi glisante combinate din hârtie, ca şi fusuma.

— Acasă-s gospodarii? strigă unchiaşul. Şoricioaica-mireasă, îmbrăcată în rochie de nuntă ieşi şi întrebă:

— Ce vânt te-aduce pe la noi, moşule?

— Am auzit că faceţi nuntă şi am venit să vă dau o mână de ajutor la pisatul orezului.

— Păi ai picat tocmai bine, avem mare nevoie de ajutor. Hai înăuntru, moşule!

În casă, totul era rânduit cum nu se poate mai frumos. În cea dintâi odaie se aflau sobiţe de bronz, iar pe nişte măsuţe roşii, o mulţime de castronaşe roşii, lăcuite. Odaia a doua era plină cu halate de mătase. Erau atât de multe halate, că nici nu le puteai număra, în cea de-a treia încăpere se aflau puzderie de şoareci care pisau orez în piuliţe de aur curat, cântând de zor:

„Pisălogul saltă, bate.
Măcinăm pe săturate!
Dar când miaună pisica.
Pe toţi ne alungă frica…

Macină de zor, mireasă; Fără preget şi voioasă, Că ai mire ca un soare» Şi-i stăpân peste hambare l”.

Moşul luă o piuliţă şi începu să piseze, îşi făcea treaba cu spor şi cu îndemânare. Şoarecii se bucurară grozav şi-i dăruiră două halate de mătase roşie.

Unchiaşul luă darurile, le mulţumi şoarecilor şi porni mai departe, către adâncurile împărăţiei subpământene. Merse ce merse, până dădu de nişte şioogi negre. De după ele răsuna ciocnetul arşicelor şi se auzea zdrăngănit de strune. Pasămite, dracii jucau arşice şi se veseleau. Moşul se ascunse în podul grajdului, ca să nu-l zărească tartorii. Când se făcu noapte târzie, luă vânturătoarea şi

Începu să bocăne şi să troncăne, făcând o larmă zitoare. Apoi strigă din răsputeri, aidoma cocoşului!

— Cucuriguuu!

— Dracii înlemniră:

— Fraţilor, nu mai e mult până la ziuă! Asta a fost primul cântat al cocoşilor.

Moşul mai aşteptă puţin, apoi începu din nou să hodorogească vânturătoarea şi să cânte cucurigu.

— Valeu, iacătă şi – al doilea cântat! se speriară dracii. Moşul nu mai zăbovi mult şi porni iar tărăboiul, strigând din răsputeri cucurigu. Dracii o sfecliră de-a binelea:

— Auziţi, au cântat cocoşii a treia oară! Ne-am luat cu jocul şi am întârziat prea mult. Să fugim!

Lăsară banii şi se puseră pe goană, care încotro. Iar moşul coborî tiptil din pod, luă banii şi porni îndărăt spre casă.

Tare bucuroşi erau moşul şi baba! Lepădară de pe ei veşmintele cele vechi şi prăpădite şi îmbrăcară halatele ca e mătase. Apoi se „apucară să numere grămada de bănet. Aurul şi argintul clincheteau atât de tare, că se auzea până departe. Minată de curiozitate, o babă de prin vecini baiu la uşă şi spuse:

— Acasă sunteţi? Am venit să vă cer niscai tăciuni, s; i am, focul.

Se uită din prag şi rămase înmărmurită: – Să vezi şi să nu crezi! De unde atâta bogăţie în e; v-a voastră?

Moşul îi povesti tot, cum a fost:

— Uite-aşa şi-aşa… Ne-am pricopsit cu o mulţime <V bani şi cu halatele astea roşii. Vino să te minunezi şi tu.

— Simt cum mă cuprinde pizma, spuse vecina. Mare noroc pe voi! Dau fuga acasă să-l trimit şi pe moşul meu în gaura de şoarece

Alergă acasă cât o ţineau picioarele şi se apucă să mături prin odaie. Bărbatului îi porunci să măture bucătăria. Dar cu toată străduinţa lui, acesta nu găsi niciun bob de mazăre.

— Babo, spuse omul în cele din urmă, adu un bob de mazăre din sac.

Bătrâna aduse bobul şi unchiaşul îl aruncă în borta de şoarece, îşi croi apoi drum cu toporul şi nimeri sub pământ. Merse el ce merse şi, întocmai cum i se povestise, îl întâlni la marginea drumului pe Gigio-sama de piatră. Moşul îl întrebă:

— N-ai văzut cumva bobul meu de mazăre? S-a rostogolit pe-aici.

— De văzut l-am văzut eu, dar m-au împins păcatele să-l iau de jos şi să-l mănânc.

— Nemernicule! se oţărî la el moşul cel lacom. Cum ai îndrăznit să înfuleci un bob de mazăre străin?! auzi colo, bunătate de bob! Cum o să răscumperi acuma paguba care mi-ai făcut-o? Să-mi dai repede în schimb un maldăr de halate de mătase şi un poloboc de bani!

Gigio-sama se posomorî, dar îi dete şi lui povaţa cunoscută. Moşul cel lacom porni mai departe cântând: „Bob de mazăre-ndrăcit, Unde te-ai rostogolit? Hoţule. să-mi dai în loc Aur mult, un poloboc!”

Curând ajunse la şioogile cele roşii. Din casă se auzea întru-una: „Poc-poc-poc!”. Şoarecii pisau grăunţe în piuliţele de aur, cântând cât îi ţinea gura:

„Pisălogul saltă, bate, măcinăm pe săturate!

Dar când miaună pisica.

Pe toţi ne alungă frica…”

Moşneagul cel lacom intră în casa şoarecilor şi văzu acolo comori nemaiîntâlnite. Peste tot atârnau halate de mătase roşie, pe măsuţe roşii se aflau mulţime de castro-naşe roşii, lăcuite, grămezi de bani zăceau prin colţuri. jyâoşuiui i se aprinseră ochii de poftă. „Cum aş face să pun mina pe toate aceste avuţii? se întrebă el. Ia stai, păi e foarte simplu! N-am decât să miaun ca pisica!”, şi începu să miaune din răsputeri:

— Miaaauu! Miorlaaau!

Deodată se stinseră toate luminile din casa şoarecilor. Se făcut! un întuneric de-ţi vârai degetele în ochi. Pieriseră ca prin minune şi casa şi şoarecii. Moşneagul dibuia cu mâinile în jur, ca orbii, îşi urmă drumul aşa, pe pipăite, şi după ce merse un timp, în calea lui luci o luminiţă şi văzu şioogile cele negre. Dincolo de ele zor-nâiau arşicele. Moşul se uită printr-o crăpătură şi-i văzu pe draci jucând de mama focului, cu grămada de bani între ei. – „înseamnă că arătarea aia de piatră nu m-a minţit”, îşi zise lacomul unchiaş. Şi pe furiş, să nu-l simtă încornoraţii, se sui în pod. cocoţându-se pe-o grindă.

Se făcu miezul nopţii. „Cred că a sosit clipa!” gândi moşii! Luă vânturătoarea şi începu să facă tărăboi. Apoi’s t îi că tare de tot:

— Hei, împieliţaţilor, a cântat cocoşul întâia oară! Dracii rămaseră încremeniţi:

— Ce-o mai fi şi asta?

„Merge bine treaba!” îşi zise unchiaşul, mulţumit. Şi strigă iarăşi, cât putu de tare:

— Al doilea cântat al cocoşilor!

Dracii se holbară nedumeriţi, unii la alţii:

— Aţi auzit? Iar strigă cineva!

Moşul o luase razna de tot. „Trebuie să-i sperii zdravăn, e: – i. s-o ia la sănătoasa” se gândi el. Şi răcni asurzitor:

— Hei, voi de-acolo! A cântat cocoşul a treia oară! r-Al cui o fi glasul ăsta? se mirară dracii.

— Păi şi noaptea trecută ne-a păcălit cineva, făcând pe cocoşul, şi ne-a luat toţi bănişorii!

— Se vede că nu i-au ajuns dacă a venit iar…

— Puneţi mina pe el! Ciomăgiţi-l!

Moşul cel lacom se sperie şi lunecă de pe grinda podului, gata să cadă în mijlocul dracilor. Dar se agăţă cu nasul de un cui şi rămase spânzurat, dând din picioare. Cu toate că era mort de frică, îl apucă râsul: „Ha-ha-ha! Ile-he-he!”. Tartorii se înfuriară şi mai tare:

— Moşneag blestemat, stai că-ţi arătăm noi ţie!

— Tu ne-ai furat banii, hoţomanule!

Şi năpustindu-se asupra lui cu bâtele, îl chelfăniră tare de tot, până-l umplură de sânge. Moşneagul scăpă cu mare greutate din ghearele lor şi porni plângând şi văicărindu-se către borta de şoarece, să iasă la lumină.

Baba, care se uita în gaură, se bucură nespus:

— Bărbăţelul meu se întoarce în halat roşu şi cântă vesel nevoie-mare! Nu mai vreau să umblu în zdrenţe!

Zicând acestea, lepădă hainele cele vechi şi le aruncă

În foc.

Aşa se încheie povestea.

Vă doresc fericire! Vă doresc fericire!

ZMEURA DE SUB ZĂPADA

eindva într-un sat o femeie care avea două fete: cea mai mare, O-Cio, nu era copila ei bună, dar cea mai miia. O-liana, era carne din carnea ei.

Mama vitregă o îmbrăca pe O-Cio în zdrenţe, iar pe fiica ei bună numai în rochii scumpe. Pe propria-i copilă r, mingua şi o răsfăţa, dar pe cealaltă o bătea şi o punea la muncile cele mai grele. O-Tio căra apă, spăla rufe, gătea mâiK-an?... Dar nimic nu era pe placul maşterei, care o ura ce moarte pe O-Cio, gândindu-se întruna cum ar ac-e bă Sviape de ea.

Im r-o zi friguroasă de iarnă, mama vitregă şi O-Hana – e încălzeau la vatră. O-Hana, care se moleşise de atâta căldura, spuse deodată:

— Vai ce cald mi s-a făcut! Tare aş vrea să mănânc ce va rece şi bun.

— Nu vrei puţină zăpadă!

— Zăpada n-are niciun gust, iar eu vreau ceva rece, şi gustos.

O-Hana căzu pe gânduri şi deodată bătu din palme:

— Zmeură! Vreau Zmeură! Zmeură coaptă, dulce şi răcoroasă.

O-Hana era tare încăpăţânată. Dacă-şi punea ceva în minte, nu se lăsa nicicum până nu-i împlineau voia. Începu să se văicărească:

7 n

— Vreau zmeură! Daţi-mi zmeură!

Văzând că nu-i chip s-o împace altfel, maică-sa strigă:

— O-Cio! O-Cio, vino repede încoace!

O-Cio, care tocmai spăla rufe în curtea din dos, alergă la chemarea mamei, ştergându-şi mâinile din fugă:

— Pleacă îndată în munţi şi culege coşul ăsta plin cu zmeură! îi porunci mama vitregă. Ai înţeles? Dacă nu umpli bine coşul, nu cumva să mi te-arăţi acasă!

— Dar creşte oare zmeură acum, în miezul iernii? întrebă sfioasă O-Cio.

— Creşte, nu creşte, tu să ţii minte: dacă te întorci cu mâinile

goale, nu-ţi mai dau drumul în casă.

Mama vitregă o îmbrânci pe O-Cio afară şi încuie uşa în urma ei.

Fata îşi puse sandalele de paie în picioarele goale, car încotro să apuce nici ea nu ştia. Iarna în munţi nu creşte zmeură. Dar nici cu mama vitregă nu te poţi pune…

Stătu ea ce stătu pe gânduri, dar până la urmă luă coşul şi o porni spre munţi. Era linişte deplină. Ningea cu fulgi mari. Copacii păreau şi mai înalţi, sub căciulile lor de zăpadă.

O-Cio căuta într-una zmeură pe sub zăpada rece şi se gândea: „Pare-se că mamei mele vitrege i s-a urât să mă vadă trăind pe lume, de aceea m-a trimis aici, ca să pier. Poate că e mai bine să îngheţ aici, sub zăpadă. Poate că atunci mă voi întâlni cu măicuţa mea adevărată şi voi pune capăt suferinţelor".

Pe fată o podidi plânsul. Rătăci astfel multă vreme, în neştire, fără să-şi mai aleagă drumul. Urca povârnişurile împleticindu-se şi cobora la vale cufundându-se în troiene. După o vreme, răpusă de oboseală şi de frig, se poticni şi căzu. În scurtă vreme zăpada o acoperi, înălţând deasupra ei o movilită albă.

Deodată, auzi ca prin vis cum o strigă cineva. O-Cio deschise ochii şi zări chipul unui moşneag cu barbă albă, aplecat asupra ei.

— Spune-mi, O-Cio, ce-ai căutat aici pe frigul ăsta?

— Mama mi-a poruncit să adun zmeură coaptă, răspunse fata abia mişcându-şi buzele îngheţate. Dacă nu găsesc, nu mă mai pot întoarce acasă.

— Dar ea nu ştie oare că iarna nu creşte zmeură? Bine, adaugă moşneagul, nu mai fi tristă. Ridică-te şi vino cu mine.

O-Cio se ridică anevoie de jos. Deodată simţi că i s-a făcut cald, iar oboseala îi pieri ca prin farmec. Unchiaşul păşea voiniceşte prin zăpadă, iar O-Cio alerga în urma lui. Deodată, minune! înaintea ei se întindea o cărare ele nea, bine bătătorită, la capătul căreia văzu o mulţime de tufe de zmeură.

— Iată, acolo e zmeură coaptă câtă vrei, spuse moşul. Culege cât pofteşti, apoi du-te acasă.

Tufele acelea din luminiş erau încărcate cu boabe roşii de

zmeură. Moşul se făcuse nevăzut. „Vai! se minimă O-Cio. Se vede treaba că a fost zeul ocrotitor al acestui munte, dacă mi-a venit în ajutor”.

Apoi îşi împreună mâinile ca pentru rugăciune şi se înclină adânc. Umplu repede coşul cu zmeură şi alergă spre casă.

— Unde-ai găsit atâta zmeură? se miră mama vitregă, care pesemne trăgea nădejde că n-o va mai vedea niciodată.

Bucuroasă, O-Hana se aşeză lângă vatră şi începu să mănânce repede, boabă cu boabă, alintându-se.

— Vai ce gustoasă e! Ce înmiresmată e! Se topeşte în gură, nu alta!

— Ia dă-mi şi mie vreo câteva!

Mama vitregă gustă şi plescăi din limbă. Lui O-Cio nu-i dădură nici măcar o boabă. Dar fetei nu-i trecu prin minte să se supere. Nu prea era ea obişnuită cu bunătăţile. Curând o cuprinse osteneala. Se aşeză lângă vatră şi aţipi.

Deodată, mama vitregă se îndreptă spre ea şi, bătând tare din picior, îi strigă:

— O-Cio! O-Cio! Scoală-te! Zgâlţâind-o de umeri, îi spuse apoi:

— O-Hana nu mai vrea zmeură roşie. Vrea zmeură liliachie! Pleacă degrabă în munţi şi adună un coş de zmeură liliachie.

O-Cio se sperie:

— Dar afară e noapte, iar zmeură liliachie nici nu se află pe lume. Rogu-te, nu mă alunga!

— Ce tot îndrugi acolo? Eşti datoare să faci orice pentru sora ta mai mică. Cum ai găsit zmeură roşie, o să găseşti şi liliachie. Dar nu cumva să te întorci cu mâinile goale, că-i vai de tine!

O îmbrânci fără milă pe fată şi încuie uşa în urma ei.

O-Cio porni către munţi. Făcea un pas, se oprea, mai făcea unul, apoi iar se oprea şi plângea cu amar. Totul era alb în jur, în munţi căzuse zăpadă multă. I se părea că visează. Oare nu cumva tot în vis culesese coşul acela cu zmeură?

Se lăsă întunericul. Undeva se auzeau lupii urlând. Tremurând din tot trupul, O-Cio se lipi de un copac.

Deodată auzi o chemare înceată şi ca din pământ se ivi înaintea

ei bătrânul cu barbă albă.

— Spune, O-Cio, mamei tale i-a plăcut zmeura? întrebă el cu blândeţe.

O-Cio se uită la el şi izbucnind în plâns, şopti printre suspine:

— De astă dată mama vitregă mi-a poruncit să-i aduc zmeură liliachie…

Moşneagul se împurpura de furie. Ochii îi străluciră:

— Mi-a fost milă de tine, şi de aceea te-am ajutat să culegi zmeură roşie. Dar femeia asta e mai rea şi mai nesocotită decât credeam eu. Fie, am s-o învăţ minte!

Vino după mine…

W

Moşul porni înainte cu paşi repezi. Coborî iute da vântul povârnişul unei văi adânci, iar fata fugea, abia ţinându-se pe urmele lui.

— Priveşte, O-Cio! Iată zmeura liliachie!

O-Cio se uită şi mai să nu-şi creadă ochilor. Zăpada din jur ardea cu flăcări violete. Pretutindeni se vedeau boabe mari şi strălucitoare de zmeură liliachie. O-Cio, culese cu teamă câteva boabe. Nici pe fundul coşului boabele nu-şi pierdeau lumina lor liliachie.

O-Cio umplu coşul şi fugi cât o ţineau picioarele spre casă. Munţii se dădură la o parte ca să-i facă loc. Într-o clipă rămaseră departe, în urmă, şi O-Cio se pomeni în pragul casei. Ţinând în mâini coşul cu zmeură ca pe ceva înspăimântător, strigă cât putu de tare:

— Mamă, deschide! Am găsit zmeură liliachie!

— Ia te uită! Zmeură liliachie! se miră mama vitregă nevenindu-i să creadă.

Pasămite. crezuse că pe O-Cio au mâncat-o lupii şi când colo nu numai că ea se întorsese vie şi nevătămată, dar adusese şi un coş cu zmeură: zmeură liliachie, cum nu se mai află pe lume. Deschise uşa, lăsând-o pe fată să intre.

O-Hana se apucă să înfulece la zmeură:

— Vai ce bună e, ce gustoasă e! Gustă şi tu măicuţa… Cred că nici zeii nu mănâncă asemenea” fructe dulci şi înmiresmate.

Își umplură amândouă gura. Cuprinsă de teamă, O-Cio încercă să le oprească pe soră și pe mama vitregă:

— Măicuţă, surioară, prea sunt frumoase fructele astea, prea luminează ciudat… Mi-e teamă că nu e lucru curat, nu mai mâncaţi din ele!

Dar O-Hana strigă la ea:

— Tu, una, cred că te-ai săturat mâncând dintr-astea, acolo, în pădure. Dar pesemne că nu ţi-a ajuns, și-ai vrea să le mănânci și pe-ale noastre! Ba mai puneţi pofta-n cui!

Luându-se după O-Hana, mama vitregă o alungă pe fată din odaie și nu-i dădu să guste nici măcar o boabă.

Dar n-apucară mama vitregă și O-Hana să sfârșească de mâncat zmeura, că începură deodată să se facă liliachii, tot mai liliachii, iar către ziuă muriră amândouă.

Când îi veni vremea, O-Cio se mărită și avu doi copii. Multă zmeură roșie, coaptă, culegeau copiii de prin munţi, însă pe timp de iarnă nimeni n-a mai găsit zmeură coaptă sub zăpadă.

DE CE E MAREA SĂRATA

Demult de tot. În depărtata vechime, trăiau pe lume doi fraţi. Cel mare era bogat, iar cel mic era sărac. O dată. Într-un ajun de An nou, fratele cel sărac se duse la cel bogat, să-i ceară cu împrumut o măsură de orez.

Fratele cel bogat nu voi să-i dea nimic, ba îl mai luă și la ocări, alungându-l de la ușa lui. Ce să facă fratele cel mic? Porni înapoi către casă, abătut și cu mâinile goale. Deodată, pe cărarea de munte pe care mergea, întâlni un bătrân cu pletele albe ca zăpada.

— Încotro? îl întrebă unchiașul.

— Iată, azi e ajunul Anului nou și eu n-am în casă măcar un pumn de orez ca să-l dăruiesc zeilor aducători de noroc. Degeaba m-am dus la fratele meu cel bogat, că n-a vrut să-mi dea nimic. Mă întorc cu mâinile goale.

— Dacă-i așa cum spui, am să te ajut eu. Ia această mangin șidu-te în pădure. Este pe-acolo, pe undeva, o peșteră, în peștera aceea trăiesc niște pitici. Ei îţi vor cere să guste din mangin și îţi vor făgădui

pentru ea munţi de aur. Dar tu să nu primeşti. Spune-le că nu vrei altceva în schimb decât râşniţa lor.

Zicând acestea, bătrânul îi dădu fratelui cel sărac o piroşcă-mangin şi se făcu nevăzut.

Manginu – piroşti din aluat dulce cu umplutură de bob gătite în abur.

Fratele cel sărac se duse în pădure şi dădu de peştera cu pricina, în jurul ei forfoteau o mulţime de omuleţi mici de tot. „Ce-or fifăcând acolo?” se întrebă mirat. Uitându-se mai bine, văzu o ceată întreaga de pitici care, opintindu-se şi poticnindu-se, cărau cu mare trudă un lujer subţire de stuf.

— Staţi niţel, staţi că vă ajut eu! spuse fratele cel sărac.

Luă firul de stuf şi-l duse în peşteră. Deodată, chiar la picioarele lui, răsună un glas subţirel ca un bâzâit de ţânţar:

— Săriţi! Ajutor! A omorât pe cineva!

Când se uită mai bine, ce să vadă? într-adevăr, fusese cât pe-aci să strivească una din acele făpturi mărunţele. Piticul se zbătea între tocul şi talpa sandalei, strigând şi cerând ajutor. Se aplecă şi scoase piticul tu băgare de seamă, ţinându-l.cu două degete.

— Ehei, se minună omuleţul, da’ puternic mai eşti, uriaşule! Cât de greu sunt eu, m-ai ridicat ca pe-un fulg!

În clipa aceea piticul văzu piroşca din mina fratelui cel sărac şi începu să se roage aţâţat de poftă:

— Dă-ne nouă această plăcinţică! Cere-ne tot ce doreşti în schimbul ei. numai dă-ne-o!

Pe dată, piticii începură să care aur din peşteră. Grăunte cu grăunte, adunară în curând o movilă întreagă. Dar fratele cel sărac îşi aduse aminte de ce-l învăţase moşneagul şi nu voi să primească:

— Nu vreau aur, mie să-mi daţi râşniţa voastră. Piticii mai stăruiră o vreme, dar văzând că nu e chip să-i schimbe gândul, îl călăuziră în peşteră. Acolo, într-un ungher, se afla o râşniţa cu pietre.

— Râşniţa asta, îi spuseră, e comoara noastră cea mai de preţ. Rău ne pare că rămânem fără ea, dar piroşca ta ne place grozav. Ia-o şi stăpâneşte-o sănătos. Dacă învârţi piatra spre dreapta, îţi va macină tot

ce-ţi pofteşte inima. Dacă o învârţi spre stânga, pe dată încetează măcinişul. Vezi, nu uita niciodată să o întorci spre stânga, altfel nu se mai opreşte în veac.

Fratele cel sărac duse râşniţa acasă. Nevasta, care se săturase de atâta aşteptare, îi ieşi nerăbdătoare în cale:

— Ei, ai adus măcar o mână de orez?

— Nu mai întreba nimic, răspunse el, şi aşterne degrabă un ţol, jos pe tatami.

Soţia întinse repede un ţol pe tatami. Fratele cel sărac puse râşniţa jos şi învârtind piatra spre dreapta, spuse:

— Râşniţa, dă-ne nouă orez! Râşniţa, dă-ne nouă orez! Cât ai clipi începură să curgă pe ţol boabe de orez, albe şi mari.

— Râşniţa, dă-ne nouă peşte! Râşniţa dă-ne nouă peşte!

Pe ţol începură să cadă peşti săraţi, mari şi frumoşi.

Alte multe bucate gustoase le macină râşniţa! Abia după ce nu mai pofti nimic, fratele cel sărac învârţi piatra spre stânga şi râşniţa se opri. Se aşezară bucuroşi la masă. A doua zi, omul îi spuse nevestei:

— Destul ne-am chinuit în bordeiul ăsta amărât. A venit vremea să trăim şi noi ca oamenii.

Apoi îi porunci râşniţei:

— Râşniţa, râşniţa, fă şi pentru noi o casă nouă şi frumoasă, cu cămări largi şi cu grajd încăpător, iar în grajd să stea legaţi la iesle şaptezeci şi patru de cai. După aceea pregăteşte cât mai multe plăcinte cu orez şi niscai vin bun.

Atunci, fratele cel mic pofti la ospăţ pe toţi vecinii şi toate neamurile. Mult se mai mirară oamenii: „Ultimul sărăntoc din sat a ajuns să ne cheme pe toţi la ospăţ!"

Fireşte, fusese poftit şi fratele cel bogat. Acesta veni, se uită şi mai, mai să nu-şi creadă ochilor: „Păi, doar aseară frate-meu a venit să-mi ceară o măsură de orez, iar acuma se scaldă în belşug. Cum poate cineva să se îmbogăţească astfel într-o singură noapte? Chiar de-o fi să crăp, îşi mai zise el, şi tot aflu eu până la urmă ce s-a petrecut".

Fratele cel mare chefuia vârtos, împreună cu ceilalţi, dar privea cu luare-aminte în toate părţile. Oaspeţii începură să se pregătească de

plecare. Fratele cel mic ţinea morţiş să k facă daruri de bun rămas. Se strecură pe nesimţite în cealaltă odaie, unde se afla râşniţa, şi învârti piatra spre dreapta, spunând:

— Râşniţa, râşniţa, macină tu dulciuri pentru toţi musafirii mei!

Fratele cel mare văzuse totul printr-o crăpătură... Ehei, îşi zise. acuma ştiu eu de unde agoniseşte prăpăditul ăsta atâta bogăţie!”

Gazdele îşi petrecură oaspeţii, apoi se culcară, în casă domnea liniştea. Fratele cel mare se furişă tiptil înăuntru, vârî râşniţa într-un sac şi după ce mai luă o plăcintă şi felurite dulciuri, plecă în grabă. Merse astfel până; 4 a malul mării unde, din întâmplare, se afla priponită o barcă. Aruncă sacul în barcă şi vâsli către larg.

„Am să mă duc pe-o insulă depărtată, îşi făcu el socoteala, iar acolo voi pune râşniţa să macine numai şi numai pentru mine. Aşa voi ajunge cel mai bogat om din lume”.

Barca pluti multă vreme pe mare. Se făcuse ceasul prânzului. Fratele cel mare îşi aduse aminte că are în sac o mulţime de dulciuri şi o singură plăcintă. Se uită la merindele lui şi pofti cu străşnicie ceva sărat.

„Am să-i cer râşniţei, mai întâi şi mai întâi, sare pentru, plăcintă”. Întoarse piatra spre dreapta şi porunci:

— Hei, râşniţa, macină-mi niţică sare!

Din râşniţa începu să curgă un şuvoi de sare albă. Cât ai clipi, fundul bărcii se acoperi – cu sare. Stratul creştea şi fratele cel mare se afunda în el. Voi să oprească râşniţa, dar aceasta macină de zor: căci uitându-se prin crăpătură, nu luase aminte că trebuie să întoarcă piatra spre stânga, pentru ca unealta vrăjită să-şi contenească lucrul.

— Hei, râşniţa, opreşte, ajunge! Opreşte-te, blestemate! striga el deznădăjduit.

Sarea îi ajunsese la genunchi. Barca se cufunda tot mai adânc în apă, iar râşniţa macină harnică, întruna. Bâl-dibâc, barca se scufundă şi fratele cel mare pieri înecat.

Pâşniţa zace şi azi pe fundul mării şi varsă sare din ei. neîncetat. Va macină astfel până la sfârşitul veacurilor. [u. a de ce apa mării e atât de sărată.

HEI. CRABULE KOSO-KOSO!

Demult de tot, într-o vreme uitată, trăia un moş cu baba lui. Odată, se duse moşneagul în pădure să adune vreascuri. Pe la jumătatea zilei i se făcu foame şi se aşeză.pe malul unui râu să îmbuce oleacă. Apa era limpede şi străvezie. Aplecându-se să bea, văzu că pe fundul râului se târăşte o vietate.

— Ia te uită, își zise, păi ăsta e un crab! De unde s-or fi pripășit crabi pe-aicea?

Unchiaşul aruncă în apă câteva boabe de orez. Crabul se repezi să le prindă şi le ciuguli pe toate, până la una. Moşul se uita şi râdea mulţumit. De-atunci, ori de câte ori venea în pădure, nu uita să-şi ospăteze crabul cu câte ceva. Pasămite bătrânul îndrăgise mica făptură.

„Ce-ar fi să-l iau cu mine, acasă? se gândi el într-o zi. Aşa o să fim mereu împreună”.

Zis şi făcut, îl duse acasă şi-i spuse nevesti-sii

— Babo, ia te uită ce crab am adus!

— E frumos, într-adevăr, răspunse bătrâna. Trebuie să aibă carnea tare gustoasă. O să-l îngrăşăm niţel, iar pe urmă îl fierbem şi îl mâncăm.

— La mai tacă-ţi gura, babo! se sperie moşul. Tu nici nu ştii ce mult l-am îndrăgit pe prichindelul ăsta.

Unchiaşul pândi grijuliu să nu-l vadă baba şi ascunse crabul în fântână. De câte ori se întorcea din pădure, îl striga voios:

— Crabule, hei, crabule Koso-Koso! Vino degrabă, se în t eu, moşneagul, iată-mă-s!

De cum auzea glasul moşneagului, crabul se ridica de pe fundul fântmii, pocnind vesel din cleşti, iar bătrânul îi ospăta cu ceva de soi, povăţuindu-l:

— Crabule, prietene, tare mi-eşti drag... De aceea fii cu luare-aminte la ce-ţi spun. Dacă te va striga baba mea, nu care cumva să te arăţi. E lacomă nevoie-mare şi atâta aşteaptă, să te înhaţe şi să te mănânce. Numai atunci să ieşi la iveală, când vei auzi: „Crabule, hei, crabule Koso-Koso, ăsta-s eu, moşneagul, iată-mă-s!”

Şi avea dreptate să se teamă, căci baba se întreba mereu unde o fi ascuns moşul crabul acela gustos şi-l căuta pretutindeni, înciudată că nu-l găseşte.

Într-o zi, moşul se întoarse acasă şi se duse ca de obicei la fântână, să-şi spele picioarele. Bătrâna băgă de seamă că unchiaşul dă din gură ca şi cum ar fi vorbit singur. „Ce-o mai fi şi asta?" se gândi ea. Se apropie ţipi 11 şi trase cu urechea. Moşul tocmai îi striga crabului:

— Crabule, hei, crabule. Koso-Koso, sunt eu, unchiaşul, iată-mă-s!

— Va să zică uite unde l-a ascuns! bombăni baba furioasă. Ei, lasă, că pleacă el mâine la pădure, o să mă ospătez împărăteşte.

A doua zi, n-apucă moşul să se depărteze bine, că baba dădu fuga la fântână, strigând cu glas prefăcut:

— Crabule, hei, crabule Koso-Koso, sunt eu, moşneagul, ia! ă-mă-s!

Auzind vorbele cunoscute, crabul ieşi îndată deasupra. Baba se bucură văzând cât de mare şi de gras se făcuse. Îi înşfacă la iuţeală şi-l aruncă drept în oala cu apă clocotită. Fierse sărmanul crab până se făcu roşu ca focul. Bătrâna se ospăta cu lăcomie din carnea-i fragedă, iar

101

cojile le aruncă în hârdăul în care se strângea apa murdară.

Când se întoarse moşul din pădure, îşi chemă prietenul, ca totdeauna:

— Crabule, hei, crabule Koso-Koso, sunt eu, unchiaşul, ieşi mai degrabă!

Însă crabul nici gând să se arate. „Ce-o fi cu el? se întreabă moşul, plin de îngrijorare. Nu cumva o fi fugit?"

Îl strigă, îl căută peste tot, dar nu-l află nicăieri. Cum şedea el astfel, întristat şi nedumerit, pe creanga unui copac din apropiere se lăsă din zbor o păsărică şi prinse să ciripească:

— Prea târziu te-ai întors din pădure, bunicule! Carnea crabului e în burta babei, iar cojile caută-le în ciubărul cu zoaie. Cirip-cirip!

„Multe minuni se mai întâmplă pe lume!" gândi moşul. Se uită el

în hârdău, și într-adevăr zări cojile și cleștii crabului. Plin de mâhnire, cu ochii înlăcrimați, le adună și le îngropa în colțul cel mai depărtat al grădinii. Deasupra răsădi o tufă de azalee.

Deșteptându-se în zori, primul gând al moșneagului fu să stropească răsadul, ea nu cumva să se usuce. Merse el în grădină, și când colo, ce să vadă! Tufa de azalee era încărcată cu flori de aur care ardeau și străluceau ca un soare. Tare se mai bucură moșul:

— Babo, hei, babo, vino repede să vezi! Mi-ai în încât crabul, nu ți-a fost milă de el, dar eu i-am îngropat cojițele și am sădit deasupra un pomișor de azalee. Ia te uită ce mai flori de aur a făcut! Trebuie să-l udăm și să-l îngrijim.

Dar nici n-apucă moșul să plece iarăși la pădure, că baba dădu fuga la pomișor:

— Vezi tu acuși, blestematule! O să-ți smulg toate florile și o să le arunc în vânt!

Dar când se uită mai bine, florile azaleei nu mai erau de aur, ci niște biete flori obișnuite.

— Va să zică, îți baţi joc de mine, vreasc nenorocit! strigă ea mânioasă. O să te rup din rădăcină și-o să te ard!

Rupse tufa de azalee și-o aruncă în foc.

Când se întoarse moșul din pădure, alergă nerăbdător să-și vadă florile de aur. Dar ia pomișorul de unde nu-i! întrebă mirat și neliniștit:

— Babo, hei, babo, unde a pierit azaleea mea?

— Păi da, altă treabă n-aveai decât să răsădești în grădina mea asemenea blestemăție! răspunse baba cu arțag. Mai, mai să mă scoată din minți. Nu creșteau pe ea flori de aur, ci flori obișnuite. Am smuls-o din rădăcină și am pus-o pe foc.

Ce era să facă moșul? întrebă încet, printre lacrimi:

— Spune-mi măcar, unde-ai aruncat cenușa?

— Nicăieri. E acolo, în vatră.

Moșul adună cu grijă cenușa din sobă. Se simțea mai mângâiat gândindu-se că tot a mai rămas ceva din crabul lui iubit. Apoi se duse pe câmp să împrăștie cenușa. Tocmai atunci se stârni o adiere de vânt, iar cenușa, prefăcându-se într-un nor, se așternu lin pe crengile

pomilort” şi, minune! Pe ramuri începură să înflorească flori de aur. Străluceau la soare de-ţi luau ochii.

În clipa aceea se arătă din nou păsărică năzdrăvană:

— Moşule, moşule, ciripi ea, nu mai împrăştia cenuşa pe câmp! Presar-o mai bine pe marginea drumului.

Moşul o ascultă, şi deodată crengile copacilor de pe ginândouă părţile drumului se împodobiră cu flori de aur, care străluceau orbitor în lumină.

Tocmai atunci se nimeri să treacă pe-acolo prinţul cu suita lui. Văzând florile de aur, opri calul şi privi fer-niecai

— Niciodată, spuse el, nu mina fost dat să văd asemenea iYumuseţe!

Moşneagul se întoarse acasă încărcat de daruri. Văzând una ca asta, baba se aprinse de lăcomie:

— Las pe mine, spuse ea, eu o să fac treabă şi mai bună. O să capăt mai multe daruri decât tine.

Umplu o căldare cu cenuşă şi se aşeză pe marginea drumului, aşteptând să treacă prinţul.

Şi iată că se arătă alaiul cel mândru şi lung. Când însuşi prinţul ajunse în dreptul ei, baba se grăbi să împrăştie cenuşa în vânt. Dar nici pomeneală să se ivească flori de aur pe crengile pomilor. Cenuşa îi intră prinţului în ochi, în nas, în gură, murdărindu-i straiele de sus plnă jos.

Atât de tare se înspăimântă baba de mânia prinţului, că se meu mică, mică de tot. Se gheboşă, se ghemui, se micşoră, iar în cele din urmă se schimbă într-un crab prizărit, care fugi să se ascundă în nisipul de pe malul râului.

De atunci zice-se că sunt crabii atât de sperioşi şi se ascund cu atâta grabă în nisipuri.

DE CE N-ARE CARACATIŢA OASE

Toate acestea s-au întâmplat în vremuri demult uitate.

Soţia împăratului dragonilor zămislise un prunc în utece şi mereu poftea câte ceva neobişnuit. Dorinţele e. nu se mai isprăveau: azi râvnea una, mâine alta…

Zi de zi împăratul dragonilor îşi trimitea supuşii în cele patru vânturi, poruncindu-le să-i aducă nevesti-sii tot ou-i pofteşte inima. Sărmanii peşti se istoviseră de-atâta Alergătură, iar caracatiţa de-abia se mai ţinea pe pici oare.

Într-o bună zi, soţia împăratului mărilor spuse:

— Vreau ficat de maimuţă. Dacă nu-mi veţi aduce, să ştiţi că altceva nu pun în gură.

Amuţiră cu toţii. Se ştie că în mare nu trăiesc maimuţe. Pe uscat sunt o mulţime de maimuţe, nici vorbă, x.ar cum să ajungi până la ele?

Împăratul chemă sfatul cel mare. În castelul de sub e, pe se strânseră o mulţime de peşti mari şi mici. Statură ei, chibzuiră, se frământară, dar nu le venea nimic în r. linte. Când, iată că se ivi, înotând agale, broasca ţestoasă e? a greoaie.

— Ehei, zise broasca, văd eu că fără mine nu faceţi nicio scofală. Eu plutesc pe ape, dar umblu tot atât de lesne şi pe pământ. Mă strecor pe unde nu gândeşti

0 – Basme ja

Doneze cu gândul. Aşa încât, trimiteţi-mă pe mine, o să vă aduc eu o maimuţă.

Peştii se învoiră bucuroşi:

— Mergi sănătoasă! îţi dorim să izbândeşti cât mai grabnic în treaba asta grea.

Ţestoasa porni să împlinească porunca împăratului. De cum ajunse la mal, văzu o maimuţă care se legăna pe creanga unui brad.

— Bună ziua, doamnă maimuţă, spuse ţestoasa. Ce zi minunată e azi! E o adevărată plăcere să-ţi încălzeşti spinarea la soare. Dar, ia spune-mi, o întrebă ea nitam-nisam, ai avut vreodată prilejul să intri într-un castel? în castelul împăratului dragonilor, de pildă. Află că eu chiar de-acolo vin…

— Nu, răspunse maimuţa, n-am avut acest prilej. De auzit am auzit multe despre castelul împăratului dragonilor, dar de văzut, ce-i drept, nu l-am văzut cu ochii mei.

— Oho, păi atunci înseamnă că degeaba mai trăieşti pe lume! întregul an, în castelul stăpânului mărilor domneşte primăvara. Şi ce

bucate de soi se mănâncă acolo! în viaţa ta nu te-ai înfruptat din asemenea bunătăţi. Nu vrei să mergi cu mine să-ţi arăt castelul acela neasemuit! Suie-te pe spinarea mea şi te duc cât ai bate din palme.

Spinarea ţestoasei era lată şi plutea ca o barcă. Maimuţa se aşeză pe ea, bucuroasă să se legene pe valuri.

În scurtă vreme ajunseră la castelul împăratului dragonilor. Ţestoasa nu minţi se defel: în castel domnea o primăvară veşnică, şi era atât de frumos, încât îţi lua graiul. Zidurile lui, făurite din argint, aur şi mărgăritare, străluceau orbitor.

— Binevoieşte să aştepţi oleacă, doamnă maimuţă, spune ţestoasa. Eu dau o fugă până la împăratul dragonilor, să-l vestesc că i-a sosit un oaspete de seamă.

Dădu maimuţa jos din spinare chiar în faţa porţilor, şi alergă să dea de ştire împăratului…

De strajă la porţi se nimerise să fie tocmai caracatiţa. Se vede că i se cam urî se stând de caraulă şi cum avea sămânţă de vorbă, începu s-o căineze pe maimuţă:

— Sărmană maimuţă, bag de seamă că eşti tare veselă, pesemne că nici nu ştii ce te-aşteaptă. Stăpâna noastră a poftit să guste din ficatul tău. Milă mi-e de tine. dar soarta ţi-e pecetluită, fiindcă de-aici, de pe fundul mării, nu mai ai cum să fugi.

Auzind aceasta, maimuţa înlemni de spaimă. Dar se prefăcu nepăsătoare şi rămase să aştepte mai departe, ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Curând, se întoarse M ţestoasa:

— Doamnă maimuţă, împăratul nostru e bucuros să le primească. Vino cu mine să-ţi arăt castelul. O să ai ce vedea, e plin cu tot felul de minunăţii.

— Vai de mine şi de mine. Ţestoase! Aproape că mi-e ruşine să-ţi spun… Sunt atât de zăpăcită, încât mereu uit cele ceva. Acum, de pildă, mi-am spălat ficatul şi l-îm agăţat pe ramura unui brad, să se usuce. Am uitat cu totul de el şi sunt tare îngrijorată: dacă vine ploaia şi-l udă? Dacă mi-l ciugulesc ciorile? Du-mă degrabă înapoi!

Ţestoasa fierbea de ciudă, dar se feri să se dea în vileag, fiindcă n-avea ce face cu o. maimuţă fără ficat. De aceea spuse:

— Într-adevăr, ar fi o mare-nenorocire! Urcă-te repede pe spinarea mea.

Ţestoasa înotă din răsputeri până la ţărm. Când ajunseră aici, grăi către maimuţă:

— Du-te de-ţi ia ficatul şi să ne întoarcem fără zăbavă la castel. Vom ajunge tocmai bine la cină.

Maimuţa se caţără cu sprinteneală pe creanga cea mai înaltă a bradului, îşi frecă lăbuţele de bucurie şi începu – să râdă în hohote:

— Bun rămas pentru totdeauna, ţestoaso! Eşti cea mai neroadă făptură de pe lume. Se vede că ai uitat vechea zicătoare: „Copacii nu cresc în mare şi nici ficatul în copaci”. Haide, ia-ţi tălpăşiţa!

Ţestoasa, care nu putea să se caţere prin pomi, în telese că totul e pierdut. Se întoarse amărâtă şi umilită /î la stăpânitorul mărilor.

Auzind tărăşenia, cei de la castel începură să se întrebe: „De unde să fi aflat maimuţa ce-o paşte? Cine să-i fi destăinuit adevărul? Să ştiţi că nimeni altul decât – < caracatiţa, doar ea era atunci de strajă la porţi!”

O înşfăcară pe nesocotita de caracatiţă şi-o luară l-ai bătaie. Atât de tare o chelfăniră, încât îi fărâmară toate f oasele.

Limba care flecăreşte n-are oase. Caracatiţa de asemenea.

r: ASCA DIN KIOTO ŞI BROASCA DIN OSAKA

S-a întâmplat odată să fie o vară neobişnuit de fierbinte „V. Lirele dogorea de dimineaţa până seara, iar ploaie nu; dea niciun strop. Seceta pârjolea totul. Se usca până şi, i-a –, m-a, cea veche din Kioto, în adâncul căreia trăia o., o: –; scă. Se gândi ea broasca, se tot gândi ce să facă,.: … până la urmă hotărî să se mute într-un loc mai i: el ni c.

„Am auzit că Ōsaka e un oraş vesel şi însufleţit, îşi: –… sea. Acolo marea e la doi paşi. „Grozav aş vrea să văd; i eu marea!”

Şi broasca din Kioto o porni la drum către Ōsaka.

Dar vezi că şi în Ōsaka domnea o secetă la fel de cumpiilă. Secase până şi balta cu lotuşi, în care trăia o broască – inguratecă. Zile în şir, sărmana broască privea cerul jvi-a urmă de-nor, iar în cele din urmă îşi zise înciudată:

„Nici vorbă să mai rămân aici, în Ōsaka. Ce-ar fi să îl; a duc la

Kioto! E doar capitala Japoniei[1], acolo trăieşte; i: suşi Fiul Cerului. De bună seamă, o să am ce vedea pe-acolo!”

Şi broasca din Ōsaka porni fără zăbavă înspre Kioto.

Între Kioto şi Ōsaka sunt pe puţin zece îi. Amândouă broaştele, ca şi cum s-ar fi vorbit, o porniseră la drum <J Ls-de-dimineaţă, aproape în aceeaşi clipă: una de la

1 Kioto a fost capitala Japoniei între anii 794 şi 1868.

Kioto către Ōsaka, cealaltă din Ōsaka înspre Kioto. Săltau pe drum cu mare vrednicie...

Multă vreme ţopăiră broaştele astfel, iar către amiază nu mai puteau de oboseală şi de foame. Razele fierbinţi le frigeau spatele şi abia îşi mai tir au lăbuţele.

În sfârşit, cu chiu, cu vai ajunseră în munţi, iar aici, într-un defileu, se întâlniră. Trebuie spus că muntele Termozan se află chiar la jumătate calea între Ōsaka şi Kioto.

Broaştele îşi dădură bineţe una alteia şi făcură cunoştinţă. Broasca din Kioto începu să-i povestească celei din Ōsaka despre minunăţiile din capitală. Cea din Ōsaka, la rândul ei, îi istorisi o mulţime de lucruri despre frumosul ei oraş. Broasca din Kioto se întrista nespus aflând că nici în Ōsaka n-a plouat demult. Broasca din Ōsaka fu de asemenea mâhnită auzind că şi în capitală bântuie seceta. Hotărâră însă amândouă să se încredinţeze cu ochii lor dacă este într-adevăr aşa.

— Ia să mă-uit eu de-aici, din vârful muntelui, către Kioto, spuse cea din Ōsaka.

— Iar eu o să privesc înspre Ōsaka, răspunse cealaltă. Doresc atât de mult să văd marea!

Şi amândouă broaştele se ridicară pe lăbuţele dindărăt, holbându-se curioase cu ochii lor bulbucaţi. Broasca din Kioto se străduia să vadă cât mai bine Ōsaka, cea din Ōsaka nu mai putea de nerăbdare să vadă capitala.

Deodată, broasca din Kioto strigă supărată:

— Ia te uită! Acest prea lăudat oraş Ōsaka seamănă ca două picături de apă cu Kioto. Şi să mai crezi în pălăvrăgelile unora: „Acolo e

marea, acolo e marea!” Păi marea nici nu. se zăreşte…

Broasca din Ōsaka strigă şi ea dezamăgită:

— Câte mai născocesc unii! îmi tot împuiau urechile: „Ehei, Kioto, ehei, capitala!” Iar eu îmi închipuiam ca pe-acolo sunt grădini minunate şi case nemaivăzute… Nici pomeneală de aşa ceva. Kioto nu e decât un al doilea

Ōsaka. Dacă oraşul Kioto seamănă atât de mult cu Ōsaka, păinici nu merită să-l mai vezi!

— Dacă Ōsaka seamănă leit cu Kioto, la ce bun atâta osteneală?

Amândouă broaştele hotărâră că n-are niciun rost să-şi mai urmeze calea. Mult mai înţelept era ca broasca din Kioto să se întoarcă în f întina ei, iar cea din Ōsaka să pornească aşijderi către locul de baştină, îşi luară rămas bun şi porniră ţopăind, fiecare pe drumul ei.

Atâta doar, că broasca din Kioto nu văzuse Ōsaka, ci chiar oraşul ei, din care abia plecase. Iar cea’ din Ōsaka, tot aşa, nu văzuse capitala, ci chiar aşezarea ei natală. Se ştie că la broaşte ochii sunt împlântaţi cam către spate. Ridicându-se pe lăbuţele dinapoi, e de la sine înţeles că nu priviseră înainte, ci în urmă.

Întorcându-se acasă, în fântâna ei, broasca din Kioto începu să le povestească suratelor:

— Nu există niciun fel de mare pe lume! Toate nu sunt decât scorneli.

Iar broasca din Ōsaka, după ce se întoarse în balta cu lotuşi, îşi văzu de-ale ei şi adeseori le spunea micilor broscuţe:

— Nu vă luaţi după minciuni. Kioto e aidoma cu Ōsaka al nostru. O fi el capitala Japoniei, dar degeaba i-a mers faima. Nu e decât un orăşel prăfuit.

SABURO – STRACHINĂ SPARTĂ

Trăiau odată trei fraţi: cel mai mare se numea Taro, mijlociul Giro, iar cel mai mic Saburo. Într-o zi, ce se gândiră ei:

— Fraţilor, ce-ar fi să învăţăm şi noi un meşteşug oarecare? Numai astfel bătrânul nostru tată îşi va afla liniştea şi când va muri va fi împăcat cu soarta.

Zis şi făcut. Lăsară casa părintească şi porniră în lume să-şi

aleagă un meşteşug după pofta inimii, învăţară tustrei fără preget şi după trei ani ajunseră meşteri iscusiţi.

Cel dintâi se întoarse acasă Taro, feciorul cel mare:

— Bun găsit, tăicuţă! Poţi să te bucuri, căci am ajuns meşter cu faimă, fac cele mai minunate căciuli din Japonia, cuşme” fără pereche, care vin bine oricui, pe orice vreme. Dacă un slujbaş sau un oştean îmi pprun-ceşte să-i fac o căciulă, nici n-apucă bine să mântuie vorba, că marfa e gata. Sunt tare mulţumiţi şi mă laudă nespus când îşi pun pe cap căciula făcută de mine.

— Prea bine, răspunse tatăl. Dacă-i aşa, fă o căciulă pentru prinţul nostru. Să fie cât mai frumoasă şi să i se potrivească pe scăfârlie. Demult se plânge el că n-are o căciulă ca lumea.

Taro urmă povaţa tatălui şi lucră o căciulă pentru prinţ. Grozav se mai bucură înălţimea sa:

— Frumoasă căciulă! Şi-mi vine tocmai pe măsură! Poruncesc ca de azi înainte, în ţinutul nostru, toate căciulile să le facă numai Taro.

Din ziua aceea treburile lui Taro începură să meargă ca pe roate, iar tatăl era mândru şi mulţumit nevoie-mare.

Lui Giro, cel de-al doilea fecior, îi plăcuse tare mult, încă din copilărie, să tragă cu arcul. Vreme de trei ani el deprinse toate șiretlicurile acestei îndeletniciri, învăţând de la cei mai dibaci trăgători. Vestea despre vrednicia lui ajunse până la urechea prinţului; iată că acesta îl chemă la sine, poruncindu-i să doboare cu săgeata o pară dintr-un copac ce se afla la o depărtare de o sută de keni1.

— Giro se învoi bucuros să-i arate prinţului marea lui iscusinţă. Trase şi doborî para. Dar să vezi minunăţie! Săgeata zbură înapoi şi căzu drept la picioarele lui. Cu numai trei săgeţi doborî toate perele din copacul acela înţesat de fructe. Prinţul îi lăudă straşnic agerimea şi îi dădu pe seamă toţi oştenii lui, să-i înveţe meşteşugul de arcaşi.

Cât despre Saburo, feciorul cel mic, acesta învăţase meşteşugul de a se furișa pretutindeni nevăzut şi nesimţit. Auzind despre asta, bătrânul tată încruntă sprâncenele, rugându-l pe cel mai mic să nu destăinuie nimănui năzdrăvanul său meşteşug.

— Tată, răspunse Saburo mâhnit, îndemânarea mea nu are

nimic de-a face cu dibăcia hoţilor, este ceva cu totul deosebit. Dar mai bine să-ţi povestesc ce mi s-a întâmplat... Mergeam o dată singur pe câmp, neştiind prea bine încotro să apuc. Deodată zăresc în depărtare o căsuţă tare ciudată. Semăna cu o strachină răsturnată cu fundul în sus, căreia îi lipsea un ciob dintr-o margine: pasămite pe-acolo era intrarea. Mă apropii eu binişor.

1 Ken – măsură japoneză pentru lungime, egală cu 1, 818 m.

mă uit prin spărtura aceea, şi ce să văd? înăuntru erau grămădite una peste alta teancuri întregi, sumedenie de străchini de lemn. Iar în mijlocul colibei stătea o băbuţă prăpădită. Cată băbuţa la mine cu mirare şi mă întreabă: – De unde vii, străine?

— Iacă, aşa şi aşa, îi răspund eu, am plecat în lume să învăţ un meşteşug.

— Atunci înseamnă că ai nimerit tocmai unde trebuia. Am rămas în slujba bătrânei, dar nici în anul dinţii, nici în cel de-al doilea nu m-a învăţat nimic. Când s-au împlinit trei ani, m-am rugat de babă să-mi îngăduie să plec. Ea nu s-a împotrivit, ci doar mi-a zis:

— M-ai slujit cu osârdie, fiule, aş vrea să-ţi dau ceva drept mulţumire. Dar vezi şi tu că la mine în casă nu sunt decât străchini. Alege-ţi una dintre ele, care-ţi va plăcea.

Vorbele ei mi s-au părut pline de batjocură:

— Va să zică, aşa, i-am răspuns, asta ţi-e toată răsplata, o amărâtă de strachină! Dacă atâta te lasă inima, păi atunci e bună şi asta...

De cătrănit ce eram” am înşfăcat o strachină spartă, un hârb care nufăcea nici două parale. Mergeam pe câmp şi mă gândeam cu necaz: „Rău am mai brodit-o! Am trudit trei ani încheiaţi şi n-am căpătat în schimb decât un blid hârbuit...”

Am aruncat vasul cât colo şi am dat să plec mai departe. Deodată strachina a început să cuvinteze cu glas omenesc:

— Rău faci, Saburo, că te lepezi de noroc. Află că eu stăpânesc ştiinţa de a mă furişa pretutindeni nevăzută şi nesimţită. Anume ţi-am fost dată în dar, ca să te învăţ acest meşteşug. Chiar dacă nu vrei, eu am să te urmez peste tot.

Şi zicând acestea, strachina începu să ţopăie pe urmele mele, căci îi crescuseră cât ai clipi nişte picioare mărunţele, întâi m-am speriat de moarte, dar pe urmă mi-am zis că n-am de ce mă teme, doar strachina «ea e norocul meu. Ei, şi-am mers eu cu strachina împreună cale lungă, peste munţi şi văi, până am ajuns acasă. Pe drum însă, strachina spartă m-a învăţat meşteşugul de a mă strecura pretutindeni nevăzut şi nesimţit. Acuma sunt meşter neîntrecut în treaba asta!

Tatăl se înverşuna însă în nemulţumirea lui, cugetând că asemenea meşteşug e bun numai pentru furi. Nu voia ca lumea să afle despre iscusinţa fiului său şi hotărî să păstreze totul în taină. Dar taina, ca orice taină de pe lume, se dădu repede în vileag. Vestea despre năstruşnica meserie a lui Saburo se răspândi în tot ţinutul, ajungând într-o bună zi până la urechile prinţului. Acesta îl chemă pe Saburo şi îi spuse:

— Pe meleagurile noastre trăieşte un bogătaş lacom şi zgârcit. Îl voi vesti dinainte că e cineva care se încumetă să-i fure toată avuţia. Iar tu pune-ţi dibăcia la lucru…

Saburo răspunse mândru:

— Nu pentru a fura şi a tâlhări am învăţat eu să mă furişez. Deprinderea mea îşi poate arăta foloasele în război, dacă ne vor ataca vrăjmașii. Nu vreau să-mi fac de râs meşteşugul.

Dar prinţul se încăpăţână:

— Puţin îmi pasă, spune ce vrei, însă eu doresc să-ţi pun măiestria la încercare. Şi apoi, bogătaşul acela nevolnic o tot face pe grozavul. „O să-mi păzesc averea cu cea mai mare străşnicie, zice, dar dacă Saburo va izbuti să mi-o fure, a lui să rămână, n-o să mă plâng împotrivă-i. Sunt încredinţat însă că n-o să fie în stare”. Aşa încât, n-ai de ce te teme. Numai fii cu luare-aminte, să nu dai greş.

Oricât se împotrivi flăcăul, până la urmă trebui să se supună poruncii prinţului, în noaptea sorocită, la casa bogătaşului era mare vânzoleală, stăteau toţi cu ochii în patru, aşteptând să se ivească Saburo. De teamă, scoseseră lăzile cu bani din cămara lor şi le căraseră în odăile de locuit, însuşi bogătaşul făcea de strajă lângă ele. Slujitorii primiră poruncă:

— De cum veţi auzi că strig „Hoţul!”, aprindeţi fără zăbavă felinarele şi veniţi de-a fuga!

Li se împărţiră tuturor beţişoare pentru aprins focul. În grajd, de asemenea, totul era pregătit. Slugile aşteptau lângă caii înşeuaţi, gata să pornească în goană pe urmele hoţului.

Peste noapte tocmai se pornise o ploaie zdravănă, când iacătă-l şi pe Saburo. Venea fără să se ascundă, ţinând în mină o umbrelă mare. Bogătaşul se miră, dar se şi bucură:

— Ia priviţi! strigă el. Neîntrecutul meşter în arta de a se furişa vine de-a dreptul, ba încă şi cu umbrela deschisa! Iată, s-a oprit la intrare, îşi închipuie oare că va fura. lăzile cu bani chiar aşa, în văzul tuturor?! Ha-ha-ha. hi-hi-hi!”

Bogătaşul asculta cum loveşte ploaia în umbrela lui Saburo şi se prăpădea de râs. Dar în acest timp, Saburo-Strachină Spartă îşi sprijini umbrela deschisă la intrare şi se strecură neauzit în casă, prin obloanele deschise. Şi pe când slugile râdeau înveselite, ţinându-i isonul stăpânului, el înlocui beţigaşele de aprins focul cu nişte fluiere, iar în locul cremenii puse câteva tamburine. Aruncă în ceaşca de ceai a bogătaşului o buruiană adormitoare, apoi aşteptă să vadă ce se întâmplă.

După câtva timp, sorbind din ceai, bogătaşul simţi că i se face capul greu şi ochii i se împăienjeniră. Strigă deznădăjduit, cu ultimele puteri:

— Asta-i isprava lui Saburo! Aici e mâna lui Saburo! Aprindeţi felinarele şi daţi fuga după el!

Slujitorii începură să scapere de zor, încercând să aprindă feştilele. Se stârni o gălăgie nemaipomenită. „Fiu-fiu-fiu!” ţiuiau fluierele. – „Zorn-zorn-zorn!” zornăiau tamburinele.

Bogătaşul se înfurie grozav şi bolborosi pe jumătate adormit:

— Vă încurcaţi ca nerozii, vai şi-amar!

În larma care se iscase, slujitorilor li se păru că aud:

— Urcaţi lăzile pe samar.

Şi niciuna, nici două, începură să care lăzile cu bani şi să le urce pe spinarea cailor. Iar Saburo-Strachină Spartă, văzând aceasta, şopti

mulţumit:

— Iată, acuma toate-s cum trebuie.

Şi tiptil, nesimţit de nimeni, duse caii cu lăzicu tot până la palatul principelui.

Dar după întâmplarea aceasta, Saburo n-a mai rămas în slujba prinţului. S-a pribegit în lume, căutând un loc unde iscusinţa lui de a se furişa nevăzut şi nesimţit să poată aduce un folos adevărat.

CUMPLITA DIHANIE PLICI-PLICI

Trăiau odinioară într-un bordei ca vai de lume, vechi şi povârnit, un moş cu baba lui. Erau săraci lipiţi pământului. Singura lor avuţie era un căluţ, dar şi acestuia îi pusese gând rău un hoţ nărăvit de prin împrejurimi.

Într-o seară, hoţul tocmai se pitulase în ogradă şi aştepta să adoarmă stăpânii…

Era o vreme de toamnă, păcătoasă. Ploua cu găleata, iar acoperişul bordeiului se găurise de tot. Într-un ungher picura apa molcom, plici-plici, într-altul curgea de-a bi-nelea. Bătrânii îşi tot mutau aşternuturile dintr-un colţ, în celălalt, fără să-şi afle scăpare nicăieri: ploaia răzbea peste lot.

— Of, cumplită dihanie mai e Plici-Pâici ăsta. se văicări baba. Mai rea decât tigrul, mai nesăţioasă decât lupul.

— Aşa e, răspunse unchiaşul nu e pe lume fiară mai fioroasă că ea. Nicăieri nu-ţi găseşti tihna de răul ei.

Sub fereastră se aciuise un lup flămând, care îşi făcuse socoteala să-i mănânce pe stăpânii colibei îndată ce vor stinge opaiţul şi vor aţipi. Auzind însă vorbele bătrânilor, blana i se zbârli de frică.

— Credeam că pe meleagurile astea un hălăduieşte o fiară mai puternică decât mine, îşi zise. Dar uite că s-a pripăşit necruţătorul Plici-Plici… Cel mai bine ar fi s-o iau la sănătoasa cât mai am timp!

Lupul făcu o săritură şi o rupse la fugă mâncând pământul. Hoţul de cai, care pândea prin apropiere, îşi zise mirat: „Ia te uită, căluţul a scăpat din ştreang! Ho, piruu!” Şi luând-o la goană după lup, îi sări acestuia drept în spinare. Lupul, mai-mai să-şi iasă din minţi. „Sunt pierdut! gândi. Am scăpat eu din capcanele vânătorilor. dar uite că m-a

înşfăcat Piici-Plici...” Fugea în salturi mari, deznădăjduite, iar hoţul, care se înfipsese bine în spinarea lui, bombănea furios: „Nu mai pricep nimic! Cal bătrân, şi uită-te la el cum fuge... Nici cel mai focos armăsar nu l-ar întrece!”

Şi cum fugea lupul aşa, cu hoţul în spinare, iată că începu să se lumineze de ziuă. O maimuţă care moţăia într-un copac îi văzu şi strigă uimită:

— Mare năzdrăvănie! Un om călare pe-un lup! Să mori de râs, nu alta!

Chiar în clipa aceea hoţul de cai băgă şi el de seamă pe cine călăreşte... – înspăimântat, sări de pe bidiviu, rostogolindu-se într-o capcană de lupi. „Bine măcar că nu mi-am frânt gâtul”, cugetă el, dezmeticindu-se pe fundul gropii şi tot frământându-şi minţile cum să iasă de-acolo.

Maimuţa strigă după lupul care fugea încă buimac:

— Hei, lupule, tare mă mai mir de tine! Cum i-ai îngăduit omului acela să te călărească?

— Care om? Ce tot vorbeşti? Pe mine m-a înşfăcat înfricoşătorul Plici-Plici! Abia am izbutit să scap de el.

— Iar eu îţi spun că te-a călărit un om, am văzut cu ochii mei. Te-a călărit ca pe cel din urmă dobitoc. Hi-hi-hi! Ai puţină răbdare, o să-ţi dovedesc îndată. Călăreţul mi se pare că s-a prăvălit în groapa de colo.

Pe vremea aceea, maimuţele aveau toate coada lungă. Cumătra noastră îşi vârî coada în groapă, fâţâindu-şi-o de colo-colo.

„Aha, cineva mi-a aruncat o funie! Da’ ştii că se brodeşte bine? Ia să încerc eu să mă caţăr afară” îşi zise hoţul de cai. agăţându-se vârtos de coada maimuţei.

Maimuţa scoase un urlet de durere şi de spaimă:

— Valeu, lupule, lupxile! Acolo jos este într-adevăr fioroasa dihanie Plici-Plici! M-a apucat de coadă!

Auzind aceasta, lupul îşi luă tălpăşiţa cât putu mai repede.

— Stai, nu fugi! se tânguia nenorocita. Ajută-mă, nu mă lăsa în primejdie!

Maimuţa se opintea din răsputeri să scape, de atâta înoondare faţa i se înroşise ca o pătlăgică. Deodată, trosc, coada i se rupse chiar de lângă rădăcină.

de zice că de-atunci au maimuţele botul roşu şi coada scurtă;

UN NUME LUNG

Trăiau cândva pe lume un bărbat cu femeia lui. Într-o una zi li se născu un fecior. Tânăra mamă se bucură r. i. spus şi se gândi pe dală să-i găsească pruncului un! iurne frumos, pentru ca şi viaţa să-i fie frumoasă, asemenea numelui.

Cugetă ea trei zile şi trei nopţi la rând, se frământă, îşi scormoni mintea, dar între timp o boală nemiloasă îi curmă firul vieţii şi, dându-şi duhul, abia mai izbuti să şoptească:

— O, în sfârşit l-am aflat! Numiţi-l cioon…

Dar nu mai putu să-şi termine vorba şi copilul rămase cu numele rostit doar pe jumătate. Plin de mâhnire, dar nevoit să împlinească dorinţa răposatei, tatăl îl numi pe băiat Numai Cioon.

Nu peste multă vreme, tatăl lui Cioon se însura din nou. Nevasta de-a doua aduse şi ea pe lume un fiu.

Cineva îşi şoptise mamei, în mare taină, că dacă îi va d. a copilului un nume scurt, atunci şi viaţa lui va fi scurtă. Iar dimpotrivă, cu cât va fi numele mai lung, cu-atât viaţa îi va fi mai lungă şi mai fericită. Se hotărî,).; adar, să-i găsească băiatului un nume lung, lung de tot. ca să trăiască mult şi” să aibă parte de noroc. Se gândi ca, se tot gândi, şi după multă bătaie de cap, iată ce nume n emaivăzut născoci:

„Bonza-Cel-Mare, Bonza-Cel-Mic, Bonza-Peste-Toţi-Bonzii-Bonza, Bonza-Cel-Dolofan, Bonza-Care-Se-Scal-dă-n-Bani, Bonza-Prostuţul, Bonza-Nu-ştiu-Cum-Să-i-Mai-Zic, Bonza-Bogatul-Răsbogatul-Mai-Bogat-Ca-Toţi, Ceaşca-şi-Ceainicul, Viteazul-Năzdrăvan, Muntele-de-Argint, Să-Se-Numească – într-un fel, Să-Se-Numească-Oricum-şi-Aşa-şi-Pe-Dineolo-şi-Tot-Aşa-şi-Aşa-şi-Aşa Tem-plu-Pe-Munte, Acoperiş-Pe-Templu, Brad-Pe-Acoperiş, Lună-Deasupra-Bradului, Hei-Hei-Creşti-Mai-Repede, Eisuke!”

De cum crescură mai mărişori cei doi fraţ, începură să se certe

între ei. Plin de răutate, prâslea îl necăjea întruna pe fratele cel mare, făcându-i fel de fel de șotii. Apoi se depărta grabnic şi începea să-l aţâţe, batjooorindu-l pentru numele lui ce scurt:

— Cioon-Cioon, Numai Cioon! Cioon-Cioon, Numai Cioon!

Ieşindu-şi din fire, Cioon încerca la rândul său să-i ia în râs pentru numele lui nemaipomenit de lung şi începea să strige pe nerăsuflate:

— Bonza-Cel-Mare, Bonza-Cel-Mic, Bonza-Peste-Toţi-Bonzii-Bonza, Bonza-Cel-Grăsuţ, Bonza-Cel-Care-Se-Spală… Ba nu, nu, aşa! Bonza-Care Bonzăie… Ptiu, fir-ai afurisit cu numele tău!

I se împleticea limba şi i se suia sângele la cap de supărare, astfel încât niciodată nu izbutea să-i spună nu – mele până la capăt. Iar între timp, frăţiorul îşi lua tălpăşiţa şi pas de-l mai ajunge!

De câte ori tatăl avea nevoie de vreun ajutor, îl striga, fireşte, pe băiatul cel mare, fiindcă numele acestuia era mai uşor de rostit:

— Cioon, fă aia! Cioon, fă ailaltă!

Toată treaba o făcea numai Cioon. Pentru poznele lui copilăreşti, bietul Cioon îşi primea numaidecât pedeapsa:

— Hei, Cioon ia vino încoace să te urechez! Na, să mai faci şi altă dată, blestematule!

Când fratele cel mic făcea vreo boroboaţă, tatăl începea să-l strige ca să-i dea chelfăneala cuvenită:

— Bonza-Cel-Mare, Bonza-Cel-Mic, Bonza-Peste-Toţi-Sonzii-Bonza, Bonza-Cel-Umflat, Bonza-Care-Face-Baie… Na c-am încurcat-o!

Obosit şi mânios, omul ofta şi dădea din mâini a lehamite, lăsându-se păgubaş.

Iar maică-sa nu mai putea de bucurie: „Ce bine că i-am găsit fiului meu un nume atât de lung!”

Odată, din nebăgare de seamă, jucându-se prin curte cu ceilalţi copii, Numai-Cioon căzu în fântână. Copiii începură să strige speriaţi:

— Săriţi, Cioon. a căzut în fântână! Ajutor, Numai-Cioon a căzut în fântână!

Dădură fuga, unii cu scara, alţii cu frânghia, şi-l scoaseră pe Cioon din fântână.

Iar mama vitregă se gândea: „Aşadar, nu m-a minţit cine mi-a spus că un copil cu nume scurt n-are zile multe. L-au scos din fântână mai mult mort decât viu. Gata-gata să se prăpădească”.

Peste câteva zile, copiii se jucau iarăşi prin curte, în jurul fântânii. Eisuke-Nume lung începu să se laude:

— Ascultaţi ce vă spun, Cioon a căzut în fântână fiindcă are un nume prea scurt. Eu însă pot să mă joc cât vreau şi cum vreau, n-o să păţesc nimic, fiindcă am un nume lung şi sunt tare norocos.

Nu sfârşi bine vorba, că se aplecă peste ghizduri şi întinzându-se după ciutură, bâldibâc, căzu în apă ca un bolovan. Înspăimântaţi. copiii dădură buzna în casă, după ajutor. Începură să strige pe întrecute:

— De data asta Bonza-Cel-Mare, Bonza-Cel-Mic, Bonza-Peste-Toţi-Bonzii-Bonza, Bonza-Cel-Rotofei, Bonza-Prostălăul… Ba nu, nu-i aşa! Bonza-Nu-ştiu-Cum-Il-Mai-Cheamă, Bonza-Întoarce-Banii-Cu-Lopata… Aşa o fi oare? Bogătaşul-Bogătaşilor – Putred de Bogat… Adică nu… Celio

Mai-Răsbogat Dintre… Na. c-arp uitat! Vai, ce nenorocire!

Se încurcaseră de-a binelea. Se uitau unii la alţii, îndemnându-se buimaci:

— Cum e mai departe? Parcă Lingura-şi-Strachina… Ba nu, Perna-şi-Plapoma… Binişor! Staţi s-o luăm de la început… Piuliţa-şi-Pisălogul? Aduceţi-vă odată aminte, ce naiba! Aha! Ceaşca-şi-Ceainicul. Iar pe urmă? Căpetenia-Vitejilor… Ba nu. Năzdrăvanul-Cel-Mare! Care-Bea-Ceai… Nici pomeneală… Bea-Vinul – Ca-Apa… Parcă aşa era… Dar mai era ceva cu un munte… Aha!… Unchiaşul-Cu-Păr-Argintiu-De-Sub-Munte… Ba parcă nu… Moşnea-gul-Strălucitor-Ca-Muntele-De-Gros, Să-Se-Cheme-Aşa-şi-Altminteri-Cine-şiie-Cum-Ba-Aşa-Ba-Altfel… Uf, greu mai e de ţinut minte… Stă-Casa-Pe-Deal, Paie-Vechi-Pe-Acoperiş, Pe Paie-Motanul-Pândeşte-şoarecele. Şoarecele-Ţi-pa-Tipa… Aoleu, ni s-a încâlcit limba… Hei, veniţi repede, Eisuke a căzut în fântână!

Dădură fuga cu toţii să-l scoată, dar era prea târziu: –

Eisuke-Nume lung pierise înecat.

ŞTERGAPvUL NEGRU

Toate acestea s-au întâmplat demult – demult.

Zice-se că într-o seară, un pelerin cerşetor bătu la porţile unei case mari, cerând adăpost pentru noapte.: – iâpânul casei era chiar starostele satului, cel mai bogat… n din partea locului. Căci, ştiut este, pisica şi starostele: „r, şi facă tot ce le cade în gheare.

La ceasul acela, stăpâna casei tocmai se afla la războiul oo ţesut. Ea îl alungă pe sărmanul pelerin cu vorbe i. ipre:

— Pleacă de-aici, hoinarule, cerşetor neruşinat!

Omul nu spuse nimic şi plecă liniştit mai departe.

La marginea satului se afla un bordei prizărit şi v; vârnit, învelit cu trestie. Pelerinul bătu la uşă. Încet: neet, abia târându-şi picioarele, locuitorii bordeiului, un r, i os cu baba lui, ieşiră în prag, glăsuind cu mâhnire:

— Să nu ne judeci greşit. Rău ne pare că te lăsăm să pleci cu mâna goală, dar vezi şi tu cât suntem de săraci. A avem în casă niciun bob de orez şi nici măcar o zdreanţă de prisos, cu care să te miluim…

— Nu vă faceţi griji, nu vreau nimica, răspunse pribeagul. Atâta vă cer: să mă găzduiţi peste noapte. O să mă culc pe tatamiul gol şi-mi voi sprijini – capul de marginea vetrei.

— Dacă-i aşa, atunci intră, rogu-te, îl îmbiară gazdele, îl poftiră pe străin în bordeiul lor strâmt şi sărăcăcios

După ce se odihni puţin, pelerinul îi spuse babei:

— Iartă-mă că te necăjesc, dar fii bună de umple cu apă ceaunul acela mare şi agaţă-l deasupra focului.

Bătrâna îl ascultă. Când apa dădu în clocot, oaspetele scoase din tolba lui de călător câteva boabe de orez şi le dădu drumul în ceaun, unul câte unul. Şi ce să vezi! Ceaunul se umplu până la buză cu orez fiert, alb ca zăpada dimineţii, moale şi înflorit.

— Ia te uită ce minunăţie! se bucurară bătrânii.

Se cam sfiau ei, căci nu prea e obiceiul ca musafirii să-şi ospăteze gazdele, dar până la urmă se lăsară înduplecaţi de rugăminţile pelerinului şi înfulecară pe săturate. Nici nu mai ţineau

minte de când nu mai mâncaseră ei un orez atât de bun…

De cum sfârşiră cina, uşa se deschise şi în prag se arătă grăbită şi voioasă O-Kono, fiica bătrânilor. O-Kono era o fată harnică şi cu suflet bun, dar era tare negricioasă şi urâtă. Avea chipul atât de brăzdat de zbârcituri, încât oricât te-ai fi uitat, nu găseai un locşor neted.

O-Kono se tocmise slujitoare la casa starostelui, iar stăpânii îi îngăduiau uneori să le ducă bătrânilor, drept hrană, ceea ce izbutea să râcâie de pe fundul oalelor şi blidelor. Şi de astă dată le adusese o strachină plină cu orez pământiu şi ars, dar moşul şi baba zâmbiră cu mândrie:

— O-Kono, fata noastră dragă, astăzi suntem sătui: musafirul nostru ne-a ospătat împărăteşte.

Auzind aceasta, O-Kono se îmbujora de ruşine, neştiind cum să-i mai mulţumească pelerinului. Bătrânul şi bătrâna începură să se căineze:

— O, ce durere, ce nenorocire! Avem o fată bună şi cuminte, dar uită-te şi tu ce urâtă e… La sărăcia noastră, asta ne mai lipsea. Unde să-i găsim un mire? Şi tare am fi vvut s-o căpătuim, fiindcă e destul de mare.

— Nu vă întristaţi pentru atâta lucru, le răspunse pelerinul. O să vă ajut eu.

Şi scoţând din mânecă un ştergar negru ca noaptea, i-l intir.se fetei:

— E alt tău, ţi-l dăruiesc. Diseară, după ce faci baie J să-ţi ştergi faţa cu el.

O-Kono se întoarse la stăpâni şi se apucă să încălzească apa pentru baie. Cel dintâi se scaldă starostele, iar dupî el, unul câte unul, toţi ai casei. Slujitoarea, ca totdeauna, se îmbăie cea din urmă. Luă apoi ştergarul negru şi, plină de şovăială, îşi şterse încetişor obrajii. Şi, ea prin minune, pielea ei aspră şi zbârcită se făcu moale şi gingaşă ca mătasea, îşi şterse apoi gâtul, iar gâtul deveni neted şi frumos.

Fata se sperie. Ieşi tulburată din baie şi dădu fuga la oglindă. Se uită şi luă seama că toate zbârciturile îi pieriseră, iar chipul ei strălucea

de-o plăcută albeaţă. O-Kono devenise o fată frumoasă cum puţine se aflau pe lume…

Văzând minunea, soţia starostelui începu s-o descoasă pe slujitoare cum şi ce fel. O-Kono îi povesti totul, fără să-i ascundă nimic. Arzând de nerăbdare să încerce puterea ştergarului, stăpâna i-l ceru împrumut, făgăduind că se va şterge cu el o singură dată.

A doua seară, soţia starostelui se duse la baie cea din urmă, cum nu mai făcuse ea niciodată. Se scaldă, apoi începu să-şi frece vârtos faţa cu ştergarul negru. Faţa i se făcu netedă şi gingaşă. Apoi îşi şterse mâinile. Mâinile îi deveniră albe şi moi ca nişte plăcintele proaspete, de orez. Stăpâna se bucura nespus, frecându-se cu ştergarul din cap

1 În satele japoneze, conform unui obicei străvechi, în fiecare seară oamenii se îmbăiază într-un vas de lemn plin cu apă încălzită. De obicei apa se încălzeşte o singură dată pentru întreaga familie, începând cu bărbaţii şi continuând cu femeile, în ordine descrescândă; fiecare, însă, intră în baie pentru scurt timp şi apoi se spală cu săpun alături de baie, unde nu reintră decât după ce e curat, şi pentru a se reîncălzi.

până-n picioare. Cu mare greutate se hotărî să iasă. din baie.

„Gata. ajunge! îşi zise. Am obosit tot ştergându-mă, dar în schimb am devenit de nerecunoscut. Sunt fără pereche de frumoasă”.

Dar pesemne că nu-i era dat să se bucure prea mult. Picioarele ei strălucitor de albe şi spatele ei alb ca zăpada se lipiseră de scăldâteare ca şi cum ar fi fost încleiate. Cât se zbătu soţia starostelui, cât se zbuciumă, degeaba: nu se putea clinti şi pace. Începu să strige după ajutor cât o ţinea gura.

O-Keno veni în fugă şi, apucând-o pe stăpână de mâini, încercă s-o tragă afară din baie, dar fără să izbutească… Ce era de făcut?

Stăpână o rugă în cele din urmă:

— Du-te repede după pelerinul acela care ţi-a dat ştergarul negru. Adu-l încoace să mă dezlege de farmecele lui.

O-Kono fugi cât o ţineau picioarele până la bordeiul bătrânilor. Pelerinul se afla tot acolo, căci gazdele îl înduplecaseră să mai rămână la ei o zi, două. Fata îl aduse în J grabă pe musafir la stăpânii ei.

Când îl văzu, soţia starostelui înlemni, Vrăjitorul nu era altul decât cerşetorul pe care ea îl alungase în ajun; cu atâta asprime.

Pribeagul surâse în barbă, apoi spuse:

— Fie, te voi slobozi, dar mai întâi dă poruncă să se facă un praznic mare – la care să fie poftite toate neamurile voastre, şi cele apropiate şi cele mai îndepărtate.

În scurtă vreme, rudele starostelui se adunară în odaia de oaspeţi şi începură să chefuiască.

După ce se încredinţa că au venit toţi, pelerinul se apropie fără grabă de scăldătoarea în care soţia staroste –, i lui aştepta plângând şi oftând. Scoase din mânecă un beţişor a verde de bambus care strălucea şi lumina ca o rază de f soare. Mişcă apoi beţişorul, rostind un descântec. În aceeaşi;

clipă, femeia se dezlipi de scăldătoare. Bucuroasă nevoie-mare, se îmbrăcă în grabă şi dădu fuga la oaspeţi.

Se încinse o petrecere tare veselă, musafirii trăgeau la măsea, cântau şi făceau larmă. De pelerin uitaseră cu totul, nici nu se gândiseră măcar să-i mulţumească. Deodată, vrăjitorul răsări ca din pământ în mijlocul odăii de oaspeţi, strigând cu glas puternic;

— Schimbaţi-vă în maimuţe! Schimbaţi-vă în maimuţe! g

Lovi de trei ori podeaua cu vărguţa lui de bambus şi pe dată toţi cei de faţă se prefăcură în maimuţe păroase, cu botul roşu. Pocitaniile începură să chiţcăie şi să ţopăie prin casă. Vraciul ridică din nou beţişorul de bambus şi le porunci:

— Duceţi-vă în munţi!

De cum rosti aceste vorbe, maimuţele, în frunte cu conducătorul, lor, fostul staroste, o luară la goană spre munţii depărtaţi şi pieriră ca nişte vedenii.

În marea casă a starostelui se lăsă tăcerea, înfricoşată, O-Kono se ascunse într-un ungher al bucătăriei, temân-clu-se până să şi răsufle. Pelerinul o chemă la el cu blândeţe şi-i spuse să-i aducă acolo, în casă, pe unchiaş şi pe babă. Fata alergă într-un suflet şi-i aduse de mână pe tatăl şi pe mama sa.

Luându-şi rămas bun, vrăjitorul le spuse:!

— Cui i-a crescut păr pe inimă, acela e mai bine să se facă maimuţă. De-acum înainte voi veţi trăi în această casă. Fiţi fără grijă, starostele nu se va mai întoarce.

Şi deodată pieri ca luat de vârtej.

O-Kono îşi găsi curând un mire pe potriva ei şi trăiră laolaltă cu părinţii, în pace, bucurie şi belşug.

MORISCA NĂZDRĂVANA

Trăia odinioară într-un sat un flăcău pe nume Ginşiro. Oamenii îl porecliseră... Mâncătorul de ridichi", fiindcă era atât ide sărac, încât se hrănea numai cu ridichi.

O dată, prietenii lui Ginşiro se înţeleseră să-l căpătu –, iască pe sărmanul flăcău, făcându-i rost de-o nevastă avută. Pentru asta puseră la cale un şiretlic.

Într-o dimineaţă, trecură în şir lung, cu coşuri goale în mâini, pe dinaintea casei unui bogătaş. Văzând atâţia oameni, bogătaşul se miră nespus:

— Încotro vă duceţi cu coşurile acelea? Flăcăii răspunseră într-un glas:

— Mergem să culegem pere sălbatice pentru Mâncătorul de ridichi Ginşiro, mergem să culegem pere!

Altă dată trecură buluc prin faţa casei bogătaşului, purtând cu toţii sapele pe umăr. Bogătaşul le ieşi din nou în cale, cercetându-i unde se duc şi de ce. Iar flăcăii răspunseră:

— Ne-a tocmit Mâncătorul de ridichi Ginşiro, să-i săpăm ţarinile, mergem să-i săpăm ţarinile!

Tare se mai minună bogătaşul: „Mâncătorul de ridichi Ginşiro? N-am auzit de numele ăsta, dar se vede treaba că nu-i chiar cel de pe urmă calic din ţinutul nostru, dacă atâţia oameni muncesc pe ogorul lui şi culeg pere pentru el. Hm, n-ar fi rău deloc ca acest Ginşă-o să-l» peţească pe fiică-mea..."

Şi iată că nu târzie vreme, la bogătaş se înfăţişă un peţitor din partea lui Ginşiro. Bogătaşul se simţi grozav de mândru că Mâncătorul de ridichi îi cere fata de nevastă şi se învoi bucuros, îşi trimise odrasla într-un palanchin frumos la casa mirelui, iar drept zestre îi dădu o

mulţime de suluri de mătase şi felurite scumneturi.

Mireasa cobori din palanchin şi fe uită în toate părţile să vadă casa cea bogată a Mancătorului de ridichi. Ginşiro însă trăia într-un bordei sărăcăcios, învelit cu paie. Înăun – tru, ce-i drept, totul lucea de curăţenie. Pe jos erau aşternute două covoraşe, nu lipseau paravanele şi nici vasele de tot felul. Erau chiar şi un căzănel şi un ceainic cu ceştile lui.

Făcură nunta după rânduială. A doua zi dimineaţa însă, prietenii veniră să-şi ia înapoi lucrurile împrumutate mirelui. Luară totul, şi căzănelul, şi ceainicul, şi covoraşele, astfel încât coliba rămase goală.

Rău se mai amărî tânăra soţie, dar lui Ginşiro nici că-i păsa. În dimineaţa următoare, nevasta voi să încropească ceva de mâncare, dar în casă nu era nici măcar un bob de orez. Mâncătorul de ridichi ridică din umeri: „Mie nu-mi trebuie orez, nu sunt deprins cu aşa ceva”.

Fierse ca de obicei o oală cu ridichi şi mâncă pe săturate, însă nevasta nici nu voi să se atingă de asemenea bucate. Ce să facă, biata? Puse deoparte trei suluri de mătase colorată, din cele ce-i fuseseră date drept zestre, şi-i spuse bărbatului:

— Pe astea o să le vinzi, ca să cumperi nişte orez din târg.

Ginşiro luă unul dintre suluri şi porni cu el la târg, să-l vândă. Pe drum însă, un târgoveţ şiret făcu ce făcu şi-i luă sulul pe degeaba. Ginşiro se întoarse acasă cu mâna goală. A doua zi se întâmplă la fel. A treia zi însă, izbuti totuşi să vândă mătasea şi tocmai voia să cumpere orez, când văzu nişte copii care chinuiau un şoim.

— Daţi-i drumul sărmanei vietăţi, se rugă Ginşiro cuprins de milă.

— Ce tot vorbeşti? Şoimul e al nostru, noi l-am prins: şi facem ce vrem cu el.

— Dacă nu vreţi să-i daţi drumul, atunci vinde-ţi-mi-l mie.

Le dădu copiilor toţi banii care-i avea, fără să se mai tocmească, şi luă şoimul. Apoi, Ginşiro dădu drumul păsării să se înalţe în văzduh şi strigă plin de bucurie:

„Zboară, şoimule, zboară!
Cale bună, cale bună!

Hikutaku.

Sakutaku.

Piiroro!”

Şoimul, se avântă, făcu un rotocol în văzduh, apoi se lăsă să cadă ca o piatră într-un lan din vecinătate. Acolo, în Ian, se ascunsese un kappa. Şoimul îl înşfacă în gheare şi-l aduse piccon lui Ginşiro. Kappa începu să se roage:

— Sloboade-mă, flăcăule, lasă-mă să plec! Îţi voi da în schimbjo răsplată cum nici nu visezi.

Ginşiro îi dădu drumul, iar kappa! şi ţinu făgăduiala – dându-i în schimb o comoară nepreţuită: o morişcă fermecată şi un săculeţ din ţesătură scumpă. Era de ajuns să învârteşti morişcă, şi din sac ieşea tot ce-ţi poftea inima. Însă Ginşiro. nepriceput cum era, se gândi: „Sacul o să-mi fie de folos în gospodărie, o să ţin ridichi în el. Cât despre morişcă asta, nu-i bună de nimic”. Şi o lepădă în iarbă.

Acasă, nevestei i se lungiseră urechile de foame aşteptând: „Oare nu se mai arată Ginşiro odată eu orezul acela?” Când îl văzu că se întoarce iarăşi cu mâinile goale, de ciudă i se făcu negru înaintea ochilor.

Ginşiro îi povesti totul:

— Kappa mi-a dăruit un sac şi o morişcă. Sacul uite-l aici. Morişcă însă am aruncat-o. La ce ne-ar fi slujit? O jucărie care nu face nici doi bani.

Dar nevasta lui Ginşiro, care era femeie isteaţa, pricepu îndată cum stau lucrurile:

— Sacul ăsta e o comoară nepreţuită, dar fără morişcă n-are nicio putere. Dă fuga şi caut-o acolo unde ai aruncat-o.

Ginşiro porni grăbit după morişcă năzdrăvană. Căută el ce căută prin iarbă, şi până la urmă o găsi. Nevasta: nvârti morişcă şi spuse nerăbdătoare:

— Bordeiaş, bordeiaş, schjmbă-te în casă bogată! Nici nu sfârşi ea bine vorba, că bordeiul cel povârnit se prefăcu într-o casă mândră, înaltă, cu acoperiş de ţiglă. În vârful acoperişului strălucea la soare un căluţ cioplit cu meşteşug. Abia atunci înţelese Ginşiro ce comoară le-a

încăput pe mâini.

— Într-adevăr. e o morişcă tare darnică, spuse el. Ia să-i încerc şi eu puterea.

Nevasta – îi dădu morişcă şi-l învăţă ce să facă:

— Învârteşte-o uite aşa, şi cere-i ce pofteşti.

Ginşiro luă morişcă şi o învârti cât putu de tare, strigând:

— Trage-i o ploaie zdravănă! Să toarne cu găleata! Deodată, din sac ieşi un nor negru din care ţâşniră fulgere. Apoi se porni o ploaie cu spume, care-i udă ciuciulete pe Ginşiro şi pe nevastă-sa.

Nevasta luă morişcă din mina bărbatului, o învârti i araşi şi spuse:

— Să crească lanuri de orez! Lanuri întinse şi mănoase! Cât mai multe lanuri de orez!

Într-o clipită, din sac ieşiră lanurile de orez.

— ul, ca nişte covoare, şi se desfăşurară peste lunci, înverzind zările.

Nevasta mâncătorului de ridichi răsuci din nou morişcă. Din sac ieşiră o mulţime de cămări pline cu tot felude bunătăţi. Astfel că cei doi începură să trăiască în belşug.

Nu peste mult timp, Ginşiro trimise după socrii săi, poftindu-i la petrecere în casa cea nouă. Bogătaşul veni cu nevasta şi rămaseră muţi de mirare. Ce acareturi minunate, ce de mai avuţii! Fură ospătaţi cu mâncăruri atât de alese, cum nu mai mâncaseră ei niciodată. Când se sfârşi prânzul, Ginşiro aruncă în râu şi masa şi vasele cele scumpe şi lăcuite. Acestea plutiră la vale, pe firul apei, iar în locul lor se iviră altele noi. cu mult mai frumoase. A doua zi dimineaţă, socrul şi soacra începură să se pregătească de drum. Fata le spuse:

— Afară e încă întuneric. Mi-e teamă să nu vă împiedicaţi. Staţi, că acuși vă luminez calea.

Şi fără să mai stea mult pe gânduri, dădu foc casei. Vâlvătaia se înălţă puternică şi strălucitoare şi arse multă vreme ca o torţă uriaşă, luminând drumul bătrânilor, până ce aceştia ajunseră acasă. Iar la porunca lui Ginşiro, pe locul rămășițelor înnegrite se înălță o casă nouă, şi mai frumoasă decât cea dintâi.

Bogătaşul hotărî la rându-i să-i poftească în ospeţie pe fiică-sa cu bărbatul ei. Făcu o masă mare şi chemă lume multă. Musafirii mâncară, băură, se veseliră, iar la sfârşit, gazda aruncă în apa râului şi mesele şi ceştile goale. Acestea plutiră o vreme în jos pe undele repezi, apoi nu se mai văzură.

A doua zi în zori, tinerii se pregăteau de plecare. Hotărât să nu rămână mai prejos decât gineri-său, bogătaşul îşi dădu şi el foc casei. Casa se aprinse ca un rug şi arse până-n temelii. Nu mai rămase decât cenuşa şi scrumul. Pomenindu-se săraci şi fără adăpo; st, socrul şi soacra se mutară într-un biet bordei acoperit cu paie.

Lui Ginşiro i se făcu însă milă de cei doi bătrâni. Învârti morişca năzdrăvană şi înălţă pentru ei o casă nouă şi frumoasă.

TREI COMORI

Trăia odată un ţăran care avea trei feciori. Cel mai mare avea o fire blândă, era atât de sfios şi de potolit, încât toţi ai casei îl socoteau un prostănac.

Într-o zi, bătrânul tată îi chemă la sine pe feciori şi le spuse:

— Sunt tare împovărat de ani şi a sosit vremea să-mi numesc moştenitorul. Voi toţi îmi sunteţi la fel de dragi şi n-aş vrea să nedreptăţesc pe niciunul. Mergeţi, aşadar, să vă căutaţi norocul pe meleaguri depărtate. Fiecăruia îi voi da o pungă cu bani, ca să poată face negoţ, iar acela dintre voi care peste trei ani, la întoarcere, va umple cămara cu marfa cea mai de preţ, dovedindu-şi astfel iscusinţa şi vrednicia, acela să rămână moştenitorul meu.

Tatăl le dete banii făgăduiţi şi feciorii purceseră la drum spre cele patru zări. Abia plecaţi, fraţii cei mici prinseră a râde de cel mare, şoptindu-şi unul altuia.:

— Halal neguţător! Oare cu ce marfă de soi se va întoarce nerodul acasă?

La cea dintâi răspântie se despărţiră, pornind care încotro. Cei mici apucară către nişte târguri vestite, iar cel mare cutreieră multă vreme cărările, fără nicio ţintă. Merse el ce merse şi deodată îi ieşi în cale un râu lat şi adânc. Voi să treacă „dincolo, dar nici urmă de pod: pesemne îl luaseră apele.

Pe celălalt mal înverzeau lunci bogate şi păduri stu – f oase, daitoate acestea nu aduceau niciun folos, atâta vreme cât nimeni nu putea să treacă apa cea mare, „Trebuie să dreg podul, îşi spuse fratele cel mare, pentru ca pământurile cele mănoase de dincolo să nu se irosească de pomană. Măcar să le fac şi eu oamenilor un bine”.

Se apucă el să dreagă podul şi munci fără răgaz trei ani încheiaţi, cheltuind toţi banii pe care-i dăduse tatăl său. Înţelegând că va trebui să se întoarcă acasă cu mâinile goale, oftă plin de amărăciune: „Vai, cum mă vor mai batjocori fraţii mei!” Dar ce era să facă? Se înnoptase şi se culcă să doarmă pentru ultima dată, acolo, pe malul râului. În vis i se arătă un unchiaş cu barba colilie, care-i grăi astfel:

— I-ai slujit pe oameni cu toată râvna, iar la tine însuţi nu te-ai gândit o clipă. Munca ta va rămâne neră. s-plătită. Dar nu fi mâhnit. Iată. Îţi dăruiesc această undiţă. Mâine în zori s-o arunci de trei ori în apă. Întâia oară vei pescui o pungă goală. Dar să fii cu luare-aminte, căci nu e o pungă obişnuită: de câte ori o scuturi, curg din ea bani de aur cu nemiluita. A doua oară vei scoate un ulcior vrăjit: de câte ori îl apleci, curge din el un şuvoi nesfârşit de vin dulce şi înmiresmat. A treia oară vei prinde în cârlig o matură de nuiele. E simplă la vedere, dar are b putere minunată, căci e făcută din ramurile copacului care creşte în lună 1. De câte ori loveşti cu ea un om bătrân, acesta întinereşte pe loc. Dar ţine minte: nu cumva să dai mai mult de două, trei lovituri, fiindcă se poate întâmpla o nenorocire.

Dimineaţa”, fratele cel mare se deşteptă îngândurat. „Ce vis neobişnuit am avut! îşi zise. Ce vedenie ciudată... „Se

1 Conform superstiţiilor răspândite în Extremul-Orienţi, pe lună creste un copac, iar sub el un iepure năzdrăvan toacă într-o piuliţă leacuri fermecate. Întrucât la fiecare patru, săptămî ni luna se înnoieşte, copacului i se atribuie puterea – de a reîntineri pe oameni.

uită în preajmă şi deodată se frecă la ochi: lângă el se afla undiţa despre câte îi pomenise moşneagul. Aşadar, nu fusese numai un vis amăgitor...

Merse grabnic pe pod şi aruncă undiţa în râu. O putere nevăzută

smuci struna, ca atunci când muşcă peştele din momeală. Scoase iute cârligul din apă: în cârlig era agăţată punga făgăduită. O deschise, o răsturnă, şi minune! Din ea curse o ploaie de bani de aur. Aruncă undiţa a doua oară şi scoase ulciorul, îi duse la gură, îl înclină, FI din el curse im vin nemaipomenit de gustos, în viaţa lui nu mai băuse asemenea licoare! N-apucă să arunce bine undiţa a treia oară, că mătura de nuiele se şi ivi din valuri.

Adună el cele trei lucruşoare într-o boccea, puse legătura pe băţ şi porni, vesel spre casă.

La răspântia ştiută se întâlni cu fraţii mai mici. Împlinindu-se sorocul, fiecare se întorcea cu câte trei care pline de mărfuri. De cum îl văzură, începură să-l ia în tărbacă:

— Ia uitaţi-vă la prostănacul nostru de frate! În trei ani doar atâta a fost în stare să agonisească: o boccea prăpădită. Ştiam noi că n-o să facă nicio ispravă! A risipit degeaba banii tatălui nostru…

Fratele cel mare tăcea şi zâmbea pe ascuns. Cei doi o luară înainte cu carele lor, iar el, haida, haida, agale şi fără spor, abia li se ţinea pe urme.

Bătrânul îşi întâmpină feciorii plin de bucurie, pregătind pentru fiecare câte-o cămară – după cum fusese învoiala. Neamurile curioase, precum şi o mulţime de şateni, se adunară la iuţeală, să vadă cu ce-şi vor umple cămările feciorii, întorşi de la drum.

Deschiseră uşa primei cămări: era plină până sus cu orez din soiul cel mai bun.

— Bun lucru, băiete, îl lăudă tatăl pe fiul mijlociu. Orezul înseamnă belşug şi hrană pe săturate.

Cea de-a doua cămară era plină până-n bagdadie cu suluri de mătase lucitoare.

— De ispravă flăcău! îi zise bătrânul, cu mare. mulţumire feciorului cel mic. Ai adunat avere, nu glumă.

De cea de-a treia cămară, tatăl nici nu voi măcar să se apropie, fiindcă îl văzuse pe fiul cel mare întorcându-se cu mâinile goale. Tocmai o pornise îndărăt spre casă, când se auzi strigat din urmă:

— Tată, opreşte-te! în cămara mea nu vrei să te uiţi?

— La ce bun? i-o întoarse tatăl, supărat. Ca să mă fac de râs înaintea oaspeţilor? Ştiu bine că n-ai adus din călătoria ta decât o biată legăturică.

— Tată, nu mă umili, stărui flăcăul. Oare – nu sunt şi eu feciorul tău, la fel ca ceilalţi?

Ce era să mai facă bătrânul părinte? Fără nicio tragere de inimă deschise uşa cămării, şi ce să vezi! Dinăuntru se revărsară galbenii de aur ca dintr-o butie spartă. Străluceau atât de tare, încât îşi duseră cu toţii mâinile la ochi, ca să nu-i orbească.

Amuţiseră de uimire. Văzându-i că nu mai sunt în stare să scoată un cuvinţel, feciorul cel mare le spuse:

— Să ia fiecare câte un pumn de aur. Haide, luaţi, nu vă sfiiţi, căci ne va rămâne şi nouă destul. Iar după aceea vă poftesc pe toţi la ospăţ.

Musafirii se puseră pe chef. Fratele cel mare le turna tuturor din ulciorul cu vin înmiresmat şi se încinse o veselie fără pereche.

— Toate-s bune, păcat de un lucru! se tângui deodată tatăl, pe când petrecerea era în toi. Tare mă mai apasă bătrâneţea… Ehei, să mai am eu sprinteneala de altă dată, ce-aş mai juca de bucurie!

— Tată, dacă-mi îngădui, te voi ajuta eu să-ţi redobândeşti picioarele tale zdravene, din tinereţe, zise surâzând fiul cel mare. Şi-l lovi de două ori pe spate cu mătura.

— Cum îndrăzneşti, copil neobrăzat! se mâniară oaspeţii.

Dar ce le fu dat să vadă! Sub ochii lor, bătrânul tată, din cărunt şi gârbov cum era, se schimbă pe dată într-un bărbat falnic, în plină putere, cu părul negru şi statura dreaptă. Nu-i dădeai mai mult de treizeci de ani. Ţâşni în picioare de la locul lui şi începu să joace de mama focului… Plini de nerăbdare, moşii şi babele care erau pe-acolo se înghesuiră în jurul flăcăului, rugându-se să fie şi ei bătuţi pe spate cu mătura de nuiele. Până şi bătrâna bunică a flăcăului, posmăgită şi cocârjati. de ani, arăta acum ca o femeie în floarea vârstei. îi mulţumi nepotului cu vorbe mieroase, dar în sinea ei bombănea ursuză: – Te pomeneşti că i-a fost milă de mătură, să nu se f – tocească. Altfel de ce nu s-a îndurat să mă facă şi mai tânără decât sunt acuma, să arăt şi eu,

colea, măcar de vreo douăzeci de ani, sau chiar de șaptesprezece…

Începură cu toţii să ţopăie. Numai bunica nu dansa: cine ştie în ce cotlon se mistuise! De la o vreme băgară ele seamă că lipseşte şi se apucară s-o caute. Când colo, ce să le vadă ochii? Pe podeaua camerei învecinate zăcea veşmântul bătrânei, iar în mijlocul acelei grămezi de boarfe se zbătea un prunc de ţiţă, orăcăind din răsputeri. Din mătură nu „mai rămăseseră decât aşchii şi beţe rupte… Nu mai puteau să dreagă nimic. Nepoţii se apucară să-şi dădăcească bunica, iar de la mătura fermecată îşi luară rămas bun. Iată de ce, în ziua de azi, bătrânii nu, mai întineresc.

FRUMOASA DIN TABLOU

Trăia pe vremuri într-un sat un om nu prea isteţ la minte, pe nume Gombei. Împlinise el treizeci de ani, trecuse de patruzeci, dar tot neînsurat rămăsese, fiindcă toate fetele râdeau de nerozia lui. Da? – tată că într-o seară, în bordeiul lui cel povârnit se arătă o frumoasă necunoscută, care-i spuse cu glas rugător:

— Fii milostiv, adăposteşte-mă sub acoperişul tău; măcar o noapte.

Gombei rămase năuc, dar îi dădu bucuros găzduire. Se aşezară ei să-cineze, iar după ce mântuiră cina, fata spuse iarăşi:

— Văd că trăieşti singur. Şi eu sunt singură pe lume; ia-mă de nevastă.

Gombei amuţi de fericire.

Din clipa aceea o îndrăgi atât de mult pe tânăra-i soaţă, că nicio treabă nu-i mai ieşea ca lumea. Se apuca să împletească sandale de paie, fără să-şi ia o clipă ochii de ia nevastă, împletea, împletea de zor şi nici nu băga de seamă că sandalele au ieşit lungi cât p covată, încât nimeni n-ar fi putut să le încalţe, începea să meşterească o pelerină de paie, dar tot cu ochii la femeie, îi ieşea o pelerină ca pentru un uriaş, încât nimeni n-ar fi puiul s-o îmbrace.

MO

Dacă se ducea Gombei să lucreze la câmp, nici acolo n-avea spor. Dădea cu sapa o dată, de două ori, şi i se! ăcea dor de nevastă. Săpa o brazdă şi dădea fuga acasă:

— Nevastă, unde eşti? O privea pe săturate şi alerga iarăşi la ogor.

Văzu ea frumoasa că nu prea îi merg treburile lui Gombei. Se duse, aşadar, la oraş şi porunci unui pictor să-i facă portretul.

— Ia te uită cum îmi seamănă, îi spuse ea bărbatului, arătându-i tabloul. Agaţă-l acolo, la câmp, de ramura unui copac şi uită-te la el cât îţi pofteşte inima.

De-atunci, Gombei nu mai dădea fuga pe-acasă în orice clipă. Se uita la portret, iar chipul soţiei îi zâmbea de parcă ar fi fost viu. Privea el cât privea şi iar se apuca de săpat. Lucra astfel până seara.

Dar iată ca o dată se stârni un vânt-puternic care smulse portretul de pe creanga lui şi-l săltă până-n nori. Plângând de ciudă, Gombei se întoarse acasă şi-i povesti soţiei nenorocirea. Femeia căută să-l liniştească:

— Nu te mai necăji! îi voi cere pictorului să-mi facă alt portret, şi mai frumos decât cel dintâi.

...Portretul se roti, prin văzduh multă vreme, ca o frunză uscată, iar în cele din urmă căzu pe pământ, chiar în livada prinţului. Văzând frumoasa din tablou, prinţul se aprinse de dragoste şi râvni cu orice preţ s-o ia de nevastă:

— Dacă am înaintea ochilor un asemenea portret, înseamnă că undeva, pe lume, trăieşte şi frumoasa zugrăvită aici!

— Şi le porunci kerailor săi:

— Căutaţi-o fără zăbavă, pretutindeni, şi aduceţi-o aici, cu sau fără voia ei!

Keraii prinţului începură s-o caute prin satele învecinate şi tuturor celor întâlniţi în cale le arătau portretul:

— N-aţi văzut-o cumva pe femeia aceasta? într-un sat li se răspundea:

— N-am văzut-o. În altul:

— N-o cunoaştem.

În sfârşit, ajunseră şi pe meleagurile unde trăia Gombei. Ţăranii văzură portretul şi îl recunoscură pe dată:

— Aaa! Păi asta-i nevasta lui Gombei-doaio*! Da, chiar ea e!

Keraii merseră la coliba lui Gombei şi, văzând că frumoasa lui nevastă e aidoma cu cea din tablou, spuseră:

— Din porunca prinţului, trebuie s-o ducem la castel pe această femeie!

Omul începu să se tânguie:

— Fie-vă milă! Nu mă loviţi atât de crunt!

Dar. ei nici nu-l ascultară. O scoaseră pe femeie din casă cu de-a sila. Gombei bocea nemângâiat, lacrimile-i curgeau şiroaie. Tânăra soţie plângea de asemeni „dar pe când ieşea din bordei izbuti să-i şoptească bărbatului: – Nu-ţi pierde nădejdea! De cum o sosi ajunul Anului ’nou, vino aşa, către seară, la palatul prinţului, şi prefă-te le-a vinzi ramuri de brad. Voi găsi eu un prilej să te pot

vedea.

Gombei rămase iarăşi singur şi începu să numere zilele. Greu mai trecea vremea… Dar iată că sosi şi mult aşteptatul ajun de An nou. Gombei luă în spinare atâtea crengi de brad câte putea să ducă şi. porni spre palat, începu să se plimbe pe dinaintea porţilor, strigând cât îl ţinea gura:

— Cetină de Anul nou! Cetină de Anul nou!

De când fusese adusă la castel, nevasta lui Gombei stătea întruna posomorâtă şi tristă. Degeaba căutase prinţul s-o înveselească, în fel şi chip. Zadarnic se străduiau măscăricii, muzicanţii şi dănţuitorii. Dar de cum auzi

1 Dono – termen de reverenţă (în limbajul ţăranilor): domnule, onorabile.

glasul lui Gombei, chipul frumoasei se lumină de un zâmbet fericit.

Grozav se minună şi se bucură prinţul:

— Ei, dacă neguţătorii de brazi te încântă aşa de mult, o să vând eu însumi brazi, ca să-ţi fiu pe plac.

Prinţul ieşi numaidecât pe poartă şi îmbrăcă zdrenţele amărâte ale lui Gombei, iar acesta puse pe el straiele strălucite ale măriei-sale. Întâmplarea făcuse ca Gombei să semene la chip cu prinţul, de parcă i-ar fi fost frate geamăn.

Prinţul o porni în jurul castelului, strigând din răsputeri:

— Cetină de Anul nou! Cetină de Anul nou! în acest timp, frumoasa le porunci slujitorilor:

— Daţi-i drumul înăuntru stăpânului vostru, apoi încuiaţi bine poarta. Să nu mai lăsaţi pe nimeni să intre!

Gombei intră pe poarta castelului, iar soţia alergă în întâmpinarea lui. Se îmbrăţişară cuprinşi de fericire.

Prinţul umblă cât umblă, strigă el ce strigă, apoi se plictisi. Se întoarse şi voi să intre în castel, dar porţile erau ferecate bine. Începu să bată şi să răcnească:

— Hei, nătărăilor, aţi orbit şi aţi surzit de tot? Prinţul vostru aşteaptă la poartă! Deschideţi odată!

Dar străjerii îi răspunseră:

— Pleacă de-aici, cerşetor netrebnic! Pleacă până nu-ţi tăiem capul! Măria-sa prinţul e acolo unde trebuie să fie, în castelul lui.

În zadar se rugă prinţul, în zadar căută să-i înduplece. Nimeni nu-i dădu crezare. Şi nu-l lăsară să intre în castel, Fu nevoit să rătăcească toată viaţa pe drumuri.

Gombei rămase la castel cu frumoasa lui soţie şi trăiră în fericire şi înţelegere, până la adânci bătrâneţi.

DARUL FECIOAREI LACULUI

Demult, demult de tot, pe când oraşul Tono de astăzi, era abia un sat, trăia prin locurile acelea un ţăran pe nume Magoşiro. Lui Magoşiro îi plăcea să muncească, trudea mereu fără preget, dar nu izbutea să alunge sărăcia amară. Pe deasupra mai avea şi o soţie cicălitoare şi rea de gură. Doar nu degeaba se spune: „O nevastă rea e totuna cu o sută de ani de secetă”. Toată ziua, apriga femeie îl bombănea şi-l certa pe Magoşiro. Din pricina ei, sărmanului om aproape că-i venea să-şi puie capăt zilelor.

O singură bucurie avea Magoşiro: să cosească iarba de pe coasta muntelui Monomi. Pornea cel dintâi la lucru – iar la mijitul zorilor ajungea să cosească atâta iarbă câtă altul n-ar fi putut s-o dovedească nici până seara. Apoi se odihnea şi el câteva clipe. Punea coasa jos şi privea cu înemtare cum se ridică soarele deasupra muntelui. Pentru el

nu era o clipă mai fericită decât asta...

Odată, Magoşiro tocmai cosea iarba de pe malul unui lac de munte. Deodată auzi cum îl strigă cineva:

— Magoşiro-dono!

Se uită el în jur, dar nu văzu pe nimeni. „Pesemne că mi s-a părut”, îşi zise şi se apucă din nou să cosească. Dar după puţină vreme se auzi iarăşi strigat:

— Magoşiro-dono, Magoşiro-dono!

Îşi îndreptă spinarea şi se uită cu luare-aminte în partea de unde auzise chemarea. Ce minune o mai fi şi asta? Ştia că nu se află pe acolo nici ţipenie de om, dar iată că pe malul lacului se ivise ca – din pământ o fată. Nici în vis nu mai văzuse Magoşiro asemenea frumuseţe!

Fata îi zâmbi cu bunătate, făcându-i semn să se apropie. Magoşiro simţi că picioarele îl poartă singure către lac. „Sunt pierdut! îşi zise. Mă vor înghiţi adâncurile lacului!” Tot mai tare îl cotropea spaima, dar nu se putea împotrivi acelei puteri tainice, înainta pas cu pas către ţărmul lacului, ca şi cum l-ar fi tras cineva de cingătoare şi se opri. În faţa fetei. Aceasta făcu o plecăciune înaintea lui şi grăi:

— Magoşiro dono, îţi voi face o mare rugăminte. Am auzit că peste puţin timp oamenii din satul tău vor merge să se închine la templele I sc. 1. Ai de gând să te duci şi tu?

Auzind aceasta, Magoşiro îşi mai veni în fire:

— Ce să caut acolo, eu, un biet om sărac? De unde să iau atâţia bani pentru drum? răspunse el.

— De asta să n-ai grijă, vei avea bani destui. Făgăduieşte-mi numai că îmi vei îndeplini dorinţa. Şi fata urmă, plecându-ţi fruntea: îţi voi mărturisi tot adevărul... Eu mă număr printre fecioarele apelor – şi trăiesc în admcul acestui lac. Sunt însă tare mâhnită şi însingurată. Din fragedă pruncie am fost despărţită de sora mea cea mare. pe care o iubeam nespus. Ea trăieşte acum în lacul Ko, departe de aici, lângă oraşul Ōsaka. N-am primit de mult veşti de la ea şi sunt tare îngrijorată. Aş vrea ca tu, Magoşiro. să-i înmânezi o scrisoare de la mine, când te vei duce să te închini la – templele I se.

1 Templele din I se (insula Honşiu, judeţul Mie) sunt cele mai vechi şi venerabile temple din ţară. Ele aparţin cultului şân-toist, vechea religie a Japoniei, care se bazează pe respectul faţă de forţele naturii şi cultul strămoşilor. În primele zile ale anului aceste temple sunt vizitate de familia imperială, de miniştri şi demnitari, apoi de alţi oameni; se consideră de bun augur vizitarea la începutul fiecărui an a acestor temple.

Î să

Bunul Magoşiro ar fi fost gata să-i îndeplinească rugămintea fetei, fără să-i ceară niciun fel de răsplată.

— Fie, am să duc scrisoarea. Dar m-o lăsa oare nevasta? E o femeie cu care nu prea te poţi înţelege.

— Cere-i cu stăruinţă să te lase. Îmi pun toată nădejdea în bunătatea ta.

Fata scoase din sân scrisoarea şi o pungă:

— Iată, îţi dau această pungă fermecată. În ea sunt tocmai o sută de moni. Poţi să-i cheltuieşti pe toţi, în afară de ultimul bănuţ, iar în ziua următoare punga va fi iarăşi, plină. Te va sluji cu credinţă până la întoarcerea ta acasă. Nu uita însă: cel din urmă bănuţ n-ai voie să-l cheltuieşti!

După aceea, fecioara apelor îl învăţă cum să găsească lacul Ko şi ce semn trebuie să facă atunci când va ajunge pe mal.

— Mergi cu bine, Magoşiro! Drum bun! Fereşte-te însă să povesteşti cuiva ce-ai văzut şi ce-ai auzit aici!

Zicând acestea, fecioara lacului pieri din ochii lui, de parcă nici n-ar fi fost vreodată. Valuri mici unduiau pe faţa apei în care se oglindeau norii albi ai dimineţii. Magoşiro se frecă la ochi, ca şi cum s-ar fi trezit dintr-un vis. În jurul lui era pustiu, numai două ciori croncăneau tare, zburând prin văzduh. Dar în mâini, Magoşiro ţinea scrisoarea şi punga. Aşadar, nu fusese un vis…

Stătu el ce stătu, dar până ia urmă trebui să se apuce iarăşi de lucru: nevasta n-avea să-l întâmpine cu vorbe bune dacă nu va termina mai repede treaba. Şi Magoşiro luă coasa grăbit.

Nu după multă vreme, oamenii din satul lui se adunară, într-o

ceată mare, pornind să se închine la templele I de Magoşiro voi să li se alăture, dar nevasta se împotrivi mânioasă.

Magoşiro căută s-o înduplece în fel şi chip, dar totul părea în zadar. Cu chiu, cu vai, nevasta se învoi să-l lase, dar fără să-i dea niciun ban de cheltuială.

— Nu-ţi voi da nici măcar un bănuţ de aramă! O să pieri de foame pe drum!

Se înţelege, Magoşiro nu suflă nicio vorbă despre n-a fermecată, dăruită de fecioara lacului…

Pe drum, omul nostru nu duse lipsă de bani. Cheltuia toi ce avea în pungă, în afară de ultimul bănuţ, iar dimineaţa punga era la fel de plină ca în ajun. Dar Magoşiro nu se gândea numai la el. Pe mulţi dintre călători îi ajută la nevoie, hrănindu-i pe cei flămânzi.

Poposi împreună cu oamenii din satul lui la templele I se petrecu împreună cu ei şi în oraşul Ōsaka, apoi, luându-şi rămas bun de la fârtaţii de drum. porni de unul singur către lacul Ko.

Lacul acesta se află la miazănoapte de Ōsaka, chiar la poalele muntelui Nagano. Din vechime se povestea că pe-acolo bântuie duhurile rele şi de aceea oamenii di 11 partea locului se temeau să se apropie de lac. Dar Magoşiro merse curajos până la ţărm şi bătu puternic din palme, de trei ori, după cum îl povăţuise fecioara apelor.

Deodată, în adâncul lacului străluci ceva, apoi către ţărm înainta o undă aurie care se sparse în stropi luminoşi şi în faţa lui Magoşiro se ivi o fată de-o frumuseţe fără seamăn. F.aţa citi scrisoarea şi pe obraji îi curseră lacrimi de bucurie:

— O, cât sunt de fericită! Datorită ţie, Magoşiro, am primit mult aşteptatele veşti de la sora mea mai mică, de care sunt despărţită de-atâta vreme… Te învoieşti oare să-i duci scrisoarea mea de răspuns? Ţi-am fi amândouă nespus de recunoscătoare.

Magoşiro dădu din cap în semn că primeşte.

— Atunci aşteaptă puţin, spuse fata şi pieri în valuri: Când se arătă iar, în urma ei, din adâncul lacului se ridică un nor alb care alerga spre mal. Deodată, se auzi un plescăit puternic şi norul acela se prefăcu într-un cal alb ca zăpada.

Fata îi dădu lui Magoşiro scrisoarea de răspuns:

— Du-o, rogu-te, surorii mele mai mici. Din pricina noastră, iată, ai rămas mult în urma oamenilor din satul tău. Cu calul acesta însă îi vei ajunge repede. Ai grijă însă. nu cumva să deschizi ochii până ce calul nu se va opri din zbor.

Magoşiro încalecă, înşfacă zdravăn coama calului şi închise ochii. Calul necheză puternic, sări de câteva ori şi deodată se avântă ca o pasăre prin văzduh. Magoşiro simţea că bidiviul îl poartă pe sus, aproape de nori, dar nu vedea nimic, numai vântul îi şuiera pe la urechi.

În cele din urmă, copitele sunară lovind pământul şi calul se opri încremenind pe loc. Magoşiro deschise ochii şi văzu că se află în pragul unei trecători de munte, chiar în faţa unei ceainării.

Auzind zgomot, oamenii din ceainărie ieşiră afară. Şi, când colo, ce să vezi? Erau chiar tovarăşii de drum ai lui Magoşiro! Peste măsură de miraţi, începură să-l întrebe:

— Cum de ne-ai ajuns atât de repede? De unde vii? Parcă ai coborât din văzduh…

Stăpânul ceainăriei se miră şi el:

— Într-adevăr, e lucru tare ciudat! în partea aceea dinspre care vii, sunt doar munţi cu neputinţă de trecut. Nu-i niciun drum pe-acolo. Cum de-ai putut să străbaţi pe unde n-a călcat picior de om?

Buimăcit, Magoşiro bolborosi ceva din care oamenii nu înţeleseră nimic.

Chiar a doua zi după ce se întoarse în satul lui, Magoşiro se grăbi să ajungă la ţărmul lacului de pe muntele Monomi. Bătu de trei ori din palme şi iată că pe lac sev stârniră valuri, străluci o spumă de aur şi pe mal se arătă fata cea frumoasă.

Mulţumindu-i cuviincios fecioarei lacului, Magoşiro îi dădu scrisoarea de la sora ei. Fecioara apelor se bucură adânc şi drept răsplată îi dărui o mică râşniţă de piatră, spunându-i:

— În fiecare zi vei pune în râşnită asta un bob de orez. Trebuie s-o învârteşti o singură dată şi bobul se va preface în aur. Însă ia aminte: să nu torni niciodată mai multe boabe în râşnită şi nu cumva

s-o învârţi de două ori în aceeaşi zi!

Magoşiro aşeză râşnită fermecată pe tokonoma – micul altar din coliba lui. În fiecare zi, râşnită îi dăruia un grăunte de aur. Cu vremea. Magoşiro începu să se îmbogăţească. Dar nevasta cea rea şi cicălitoare tot nu era mulţumită. Şi, ştiut este, omul nemulţumit e ca o căldare găurită…

— Mare scofală, un singur grăunte! Când o să înveţe proasta asta de râşnită să macine mai multe deodată?

Într-o zi. pe când Magoşiro lipsea de acasă, soţia turnă în râşnită o strachină plină cu boabe de orez şi începu să învârte minerul cu mare hărnicie. Ca prin minune râşnită se săltă de pe altar şi o zbughi singură pe uşă afară! Degeaba alergă femeia după ea… Râşnită sări1 repede de pe o colină pe alta şi, deodată, pleosc, se cufundă în lac; pierind pentru totdeauna.

PAIUL CU NOROC

Se zice că trăia demult, tare demult, un flăcău sărman. Ce nu încercase el ca să scape de sărăcie! Dar în zadar, toate îi mergeau anapoda. Într-o bună zi se hotărî să meargă la templul zeiţei Kânnon, aflat în localitatea Hasioo, din provincia lamato. Zis şi făcut. Ajuns acolo, începu să se roage cu mare osârdie:

— Ajută-mă, preamilostivă zeiţă, îndură-te de mine! Meneşte-mi şi mie o fărâmă de noroc în viaţă!

Se ruga astfel de dimineaţa până seara, iar nopţile şi-l le petrecea tot acolo, în templu. Dar zeiţa nu-i dădea niciun semn de bunăvoinţă şi nici nu i se arătă, vreodată în vis, după cum nădăjduise. Flăcăul însă nu se dădu bătut. Zăbovi acolo până i se sfârşiră merindele şi nu mai avu niciun ban în pungă. Băgând de seamă că stă toată vremea flămând, călugării îşi ziseră îngrijoraţi: „Dacă-l lăsăm să piară de foame sub ochii noştri, oamenii vor gândi rău despre noi şi ne vor defăima templul”. Astfel încât fură nevoiţi să împartă hrana cu el.

Trecură astfel multe zile.

1 Kănnon este zeiţa carităţii. Ea îi ajută pe oameni, întruchipându-se în treizeci şi trei de înfăţişări. Există multe povestiri despre faptul că zeiţa Kannon, prin intermediul visurilor prevestitoare,

trimite celor ce se roagă în templul ei fericire. Această fericire însă se plăteşte uneori cu un preţ foarte mare.

150

Într-o noapte, aşa, cam spre dimineaţă, flăcăul avu în sfârşit visul după care jinduise. Din umbra altarului păşi spre el însăşi zeiţa Kânnon, care-i grăi:

— Mult o să mă mai sâcâi cu stăruinţele tale, cap de fier ce eşti?! Grozav mai semănaţi voi oamenii unul cu altul! Fiecare ar vrea să dobândească fericirea de-a gata. fără să facă nimic pentru a o merita. Iar suferinţa ta ţi-a fost dată pentru păcatele săvârşite într-o altă viaţă, aşa că deşarte îţi sunt rugăminţile. Află însă că pe mine tot ai izbutit să mă înduioşezi. Măcar un grăunte de noroc am şi eu dreptul să-ţi dăruiesc. Dacă-l vei irosi prosteşte, va fi numai din vina ta. Ascultă, aşadar, cu luare-aminte: Cel dintâi lucru pe care vei pune mâna în zori, la ieşirea din templu, acela o să fie norocul tău. Altul nu vei mai căpăta în veac.

Flăcăul se deşteptă buimac. Dezmeticindu-se, el simţi că nu mai are putere să aştepte, că trebuie să înşface neîntârziat norocul mult râvnit. Fugi afară din templu, dar de grăbit ce era se împiedică de pietrele pragului şi căzu cât era de lung, cu faţa şi cu mâinile în praf. Ridicându-se de „jos, mare-i fu mirarea văzând că ţine strâns în mină un fir de pai. „Iată, aşadar, bunătatea zeiţei Kânnon…” îşi zise cu amărăciune. Dar încăpăţânat şi dârz cum era de felul lui, se hotărî să nu arunce paiul. Chibzui el o vreme, apoi în cele din urmă o porni spre Kioto. Era o zi caldă, de vară. De unde, de neunde, se ivi în zbor un bondar uriaş care-i dădea târcoale. cu înverşunare. Ca să-şi mai alunge mâhnirea şi urâtul, flăcăul prinse bondarul şi-l legă cu o aţă de paiul lui. Bâzâia gângania şi se rotea de mama focului, iar flăcăul mergea vesel, cu paiul în mână.

Deodată, pe drum se arată o trăsurică frumoasă, trasă de un bivol împodobit cu hamuri scumpe, în jurul căreia călăreau câţiva slujitori, în trăsură se afla o femeie bogată care, împreună cu fiul ei nevârstnic, mergea să se închine zeilor. Copilul se cam plictisise şi privea abătut prin despicătura perdelelor, văzând bondarul care se

zbuciuma legat de pai, începu să strige:

— Vreau jucăria! Daţi-mi jucăria aceea! Unul dintre slujitori se apropie îndată de flăcău:

— Tânărului nostru stăpân i-a plăcut bâzâitoarea aceea a ta. Nu vreau să i-o dai să se joace cu ea?

— Paiul acesta nu-i un pai oarecare, răspunse flăcăul, mi l-a dăruit însăşi zeiţa Kânnon. Dar nu se cade să dezamăgesc un copil, aşa că luaţi-l.

Femeia, care auzise totul, spuse atunci:

— Îţi mulţumesc, flăcăule. Cum să te răsplătesc oare? Poate că ţi s-a uscat gâtlejul de praf şi de căldură, ţine fructele acestea.

Înveli în hârtie albă trei portocale şi i le dădu.

„Pentru început nu-i rău, se gândi flăcăul. Iată că n-a trecut mult şi paiul s-a schimbat în trei portocale”.

Porni mai departe. Soarele se înălţa tot mai sus, biciuind pământul cu razele-i de foc. Deodată, ce să vadă? La marginea drumului stătea culcată o tânără femeie, în jurul căreia se foiau zăpăcite câteva slugi, văicărindu-se întruna:

— Nenorocire! Stăpânei i s-a făcut rău de sete! Moare de sete! Hei, drumeţule, strigară după flăcău, nu ştii pe-aici, pe-aproape vreo fântână?

— Cum nu, ştiu o fântână, ba chiar şi-un pârâiaş, dar până acolo-i cale lungă. Mai bine daţi-i stăpânei voastre aceste trei portocale, să-şi răcorească buzele. Poate-şi mai vine în fire.

Slugile stoarseră portocalele şi-i dădură să bea celei însetate. Venindu-şi în simţire, femeia zise:

— Îţi mulţumesc din inimă, flăcăule: Dacă nu erai tu, poate c-aş fi pierit de sete aici, în mijlocul drumului. Iată, primeşte din parte-mi o mică răsplată. Nu-i un dar de preţ, dar altceva nu am la mine.

Scoase dintr-o boccea trei suluri de pânză şi i le dădu flăcăului. Acesta le vârî sub cingătoare şi porni mai departe plin de voie bună. Merse el ce merse, şi tocmai când începea să se întunece, iată că „văzu venind spre el un samurai călare pe-un armăsar focos, urmat de slujitorul său, care sălta în şaua unui căluţ de rând. „N-aş fi crezut că

există pe lume cai atât de minunaţi”, îşi spuse încântat flăcăul.

Dar chiar în clipa când samuraiul ajunse în dreptul lui, armăsarul cel falnic se prăvăli ca lovit de trăsnet. Nespus de îndurerat, samuraiul încalecă pe calul slujitorului, poruncindu-i acestuia să rămână lângă animalul căzut, până-şi va da sufletul. Stăpânul pieri în zare, iar slujitorul se aşeză la căpătâiul calului şi prinse a se boci cu glas tare:

— Vai, ce năpastă! Sărmanul, gingaşul armăsar n-a fost în stare să îndure osteneala unui drum atât de lung... Apoi cugetă tot cu glas tare: Măcar de-aş găsi pe cineva să-i vând pielea, fie şi pe nimica toată...

Flăcăul se apropie numaidecât:

— Vinde-mi-o mie. Îţi dau în schimb un sul de pânză bună, trainică. Nu-i mare lucru, dar tot se cheamă că te-ai ales cu ceva.

Slujitorul luă pânză şi dădu fuga să-i ajungă din urmă pe stăpân. Flăcăul nu mai putea de bucurie: „Iată că nici n-a trecut bine ziua, şi paiul s-a prefăcut într-un armăsar de soi. Acum cred cu adevărat în norocul meu. Nu se poate ca armăsarul să nu-şi vină în fire până la urmă”.

Într-adevăr, într-o vreme calul zvâcni şi deschise ochii înceţoşaţi. Flăcăul îl stropi cu apă şi, trăgându-l binişor de frâu, izbuti să-l pună pe picioare. „Hm, îşi zise, cei ce mă vor vedea cu asemenea bidiviu de preţ, s-ar putea să creadă că l-am furat”. Duse calul într-o poiană, îl legă de-un copac, apoi se repezi până-n satul cel mai apropiat şi vându cele două suluri de pânză care-i mai rămăseseră. Cu banii căpătaţi cumpără ovăz, fân, precum şi o şa dintre cele mai ieftine. Timp de trei zile îngriji armăsarul cum se pricepu mai bine, până ce acesta se înzdrăveni de ajuns.

Apoi încalecă şi porni în galop, la adăpostul umbrelor nopţii, în dimineaţa următoare ajunse la marginea oraşului, în ograda unei case văzu forfotă mare. Oamenii legau boccele, cărau lucruri, se strigau între ei, vânzolindu-se de colo-colo. Flăcăul înţelese că stăpânul casei. Împreună cu familia lui, se pregăteau de drum lung. Opri calul la poartă:

— Ascultă, om bun, nu-ţi face trebuinţă un căluţ ca ăsta?

Gospodarul ieşi în prag:

— O, ce mândreţe de cal! Bucuros l-îş lua, dar mi-s banii număraţi. Dacă te învoieşti însă, îţi dau în schimb ogorul meu de orez. Iar pe deasupra poţi să locuieşti în casa mea până mă voi întoarce eu de la drum, fiindcă tot rămâne pustie. Iar de-o fi cumva să mă prăpădesc pe drum, stăpâneşte-o sănătos, pentru totdeauna.

Târgul se încheie repede. În aceeaşi zi stăpânul porni împreună cu toţi ai săi către ţinuturile depărtate, de la Soare-Răsare. Trecu un an, trecu al doilea, al treilea… Omul nu se mai întoarse din călătorie. Şi casa şi ogorul rămaseră în stăpânirea flăcăului. De-atunci, el duse un trai îmbelşugat, muncind pământul cu sârguinţă şi pricepere. Iar mai târziu, când îmbătrânise, le spunea ades nepoţilor săi:

— Celui încrezător şi tare îi ajunge şi-un pai ca să dobândească fericirea.

ŢARA OAMENILOR CU UN SINGUR OCHI

Se povesteşte că odată, demult, trăia un om grozav de leneş, care pe deasupra se mai credea şi grozav de isteţ. Cum se apuca de-o treabă, cum o lăsa baltă: fie că i se părea prea grea, fie că i se părea câştigul prea mic.

Azi aşa, mâine tot aşa, până când auzi el că undeva, în mijlocul mării, se află o insulă locuită de oameni cu un singur ochi în frunte.

„Ehei, îşi zise isteţul nostru, tare bine ar fi să prind eu o asemenea dihanie cu un singur ochi. Aş vâră-o într-o cuşcă şi aş arăta-o lumii întregi. Dar fireşte, nu pe degeaba. Fiecare ar da bucuros un bănuţ de aramă, să vadă o astfel de minunăţie. Da, da, aş câştiga o mulţime de parale”.

Zis şi făcut, împrumută o barcă de la un vecin şi porni în largul mării, să caute ţara oamenilor cu un singur ochi.

Călători el multă vreme, lopătând din greu, înfruntând valurile şi furtunile, până ce, tocmai când era să-şi piardă nădejdea, ajunse la ţărmul unei insule înverzite. Din desişul pădurii îi ieşi în întâmpinare o namilă cu un singur ochi în frunte.

Isteţul nu mai putea de bucurie. „Mai întâi, îşi făcu el socoteala, o

să ademenesc matahala în barca mea. Apoi, mâna pe vâsle, şi pe-aci ţi-e drumul. Curând am să fiu cel mai bogat om de pe lume”.

Însă chiar atunci, arătarea, care-l privea ţintă cu singuru-i ochi, începu să strige cât o ţinea, gura:

— Fraţilor, veniţi repede încoace! Veniţi să vedeţi ce n-aţi mai văzut! Marea ne-a adus un oaspete ciudat: o făptură cu doi ochi…

La strigătul lui, pe ţărm se arătară o mulţime de oameni cu un singur ochi. Fără să mai stea mult pe gânduri, puseră mâna pe musafirul nepoftit şi, după ce se minunară o vreme de înfăţişarea lui, îl băgară într-o cuşcă de bambus.

Îl purtară astfel prin toată ţara, arătându-l oricui, dar, fireşte, nu pe degeaba. Şi fiecare plătea bucuros un bănuţ de argint, ca să-l vadă pe omul cu doi ochi.

CASTELUL ÎMPĂRATULUI FURNICILOR

Aceasta e o întâmplare veche, veche de tot.

A fost odată un om care-şi câştiga traiul vânzând peşte cu coşurile, într-o zi, întorcându-se el acasă, îl apucă ploaia pe drum. Ploua cu găleata. Şi cum mergea astfel prin ploaie, văzu deodată că pârâiaşele de apă erau gata-gata să înece o furnică. Sărmana vietate se prinsese cu picioruşele de un ac de pin, însă apele o împresurau şi primejdia era tot mai mare.

— Nu te teme, gâză mică, îndată îţi vin în ajutor! zise vânzătorul de peşte, care avea inimă bună.

Şi întinzând spre gânganie capătul cobiliţei, o scoase la liman.

A doua zi, omul nostru trecea pe acelaşi drum. Deodată, înaintea lui se ivi ca din pământ o făptură fără seamăn de înaltă şi spătoasă, un fel de uriaş, care-i grăi:

— Ieri ai scăpat viaţa unei furnici. Pentru asta ţi se cuvine o răsplată. Vino cu mine.

— Dar unde trebuie să merg?

— Nu întreba nimic. Te voi călăuzi eu.

Şi uriaşul o luă înainte. Merse el ce merse, apoi se opri şi-i arătă omului o găurică ce abia, abia se zărea în pământ:

— Intră acolo.

— Unde, în găurica aia cât vârful de ac? se minună omul. Cum crezi c-o să încap acolo?

— N-avea grijă. Tu nu, trebuie decât să închizi ochii, Vânzătorul de peşte închise ochii. Când îi deschise, după o clipă, i se păru că a nimerit chiar în grădinile raiului, în jurul lui înfloreau flori din toate cele patru anotimpuri, flori roşii, albe, galbene, albăstrii… Pluteau miresme îmbătătoare şi fluturi nemaivăzut de frumoşi zburdau în lumină. Iar în depărtare, prin pânza străvezie şi tremurătoare a văzduhului primăvăratic, strălucea un castel mândru.

— Al cui o fi oare castelul acela? întrebă omul, înmărmurit de uimire.

— E castelul împăratului furnicilor, răspunse uriaşul. Te voi duce îndată acolo.

Nu sfârşi bine vorba, că se şi pomeniră în castel.

Împăratul furnicilor îl primi cu dragoste pe vânzătorul de peşte. Oaspetelui i se puseră dinainte bucate de soi, iar fetele-furnici îl înveseliră cu danturile lor.

La plecare, împăratul îi dărui un minunat veşmânt de mătase, spunându-i:

— Primeşte acest dar, drept mulţumire că ai scăpat viaţa unui curtean al meu. E de ajuns să scuturi puţin mâneca veşmântului, ca să ai tot ce-ţi pofteşte inima. Dar ia aminte: să nu-l arăţi niciodată, nimănui, altfel îşi pierde puterea vrăjită.

Din ziua aceea omul nu mai fu nevoit să vândă peşte prin târg. Era de ajuns să mişte mâneca veşmântului fermecat şi să dorească ceva, că voia i se împlinea pe dată. Toate îi veneau ca la poruncă: şi bani, şi haine scumpe, şi mâncăruri alese.

Îşi clădi o casă mare şi frumoasă şi începu să ducă un trai îmbelşugat.

Într-o zi însă, pe când omul nostru era plecat, neva-tă-sa se apucă să deretice prin cămări şi dădu peste o lădiţă pitită într-un ungher. „Ce-o mai fi şi asta?” se miră femeia. Deschise lădiţă şi înăuntru găsi un prea-frumos veşmânt de mătase. Ghimpele geloziei îi străpunse pe dată inima.

„Fără îndoială, îşi zise, stricatul de bărbatu-meu îmbracă acest veşmânt numai când se duce prin casele deocheate, ca să petreacă acolo cu femeile, de aceea îl ascunde de mine. Ei lasă că-i arăt eu lui! îl învăţ eu minte să mai umble după mândre!

Şi, niciuna, nici două, aruncă în foc minunatul veşmânt. Flacăra însă izbucni deodată cu putere şi se prelinse pe podea ca o rogojină arzătoare. Cât ai clipi, întreaga gospodărie căzu pradă focului şi arse până la temelii. Totul fu mistuit de flăcări: şi casa cea nouă, şi acareturile, şi hainele…

Când se întoarse omul, în loc de casă găsi un morman de cenuşă. Lângă rămăşiţele fumegânde, nevastă-sa bocea de zor:

— Mare nenorocire ţi-am adus eu ţie, bărbate! Nici nu ştiu cum s-a întâmplat Până să mă dezmeticesc, se aprinsese toată casa…

— Şi zici că a ars chiar tot, tot? Poate că măcar lădiţă aceea ai izbutit s-o scoţi din foc. Lădiţă pe care o ţineam în cămară…

— Lădiţă a ars cea dintâi, răspunse femeia. Omul oftă cu amărăciune:

— Atunci totul e pierdut. Cum poţi să scuturi mâneca unui veşmânt pe care nu-l ai?

PÂNZA ALBITĂ SUB CLAR DE LUNĂ

Se povesteşte ea odată, demult, starostele unui sat avea o fiică pe care hotărâse s-o dea de soaţă fiului unui bogătaş din satul vecin. Doar la un lucru nu se gândise starostele: dacă şi fetei îi va fi pe plac mirele ales…

Se făcu nunta. Ginerele se mută în casa socrului, dar în curând băgară de seamă cu toţii că tânăra nevastă nu-şi cinsteşte bărbatul nici măcar c-o privire.

Şi iată că într-o bună zi fata starostelui se duse la o bătrână vrăjitoare care-şi avea sălaşul la marginea satului:

— Tare mă mai mustră cugetul şi greu îmi vine să mă dau în vileag, mătuşico, dar m-au măritat cu unul pe care nu-l iubesc. Mi s-a făcut lehamite de bărbatu-meu. Atât mi-e de silă, încât nici nu vreau să-l mai văd în ochi. Rogu-te, ajută-mă să pun capăt amărăciunii.

Vrăjitoarea îşi scutură pletele cărunte, îşi îngustă pleoapele şi

începu să bolborosească ceva în şoapte repezi şi neînţelese. Pironindu-şi apoi ochii arzători asupra tinerei femei, îi porunci:

— Ţese o fâşie de pânză într-o noapte cu lună. Albeşte-ţi tot într-o noapte cu lună, coase-o într-o noapte cu lună, brodeaz-o într-o noapte cu lună şi îmbracă-l pe bărbat cu ea, dar tot într-o noapte cu lună plină.

Femeia făcu întocmai. Ţesu pânza într-o noapte cu lună, o albi sub razele lunii şi cusu cămaşa într-o noapte cu lună plină. Era frumos veşmântul, alb, alb şi străveziu ca gingaşa lumină a lunii.

Şi iată că veni din nou o noapte cu lună. Tânăra soţie acoperi uşor umerii bărbatului cu dalba ţesătură. Omul ieşi în pridvor, privind luna într-o tăcere mâhnită. Apoi, deodată, se topi ca un fum de argint. Luna apuse. Se iviră şi zorile, dar bărbatul nu se mai întoarse.

Cu toate că omul acela îi fusese atât de nesuferit, femeia se simţi tulburată fără voia ei şi dete iarăşi fuga la vrăjitoare. Aceasta îi spuse:

— Dacă vrei să-l revezi, rabdă până se va arăta din nou luna plină, iar la ceasul cel mai adânc al nopţii du-te la răspântia a şase drumuri. Stai acolo şi aşteaptă.

Stătu nevasta, după cum i se poruncise, în răspântia celor şase drumuri. Când se făcu ceasul, cel mai adânc al nopţii, se ivi deodată din depărtare, învăluită în razele lunii, o umbră albă. Parcă plutea prin văzduh, fără să atingă pământul…

Tânăra soţie simţi un fior îngheţat cuprinzându-i inima: era chiar bărbatul ei, înveşmântat cu cămaşa de pânză albită sub văpăile lunii. Bărbatul se apropie de ea, privind-o cu tristeţe şi dojana. Apoi şopti încet, cu glas tânguitor:

„În ceas nenorocit am îmbrăcat
Veşmântul dalb, ţesut din fir de lună
Şi osândit sunt să-nsoţesc pe veci
Crăiasa nopţii-n drumurile ei…”

Vedenia albă lunecă lin pe lângă ea şi se pierdu pentru totdeauna în întunericul nopţii.

SCHELETUL CARE DANSEAZĂ

Trăiau cândva doi prieteni nedespărţiţi. Unul se numea

Kami-şicibei, iar celălalt Şimo-şicibei. Odată, cei doi porniră împreună către ţinuturi îndepărtate să-şi caute norocul. Şimo-şicibei munci cu sârguinţă, agonisind banifrumoşi. În schimb, Kami-şicibei nimeri într-o ceată de petrecăreţi, irosindu-şi vremea fără folos.

Trecură astfel trei ani. Şimo-şicibei, care se pregătea de întoarcere acasă, îşi pofti prietenul să meargă cu el. Dar acesta îi răspunse:

— Bucuros aş merge însă, vezi, n-am niciun veşmânt ca lumea pentru drum. Mi s-au prăpădit toate hainele.

Şimo-şicibei îşi zise în sine: „Împreună am plecat, împreună trebuie să ne întoarcem în sat. Nu-mi voi lăsa prietenul să sfârşească singur printre străini".

Şi îi dărui lui Kami un rând de haine noi, ba îi mai dădu şi ceva bani pe deasupra.

Porniră amândoi către casă. Dar la un popas de munte, prin nişte locuri pustii, Kami îşi ucise prietenul, îi luă toţi banii şi se întoarse singur în sat. Celor care-l întrebau, le povestea cu mâhnire:

— Îndată ce am ajuns în ţinuturile acelea străine, Şimo s-a schimbat atât de mult, încât nu-l mai recunoşteai. S-a dedat cu totul petrecerilor. În toţi aceşti ani, n-a fost în stare să adune măcar banii trebuincioşi pentru călătoria de întoarcere. De aceea nici n-a mai vrut să vină cu mine.

Însă rodul jafului nu i-a fost de niciun folos lui Kami. A căzut în patima jocului de arşice şi curând a pierdut toţi banii furaţi, până la ultima leţcaie. Aşa încât s-a văzut iarăşi nevoit să plece în căutarea norocului.

Kami porni pe acelaşi drum pe care-l străbătuse odinioară. Ajuns în munţi, la locul acela de popas unde-şi omorâse prietenul, i se păru că aude glasul cuiva:

— Şicibei! Kami-şicibei!

Kami se uită în jur, dar nu văzu pe nimeni. „Cine mă strigă oare?" se întrebă el nedumerit. „Pesemne că mi s-a năzărit", îşi zise şi porni mai departe. Dar iată că din nou auzi chemarea aceea:

— Şicibei! Kami-şicibei!

„Ciudate lucruri se mai petrec pe-aici!” își zise el ciulind mai bine urechea. Glasul părea că vine din păduricea de bambuși care creștea chiar lângă drum. Kami se uită cu luare-aminte și printre tulpinile crângului văzu albind un schelet al cărui craniu, cu dinții dezveliți, părea că rânjește. Numaidecât, țeasta aceea golașă începu să grăiască:

— Bun venit, prietene drag! Demult nu ne-am mai văzut noi doi... Nu te speria, sunt același Șimo pe care l-ai ucis acum trei ani, luându-i banii agonisiți cu trudă și sudoare. Zi de zi te aștept de-atunci, plin de nerăbdare. Și iată că astăzi dorința mi s-a împlinit. Nici nu știi ce bucuros sunt!

Înspăimântat, Kami-șicibei voi s-o ia la fugă, dar scheletul îl apucă strâns cu mâna-i osoasă de poalele veșmântului:

— Hei, unde te duci? Încotro ai pornit-o?

— Mi-am pierdut toată averea și plec iarăși către ținuturi depărtate, să adun ceva parale. Dă-mi drumul, sunt grăbit!

— Va să zică, asta era! spuse Șimo. Pe când trăiam, și mie mi se întâmpla să rămân fără bani. Nu, nu te voi lăsa fără ajutor la necaz. Uite ce m-am gândit: eu voi dansa, iar oamenii se vor îmbulzi să mă vadă, plătindu-ți pentru asta. Vei câștiga o mulțime de bani. Ce zici, primești? Pune-mă într-o ladă și ia-mă cu tine. Eu nu beau, nu mănânc, nu va trebui să cheltuiești nimic cu hrana sau cu îmbrăcămintea mea. Unde mai găsești asemenea tovarăș neprețuit? Sau poate te îndoiești de măiestria mea de dansator... Ia privește colea!

Și pe dată scheletul se ridică de jos și începu să țopăie, sunându-și oasele. Mâinile și picioarele îi zvâcneau cu repeziciune, sărea plin de iscusință și făcea tumbe.

— Ei, ce zici, Șicibei? Dacă vreau, pot să dansez și mai strașnic. Ție nu-ți rămâne decât să cânți și să bați din palme. Vom câștiga bani frumoși împreună. Merită să-ți dai și sufletul pentru asemenea trebușoară!

Și astfel, scheletul izbuti să-l convingă pe fostul său prieten, „într-adevăr, s-ar putea să mă îmbogățesc din asta”, își zise Kami, primind învoiala.

De-atunci, Kami începu să arate pretutindeni dansul scheletului. Oamenii veneau cu duiumul, plăteau și se minunau. Vestea despre scheletul dansator se împrăştie până departe, prin oraşe şi sate, până când, în cele din urmă, ajunse şi la urechile prinţului stăpânitor.

Kami-șicibei fu poftit la palatul prinţului. Acesta stătea în jilţul său din marea sală de primire, aşteptând reprezentaţia. Kami scoase scheletul din ladă şi-i porunci:

— Dansează!

Dar acesta nu se mişcă.

Chipul lui Kami-şicibei aci roşea, aci pălea. Bătu din palme, cântă, dar totul rămase în zadar. Până la urmă, înfuriat peste măsură, începu să lovească scheletul cu un bici. În clipa aceea scheletul se ridică în picioare, se apropie de prinţ şi îngenunche în faţa lui:

— Milostive principe, grăi Şimo, eu am dansat atâta vreme numai şi numai ca să pot ajunge în faţa măriei-tale. Află că acest om m-a ucis mişeleşte la un popas din munţi, ca să mă poată jefui.

Prinţul rămase uluit.

— Multe minuni se mai petrec pe lume! spuse el. Legaţi-l îndată pe ucigaş şi faceţi cercetări.

Străjerii îl legară fără zăbavă pe Kami. Acesta îşi recunoscu vina şi fu răstignit.

Iată ce s-a întâmplat în vremurile de odinioară.

CASTELUL REGINEI PISICILOR

Muntele de foc Aso are câteva piscuri înalte. Unul dintre ele se cheamă Nekoda Ke – Muntele Pisicilor.

Odinioară, pe coasta acestui munte se zice că trăia regina pisicilor, în fiecare an, în noaptea de ajun a sărbătorii Seţubun, veneau la ea să-i ureze viaţă lunga toate pisicile mai de seamă de prin satele învecinate, în vremea aceea, tot muntele răsuna de mieunatul pisicilor. Unii se lăudau chiar că au văzut alaiuri întregi de pisici…

Odată se întâmplă să treacă pe una dintre cărările muntelui un drumeţ întârziat. Începuse să se însereze. Oricât de mult s-ar fi grăbit el, dar până la capătul călătoriei mai avea o bună bucată de drum. În jur se întindeau doar locuri pustii şi nu se auzea decât foşnetul

mărăcinilor uscaţi.

Călătorul nu mai avea putere nici să se întoarcă de unde plecase, nici să-şi urmeze drumul, atât era de trudit. Pa deasupra începuse să-l chinuie şi foamea. Se aşeză pe cărare, la adăpostul unei tufe înalte de colilie, şi începu să-şi frece picioarele amorţite de umblet.

1 Sefw bun – sărbătoarea echinocţiului de primăvară. În această zi, pentru a alunga forţele necurate, se presară în rase boabe de grâu, îngânându-se: „Necuraţilor – (ieşiţi) afară din casă; fericire, intră-n casă”, în poartă, pentru acelaşi scop, se pun ramuri de ilex de care se atârnă capete de peştişori.

— O, dac-aş găsi pe-aici, pe undeva, un adăpost pentru noapte! oftă drumeţul.

Soarele se ascunse după creasta munţilor şi deodată se lăsă noaptea. Undeva, deasupra lui. auzi glasuri omeneşti.

...Înseamnă că pe-aici, pe-aproape, se află un sălaş”, gândi omul.

Se ridică anevoie în picioare şi începu să se târască înspre locul de unde veneau glasurile. Curând ajunse la nişte porţi înalte, în spatele cărora se ridica o mândreţe de casă.

— Cine-ar fi crezut că în mijlocul acestei pustietăţi se află un palat atât de frumos! se miră el. Poate ea stăpânii de-aici s-or îndura să mă găzduiască pe timpul nopţii…

Şi călătorul păşi curajos pe poartă. La intrarea casei începu să-i strige pe stăpâni. Se arătă îndată o femeie, care după cum era îmbrăcată părea o slujitoare.

— Am rătăcit drumul şi afară s-a lăsat noaptea, îngăduiţi-mi să rămân aici până-n zori.

— Poftiţi”, rogu-vă, răspunse femeia, cu glas subţire şi mlădios. Intraţi în casă.

Îl duse înăuntru şi îl lăsă singur. Călătorul îşi întinse picioarele trudite, să se odihnească, dar foamea începu să-l chinuie tot mai aprig. Stătu el ce stătu, apoi începu din nou să-i strige pe stăpâni. Îndată se arătă o altă femeie, care se înclină adânc în faţa lui, arcuindu-şi spinarea.

— Iertat să-mi fie, dar de azi dimineaţă n-am mai mâncat nimic.

Mi se face negru înaintea ochilor de foame. Nu s-ar găsi pe-aici prin casă ceva de mâncare şi pentru mine?

— Fiţi fără grijă. Vă vom aduce în Haţă bucatele. Dar poate că până atunci aţi pofti să vă îmbăiaţi. Apa e gata pregătită, îi spuse cu bunătate femeia…

Îi duse apoi până la încăperea unde se afla scăldătoarea şi plecă. Nespus de mulţumit, drumeţul tocmai se pregătea să se îmbăieze. Deodată, în odaie intră o altă femeie, trecută de prima tinereţe. Privi drept în ochii lui şi înlemni de uimire. Apoi, uitându-se cu teamă în jur, spuse:

— Pesemne că nu-ţi mai aminteşti de mine, însă eu te-am recunoscut îndată. Spune-mi, cum ai ajuns aici?

Călătorului i se păru tare ciudată întâmplarea. Femeia aceea necunoscută vorbea cu el de parcă i-ar fi fost o veche prietenă, începu să-i istorisească păţania lui, cum s-a rătăcit prin munţi şi cum a ajuns la casa aceea. Femeia şopti neliniştită:

— Vouă, oamenilor, nu vă este îngăduit să umblaţi pe aici. Pentru voi, meleagurile acestea sunt tare primejdioase. Pleacă de aic cât poţi de repede, fără să te mei uiţi înapoi, altfel eşti pierdut!

— Dar ce rău mi se poate întâmpla? semiră omul. Femeia răspunse cu şovăială:

— Nu vreau să-ţi spun nicio vorbă rea despre casa aceasta. Numai atât te povăţuiesc, fugi fără să mai zăboveşti o clipă, îndepărtează-te de acest loc! adăugă ea, cu – glas atât de stăruitor, încât nu se putea să nu-i dai crezare, r

— Ce să-i faci, dacă-i aşa, o să te ascult. Voi pleca îndată. Dar înainte de asta nu s-ar putea măcar să îmbuc ceva? Sunt mort de foame. Şi n-ar fi rău nici să mă dezmorţesc oleacă în baie… spuse călătorul.

Dar femeia păru şi mai neliniştită:

st – N-ar fi trebuit să-ţi destăinui nimic, dar acum cinci ani, când încă mai trăiam la stăpânii mei, tu te-ai arătat foarte bun cu mine. Adeseori, seara, ieşeam pe sub gard şi hoinăream pe drum, iar tu mă luai în braţe, mă mângâiai şi mă scărpinai după urechi. Eun-am uitat

acele mângâieri. Află că eu sunt pisica tărcată a vecinilor tăi. Iar aici este castelul reginei noastre. Dacă vei rămâne să mănânci şi să te îmbăiezi aici, îţi va creşte păr pe trup îi te vei schimba într-un motan. Acum înţelegi de ce te-am sfătuit să pleci?

Drumeţul se înspăimântă cumplit, îi mulţumi femeii din toată inima şi, ieşind pe poartă, o luă la fugă cât îl ţineau picioarele. Se pare însă că cei din casă simţiseră asta. Trei fetişcane, purtând în mâini căuşe cu apă, porniră în goană după el.

Drumeţul alerga cu ultimele-i puteri, poticnindu-se şi căzând. Ajuns la marginea unei râpe, se uită înapoi. Se îngrozi văzând că fetişcanele acelea erau gata să-l ajungă. De frică, îşi dădu drumul pe povârniş. În clipa aceea una dintre fete aruncă peste el, de sus, toată-apa din căuş. Dar călătorul era acum departe. Abia câteva picături de sii apă îl atinseră. Una îl stropi pe gât, chiar sub ureche, iar „” două-trei, pe pulpele goale.

În sfârşit, călătorul ajunse în oraş, iar de-acolo se întoarse cu bine acasă. Prima lui grijă fu să-i întrebe pe vecini unde mai e pisica lor tărcată.

— A plecat într-o zi şi nu s-a mai întors, îi răspunseră aceştia.

Făcură socoteala câtă vreme a trecut de-aiunei şi ieşi că s-au scurs tocmai cinci ani.

Curând, omul băgă de seamă că au început să-i crească smocuri de păr pisicesc pe gât, lângă ureche şi pe picioare, acolo unde-l ajunseseră picăturile de apă. Adeseori el spunea:

— Dacă mai zăboveam niţel, aş fi ajuns fără îndoială în suita reginei pisicilor.

ULTIMUL BRAŢ AL CARACATIŢEI

Trăia odinioară, lângă golful Şimoura, un pescar bătrân cu nevasta lui. De la o vreme, pe unchiaş îl încolţiră durerile de oase şi căzu la pat. Îl îngriji bătrâna mult timp, cum se pricepu, dar el nici vorbă să se lecuiască. Într-o zi, pescarul spuse:

— Tare mi-e silă de mâncare, nici nu-mi” vine să mă uit la ea. Dar niscai carne de caracatiţă tot aş mânca. Simt că mi-ar prii şi poate că aş mai prinde puteri.

Vremea era ploioasă. Baba luă o umbrelă mare şi se duse la malul mării. Se uită ea prin crăpăturile stâncilor, printre pietre, pe unde se ascund caracatiţele de obicei, dar nu văzu nimic. Se aşeză pe o stâncă înaltă, închise ochii se se rugă fierbinte:

— O! zei prea milostivi, ajutaţi-mă să prind o caracatiţă, ca să-l pot tămădui pe moşul meu.

Cini deschise ochii, ce să vadă! Chiar lângă picioarele el se ivise braţul unei caracatiţe uriaşe. Plină de bucurie, bătrâna tăie braţul cu un cuţit, îl duse acasă şi-l ospăta pe moşneag. Pentru prima dată de când zăcea bolnav, bătrânul pescar înghiţi cu poftă şi parcă, parcă se simţi ceva mai bine.

A doua zi, bătrâna se duse iarăşi la scorbura aceea dintre sţuici, şi din nou caracatiţa scoase la iveală un braţ uriaş. Tăie femeia şi braţul acesta, hrănindu-şi bărbatul pe săturate.

A treia zi se petrecu la fel, a patra tot aşa… Moşului i se făcuse lehamite de carnea de caracatiţă, nici că voia să mai audă de ea. Dar vezi că pe babă o prinsese lăcomia în gheare, începu să care la târg hălci mari şi cărnoase de caracatiţă, numărând de fiecare dr—”. C’te iau mai rămas de tăiat, în sfârşit, caracatiţei îi imămase un singur braţ, cel de pe urmă. Ehei, dar şi je acela se puteau lua bani!

A opta zi, dis de dimineaţă, baba se duse grăbită la ţărm. Se aplecă peste scorbura dintre stânci şi privi în apă… În clipa aceea, în jurul gâtului i se încolăci ca un laţ nemilos ultimul braţ al caracatiţei. Şi caracatiţa o târî pe bătrâna cea lacomă în valurile marii.

Bătrânul pescar o aşteptă multă vreme, apoi fu cuprins de nelinişte. Merse el cum putu, cu piăoarele-i bolnave, până la ţărm şi iscodi în toate părţile. Dar baba nu se zărea nicăieri, în cele din urmă setârî până la stânci şi privi în adânc…

Bătrâna şedea pe fundul mării, ţinând deasupra capului umbrela deschisă. Unchiaşul strigă buimăcit’s „– Babo, hei, vbabo, ce faci acolo?! Neprimind niciun răspuns, se aruncă după ea în valuri şi se înecă.

Se zice că şi astăzi, primăvara, în timpul refluxului, dacă te uiţi bine în acel loc dintre stânci, poţi vedea pe fundul apei umbrela nevestei pescarului.

CORABIA FANTOMĂ

Toate acestea s-au întâmplat înanii Horekil.

Ziee-se că odată, de la ţărmul insulei Maţumaez se desprinse o corabie cu pânze. Pe puntea ei se aflau şapte oameni, în frunte cu cârmaciul Magosuke. Se întorceau cu toţii, acasă, la Niigata.

A treia zi, în zare începu să se legene insula Sado, iar în stânga ei corăbierii văzură ţărmurile natale. Când, deodată, se iscă pe neaşteptate furtuna. Marea începu să fiarbă cu vârtejjuri mari. Se părea că dintr-o clipă într-alta micul vas cu pânze va fi răsturnat şi zdrobit. Marinarii începură să strângă repede pânzele. Însă marea clocotea tot mai înverşunată. Cârmaciul Magosuke strigă:

— Aruncaţi încărcătura peste bord! Tăiaţi catargele îDar în clipa aceea se năpusti asupra lor un val înalt până la cer. Talazul se prăvăli tunând peste corabie. Cârma se despică în două, prova, corăbiei fu prefăcută în ţăndări. Marinarii fură târâţi în adânc, slujind drept hrană peştilor. Unul singur dintre ei, Magosuke, izbuti să se agaţe de o scândură.

1 Anii Horeki – perioada 1751 – 1764.

2 Maţumae – denumirea unei localităţi şi a zonei de vest a actualei insule Hokkaidō (fostă Ezo), administrată de clanul Maţumae cu reşedinţa în această localitate. Insula Hokkaidō, este situată în partea de nord a insulei Honşiu.

Marea îl purtă departe pe Magosuke, ca tse-o biată 7-ămăşiţă. Vântul şi ploaia îl orbeau. Numai din când în când, ridicat pe creasta unui val, privea deznădăjduit în depărtare, doar, doar va zări vreţi pânză de corabie.

Ziua se apropia de sfârşit, începu să se întunece. Talazurile veneau unul după altul, ca o turmă de balene uriaşe, îl săltau pe coamele lor, apoi iarăşi îl prăvăleau în adânc. Magosuke nu putea să ghicească încotro îl duce puhoiul, în ce parte se află ţărmul mântuitor şi încotro e largul mării. Se lăsă noaptea şi nicio corabie nu-i ieşise în cale.

Abătut şi sleit de puteri, Magosuke ba îl implora pe y. eul Kompira l să-i izbăvească viaţa, ba îi făcea făgăduieli zeului liahiko 2.

Încleştat de scândură lui şubredă, se înălţa o clipă pe crestele ameţitor de înalte ale valurilor, apoi iar se prăbuşea în genunile întunecoase. De fiecare dată i se părea că i-a sosit sfârşitul, dar un talaz şi mai puternic îl smulgea din hăuri, ridicându-l deasupra.

Când Magosuke îşi pierduse aproape orice speranţă, auzi deodată o voce puternică:

— Tăiaţi catargele! Aruncaţi încărcătura peste bord! Ţineţi bine cârmi!

Chiar înspre el, din bezna nopţii – venea o corabie. Adunându-şi ultimele puteri, Magosuke strigă:

— Salvaţi-mă, mă înec!

Deodată, corabia se sfărâmă aproape cu totul. Vreo zece oameni din echipaj se agăţau de resturile ei, urlând cu disperare. Oamenii aceştia nu semănau cu cei vii. Erau scheletici, cu feţele vinete, iar trupurile lor se desprindeau ca nişte umbre tulburi din mijlocul acelei întunecimi de iad, în care se părea că ochiul nu poate străbate. Corabia însăşi părea o plăsmuire de negură, dar care nu se contopea cu ea…

1 Kompira (Kumbhira) – zeitate budistă – protector al navigatorilor. Neptun al japonezilor.

Hahika – zeitate sitoistă venerată în Niigata.

Ţipătul se stinse pe buzele lui Magosuke. Corabia trecu prin dreapta lui, îndepărrându-se cu repeziciune. Deodată răsună tânguirea înfiorătoare a mai multor glasuri: „A-a-a-a-a-a-a-a!” în clipa următoare corabia fu complet prefăcută în ţăndări, iar oamenii agăţaţi de ea se topiră parcă. Strigătele conteniră. Numaivalurile mugeau îngrozitor…

„A fost o corabie fantomă!” îşi zise Magosuke, aducându-şi aminte toate poveştile – înfricoşătoare pe cară le auzise despre ea. Era bucuros că a-rămas din nou singur: pe întinsurile mării.

Deodată, strigătele răsunară din nou:

— Tăiaţi catargele! încărcătura peste bord! Ţineţi; bine cârma! Vai, pierim!

Şi corabia fantomă se ivi iarăşi din ceaţă, cu oamenii care se agăţau de ea, cerând ajutor. Un val puternic o izbi, nimicind-o cu totul. Din nou izbucni tânguirea aceea dureroasă, atât de cumplită, încât se

părea că nimerii 11-O poate auzi de două ori fără să-şi piardă minţile.

Vedenia pieri. Doar valurile mai vuiau, ameninţător.

Dar nu apucă Magosuke să-şi tragă sufletul, că vântul aduse iarăşi până la el strigătul grozav:

— Tăiaţi catargele! Marfa peste bord! Ţineţi cârma!

Şi totul se petrecu aidoma ca întâia oară: porunci, rugăminţi, chemări, blesteme; ultimul vaier al celor ce piereau…

„Oare când se vor sfârşi toate acestea?” se întreba Magosuke cu inima sirinsă. Îşi simţea sufletul gata să i se despartă de trup, dar nu-şi descleşta mâinile de pe ” scândura lui, ţinându-se mereu deasupra apei.

În sfârşit, iată că începu să albească de ziuă. Odată cu cele dintâi raze, corabia fantomă dispăru pentru totdeauna. Vântul şi ploaia se mai domoliră, valurile aşijderea.: Trei zile rătăci Magosuke pe întinderea mării, mai mult mort decât viu. Era sfârşit de oboseală şi de foame. Privirea i se împăienjenea, mâinile îi amorţiseră. La ce mai putea. nădăjdui?

Viaţa începuse să-l părăsească. Deodată, văzu ceva strălucind pe apa mării. Deasupra valurilor se legăna o legătură de paie. Magosuke o apucă şi scotocind în ea găsi o pungută de pânză în care se aflau două şiraguri de ardei roşii, uscaţi. Magosuke mâncă zece ardei şi simţi că-şi mai vine în fire.

Nu după multă vreme, îl zări o corabie cu pânze care trecea pe-acolo. Marinarii îl scoaseră din valuri şi-l aduseră cu bine în golful Niigata, la ţărmul natal.

TĂRIA DRAGOSTEI DE MAMA

Trăiau cândva, la marginea unui târguşor, un moşneag cu baba lui. Cei doi îşi duceau zilele vânzând caramele moi, care prin partea locului se numesc ame.

Odată, într-o seară târzie şi mohorâtă de iarnă, la uşa dughenii lor bătu o tânără femeie pe care n-o cunoşteau. Fără să treacă pragul, femeia întinse cu sfială un bănuţ de trei parale:

— Daţi-mi, rogu-vă, câteva caramele.

— Îndată. Dar până vă împachetăm marfa, intraţi să vă încălziţi

puţin.

— Nu, nu, mai bine aştept aici.

Şi luându-şi pungulița cu dulciuri, necunoscuta pieri în întuneric.

În seara următoare veni din nou. Tare se mai minunau cei doi bătrâni, întrebându-se:

— Cuie să fie străina aceasta şi de ce vine totdeauna atât de târziu? N-o fi găsind oare un ceas mai potrivit?

În cea de-a treia seară, femeia veni iarăşi. Dar în seara a patra, după ce străina plecă luându-şi pacheţelul, mare fu uimirea bătrânei când, în loc de bănuţ, găsi în palmă o frunză uscată.

— Ia te uită ce mai hoaţă! bombăni negustoreasa. Ia-te după ea, moşnege, nu cred să fi ajuns prea departe.

Ehei, dacă aveam eu vederea mai bună, nu m-ar fi păcălit atât de lesne…

— Priveşte, pe prag sunt urme de lut roşu, se miră unchiaşul aprinzând felinarul. De unde-o fi venit femeia asta? Doar pe-aici, prin împrejurimi, pământul e nisipos…

Şi bătrânul porni s-o caute pe străină. Se uita cu luare-aminte în jos, dar pe zăpadă nu se vedea nicio urmă de picior omenesc. Numai fărâmele de lut roşu însemnau calea urmată de femeie.

„În partea asta nici nu sunt case, se gândi moşul. Să fi intrat în cimitir? Dar acolo nu sunt decât morminte…”

Făcându-şi curaj, păşi pe potecile tăcutului lăcaş şi deodată auzi un plânset de copil. „Pesemne că mi s-a părut, îşi zise. Iată, acum nu se mai aude nimic. O fi fost vântul care şuieră prin crengi”.

Dar scâncetul pruncului se auzi din nou, tânguitor şi înfundat, ca şi cum ar fi venit din adâncul pământului. Se apropie de locul cu pricina. Nu, nu i se păruse, cineva plângea sub movilița de lut a unui mormânt săpat de curând.

„Mare minune! tresări unchiaşul. Ia să mă duc să-l scol pe preotul templului din vecinătate. Taina aceasta trebuie dezvăluită. Nu cumva aici a fost îngropată o fiinţă vie?”

Îl deşteptă pe preot şi merseră împreună în cimitir.

— Uite, parcă ăsta-i mormântul.

— Aici a fost înmormântată acum câteva zile o tânără femeie care tocmai trebuia să nască, spuse preotul. O boală nemiloasă a doborât-o cu puţin timp înainte de a da viaţă pruncului. Dar poate că ţi s-o fi părut, moşule.

Chiar atunci însă, de sub pământ se auzi iarăși plânsul înăbușit al copilului.

Se apucacă grabnic să sape şi în curând dădură peste sicriul răposatei. Scoaseră capacul şi ce să vadă? în coşciug zăcea o tânără femeie cufundată în somnul veşnic, strângând la piept un prunc viu. Copilul ţinea în gură o caramea ame…

— Iată, aşadar, cu ce-l hrănea sărmana. De-abia acum înţeleg totul, spuse bătrânul mişcat. Numai dragostea de mamă poate săvârşi asemenea minuni, căci nimic nu-i mai puternic pe lume ca acest simţământ. Femeia mi-a dat mai întâi bănuţii care-i fuseseră puşi în sicriu, după datină. Apoi. când n-a mai avut cu ce să cumpere dulciuri, mi-a lăsat o frunză uscată… Biata de ea, și-a ocrotit pruncul și dincolo de moarte.

Bătrânul şi preotul vărsară lacrimi îndurerate deasupra mormântului deschis. Apoi desfăcură braţele încleştate ale femeii, scoaseră pruncul din muta ei îmbrăţişare şi-l duseră în templu.

Băiatul crescu în templu şi rămase acolo toată viaţa, îngrijind cu devotament mormântul mamei sale, care-l iubise atât de mult.

CINCI TANI DE PĂMÂNT

Trăia pe vremuri în satul Oku din comuna Okazaki un om foarte bogat, care stăpânea nenumărate lanuri de orez. Unul dintre aceste lanuri era grozav de întins, măsurând mai bine de cinci tanil, din care pricină i se spunea „ţarina cea mare”.

În fiecare an, prin luna mai, când venea vremea răsăditului, bogătaşul tocmea la lucru o mulţime de oameni. Dacă pălmașii izbuteau să sfârşească toată treaba într-o singură zi, stăpânul se arăta mândru-şi mulţumit de hărnicia lor. Drept e că nu totdeauna se nimerea să se întâmple astfel. Dar după un vechi obicei al neamului său, ţinea cu orice chip, ca pe., ţarina „cea mare” plantatul orezului să

înceapă în zori şi să se «isprăvească în aceeaşi zi, înainte de asfinţit.

Într-o primăvară, printre ceilalţi pălmaşi, bărbaţi şi femei, se tocmi la lucru şi o fetişcană sfielnică, nespus de frumoasă la chip. În scurt timp, ea se arătă atât de harnică şi de pricepută la munca ogorului, încât nimeni nu putea s-o întreacă. Tot uitându-se la ea. bogătaşul îşi zise în, sine că o asemenea fată, frumoasă şi vrednică, ar fi numai bună de soţie pentru fiul său. Îşi chemă, aşadar, neamu'.

1 Tan – unitate de măsură pentru suprafeţele aericoie e «alt cu O, 245 acri.

file, să se sfătuiască. Mai întâi, acestea se împotriviră cu îndârjire:

— Cum e oare cu putinţă ca feciorul unui om avut să ia de nevastă o sărăntoacă, o biată muncitoare cu ziua?

După multe vorbe şi certuri, ajunseră însă la o înţelegere, şi anume, s-o pună pe fată la încercare: dacă va izbuti de una singură să răsădească orezul pe „ţarina cea mare” numai într-o zi şi să mântuie treaba înainte de apusul soarelui, înseamnă că prin această ispravă şi-a câştigat cinstea de a intra în casa lor, ca soţie legiuită.

Hotărâră ziua încercării şi-i spuseră sărmanei copile ce noroc nevisat o aşteaptă dacă va izbândi. Ameţită de bucurie, fata nici nu mai avu răbdare să aştepte răsăritul soarelui. Cea dintâi geană de lumină o află pe câmp, gata să se apuce de lucru.

...Împlânta răsadurile cu atâta iuţeală şi îndemânare, încât ai fi zis că-n urma ei se ţese singur, prin cine şlăe ce vrajă, un covor verde care acopere câmpul.

În luna mai zilele nu mai. sunt chiar atât de scurte, dar ca să răsădeşti „numai cu două braţe, într-o singură zi, un ogor de cinci tani, părea ceva dincolo de puterile „omeneşti! Curând sosi şi amiaza, dar fata nu se opri să se odihnească, să guste din merinde ori să bea un strop de apă, fiindcă timpul o zorea cumplit. Buzele ei rămâneau mute, nu îngânară nicio. clipă străvechiul cântec al celor ce sădesc orezul. Mereu încovoiată, fără să înalţe măcar capul, împlânta cu repeziciune firele verzi în părumt, căci timpul o zorea amarnic. „Mai repede, mai repede!” îşi spunea fără contenire în gând.

Pe câmp se adunase o mulţime de lume. Se minunau cu toţii de hărnicia şi de iscusinţa ei, îmbărbătând-o cu glas tare:

— Dă-i zor, dă-i zor, nu mai e mult!

Soarele se apropia tot mai grabnic de asfinţit Umbre viorii se aşternură pe şesuri. Roata de foc atinse muchia dealului din zare, gata să se rostogolească de cealaltă parte. Fetei îi mai rămăsese de răsădit un singur rând. Cuprinsă de deznădejde, îşi împreună mâinile, rugându-se în şoaptă:

— Opreşte-te, măreţule, bunule Soare! Zăboveşte numai câteva clipe!

Ca şi cum i-ar fi auzit rugămintea, soarele se întoarse deodată din cale, înălţându-se iarăşi deasupra dealului. Şi fata începu din nou să împlânte răsadurile, cu şi mai mare grabă ca înainte, încât nici nu-i mai puteai urmări mişcările iuţi ale mâinilor. Abia după ce sădi cel din urmă fir, soarele se ascunse după creastă cu repeziciunea unei săbii în cădere.

Oamenii înmărmuriseră în faţa acestei minuni. Când îşi veniră în fire, văzură cu spaimă că fata zăcea la pământ, moartă. O ucisese munca peste puteri.

Din ziua aceea peste capul bogătaşului se abătură fel de fel de nenorociri şi în curând ajunse la sapă de lemn.

Demult nu mai are nimeni în sat un ogor atât de mare, dar locului aceluia i se spune până astăzi „cinci tani de

CUM A CĂZUT ÎNTÂIA ZĂPADĂ

Se spune că în vremurile de demult ţara Aizu nu cunoştea zăpada şi nici gerurile iernii. Tot anul era cald şi înverzeau câmpurile.

O dată, veni acolo dinspre miazănoapte un călugăr pribeag, într-o mână ţinea un toiag, iar în cealaltă o umbrelă mare. Cum era ostenit de drum, intră în ceainărie să se odihnească, înăuntru era plin de lume. Sătenii petreceau acolo ceasuri întregi, sfătuindu-se întruna, fără să ajungă la nicio încheiere. Pe feţele tuturor se citea îngrijorarea.

Călugărul înţelese că la mijloc e ceva însemnat şi voi să-i ajute pe oameni.

— Vă văd neliniştiţi şi posomorâţi, le spuse. Ce nenorocire vi s-a

întâmplat?

Iar sătenii răspunseră:

— Am primit înştiinţare scrisă că mâine va trece pe-aici însuşi preaputernicul stăpân, oblăduitorul acestor ţinuturi, înştiinţarea cuprinde o poruncă aspră: „Totul trebuie să fie curat ca lacrima, astfel ca stăpânul să nu vadă vreun fir de praf nici în sat, nici pe drumul satului. Nicio necură

1 Regiune situată în partea de apus a prefecturii Ftikuşima.

tenie nu trebuie să-i supere ochiul slăvit”. Or, noi ştim că oamenii din celelalte sate, oricât s-au străduit, n-au izbutit să împlinească porunca. Din această pricină pe unii i-au tăiat cu sabia, pe alţii i-au aruncat în temniţă, iar altora le-au mărit dajdia de două ori. Peste tot numai plânsete şi vaiete. De aceea suntem atât de îngrijoraţi. Iată, vremea trece şi nu ştim ce să născocim spre a fi pe placul înălţimii sale…

— Ia te uită ce întâmplare! se minună călugărul, de parcă i-ar fi zburat o pasăre de sub picioare. Lăsaţi pe mine, că ştiu eu cum să vă scap de năpastă. Mai întâi, mâine va trebui să fie o zi straşnic de friguroasă. Stăpânul cd năzuros se ve ghemui în fundul caleştii şi nici nasul n a-l va scoate afară. Iar dacă totuşi se va uita, am eu lene şi pentru asta. Ştiţi voi oare ce este zăpada? E ca o pânză nesfârşită, nespus de rece, albă şi frumoasă. Zăpada va acoperi tot satul, va troieni câmpiile şi munţii. Oricât de afurisit e stăpânul vostru, nu va avea de ce să se lege. Fiţi pe pace, nu vi se va întâmpla nimic rău.

Vorbea cu atâta încredere şi bunătate, că ţăranii se liniştiră pe dată, bucurându-se din suflet. Se împrăştiară pe la casele lor, întrebându-se curioşi: „Ce-o fi aceea zăpadă? Cu ce-o fi semănând oare?”

A doua zi, sătenii se deşteptară mai devreme ca „de obicei. Dar cum ieşiră din aşternuturi, îi învălui un frig straşnic, cum nu mai fusese vreodată. Era atât de frig, că li se încreţise pielea şi le clănţănea dinţii. Când ieşiră din: casă. amuţiră de uimire. Oare aceasta să fie zăpada? Zăpada aceea despre care vorbise călugărul ieri, la ceainărie?

Şi câmpiile, şi munţii, şi satul, şi casele, şi drumurile, totul era

alb, alb… Iar din văzduh cădeau mereu fulgi albi.

Toţi locuitorii satului, tineri şi bătrâni, ieşiră în uliţă, uitând de gerul aspru, începură să strige şi să alerge de colo-colo, lărmuind cu mare veselie. Ţopăiau şi prindeau fulgii în palmă, minunându-se de ei.

Între timp, veni ştirea că stăpânul nu va mai trece pe-acolo în ziua aceea. Plini de veselie, oamenii alergară la casa starostelui, unde trăsese peste noapte călugărul pribeag. Dar acesta pierise fără urmă. Se uitară: patul era gol. Îl căutară pretutindeni, dar nici vorbă să-l găsească.

Unii spun că însuşi călugărul a fost întâia zăpadă…” De atunci, cei din Aizu s-au obişnuit cu zăpada şi au îndrăgit-o. Ba chiar au scos şi o zicală: „Nămeţi mari, înseamnă recoltă bogată”.

RACUL-DE-MARE ŞI CORBUL

Întâmplarea aceasta s-a petrecut demult, demult de tot.

Era odată un călugăr cerşetor care umbla din sat în sat. Tot umblând el aşa, intră într-o ceainărie. Cera dango 1 şi o ceaşcă de ceai. Mâncă, bău, apoi glăsui către stăpâna ceainăriei:

— Jupâneasă, n-ai vrea ca în loc de plată să-ţi desenez un tablou?

„Ce fel de tablou poate să-mi deseneze în amărât ca ăsta?” se gândi femeia.

Dar călugărul îşi scoase din picior o sanda de paie, o înmuie în tuş, apoi spuse:

— Vezi, e mult mai interesant să pictezi aşa decât cu pensula.

Apoi desenă pe jusuma un Corb mare.

Călugărul cerşetor plecă mai departe. Pe coasta unui deal se afla altă ceainărie. Pribeagul se odihni acolo, bău ceai, apoi spuse:

— Jupâneasă, n-ai vrea să-ţi desenez ceva?

Scoase după aceea sandaua din celălalt picior, o înmuie în tuş şi desenă pe jusumo un rac de-mare.

— Un fel de găluşti care se servesc de obicei între mese. i

— Racul parcă era viu, nu alta: mişca întruna din coadă şi din cleşti. O mulţime de lume venea în ceainărie să vadă racul & e mare. Banii. curgeau gârlă în punga femeii. Timpul trecu, întorcându-se din

pribegia lui, călugărul cerşetor poposi în ceainăria unde desenase racul ele mare. Stăpâna prăvăliei începu să-i mulţumească:

— Îţi sunt recunoscătoare, mi-ai desenat un rac minunat! Numai că e tare negricios… N-ai vrea să mi-l faci roşu? Roşu aprins, dacă se poate.

— Nimic mai uşor. răspunse călugărul, şi vopsi racul în culoarea roşie.

„Ia te uită ce bine! gândi mulţumită femeia. De-acum voi câştiga şi mai mulţi bani”.

Însă racul cel roşu era mort. Nu mai mişca nici din coadă, nici din cleşti.

— Şi nimeni nu mai veni să-l vadă şi să se minuneze.

Călugărul cerşetor se întoarse apoi în ceainăria unde desenase corbul. Stăpâna îl întâmpină supărată:

— Mi-ai mâzgălit bunătate de fusuma cu corbul tău şi mi-ai stricat-o de tot. Şterge numaidecât tabloul!

— Asta e cât se poate de simplu, zâmbi călugărul. Nu-ţi place corbul? îl voi alunga îndată.

Scoase din sân un evantai, îl deschise şi-l flutură de câteva ori prin aer. Deodată se auzi „Crau; erau, erau!”. Corbul învie, îşi întinse aripile şi zbură.

Jupâneasa amuţi de mirare, iar călugărul cerşetor plecă liniştit mai departe.

SCULPTORUL ŞI ŞOPÂRLA

Trăia odată un sculptor plin de gingăşie şi îndemânare, însă nimeni nu auzise de el şi nimeni nu voia să-i cumpere statuetele cioplite cu meşteşug. Sărăcia îl împovăra tot mai tare.

Într-o zi, pe când şedea în grădină mâhnit şi îngândurat, sculptorul văzu o şopârlă jucându-se pe un bolovan alb. Solzii ei străluceau la soare ca argintul şi coada i se răsucea mlădioasă ca un arc. Privi multă vreme, ca vrăjit, mica şi încântătoarea vietate. În cele din urmă se hotărî s-o sculpteze. Luă un cocoloş de lut, modelă cu migală tiparul şi-l turnă în argint.

„Da, se pare că e într-adevăr un lucru frumos”, îşi spuse şi

încredinţa şopârlă de argint unui neguţător de podoabe, spre vânzare.

Nici măcar o zi nu rămase statueta în prăvălia neguţătorului.

Cumpărătorii începură curând să dea năvală; fiecare râvnea să aibă o şopârlă de argint şi sculptorul abia mai prididea cu lucrul. Faima statuetei se răspândise pretutindeni, cu toţii o socoteau o minunată operă de artă. Sculptorul deveni cunoscut şi preţuit; norocul îi zâmbise, ducea acum un trai îmbelşugat. Oricâte şopârle de argint ar fi turnat, niciuna nu rămânea nevândută.

Se petrecea însă un lucru de mirare. De câte ori artistul ieşea în grădină, vara sau iarna, şopârla i se arăta în acelaşi loc, pe aceeaşi piatră albă, jucându-se la fel de graţioasă şi nepăsătoare în toiul arşiţei ca şi pe frigul aspru, când totul în jur era acoperit de zăpadă.

Îşi frământa mintea fără să priceapă. Deodată înţelese tulburat că şopârla argintie i se arată lui şi numai lui, că pentru ochii celorlalţi oameni ea rămâne mereu nevăzută, cotropi o nelinişte adâncă. Neliniştea se prefăcu în groază dinaintea acestei plăsmuiri nefireşti, în cele din urmă, făcându-şi curaj, luă o piatră şi omorî şopârla.

Numai că din clipa aceea sculpturile lui îşi pierdură cu totul frumuseţea, farmecul acela negrăit. Păreau şterse şi lipsite de viaţă acum, şi nu mai atrăgeau privirile nimănui. Oamenii nu mai voiau să cumpere şopârlele lui de argint, în scurtă vreme sculptorul fu uitat de toţi şi se pomeni la fel ca odinioară, sărac şi nefericit.

TÂNGUIREA PĂPUŞILOR

Cu mulţi ani în urmă, prin aşezările de munte venea un păpuşar din insula Awagi *, pe nume Masajemon. Îi mersese faima pretutindeni, şi pe bună dreptate, fiindcă îşi stăpânea arta cu multă măiestrie.

În fiecare an, primăvara, Masajemon pornea să dea reprezentaţii, apoi se întorcea pe insula Awagi şi rămânea acolo până în primăvara următoare. Păpuşile, ca să nu le mai care cu el, le lăsa la câte-un ţăran din partea locului ori la stăpânul unei săli de teatru. Stăteau încuiate într-o ladă, luni în şir.

Dar iată că păpuşile nu mai putură să rabde această umilinţă, începură să se tânguie şi să-şi arate nemulţumirea.

— E adevărat, spunea cea mai bună dintre ele, cea care juca

rolurile de samurai, s-ar părea că nu suntem decât nişte biete păpuşi fără simţire… Dar suntem îmbrăcate în straie omeneşti şi scoase pe scenă ca să înfăţişăm oameni. Avem, aşadar, o înaltă chemare. Şi când colo, iată-ne

1 Pe insula Awagi mai există şi în prezent un străvechi teatru de păpuşi. Păpuşile la acest teatru sunt mari, cam două treimi din înălţimea omului. Cele mai bune dintre ele sunt foarte complicat construite, pot mişca degetele, sprâncenele, deschid gura. Sunt purtate pe beţe. Păpuşarii le mânuiesc în văzul publicului, dar numai măiestrul principal apare cu faţa descoperită, ceilalţi poartă capusoane rţegre, cu despicături în dreptul ochilor.

dispreţuite şi aruncate de-a valma într-un cufăr, ca nişte cârpe vechi şi de prisos. O, cită cruzime, cită lipsă de recunoştinţă!

Până şi păpuşile de rând, care aveau roluri neînsemnate, îşi arătau zgomotos supărarea:

— Asta nu-i viaţă! Nu ne mai mişcă nimeni pe beţişoare, mâinile şi picioarele ne atârnă fără vlagă. Dacă mai merge mult aşa, vom muri de tristeţe…

Apoi scoteau de pe fundul lăzii tobele şi gongurile, făcând o gălăgie nemaipomenită:

— Bum-barabum! Tam-tam-tam!

Câte-un trecător întârziat se oprea să tragă cu urechea: Ce-o fi cu tămbălăul ăsta?

La-început, locuitorii satului nu se mirau cine. ştie ce, închipuindu-şi că stăpânul şopronului unde se afla lada cu păpuşi e un om petrecăreţ şi primeşte mereu oaspeţi. Dar în cele din urmă intrară la bănuieli.

Într-o seară, un trecătorpesemne mai curios decât alţii, intră în şopron să arunce o privire. Nu se vedea pe-acolo, suflet, de om. Dar dintr-un ungher se auzea o sporovăială îndrăcită, ca şi cum ar fi cuvântat un samurai dregător: y

— Odinioară, nu numai păpuşile, dar chiar şi oamenii, trecând pe lângă mine, se înclinau cu respect. Dar acum, se vede că pe lume domnesc numai grosolănia şi lipsa de cuviinţă.

„Mare minunăţie! Ce caută aici un samurai?” îşi zise trecătorul şi privi cu mai multă luare-aminte. Când colo, băgă de seamă că glasul venea din lada cea mare…

Omul dete fuga la stăpânul şopronului şi-i povesti totul. Stăpânul veni în grabă, împreună cu toţi ai casei. Şi ce le fu dat să aiidă? în şopron se învălmăşeau o mulţime de glasuri, răsunau gonguri şi ropoteau tobe. Tot zgomotul acesta venea din lada pe care o lăsase în păstrare Masaje-mon, din insula Awagi, dar nu putură deschide lada fiindcă nu aveau cheie.

Inser grabnic pe cineva. În insula Awagi, după Masajemon. Acesta veni. Descuie lada şi se uită în – ea: păpuşile stăteau nemişcate, cuminţi, de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic.

Tocmai atunci se nimerise să poposească în satul cu pricina un renumit povestitor de giooruril din Edo, pe nume Takemoto Ghidaiuu – Zvonul despre neobişnuita întâmplaje ajunse până la el şi dori să vadă păpuşile cu ochii lui. Se uită în ladă şi clădină din cap:

— La fel s-a întâmplat odată şi la noi, în Edo, spuse Takemoto.

— Tot aşa, aruncaseră păpuşile grămadă, la nimereală, şi le lăsaseră să zacă acolo ca pe nişte vechituri…

— Şi ce-i de făcut? îl întrebară.

— Vedeţi, acestea sunt păpuşi-actori. Dacă nu le mai foloseşti un timp, trebuie să le pui la păstrare cu grijă şi cu respect, astfel încât să nu le umileşti.

Vorbea de parcă ar fi auzit cu urechile lui tânguirea păpuşilor…

— Din cauza aceasta, la noi, în Edo, există un obicei bun, adaose Takemoto. Dimineaţa şi seara, păpuşile sunt scoase din cufăr şi duse la plimbare cu mare alai. Şi apoi, oricum, după reprezentaţie, ele trebuie aşezate cu grijă şi gingăşie, altfel se simt ofensate, la fel ca oamenii. Orice actor ar înţelege asta.

De atunci, Mâsaiemon din insula Awagi ţinu totdeauna seama de acest sfat preţios. Păpuşile, lui nu s-au mai plâns nicicând de soarta lor.

1 Giooruri – aici denumirea unui gen dramatic: piese drame-balade pentru teatrul de păpuşi. Cele mai bune piese giooruri ridicau la un înalt nivel genul dramatic. Multe dintre ele au intrat în

fondul de aur al teatrului japonez.

2 Takemoto Ghidaiuu (1651 – 1714), actor – juca la teatrul” de Păpuşi Takempto-dza din Ōsaka, cu un succes atât de pare, încât aenumirea „gândaiuu” a devenit poreclă pentru actorii de acest gen. Ghidaiuu citeşte textul întregii piese într-o manieră decla specială, şi care se transformă într-un recitativ muzical.

BURSUCUL AMATOR DE STIHURI

În vechime, sub veranda casei Izumia, din oraşul Komaţu 1, trăia un bursuc.

Stăpânul acelei case era un mare iubitor de hokku2. Adeseori în nopţile clare de toamnă, trăgea la o parte şioogiile odăii sale de lucru, care dădea spre livadă. Stăpânul citea cu glas tare stihurile îndrăgite, sorbea din cupa cu vin şi contempla luna plină. Iar bursucul se pitea jos, sub verandă, şi asculta, asculta cu nesaţ.

Odată, stăpânul primi din Edo, de la prietenul său, poetul Siuka 3, o poezie nouă:

„O, luminoase orhidee.
Cât de solemn aţi înflorit
În pacea sfântă a grădinii”.

Transcrise cu slovă îngrijită aceste versuri pe o tanzaku4 şi le citi de câteva ori cu voce tare, însă chiar

1 Oraşul Komaţu se află în vechea provincie Kaga (actualmente o parte din prefectura Isikawa). În această provincie au trăit mulţi poeţi cu renume, ca de exemplu poetesa Ciioo.

— Hokku, cunoscut mai bine, sub numele de haiku, un gen de poezie lirică, foarte popular. E format din trei versuri şi are ca temă principală natura.

3 Poetul Siuka (mort în 1774) a fost la vremea sa un renumit scriitor de haiku.

— Tanzaku – fâşie îngustă de hârtie, colorată, pe care se scria poezii.

atunci fu poftit în ospeţie şi, plecând în grabă, uită hârtia cu stihuri pe masă. De cum plecă stăpânul, bursucul se furişă în odaie, luă tanzaku şi fugi cu ea în livadă. Ascunse preţioasa hârtie sub crengile

unui brad şi începu „să privească luna plină. Deodată, umflându-şi burta grasă, începu să şi – O bată cu labele, ca pe-o tobă, cuprins de fericire. Bătea atât de tare, încât zgomotul se auzea până departe, în jur…

A doua zi dimineaţă, stăpânul se pomeni că i-a dispărut hârtia cu stihuri. Răscoli casa şi livada, dar n-o găsi nicăieri. Se făcu foc de ciudă şi întrebă mânios:

— Cine a furat tanzaku de pe masa mea? Haide, mărturisiţi!

Toţi ai casei răspunseră într-un glas:

— N-am văzut niciun fel de tanzaku, nu ştim nimic! Stăpânul avea un fecior care se cam ţinea de şotii.

— Tu eşti hoţul şi nimeni altul! îi strigă tatăl, cuprins de bănuială. Nu îndrăzni să te dezvinovăţeşti, pungaşule! Scoate imediat tanzaku, dacă nu vrei să te învăţ eu minte…

Ca să-şi dovedească cinstea înaintea tatălui său, băiatul se hotărî să urmărească el însuşi hoţul, în fiecare seară se ascundea după un stâlp al verandei şi stătea la pândă, însă hoţul nu voia să se arate. Trecură astfel câteva zile.

Dar într-o seară, ce să vadă! Din odaia de lucru se strecură afară o umbră neagră şi o luă la fugă prin livadă. Băiatul privi de după stâlp. Mare minunăţie! Bursucul se depărta zorit, cu tanzaku în dinţi. Iată, aşadar, cine era hoţul de stihuri!

Bursucul puse fâşia de hârtie la rădăcina bradului şi începu să mormăie ceva pe sub nas, ca şi cum ar fi desluşit nişte semne încâlcite. Apoi începu să-şi umfle pântecele şi să-l bată cu labele ca pe-o tobă. Deodată, ca la poruncă, începură să ţârâie toţi greierii şi toate lăcustele din Ihţadă. O orchestră întreagă, ce mai!

Băiatul îşi chemă repede tatăl. Acesta veni şi se încredinţa că bursucul nu furase la întâmplare o hârtie de pe masă, ci anume o tanzaku aşternută cu stihuri.

— Înseamnă că până şi un bursuc e în stare să îndrăgească stihurile, spuse tatăl. Cine-ar fi crezut una ca asta!

Şi-i lăsă hârtia cu stihuri bursucului iubitor de poezie.

PODUL CARE ŞOPTEŞTE

Trăia cândva în satul Azuma i o fată de vreo 13 ani, pe nume Oraşu. Era frumoasă ca o floare de viş în abia îmbobocită. Flăcăii de prin împrejurimi îşi pierdeau minţile numai uitându-se la ea.

Dar iată că în nopţile cu lună începu să dea târcqale pe lângă casa ei jun tânăr necunoscut, cu înfăţişare mândră. La început, Oraşu se înroşea – toată când îl privea, dar apoi, pe nesimţite, dragostea se cuibări în inima ei. Într-o noapte îşi vorbiră pentru prima oară.

— Cine eşti tu? îl întrebă Oraşu. De ce vii în fiecare noapte lângă casa mea?

— Vin de departe, dinspre miazănoapte, răspunse flăcăul. Mi-a fost de ajuns să te zăresc o singură dată şi de v. t'imci chipul tău mi se iveşte mereu înaintea ochilor, ca şi cum mi l-ar fi săpat cineva în suflet cu fierul roşu.

Dar, lucru tare ciudat, străinul venea numai noaptea şi nu-şi rostise niciodată numele. Oraşu ar fi vrut să afle cine este, şi iată ce-i dădu prin minte: prinse pe furiş de viralele flăcăului un ac cu aţă lungă, lungă de tot. două

— Satul Azuma se află în prefectura Fukusima, în partea de vi ind-est a insulei Honşiu. Şi azi se păstrat în acest sat locul unde, fost criptomerul uriaş, şi se cântă cântece despre el. „Podul şoptitor” s-a păstrat până la mijlocul secolului al XIX, când a fost înlocuit cu un dig de-pământ.

zi dimineaţă, firul de aţă o călăuzi până la rădăcina unui criptomer uriaş. Acul era înfipt chiar în coaja copacului.

Fata privea înmărmurită şi nu-i venea să-şi creadă ochilor. Aşadar, flăcăul cel frumos nu era altceva decât duhul bătrânului Criptomer…

Întorcându-se acasă, cu ochii în lacrimi, Oraşu le povesti părinţilor nenorocirea ei. Oamenii din sat, aflând minunea, se înspăimântară grozav şi hotărâră să taie străvechiul arbore.

Se strânseră câteva sute de înşi şi se apucară să taie criptomerul. Dar în fiecare noapte, aşchiile şi crengile tăiate peste zi se întorceau la locul] or, lipindu-se la loc de trunchi. Niciun semn de tăiş nu se mai cunoştea pe tulpina criptomerului.

Trecură astfel multe zile. Toţi copacii din pădure erau mâhniţi de năpasta ce se abătuse asupra puternicului lor stăpânitor. Într-o noapte veniră la el să-l vadă şi să se sfătuiască. Veni şi un copăcel pipernicit de pelinariţă de la marginea codrului. Dar măreţul criptomer îi spuse cu trufie:

— Tu nu eşti arbore, eşti doar un copăcel amărât. N-ai ce căuta printre noi.

Jignit şi mânios, copăcelul le destăinui oamenilor:

— Dacă vreţi să-l răpuneţi, aruncaţi în foc tot ce tăiaţi peste zi din trunchiul criptomerului.

Zile întregi ciopliră sătenii trunchiul bătrânului copac, arzând cu grijă ramurile tăiate şi surcelele, în adâncimea tulpinii băteau mereu pene mari de fier. Numai astfel izbutiră să doboare criptomerul.

Hotărâră apoi ca din trunchiul lui să facă un pod pe drumul care ducea la castelul Fukuşimo. Dar oricât se străduiră, nici vorbă să clintească din loc arborele cel greu. O chemară atunci în ajutor pe Oraşu. Fata veni la criptomer şi, plecându-şi faţa către el, îi şopti ceva, încetişor. Deodată, tulpina copacului tresări, ca şi cum ar fi răspuns acelor şoapte, apoi se urni supusă din loc.

Oamenii durară din trunchiul criptomerului un pod minunat. Dar tuturor le era frică să treacă peste el, fiindcă în tăcerea nopţii, din trunchiul acela vrăjit se ridica un murmur nedesluşit, tânguitor şi întristat.

La porunca stăpânului castelului, o aduseră iarăşi pe Oraşu, înveşmântată în rochie de sărbătoare.

Fata păşi pe pod cu ochii înlăcrimaţi. Se opri apoi, lipindu-şi obrazul de lemnul Criptomerului. Şi deodată răsuflarea i se curmă, frumoasa Oraşu se prăvăli moartă pe pod.

De atunci oamenii îi spun „podul care şopteşte”.

CLOPOTUL ÎNCINS

Trăia odinioară în ţara Kii l un om bogat, într-o zi veni la el un tânăr călugăr şi-i spuse:

— Bună ziua, domnule. Sunt eu, Anei n, nu mă mai cunoaşteţi? Am părăsit demult aceste meleaguri, dar n-am uitat bunătatea

dumneavoastră.
— Ia te uită ce voinic şi frumos te-ai făcut! Fiica mea, Kioohime –, se va bucura nespus. Pe unde-ţi mai duci zilele acum? îl întrebă cu blândeţe bogătaşul.
— Trăiesc în templul Mangangi, nu departe de oraşul Sirakawa 3.
Bogătaşul o chemă îndată pe fiica sa, Kioohime. Fata îl sărută bucuroasă pe Ancin, căci doar să jucaseră ades împreună în zilele copilăriei lor.
Când se lăsă întunericul, ea îl chemă pe Ancin. afară din casă:
— Ancin-sama4 sunt eu, Kioohime! Vino la mine în livadă, măcar pentru o clipă…
1 Ţara Kii este denumirea unei străvechi regiuni din partea de lăsărt a insulei Honşiu (azi face parte din prefecturile Wa-kayaina şi Mie).
— Hime – prinţesă, fetiţă mică şi drăgălaşă.
3 Oraşul Sirakawa se află în prefectura Fukusima. Şi astăzi se vede aici mormântul lui Ancin.
4 Sama – apelativ pentru domnule, excelenţă, maestre.
Noaptea era senină. Pe cer se arătase luna plină.
— Adu-ţi aminte, dragule, spuse fata, adu-ţi aminte cum ne-am jurat credinţă unul altuia, pe când eram (opii încă. Eu n-am uitat niciodată jurământul acela. ia-mă i u tine… Începu ea să-l roage.
— Nu mă mai ruga, e în zadar, răspunse Ancin. Acolo; n ţinuturile depărtate, mă aşteaptă iubita mea.
La aceste. cuvinte, fata începu, să plângă amarnic. Kioohime nu putea să renunţe atât de uşor la dragostea ei. Înţelegând aceasta, Ancin născoci un şiretlic:
— Bine, atunci aşteaptă-mă. Trebuie să mai fac o scurtă călătorie, iar la întoarcere te voi lua cu mine.
A doua zi, Ancin plecă la drum cu atâta grabă, de parcă inima lui presimţise ceva rău. Nici nu-i trecea prin minte să se mai întoarcă.
Kioohime, neştiind nimic despre hotărârea lui, îl aşteptă nerăbdătoare, zile în şir. Odată, ea întrebă un călugăr, care tocmai

trecea pe-acolo, dacă nu cumva ştie unde se află Ancin.

— L-am întâlnit nu departe de capitală, răspunse călugărul.

Kioohime porni fără zăbavă pe urmele lui. Curând, fata ajunse la malul unui râu lat şi adânc, dar cu toate rugăminţile şi implorările ei, podarul nu voi s-o treacă dincolo. Pesemne aşa îi poruncise Ancin.

— Întoarce-te la tine acasă, îi spuse podarul. Iubitul iau n-are nevoie de tine. Demult și-a găsit altă femeie.

Neputând să îndure cruda jignire, Kioohime se aruncă în apă. Dar acolo, pe fundul râului, se prefăcu într-un şarpe înfiorător şi, ieşind la iveală, porni cu iuţeală pe urmele iubitului necredincios. Ancin o văzu de departe şi înlemni de groaa A. El alergă să-şi caute scăpare la călugării din templul Dogioogil, care-l ascunseră sub un clopot mare. Ancin se ghemui acolo, ţinându-şi răsuflarea.

1 Templul budist Dogioogi se află în pfefăotura wakayama; este renumit pentru legenda clopotului încins.

Şarpele uriaş se târî în templu, pironindu-şi ochii] arzători asupra clopotului. Apoi se încolăci în jurul lui şi-l lovi de câteva ori cu coada. Clopotul sună tânguitor, J iar din ochii şarpelui curseră lacrimi de sânge.

În sfârşit, şarpele plecă. Clopotul, după cum băgară de seamă cu toţii, era încins până la roşu. Când se mai răci, îl ridicară de la pământ şi priviră: sub el nu era decât o grămăjoară de cenuşă, tot ce mai rămăsese din ţin arul Ancin.

ULTIMUL CÂNTEC

Toate acestea s-au întâmplat demult. Pe una dintre insulele Maţuşirna1 trăia într-un templu un băiat pe nume Miacio. Era liniştit şi gânditor. După înfăţişare purtări, semăna mai mult cu o fată. Niciodată nu-l meneau jocurile vesele ale celor de-o seamă cu el. Cel mai mult pe lume îi plăcea lui Miacio să compună versuri.

Nu o singură dată trimisese el în capitală frumoasele lui tanka 2, iar cei mai renumiţi poeţi de la curtea împăratului rămăseseră încântaţi de ele. Şi erau, într-adevăr, nişte cântece minunate, pe care le simţeai izvorâte dintr-o mimă gingaşă.

Miacio nutrea un vis fierbinte, care nu-l părăsea niciodată.: „O!

Dac-aş putea să ajung în Capitală. A.co] o aş învăţa cu adevărat arta poetică!”

Însă preotul templului nu se învoia în niciun. chip să-l lase pe băiat să plece într-o călătorie atât de lungă;

— Să înveţi a scrie stihuri, frumoase este într-adevăr an lucru de laudă, dar tu eşti încă prea crud. Călătoria

1 Insulele Maţuţâma (peste 260 la număr) sunt considerate una dintre cele mai frumoase regiuni ale Japonei. Pe aceste insule se află multe temple.

8 Tanka – pexzie lirică de 5 versuri, în total treizeci şi una de silabe.

aceasta e peste puterile tale. Nu-ţi voi îngădui să pleci. Aşteaptă până când vei mai creşte.

Dar Miacio nu mai avu răbdare să aştepte şi într-o bună zi fugi din templu. Trecu peste apele mării cu o luntre pescărească, înaintea lui se întindeau câmpiile fără sfârşit şi se ridicau munţii înalţi, însă nici chiar de pe cel mai înalt munte nu se putea zări capitala. Cu toate acestea băiatul nu şovăi, nu se sperie şi hotărî să meargă mai departe, zi şi noapte.

În curând trecu de marea aşezare Şiagama, lăsă în urma lui zidurile trufaşe ale castelului Tagagioo… Într-o seară, târziu, ajunse în câmpia Miiaghino1. Ori încotro îşi întorcea privirea nu vedea decât ierburile albastre, legănându-se sub clarul de lună.

Şi, îndată, băiatul compuse începutul unei tanka. Lin şi firesc, parcă de la sine, se zămisliră primele trei versuri:

„E-un singur luceafăr pe bolta senină Dar în cleştarul de rouă se-anină Mii de luceferi cu dulce lumină…”

Multă vreme se gândi apoi Miacio cum să sfârşească tanka. Se uita îndelung la cer, se uita la câmpie, dar în zadar. În mintea lui nu se mai năştea niciun gând frumos. Părea că harul poeziei l-a părăsit pentru totdeauna.

Băiatul se întrista adânc. Credinţa că va deveni poet începu să se clatine, iar în cele din urmă oboseala şi mâhnirea îl doborâră. Căzu la pământ şi muri. Dar, stingându-se, el şopti cuvintele cântecului său

neterminat: „E-un singur luceafăr pe bolta senină...”

— Sărmanul băiat, ce nenorocire! Ia te uită cum s-a sfârşit... Îl căinară ţăranii din satul apropiat, aflându-i trupul.

1 Câmpia Miiaghino se află pe ţărmul mării, la răsărit de oraşul Sendai. În vechime, era renumită prin frumuseţea ierburilor sale, toamna.

H îngropară chiar acolo, la marginea drumului şi clădiră deasupra o colibă mică.

De-atunci însă, în fiecare noapte, umbra băiatului începu să colinde neliniştită prin câmpie. Cu voce îndurerată, stinsă, ca foşnetul stufului uscat, umbra şoptea întruna:

„E-un singur luceafăr pe bolta senină, Dar în cleştarul de rouă se-anină Mii de luceferi cu dulce lumină...”

— Vai mie! O, ce ruşine, o, ce-nenorocire! se tânguia umbra, pierind apoi în întuneric.

Vestea despre această întâmplare ajunse până la urmă şi la preotul templului. El veni repede, r deschise mormântul băiatului şi plânse deasupra lui cu lacrimi fierbinţi:

— O, băiatul meu, de ce n-ai vrut să mă asculţi? Dar fie, te dezleg de păcat. Tihna şi pacea să coboare asupra ta. Cântecul tău nu va rămâne neterminat.

Şi preotul rosti cu glas tare ultimele două stihuri! „Sufletu-mi scalzi ca o apă-argintie, O, Miiaghino, blajină câmpie!”

După aceasta, umbra băiatului n-a mai rătăcit noaptea prin câmpie. Ultimul lui cântec fusese dus până la capăt Aşa spune o veche legendă.

BĂTRÂNA ŢESĂTOARE

Iată ce se povesteşte în oraşul Senda-i:

În casa unui meşter care făcea umbrele, în firida camerei de oaspeţi, se afla statueta de argilă a unei bătrâne ţesătoare. Era atât de bine modelată, încât părea vie.

O dată, ucenicul meşterului tocmai trecea firele prin tijele unei umbrele. Nu prea avea spor ia treabă. Ghemul de aţă se încâlcise rău şi oricât se chinuia el, nu mai găsea capătul firului.

— Bătrână țesătoare, bătrână țesătoare! strigă băiatul deznădăjduit, Ajută-mă să descâlcesc aţa!

Niciuna, nici două, bătrână coborî din firidă şi spuse:

— Cum să nu ajut eu un băiat atât de cuminte! Las pe mine, fiule, că fac trebuşoara cât ai citpl.

Şi descâlci pe dată tot ghemul.

Dar iată ce se întâmplă într-o seară:

În prăvălie tocmai intrase un hoţ. Avea fata acoperită până sub ochi cu un ștergar. Făcuse o boccea, adunând în ea cele mai bune umbrele. Ai casei sforăiau liniştiţi, fără să simtă nimic.

— Bună treabă am făcut! îşi zise hoţul. Am să vând umbrelele într-un sat depărtat.

Bucuros că-i mersese totul atât de bine, voi să-şi salte legătura în spinare, dar nici n-o putu clinti de pe podea, atât de grea se făcuse.

— Ce drăcovenie o mai fi şi asta? se miră hoţul.

Îşi adună puterile şi încercă a doua oară. Legătura însă nici gând să se urnească, între timp se auzi primul cântat al cocoşilor, apoi al doilea.

— Ia te uită ce năpastă! Trebuie să-mi iau tălpășiţa… Hoţul lăsă bocceaua şi fugi cât îl ţineau picioarele. Atunci se auzi un râs înfundat. Din legătură sări voioasă bătrânica de lut şi se înapoie la locul ei, în firidă.

Dar iată ce s-a întâmplat altă dată:

Fetiţa cea mică a stăpânului se dusese la nişte prietene să se joace de-a v-aţi ascunselea, începuse să se întunece. Cei ai casei băgară de seamă abia atunci ca fetiţa lipseşte. Se iscă zarvă:

— Unde-o fi zăbovind? Să nu i se fi întâmplat vreo nenorocire!

Deodată o văzură pe copilă, care venea zburdând către casă.

— Unde-ai fost până acum? Şi de ce ai plecat singură?

— Dar n-am fost singură deloc. Am fost cu bunicuţa.

— Ce tot vorbeşti? Cu care bunicuţă?

— Cu a noastră, cu bătrână ţesătoare. M-a ţinut de mână tot drumul.

Deteră fuga să se uite pe poliţa din firidă. Bătrânica se trăsese în

ungherul cel mai depărtat, cu o înfăţişare spăsită.

Faima bătrânei ţesătoare se răspândi curând în tot oraşul!

O dată, un vecin veni în ospeţie la meşterul de umbrele şi, tot sorbind din ceai, spuse:

— Voi aveţi o bătrânică... La noi însă, pe policioara din firidă, stă din vremuri străvechi un moşneguţ de lut, cu înfăţişare tare simpatică.

În aceeaşi zi, bătrâna ţesătoare dispăru, O căutară pretutindeni şi până la urmă o găsiră pe raftul din casa vecinilor, alături de bătrânel. De câte ori o aduceau înapoi acasă, ea fugea iarăşi. Nemaiavând încotro, o lăsară acolo

Până în ziua de azi, în oraşul Sendai, stau alături două figurine de lut: bătrâna ţesătoare şi bătrânul blajin, cu barba căruntă.

LUNA PE RAM

La marginea oraşului Miaci, în apropiere de templul ASOGIN-GIA, se întinde Lunca bătrânului zeu. Acolo, în luncă, chiar lângă drum, se înalţă un arbore falnic cnoki.

Se zice că, odinioară „prin acele locuri, venea în toiul nopţii un bursuc năzdrăvan care nu le dădea pace oamenilor. Se pricepea de minune să ia orice înfăţişare, dar se făcuse vestit mai ales prin meşteşugul lui de a întruchipa luna plină.

Se căţăra bursucul în arborele enoki, întindea o labă, şi laba se schimba pe loc într-o ramură stufoasă. Dar asta nu era nimic: la capătul ramului strălucea însăşi crăiasa nopţii! Toţi cei care treceau pe-acolo îşi ziceau plini de uimire: „Vai, ce frumuseţe nemaivăzută!” Iar bursucul se umfla în pene de mândrie.

În nopţile întunecate şi ploioase, amăgitoarea lună strălucea şi mai vârtos, iar mirarea drumeţilor era cu atât mai mare.

Într-o astfel de noapte, când de pe cerul acoperit de nori nu străbătea nicio rază, bursucul se hotărî, după obicei, să uimească lumea. Văzând ramura stufoasă, la capătul căreia luna plină sclipea ca argintul, cel dintâi drumeţ care se nimeri să treacă pe-acolo şopti cuprins de vrajă:

— O, cât de frumoasă e luna în Lunca bătrânului zeu! Deodată, printr-o spărtură a norilor se ivi luna cea adevărată.

— Mare năzdrăvănie! strigă omul. Acum sunt două Luni… Nu cumva am început să am vedenii?

În aceeaşi clipă, bursucul băgă şi el de seamă cum stau lucrurile. Luna cea închipuită se ascunse la repezeala după trunchiul copacului.

— Ia te uită. una dintre ele a dispărut! se minună iarăşi omul. Şi tocmai cea mai frumoasă…

Bursucul, care nu-şi mai încăpea în piele de mândrie, făcu iarăşi luna să răsară de după copac.

— Ba una, ba două… Să vezi şi să nu crezi! Trebuie să fie ceva necurat la mijloc, murmură călătorul. Pe-aici nu e bine să umbli singur la asemenea ceas târziu.

Şi o luă la fugă înspăimântat.

Dar iată ce se întâmplă altă dată:

Pândi bursucul o noapte tot atât de întunecoasă, se caţără în copac şi întinse laba-crenguţă, la capătul căreia spânzura luna cu strălucirea ei mincinoasă. Apoi aşteptă să treacă cineva. Iată că în sfârşit se arătă un drumeţ. Văzând luna din copac, acesta îşi şopti printre dinţi:

— Ehei, domnule bursuc, oi fi dumneata un mare păcălici, dar cu mine n-are să-ţi meargă. Eu însumi o să te trag pe sfoară.

Călătorul se vede că era un om umblat şi auzise nu numai o dată despre isprăvile bursucului.

Bursucul îşi dădea toată osteneala. Luna lui strălucea ademenitoare, în fel şi chip, la capătul ramurii arcuite. Omul privi şi spuse îngândurat şi cu glas mai tare să-l audă bursucul:

— Hm, şi totuşi e ceva nefiresc aici. În clipa aceasta luna ar trebui să se afle puţin mai jos.

Bursucul, care trăgea cu urechea, se grăbi să mute luna ceva mai jos.

— Iar nu-i cum trebuie, spuse omul, acum s-a lăsat mult prea jos. De ce oare? Grozav aş vrea să ştiu…

Ca la poruncă, luna ţâşni în sus.

— Mare minunăţie! Acum a luat-o într-o parte, Adineauri parcă se afla ceva mai la dreapta.

Bursucul se zăpăcise de tot. Luna zvâcni spre dreapta.

— Nemaipomenit! Acum s-a scurtat ramura. Doar îmi amintesc bine că ieşea mai mult într-o parte.

Bursucul îşi pierdu capul de-a binelea. Voi să întindă laba-crenguţă cât mai departe, dar lunecă şi căzu din copac. Ruşinat, cu coada între picioare, o luă la fugă înspre luncă, iar călătorul îşi văzu de drum, râzând cu poftă.

ÎNTÂMPLĂRILE LUI IURIWAKA 1

Toate acestea s-au petrecut în vremuri depărtate, cu vreo mie de ani în urmă.

Ministrul de stânga2, Srgioo, cârmuitorul suprem al celor – Nouă provincii 3, avea un fiu pe nume Iuriwaka. Din fragedă copilărie, băiatul arătase o deosebită destoinicie a minţii şi o vitejie fără seamăn, iar în meşteşugul tragerii cu arcul nu-l întrecea nimeni. Cine nu auzise, în cele Nouă provincii, despre faptele lui Iuriwaka! Flăcăul se dovedise norocos în toate: tânăra lui soţie, Kasugahime, era blândă, iubitoare şi frumoasă.

Dar iată că în ţara vecină, Siraghi4 izbucni răzmeriţa. Pârjolulse întinse până la hotarul celor Nouă provincii.

* în Japonia antică circulau povesti despre uriaşul, puternicul arcaş Iuriwaka. Până azi s-au păstrat urmele paşilor lui gigantici şi stâncile găurite de săgeţile lui. După părerea unor. cercetători japonezi numele lui Iuriwaka (adică tânărul Iuri) reprezintă denumirea schimbată, derivată din numele latin Ulise, în greacă Odiseu, a cărui legendă, conform acestei ipoteze curioase, a pătruns în Japonia antică şi s-a amestecat cu legendele locale.

Şoimul apare în această legendă fiindcă denumirea păsării în japoneză (taica) se apropie ca sonoritate de Itaca (insula unde domnea Odiseu).

8 În Japonia antică, funcţia cea mai importantă după primul ministru.

3 Regiune situată pe malul apusean al Japoniei.

4 Siraghi era unul din vechile regate ale Coreei.

Primind poruncă din Capitală, Iuriwaka trebui să plece peste

mare, în fruntea unei oştiri puternice, în ţara Siraghi. Fu nevoit să se despartă pentru lungă vreme de iubita lui soţie.

— Rămâi cu bine, Kasugahime, îi spus el la plecare. Fii sănătoasă şi aşteaptă-mă. Mă voi întoarce negreşit la tine.

— Mergi cu bine, dragul meu Iuriwaka, îi răspunse soţia. Ai grijă de tine în această lungă şi „primejdioasa călătorie. Eu te voi aştepta oricât, rămânându-ţi credincioasă.

Trecură astfel trei ani. După lupte grele, dar victorioase, când se statornici pacea în ţara Siraghi, Iuriwaka îşi îmbarcă oastea pe corăbii şi porni înapoi, spre ţărmurile Japoniei.

Străbătând marea, Iuriwaka dori să le dea oştenilor săi un răgaz de odihnă şi petrecere. Aruncară ancora la malul unei insule mici şi coborâră cu toţii pe uscat. Seara încinseră un chef straşnic, spre a sărbători întoarcerea. Iuriwaka nu mai luase demult în gură o picătură de vin. Din lipsă de obişnuinţă, se ameţi rău şi se cufundă într-un somn adânc.

Iuriwaka avea oşteni credincioşi. Dar printre aceştia se aflau doi fraţi, Karanaka şi Motomasa, care îl urau într-ascuns pe conducătorul lor şi tare ar fi râvnit să-şi Însuşească meritul izbânzii. Cei doi puseră la cale o mâr-şăvie fără seamăn. Amăgindu-i cu fel de fel de vorbe şi născociri pe ceilalţi luptători, plecară cu corăbiile, lăsându-l pe Iuriwaka singur pe insula pustie. Ajunşi în Japonia, cei doi fraţi spuseră tuturor:

— Căpetenia noastră, Iuriwaka, a fost – ucis/ în luptă.

Cei doi se bucurară de toate onorurile biruinţei. Drept răsplată li se dădu rangul de conducători militari. Ia scurtă vreme, Karanaka şi Motomasa deveniră atât de puternici şi temuţi, încât ajunseră să cârmuiască toate cele Nouă provincii.

zâl

Kasugahime era împovărată de durere. Aducându-şi = aminte de vorbele de rămas bun ale lui Iuriwaka, o podi – deau lacrimi amare; plângea fără contenire, zile şi nopţi la rând, Dar iată că într-o zi veni la ea un trimis al lui Karanaka, încercând s-o înduplece să-l ia de bărbat pe stăpânul său. Pentru Kasugahime asta era mai rău decât moartea.

Nici nu stătu să-l asculte pe trimis:

— Eu am fost şi rămân soţia lui Iuriwaka. Nu mă voi căsători cu altul.

Însă Karanaka nu voi să-i dea pace. Îi trimise de mai multe ori peţitori, iar până la urmă îndărătnicia femeii îl supără atât de tare, încât o aruncă în temniţă pe Kasugahime.

Ameţit cum era, Iuriwaka dormi adânc toată noaptea, iar dimineaţa se pomeni părăsit. Marea era pustie, nu se vedea nicio pânză de corabie. Insula era nelocuită; în afară de Iuriwaka nu se mai afla pe-acolo nicio fiinţă omenească, îi rămăseseră însă puternicul său arc şi credinciosul său şoim. Şoimul acesta, pe nume Fugimaru, îşi însoţise stăpânul pretutindeni şi nu-l părăsise, nici acum, în restrişte.

— Fugimaru, tu eşti singurul prieten pe care-l mai am. Eu, vestitul arcaş Iuriwaka, am fost trădat şi mi-am pierdut orice nădejde de a mai scăpa de-aici. Se pare că va trebui să sfârşese în singurătate, pe această insulă uitată.

Ca şi cum ar fi înţeles vorbele stăpânului său, şoimul se înălţă în văzduh şi începu să se rotească ţipând deasupra capului lui Iuriwaka, vrând parcă să-l încurajeze.

Din fericire, pe insulă creşteau pomi roditori, iar peşte şi vânat se găseau, din belşug. Iuriwaka îşi dobândea hrana destul de lesne, căci săgeţile lui nimereau fără greş.

Kasugahime, soţia lui, Incezea în temniţa întunecoasă. Adeseori îşi spunea: „Măcar de m-aş stinge mai curând! Nu mai am decât o dorinţă, să pun mâinue pe piept şi să mor...” Dar îndată alunga gândul acesta neprielnic: „Nu, e prea devreme ca să mă pierd cu firea. Poate că Iuriwaka e încă viu!”

Odată, Kasugahime auzi la fereastra temniţei fâlfâitul unor aripi de pasăre. Uitându-se printre gratii, văzu cum din cer cobora rotindu-se un şoim minunat.

— Nu cumva acesta e şoimul bărbatului meu? Ba da, e chiar el, Fugimaru... Înseamnă că Iuriwaka trăieşte!

Kasugahime începu să mângâie şoimul, iar inima i se zbătea în piept, fremătând. Ea scrise apoi câteva stihuri pe un petec de hârtie, pe

care-l legă apoi de piciorul păsării.

— Zboară, Fugimaru, zboară grabnic şi du această mică veste stăpânului tău!

Iuriwaka citi răvaşul soţiei sale şi se schimbă la faţă. Aşadar, nici pe ea n-o cruţaseră duşmanii! Voi să-i scrie un răspuns, tot în stihuri, dar nu avea cu ce. Îşi crestă degetul şi scrise mica poezie cu sânge, pe o fâşie de veşmânt. Şoimul zbură din nou la Kasugahime, cu solia vstăpânului său.

Kasugahime citi rândurile scrise cu sânge şi lacrimile începură să-i curgă peobraji. Luă pensula şi călimara cu tuş, le înveli într-o năframă şi le legă pe piciorul şoimului. Pasărea se înălţă anevoie şi porni în zbor sovă-i ielnic. Însă greutatea de la picior era mult prea mare şi după câtăva vreme se prăvăli în mare. Trecură zile lungi… Valurile aduseră la ţărmul insulei trupul credinciosului Fugimaru. Iuriwaka îl lua, plin de mâhnire, şi-l îngropa în vârful muntelui. Acum rămăsese singur de tot.

În fiecare zi, Iuriwaka urca sus pe munte şi privea în depărtări cu luare-aminte, doar o zări vreo pânză de

1 Japonezii obişnuiesc să-şi trimită scrisori în versuri.

corabie. Odaia, văzu într-adevăr venind către insulă barcă de pescari. „Nu cumva visez?” îşi zise Iurivaka, plini de tulburare.

— Hei, pescarilor! strigă el cât putu de tare. Luaţi-mă în barca voastră! Mă numesc Iuriwaka şi sunt de loc din ţara Bungo! 1

Dar ce se întâmpla oare? Fără îndoială, pescarii îl văzuseră şi-l auziseră, dar în loc să pornească spre el, barca făcu calea întoarsă, îndepărtându-se repede.

— Hei. barcagiilor! Eu sunt Iuriwaka, cel adevărat! Opriţi! Luaţi-mă cu voi! Sunt om viu. mi strigoi!

Dar în zadar striga Iuriwaka. Barba îi crescuse până sub ochi, părul îi atârna pe spate în şuviţe lungi, hainele i se făcuseră ferfeniţă. Nu era de mirare că pescarii îl luaseră drept o stafie. Iuriwaka înţelese asta şi izbucni într-un râs amar.

Astfel petrecu el pe insulă doi ani lungi ca două veacuri. Dar până la urmă o corabie se apropie de insulă, 51 luă şi-l duse pe ţărmul

natal.

Se nimerise să fie o zi de sărbătoare şi cu prilejul acesta cârmuirea pusese la cale o mare întrecere între arcaşi.

— Ia să vedem cine va izbuti să tragă cu acest arc! Dacă se află printre voi un asemenea voinic, să vină să încerce!

...Astfel striga Karanaka, aţâţându-i zgomotos pe cei de faţă şi arătând un arc uriaş, de fier. Era încredinţat că nimeni nu va răspunde chemării sale, dar din mulţime ieşi deodată, cu pas măsurat, tânărul Iuriwaka. Nimeni nu-l recunoscu, într-atât de mult se schimbase.

— Fie, străine, încearcă-ţi norocul, râse Karanaka. Ne vom distra de mirrune!

Iuriwaka încorda arcul cu uşurinţă şi puse în el o săgeată lungă, lungă. Săgeata zbârnâi puternic prin văzciuh, într-un /. bor aut de iute încât ochiul n-o puica urmări, şi se înfipse drept în mijlocul ţintei... După ea o trase pe-a doua. pe-a treia... O săgeată se înfigea în cealaltă.

— Arcaşul ăsta nu poate fi decât Iuriwaka!

— Uitaţi-vă, e chiar Iuriwaka!

— S-a întors Iuriwaka!

Oamenii strigau plini de uimire şi bucurie, înţelesei.: – şi cei doi fraţi trădători că înaintea lor se află însuş: Iuriwaka. dar era prea târziu. Cea de-a patra săgeată isirăpunse pieptul lui Karanaka. Motomasa încercă su scape, dând bir cu fugiţii, dar a cincea săgeată îl ajunse din urmă şi-l ucise pe loc.

Astfel căzură răpuşi de mâna lui Iuriwaka cei doi trădători. Apoi Iuriwaka porni către temniţa unde zăceu Mjţia lui. Kasugahime. Porţile se deschiseră şi ea îi ieşi fericită în cale.

De-atunci. În cele Nouă provine: i se statorniciră liniştea «: „buna rânduială.

Una din provinciile apusene ale Japoniei.

CÂNTĂREŢUL CU URECHILE SMULSE

Întâmplările acestea s-au petrecut demult, demult de tot cu veacuri în urmă.

Pe vremea aceea, în templul Amida2 din satul Aka-magaseki3 se făceau rugăciuni pentru odihna tuturor morţilor din neamul Taira.

Preotul acelui templu asculta cu multă plăcere cântecele unui cerşetor orb pe nume Hoici. Pribeagul Hoici umbla prin satele învecinate şi, ciupind cu dibăcie strunele citerei, cânta despre prăbuşirea şi pieirea neamului Taira, despre marile bătălii din trecut.

1 Sursa acestei legende o constituie episodul din epopeea japoneză Cuvântul despre Taira. Cântecele despre dispariţia neamului Taira erau foarte iubite în Japonia evului mediu. Le cântau pelegrinii orbi, aeompaniindu-se la citere cu patru strune.

2 Amida” zeitate budistă, al cărei cult era foarte răspândit în Japonia. Conform religiei budiste, această zeitate deschide uşile raiului pentru cei ce cred în ea. De aceea se considera că pentru a fi salvat, era suficient să-i pronunţi numele.

3 Azi, pe locul acestei localităţi se află oraşul Şimonoseki Aici, lângă ţărmul Dannoura, a avut loc în anul li85 p luptă navală răsunătoare. Puternicul neam Taira, care a domnit mulţi ani t bătălii părutului stăpânito aruncat în maro şi s-a înecat, împreună cu nepotul ei minor

Împăratul Antoku.

Milostivindu-se de Hoici, preotul îl adăposti în templu şi-l luă sub ocrotirea lui.

Odată, într-o seară de vară, preotul fu chemat în casa unor enoriaşi, să slujească un parastas, şi plecând, îşi luă învăţăceii cu sine. Orbul rămase singur în templu.

Era o căldură înăbuşitoare şi Hoici n-avea chef de somn. Stând pe verandă aştepta răbdător întoarcerea preotului. Deodată simţi o adiere de vânt răcoros şi dinspre poartă se auziră paşi grei. Orbul ciuli urechile: părea să fie un militar, căci armura îi zornăia în ritmul paşilor. Militarul se opri înaintea lui Hoici şi zise:

— Mă aflu în slujba unui înalt dregător. Stăpânul meu, care tocmai a sosit la Akamagaseki. a auzit despre măiestria ta şi doreşte să-ţi asculte cântecele. Vino cu mine fără zăbavă.

Simţindu-se atras ca de-o tainică putere, căreia nu i se putea împotrivi, orbul îşi luă citera, iar oşteanul îl apucă de mină, călăuzindu-l într-o direcţie necunoscută.

Merseră astfel nu prea mult, fără să ştie încotro, apoi urcară treptele unei scări atât de înalte, lucit parcă duceau spre un palat. Hoici se miră, fiindcă ştia prea bine că prin împrejurimi nu se află niciun palat. Curând păşiră într-o mare încăpere, plină cu oameni de vază. Hoici înţelese aceasta după foşnetul mătăsos al rochiilor femeieşti şi după vorbele alese ale oaspeţilor.

— Înălţimea sa binevoieşte a dori ca tu să cânţi povestea bătăliei Dannoura. Haide, începe! răsună o voce uscată şi poruncitoare.

În felul acesta nu putea să vorbească decât o doamnă nobilă. Grăbindu-se să-i dea ascultare, după câteva acorduri de citera, Hoici începu să cânte despre bătălia de odinioară, care se sfârşise printr-o cumplită înfrângere a familiei Taira. În încăpere se lăsase o linişte adâncă, nu se auzea nicio mişcare, niciun sunet.

Cântăreţul ajunse la acea parte a povestirii în care împărăteasa Nu se aruncă în valurile mării împreună cu nepotul său, tânărul împărat Antoku.:

„O, jale-adâncă!
Nesfârşită jale!
O, vânt hain, cum spulberi dintr-odată
Abia îmbobocită, floarea de april…
Vai, crâncenă durere!
Vai, soartă neîndurătoare!
Priviţi
Cum piere-n marea-nvolburată
Strălucitor ca iasomia, mândrul chip…”

La aceste cuvinte, în jurul lui Hoici izbucniră deodată gemete sălbatice şi un plâns atât de deznădăjduit, că îţi îngheţa sufletul. Cântăreţul tăcuse de mult, dar tânguirile încă mai răsunau în palat.

La plecare, Hoici fu copleşit cu laude:

— Stăpânul nostru e foarte mulţumit de felul cum ai cântat. Şase nopţi la rând vom mai trimite după tine. Să vii negreşit, dar să nu spui nimănui un cuvânt despre asta! îi porunci orbului aceeaşi voce aspră de femeie.

Hoici făgădui să tacă.

În noaptea următoare oşteanul veni din nou şi, luându-l de mină, îl călăuzi în acelaşi loc unde mai fusese. Iarăşi începu Hoici să cânte stihurile despre pieirea neamului Taira. Şi iarăşi se porniră, mai răscolitoare, plânsul şi tânguirile. „Vai nouă! Nenorocire, nenorocire!” strigau curtenii în zăngănitul armelor, plin de nelinişte. Se mai întâmplase şi altă dată caj oamenii să plângă ascultându-l pe cântăreţ, dar asemenea suspine şi vaiete grozave nu-i mai fusese dat să audă.

Cu puţin înainte de ivirea zorilor, slujitorul îl conduse înapoi la templu.

Preotul însă băgase de seamă că în noapte aceea Hoici plecase undeva, fără a spune nimănui nimic.

— Ascultă, Hoici, îl întrebă el cu blândeţe, pe unde ai umblat atât de târziu azi-noapte?

Dar Hoici, care nu-şi uitase făgăduiala, rămase mut.

Preotul se îngrijoră şi puse învăţăceii să-l urmărească pe orb. În noaptea următoare, când Hoici se furişă afară din templu, unul dintre învăţăcei se luă după el.

Era o noapte adâncă şi întunecoasă. Hoici mergea cu paşi repezi, atât de drept şi de sigur, de parcă l-ar fi purtat cineva de mână. Învăţăcelul îl pierdu curând din ochi şi voi să se întoarcă. Deodată, auzi dinspre cimitir sunetele puternice ale citerei.

„Aici nu-i lucru curat”, îşi spuse învăţăcelul, apropiindu-se prevăzător de locul cu pricina. Şi ce-i fu dat să vadă? Hoici stătea în faţa mausoleului Taira şi, ciupind strunele citerei, cânta despre bătălia de la Dannoura, iar în jurul lui pluteau nişte flăcărui albastre.

Speriat, învăţăcelul îl înşfacă pe cântăreţ şi, luându-l cu sila de-acolo, îi povesti preotului tot ce văzuse. Abia atunci, nemaiavând încotro, Hoici îşi dezvălui taina.

— Grozavă întâmplare! strigă preotul. Sărmane Hoici, ai intrat sub puterea morţilor. Dacă un om viu a vorbit fie şi o singură dată cu morţii, aceştia îl socotesc de-al lor şi nu se mai îndură să-i dea pace. Noapte de noapte, ei vor deveni tot mai înverşunaţi, iar în cele din urmă te vor nimici. Vai ţie, Hoici! Totuşi voi încerca să te scap, prin puterea minunată a sutrei care alungă demonii şi strigoii.

Cu ajutorul învăţăcelului, îl dezbrăcă până la piele şi, luând o pensulă, îi zugrăvi pe tot trupul semnele sfinte ale sutrei.

— Când vor veni la noapte să te ia, ai grijă să nu scoţi o vorbă. Stai nemişcat. Dacă te vei mişca sau dacă vei scoate un singur cuvânt, te vor lua cu de-a sila şi atunci eşti pierdut, îi spuse preotul.

Hoici rămase din nou singur. Se făcuse noapte neagră. Orbul stătea ca totdeauna pe verandă. Deodată se auziră paşii cunoscuţi ai oşteanului.

— Hoici! strigă acesta oprindu-se în faţa orbului. Însă orbul tăcea fără să se clintească.

— Hoici! strigă din nou trimisul, cu ceva mai multă asprime.

Apoi, neprimind niciun răspuns, strigă a treia oară, cuprins de furie:

— Hoici!

Dar cântăreţul parcă se schimbase într-o stană de piatră. Cu paşi grei, oşteanul urcă pe verandă, pesemne pentru a-l târî de-acolo cu forţa, dar deodată gemu:

— Ooo… Şi trăgându-se înapoi, bolborosi: Cine eşti tu care stai aici, acoperit peste tot cu inscripţii sfinte? Nu mă pot apropia de tine… Mi-e groază! Nu pot să te ating. Şterge-ţi cât mai repede semnele acelea!

Apoi se făcu linişte. Hoici simţi aţintită asupră-i o privire de gheaţă.

— Aha! strigă îndată oşteanul. Urechile! Urechile ţi-au rămas neapărate! Aşadar tot te voi sili să vii cu mine.

Şi înşfăcându-l pe orb de urechi, încercă să-l târască după el. Hoici simţi o durere înfiorătoare, dar strânse din dinţi ca să nu-i scape vreun geamăt şi nu se clinti din loc. Oşteanul mai trase o dată, din toate puterile şi rămase cu urechile orbului în mâini. Sângele începu să curgă năvalnic, dar Hoici nu se mişcă, nu scoase niciun sunet.

— Am să-i arăt aceste urechi stăpânului meu, drept dovadă că am fost aici, mormăi trimisul.

Paşii lui se depărtară şi se pierdură în noapte, iar Hoici căzu leşinat.

Când preotul se întoarse, se dojeni amar că a uitat să facă semnele sacre şi pe urechile orbului. Din pricina uşurinţei lui, Hoici fusese la un pas de pieire.

Vestea despre această întâmplare se răspândi. repede pretutindeni. Toţi vorbeau acum despre cântăreţul cu urechile smulse. Oamenii se adunau bucuroşi să-l asculte. Şi în curând, cântăreţul necunoscut de până atunci deveni vestit în toată Japonia.

GHIVECIUL CU CRIZANTEME ALBE

Demult, în vremuri uitate, trăia un prinţ bogat şi atotputernic. Prinţul avea o soţie gingaşă, plină de însuşiri alese, pe care însă o dădu cu totul uitării, din clipa când, robit de farmecele altei femei, şi-o aduse în palat, ca ibovnică". Zile şi nopţi de-a rândul prinţul nu mai ieşea din odăile iubitei, desfătându-se fără griji, în vreme ce soţia părăsită îşi înăbuşea durerea în lacrimi amare. Singura alinare a bietei femei era o citeră străveche, la care cânta de dimineaţa până seara.

Dar iată că, într-o zi, pizmaşa ibovnică trimise un slujitor la soţia prinţului, să-i ceară citeră. Fără împotrivire, mută şi întristată, soţia se despărţi de câtera-i dragă. Îi rămăsese un şamisent instrument umil, dar cu sunet dulce, tânguios. Începu din nou să cânte. Cânta atâtxie frumos, cu atâta patimă şi mâhnire, cu atâta înfocare şi duioşie, încât ar fi tulburat inima cea mai aspră.

Ajungându-i la urechi zvonul depărtat al strunelor, ibovnica fu iarăşi cuprinsă de ciudă şi trimise un sluji

1 Şarnisen – instrument muzical cu trei strune, cu rezonator rotund, şi gât lung. Se cântă la acest instrument cu ajutorul unei pene. A apărut în Japonia mult mai târziu decât koto şi a fost foarte răspândit în oraşe. Gheişele, de obicei, se acompaniează la şamisen.

tor să ceară şamisenul. Femeia îşi stăpând durerea şi dădu şiamisenul fără un cuvânt.

În singurătatea ei îi mai rămăsese totuşi o mângâiere tainică: un ghiveci cu crizanteme mai albe ca zăpezile dinţii. Din zori până seara privea luminoasele flori, martore tăcute ale tristeţii ei, şi lacrimile i se rostogoleau pe obraji ca mărgăritarele.

Dar după puţină vreme se înfăţişă din nou trimisul ibovnicei:

— Stăpâna mea doreşte să aibă ghiveciul cu crizanteme albe.

— Prea bine. Iată florile. Dar mai aşteaptă puţin... Şi luând condeiul scrise aceste stihuri:

„M-am despărţit de citeră mea dragă;
Ţi-am dat şamisenul: e al tău.
Iubitul ţi l-am dat fără să murmur...
De-o crizantemă cum să-mi pară rău?”

Citind stihurile pline de durere şi nobleţe, ibovnica fu adânc tulburată şi înţelese toată josnicia purtării ei. Cuprinsă de ruşine, plecă pe furiş din palat şi dispăru pentru totdeauna. Iar inima prinţului se întoarse din nou la adevărata şi credincioasa lui iubire.

PREOTUL, DOCTORUL ŞI DANSATORUL PE SÂRMĂ ÎN IAD

E o întâmplare veche de tot.

Zice-se că odată, la praznicul zeiţei Kannon, în satul Maţuio, un dansator pe sârmă îşi arăta măiestria dinaintea unei mulţimi de gură-cască. Deodată, cine ştie din ce pricină, dansatorul lunecă de pe sârmă şi, din căzătură, muri.

Cam tot pe-atunci se prăpădise de răceală şi doctorul din partea locului. Odată cu el porni către lumea cealaltă şi un preot care se înecase cu o plăcintă de orez. la praznicul dat în cinstea zeului protector al vetrelor din bucătărie.

Tustrei se înfăţişară la judeţ înaintea stăpânitorului iadului, înfricoşătorul prinţ Emma’. Cel dintâi cuvântă dansatorul:

— Atotmilostivule stăpân al nostru. Emma, în lumea pământească am fost un acrobat fără pereche de iscusit şi le-am adus oamenilor numai bucurii. Trimite-mă, aşadar, în grădinile paradisului, acolo e locul meu.

— Minţi cu neruşinare! în toată viaţa ta n-ai arătat vreo scamatorie mai nouă. Ai lucrat după tipicul vechi, şi încă fără nicio îndemânare. Ai luat banii oamenilor de pomană. Mergi la iad!

1 Emma – judecător suprem, stăpân al tenebrelor.

Al doilea grăi doctorul:

— Stăpâne al nostru, Emma, cât am trăit pe pământ, am făcut mult bine. Eu lecuiam oamenii de boli. Nu se afla medic mai priceput

decât mine. Trimite-mă deci în raiul cel luminos.

— Minţi de îngheaţă apele, vraci nenorocit! tună prinţul Emma. Tu n-ai fost în stare măcar să recunoşti ca lumea vreo boală, darmite s-o tămăduieşti. Dădeai leacuri f fă niciun folos. Ehei, citi bani ai luat tu pe degeaba’s câţi oameni ai trimis pe lumea cealaltă... Mergi în a lui cel necruţător!

Veni şi rândul preotului:

— Preaputernice prinţ Emma, eu, în viaţa mea pămâri-ţi-LIScă, grăiam cu zeii, înduplecându-i prin rugăciuni şi jertfe. Ascultându-mă, zeii îşi revărsau mila lor asupra oamenilor. Nu se află merit mai mare ca al meu. Cu adevărat eu trebuie să merg în rai!

— Vai ţie! Tu eşti cel mai rău dintre nemernicit şi mincinoşii ăştia! strigă prinţul, furios. Toată viaţa i-ai înşelat pe oameni, învăţându-i la fel de fel de prostii. I-*d oeprins să se închine la talismane şi să rostească descân-Leee neroade. chipurile ca să alunge zeii cei răi, care seamănă bolile. Ai luat banii oamenilor pe nedrept. Cară-te în iad!

Ce să facă, sărmanii? Porniră tustrei către iad. Poruncile prinţului ajunseseră înaintea lor la locul de caznă. Dracii îi duseră dinaintea unui cazan mare, plin cu apă clocotită. Un diavol fioros răcni la ei:

— Halde, intraţi mai repede în cazan! Trebuie să pun capacul şi să vă dau în fiert.

Doctorul şi dansatorul pe sârmă o sfecliră:

— Gata, ne-a – sosit pieirea! Cum scăpăm noi din beleaua asta?

Însă preotul le spuse liniştit:

— Nu vă pierdeţi cumpătul. Lăsaţi pe mine, ştiu eu un mijloc bun împotriva focului şi jerăgaiului din iad.

Şi începu să bolborosească un descântec. După care intrară toţi trei în cazan şi, minune, apa începuse să se răcească.

— O, ce plăcut e! strigară. Apa e numai bună de scăldat. Ei, tu, bot de drac, mai pune lemne pe foc!

Se înveseliseră grozav şi se zbenguiau în apa călduţă. Dracilor mai să le vină rău de ciudă:

— Ajungă-vă, păcătoşilor! Cât o să vă mai desfătaţi voi în cazanul ăsta? Staţi că înteţim noi, acuşi, vâlvătaia!

Începură să pună lemne pe foc. Garară buturugi cu braţul şi cu spinarea, grămezi întregi. Arseră tot ce se putea arde pe-acolo, prin iad, dar cazanul nu voia să fiarbă.

Alergară să-l înştiinţeze pe prinţul Emma.

— Ei, bine, se înfurie stăpânul infernului, scoateţi-i din cazan şi trimiteţi-i pe muntele săbiilor!

Dracii îi „minară aşa, goi-goluţi, către muntele cel înalt. Muntele acesta, de la poale până în vârf, era împănat cu săbii ascuţite, ale căror lame străluceau ca nişte flăcări roşii. O privelişte crâncenă, greu de îndurat…

— De-aicea chiar că nu se mai află scăpare! se văicăriră îngroziţi preotul şi doctorul.

— Ba da, se află, le răspunse dansatorul pe sârmă. Lăsaţi pe mine, că vă scot eu la liman.

Îl-aburcă pe preot pe umărul drept, ple-cel sting îi sui pe doctor şi începu să cânte voios: „Isanosî, hei! Sus, pe unjăr, hop a, Se cocoaţă popa l Doctorul, şi el, Şade copăcel… Isanosî, hei! Acrobatul zboară, Povara-i uşoară!”

Începu apoi să sară cu sprinteneală peste săbii: Ho. p-ţop! Hop-ţop!, de parcă ar fi fost o joacă de copil. Ajunseră la iuţeală până în vârf. Acolo se opriră tustrei şi începură să privească, minunându-se:

— Ia uitaţi-vă ce frumos e în partea aia!

— Ba nu. mai bine priviţi într-acolo…

— O, ce privelişte încântătoare!

Diavolii scrâşniră din dinţi de supărare şi deteră fuga Ut prinţul Emma să se jeluiască.

— Dacă-i pe-aşa. las c-o să-mi cunoască ei îndată puterea” nemernicii! spuse prinţul. Aduceţi-i la mine. Mă răfuiesc cu ei. cât ai clipi.

Dracii îi înşfăcară pe preot, pe medic şi pe dansator, ducându-i cu de-a sila înaintea crudului stăpânitor.

— V-aţi pus de gând să ne luaţi în batjocura, secăturilor? O să vă

înghit pe toţi, chiar acum! urlă prinţul, dtvschizându-şi. botul uriaş şi înspăimântător ca o gură de vulcan.

Niciuna nici două, doctorul, zdup, în gura căscată, mai ager ca o broască. Până să-l înşface dinţii cei ascuţiţi, el şi ajunsese în burta tartorului.

„Se pare că pe-ăsta l-am înghiţit întreg" îşi zise prinţul, deschizând gura a doua oară. În clipa aceea, dansatorul, ţuşti, în gâtlejul lui. Fălcile lui Emma clănţăniră iarăşi în gol. „ia te uită, şi; pe-ăsta l-am înghiţit nemestecat!" Dar îndată ce deschise din nou botul, popa luneca printre colţii lui ca o zvârlugă.

Cei trei se întâlniră în burta prinţului.

— Acuma suntem pierduţi de-a binelea, spuseră cu tristeţe preotul şi dansatorul.

— Voi m-aţi scăpat de două ori, acum e rândul meu, le răspunse doctorul. Nu vă „pierdeţi cu firea, vă scot eu din impas.

Dintr-o cutiuţă scoase cu două degete oleacă de praf şi începu să-l presare în toate părţile. Măruntaiele prinţului prinseră să se zvârcolească şi se stârniră vârtejuri ca de furtună. Vâjjj! ţâşni afară, în zbor, dansatorul. Viuuu! ieşi zburând din pântece şi preotul.

„Te pomeneşti că rămân singur pe-aici e se sperie doctorul şi deşertă din cutie tot praful. Prinţul începu să urle îngrozitor. Vijelia din burta lui se dezlănţui mai amarnică şi doctorul zbură afară mai uşor ca un fulg.

— Alungaţi-i mai repede de-aici! Tăcni prinţul Emma. către diavoli. Să plece înapoi, pe pământ! Tu, dansatorule, du-te să te legeni din nou pe sârma ta. Tu, preotule, înapoiază-te la templul tău, să îndrugi rugăciuni. Iar tu, vraciul e, chinuie-ţi mai departe bolnavii, că pe mine m-aţi chinuit destul…

Şi astfel, preotul, doctorul şi dansatorul pe sârmă se întoarseră nevătămaţi pe pământ.

NEMAIPOMENITA CĂLĂTORIE A LUI TORAYAN-GURĂ-CASCĂ

Trăia «îndva, la marginea oraşului Ōsaka, în mahalaua Temma, un flăcău pe nume Torayan. Vegheat cu străşnicie de maică-sa, Torayan pregătea clomburi1 de tipări, pe care le vindea în târg,

trecătorilor înfometaţi. Asta era îndeletnicirea lui şi altceva nu ştia să facă. Grozav se mai temea flăcăul de cicălitoarea lui mamă! Dar bătrâna avea dreptate să-l ţină din scurt, fiindcă era un gură-cască fără pereche şi de câte ori îl lăsa de capul lui făcea numai boroboaţe.

O dată Torayan cumpără din piaţă un tipar mare şi «ras. Îl puse pe tocător şi voi să-i taie capul cu satirul. Dar năuc – cum era din născare, nu ţinu destul de zdravfm peştele, care tot zbătându-se, îi lunecă din mâini şi zvic! la şanţul cu apă. De-acolo. Î.notând cu iuţeală, nimeri în altul mai mare şi mai adânc. Şanţul cel mare se pierdea undeva în câmp, printre grădinile de zarzavat.

— Stai, diavole, unde fugi! Opreşte-te, când îţi zic!... Torayan o luă la fugă după tipar, cu mâinile întinse, doar – doar. l-o înşfăca. Dar, ţi-ai găsit să-l prindă! Tot gonind el aşa, bezmetic, ajunse pe un ogor semănat cu ridichi. Stăpânul ridichilor strigă supărat:

— Hei, băiete, ce tot alergi prin grădina mea?!

1 Domburi – mâncare din tipări prăjiţi, cu orez...

„— Tu nu vezi? Alerg să prind tiparul ăsta afurisit, care mi-a scăpat. Dar după cum bag de seamă, nu mai pun eu mâna pe el. Vai de sufletul meu! Cum o să mă întorc acasă cu mâna goală? Mă omoară mama. Vai mie, nenorocitul! mai bine nu mă mai năşteam pe lume. Nu, nu mă mai întorc acasă în ruptul capului. Dar încotro s-o apuc oare? Vai şi iar vai!

— Ia nu te mai văicări atâta! îl dojeni ţăranul. Lacrimile n-ajută la nimic. Dacă ţi-e atât de frică să te-aitora acasă, bagă-te slugă la mine. Până una-alta, o să mă ajuţi să strâng ridichile astea.

Bucuros nevoie-mare, Torayan se şi apucă de treabă. Dar ca un făcut, se nimeri să dea peste o ridiche uriaşă, atât de bine înfiptă în pământ, încât n-o putea scoate cu niciun chip. Torayan îşi încorda braţele, se sprijini bine în călcâie, apoi începu să mormăie:

— Un-doi-trei! Hop şi hei! Hop şi hup! Trage-zdup! Trăgând din răsputeri, izbuti să smulgă ridichea uriaşă, care ieşind din pământ răbufni atât de tare, încât n aruncă pe Torayan tocmai în slava cerului. Se roti el ce se roti prin văzduh ca un titirez şi, deodată, buf! căzu chiar în mijlocul curţii unui dogar de pe Strada Dogarilor. Dogarul înlemni

de spaimă:

— De unde-ai mai răsărit şi tu? Mi se pare mie sau ai picat din cer?

— M-am căznit să scot din pământ o ridiche câte toate zilele, dar de cum am smuls-o, m-a aruncat tocmai, aici, la voi, desluşi Torayan cu lacrimi în ochi, frecându-şi fundul lovit. Acuma, chiar că nu mai am unde mă duce. N-ai vrea să mă primeşti ucenic la tine?

— Va să zică, aşa stau lucrurile, zise dogarul îngândurat. Da' ştii că s-a brodit – bine? Aveam mare nevoie de un ajutor. Uite, tu o să faci cercuri de bambus şi o să le baţi pe butoaie.

Flăcăul se şi apucă să arcuiască bambusul şi să-l bată pe doagele puţinii. Dar, cum nu se pricepea defel, iar pe deasupra mai era şi gură-cască, cercul mlădios de bambus i se destinse în mâini cu atâta putere, încât Torayan se pomeni zburând în văzduh ca o săgeată scăpată din arc. Vâjjj! Şi, buf! căzu la pământ chiar în curtea unui master de umbrele de pe Strada Umbrelarilor.

— Valeu, nu mai pot de durere! răcni Torayan, frecându-şi de zor dosul învineţit a doua oară.

— Hei, unde te năpusteşti aşa, cu ciocanul ăla în mâna? îl luă la rost meşterul. Ce vânt te-a adus în ograda mea?

— Am fost ucenic la un dogar, îl lămuri flăcăul. Băteam cercurile pe butoaie. Un afurisit de cerc s-a dezdoit şi m-a pălit aşa de tare că m-a aruncat tocmai în tăria cerului. Acuma chiar că mi-e ruşine să mă întorc la stăpân. N-ai vrea să mă iei în slujbă la tine?

— Păi să te iau, ce să fac. Uite, întinde şi tu mătasea pe spiţele umbrelei. Să văd de ce eşti în stare.

Torayan se apucă de lucru plin de râvnă şi migală, întinse mătasea pe o umbrelă mare, o deschise, o încercă, apoi merse să i-o arate stăpânului. Dar vezi că tocmai atunci se iscă din senin un vârtej grozav. Gură-cască nu mai avu timp să închidă umbrela, nici s-o lepede din mâna. Vântul îl răsuci şi-l purtă ca pe-o păpădie, sus, sus de tot, printre nori, în împărăţia văzduhului.

Tot plutind astfel prin cer, Torayan se pomeni dinaintea unei case. În prag se arătă o femeie cu înfăţişare ciudată, ai cărei ochi

străluceau atât de tare, încât flăcăul nici nu putea să-i privească.

— Cum ai nimerit aicea, om pământean? se minună femeia.

— Dar unde mă aflu oare? întrebă Torayan cu sfială.

— Aceasta e casa Tunătorilor1, iar eu sunt soralor, Fulgerița de foc.

Flăcăului i se înmuiară picioarele de spaimă. Abia izbuti să îngâne:

— N-am venit de voia mea. Umbrela m-a adus... N-am încotro să mai plec. Îndură-te de mine, dă-mi adăpost.

Tocmai atunci sosiră şi Tunătorii, nişte făpturi uriaşe, care băteau în darabane de răsuna tot cerul. Torayan le povesti nenorocirea lui.

— Nu-i nimica, spuseră uriaşii, vei rămâne la noi şi ne vei da o mână de ajutor. N-ai mare lucru de făcut: de câte ori începem noi să batem din tobe, „Bububum! Bububum î”, tu trebuie să stropeşti pănjântul cu apă din ulciorul ăsta.

— Prea bine, mă voi strădui să vă fiu de folos. Torayan îşi începu slujba cu mare sârguinţă. Uriaşii băteau în tobe mai, mai să-l asurzească, iar el turna la apă din ulcior. De câte ori se uita în jos, spre pământ, îl apuca o veselie nemaipomenită:

— Ia te uită, ia te uită ce mai forfotă! Să mori de râs, nu alta!

Torayan turna de zor, fără să se zgârcească, iar pe pământ se stârnea zarvă, oamenii mişunau de colo-culo ca furnicile, adunau rufele de pe frânghie, deschideau umbrelele, se adăposteau pe unde puteau.

Dar până la urmă gură-cască îşi dădu în petec. Tot holbându-se la vesela privelişte, lunecă şi se pomeni zburând cu picioarele-n sus prin văzduh. Căzu chiar în mijlocul golfului Ōsaka şi se duse la fund ca un bolovan.

Venindu-şi în fire, văzu acolo, pe fundul apei, un castel minunat, strălucind în toate culorile curcubeului.

— Conform credinţei populare japoneze, tunătorii (din cer) – sunt nişte diavoli cu înfăţişare înspăimântătoare, îmbrăcaţi în piei de tigru. Ei bat în tobele imense din cer, iar pe pământ, în acest timp, se

aude tunetul. Uneori tunătorul cade pe pământ şi nu se mai poate întoarce în cer, decât dacă-l pui într-o mică luntre de lemn.

Înţelese pe dată că nu poate fi altceva decât castelul stăpânitorului dragonilor.

Într-adevăr, însăşi Otohime, frumoasa fiică a împăratului mărilor, îi ieşi în cale lui Torayan şi, luându-l de mână, îl călăuzi înăuntru. Flăcăului i se puseră dinainte felurite bunătăţi, apoi se auzi o muzică sprinţară şi făpturile mării începură să dănţuiască spre a-l înveseli pe oaspete.

...Torayan se obişnui repede cu viaţa aceasta lipsită de griji. Dar într-o zi, frumoasa Otohime îi spuse:

— Fii cu luare-aminte, străine: dacă vei vedea coborând de sus vreo îmbucătură gustoasă, orice ar fi ea, nu te lacomi şi nu te lăsa ispitit s-o mănânci, fiindcă te paşte o mare nenorocire.

Dar gură-cască uită curând povaţa fetei. Ieşind el odată să se plimbe prin grădina palatului, văzu cum de undeva, de sus, coboară o bucată de carne. Era atât de fragedă şi de îmbietoare şi se legăna cu atâta stăruinţă pe la nasul lui, încât Torayan, cu toate că era sătul, nu se mai putu stăpâni şi hăţ! o prinse cu gura, voind s-o înghită, în aceeaşi clipă dădu un ţipăt grozav:

— Ajutor! Mă înţeapă! Mă doare cumplit!

Fireşte, bucata cea gustoasă nu era altceva decât momeala înfiptă într-un cârlig pescăresc. Nemilosul câiiig îi străpunse buza lui Torayan şi flăcăul simţi că e tras cu putere în sus. De cum scoase capul din valuri, pescarii din barcă începură să strige aţâţaţi:

— Priviţi, priviţi, un monstru! Am prins în cârlig un monstru al mărilor!

— Ce monstru?! Vi s-a năzărit! – răspunse Torayan plângând de durere. Aveţi orbul găinilor, nu vedeţi că sunt om ca şi voi? Fie-vă milă, scoateţi-mi cârligul ăsta blestemat!

— Într-adevăr, pare a fi om ca toţi oamenii, se minunară pescarii. Ia te uită ce drăcovenie, am pescuit un om!

Îl traseră în barcă, scoţându-i cârligul. Se uitau cu toţii la el, plini de nedumerire:

— De unde te-ai mai ivit şi tu, frăţioare? Din ce neam eşti? Şi pe unde-ţi duci zilele?

— Sunt chiar de-aici, din Ōsaka, şi locuiesc în mahalaua Temma.

— Asta-i bună! râseră pescarii. Arunci undiţa şi prinzi un flăcău din Temma… Ca să vezi pe unde mai umblă ai noştri!!

Îl săltară pe umeri cu mare alai şi-l duseră acasă la maică-sa cea aprigă, să-l dojenească după cum se cuvenea.

VISUL TRIUNGHIULAR

Toate acestea s-au întâmplat demult.

Într-un oraş trăiau doi prieteni buni, Teppeiroku şi Hacikorobei. O dată, în seara de Anul Nou, se înţeleseseră între ei să-şi povestească unul altuia cel dintâi vis pe care-l vor visa. Stând ei la un păhărel de vin, pe Hacikorobei îl cuprinse pe nesimţite toropeala şi aţipi. Prin somn, începu să râdă: „He-he-he! Hi-hi-hi” Teppeiroku se grăbi să-şi trezească prietenul:

— Dragul meu, văd că ai şi visat primul vis din noaptea Anului nou, şi încă unul frumos de tot, după cât se pare. Hai, povesteşte-l mai degrabă!

— Prostii! Ce-i drept, am moţăit un pic, dar de dormit n-am dormit nicio clipă.

— Nu minţi! Ai dormit de-ia binelea şi ai râs prin somn de parcă te gâdila cineva, înseamnă c-ai avut un vis. Spune mai repede ce ai visat, abia aştept să aud.

— Nu ştiu dacă am râs ori ba, dar de visat n-am visat nimic. Nu ştiu ce tot vrei de la mine!

— Nu mai tăgădui, ai visat! Ai prins firul unui vis, acuma desfăşoară-l…

Începură să strige amândoi: „Ai visat!”; „Ba n-am visat!”. Şi niciuna, nici două, se luară la ceartă, fiindcă se ştie, unde e vorbă multă e şi ceartă. „Ai făgăduit că vei povesti, povesteşte!” Iar după ceartă, Ajunseră şi la judecată.

Teppeiroku îl trase cu de-a sila pe Hacikorobei înaintea judecătorului. Acesta îi porunci cu asprime:

— Mărturiseşte că ai tăinuit visul de Anul nou! Dar Hacikorobei

o ţinea întruna:

— Nu pot să povestesc un vis pe care nu l-am visat.

Judecătorul se mânie şi porunci să-l lege pe Hacikorobei de vârful unui brad, pe muntele Goten. Vântul rece îl legăna de colo-colo.

Peste noapte veni în zbor un Tengul rotindu-se şi dând din aripi prin văzduh, ca o pasăre mare. Se lăsă pe o creangă şi întrebă:

— Hei, cine-i acolo? Răspunde!

— Sunt eu, Hacikorobei.

— Dar ce cauţi aici noaptea, în vârful copacului?

— Uite-aşa şi-aşa, judecătorul m-a silit să recunosc că am visat un vis pe care nu l-am visat şi a poruncit să fiu legat de bradul ăsta.

— Sărmanul de tine… Stai să te dezleg.

— Îţi mulţumesc din toată inima, domnule Tengu. Dar te rog să-mi spui ceva: cum faci dumneata de zbori prin văzduh? Trebuie să fie o treabă tare anevoioasă.

— Ba dimpotrivă, nu-i cine ştie ce. Toţi cei care stăpânesc comoara Tengu pot zbura astfel.

— I-auzi! Dar ce fel de comoară e asta?

— Uite colea, vezi acest băţ? Pare un lucru de rând, dar are puteri vrăjite. Când vrei să te înalţi în văzduh, trebuie să-l fluturi şi să zici: „Şiteareakociancian! Şiteareakociancian!” Iar când vrei să cobori, mişti iarăşi băţul şi spui: „Ogiuzuinogiui! ogiuzuinogiui!” Asta-i „tot. Şi-să-ţi mai spun ceva. Tu te juri că n-ai visat nimic, dar eu ştiu că ai visat, şi încă ce vis! Nu vrei să cădem la învoială? Tu îmi dai mie visul tău prevestitor, iar eu îţi dau în schimb băţul fermecat.

1 Personaj vestit pentru lăudăroşenia sa.

— Într-adevăr, băţul ăsta e o minune a minunilor. Fie; să facem schimbul. Dar mai întâi vreau să mă încredinţez cu ochii mei ce putere are.

— Încearcă tu însuţi, spuse Tengu, dându-i băţul fermecat.

Hacikorobei strigă: „Şiteareakociancian! Şiteareakociancian!” Mişcă băţul şi se pomeni zburând lin prin văzduh. Tare-i mai plăcu! Zbura, zbura, întruna, dar nici gând să coboare. Tengu aşteptă cât aşteptă, apoi începu să răcnească din răsputeri:

— Ajunge, Kacikorobei! Dă-mi înapoi comoara! Nu-mi mai trebuie visul tău, numai dă-mi înapoi băţul vrăjit!

Dar Hacikorobei zbura tot mai departe, tot mai departe… Ce era să mai facă bietul Tengu?

Hacikorobei ar fi rămas mult şi bine în văzduh, dar i se făcu foame. Spuse: „Ogiuzuinogiui! ogiuzuinogiui!” Flutură băţul şi se pomeni pe pământ, în oraşul Numata. Se uită Hacikorobei împrejur, întrebându-se unde-ar putea să mănânce ceva. Nu prea departe zări o casă cu o firmă triunghiulară pe care scria: „Birtul Trei Colţuri”.

„Ia te uită! Ciudată firmă… Ce-o fi vrând să însemne asta! se întrebă Hacikorobei. Ia stai… Tăiţeii au tocmai forma asta, în trei colţuri. Pesemne că aici se mănâncă numai tăiţei”. Bătu la uşă şi strigă tare:

— Hei, cine-i stăpân aici? Nu s-ar putea mânca o strachină de tăiţei?

La bătăile lui ieşi un om cu buză de iepure:

— Poftiţi, rogu-vă în casă. Pe-aici… Luaţi-o pe scări în sus.

Hacikorobei urcă şi se trezi într-o odaie triunghiulară. Birtaşul îl întrebă:

— Nu doriţi să vă spălaţi mai întâi?

Hacikorobei intră în baie. Acolo se afla o puţină în trei colţuri, cu apă fierbinte. Se îmbăie cumsecade, apoi spuse:

— Ei, acuma aduceţi tăiţeii. Să fie cât mai mulţi!

Îi puseră dinainte o măsuţă, dar ce să vezi, măsuţa avea şi ea tot trei colţuri. „Ei, se vede că pe-aicea toate sunt triunghiulare”, îşi zise Hacikorobei cu uimire.

Începu să înfulece tăiţeii. Deodată, ca din pământ, ţâşni o broască triunghiulară: „Plici, plici, plici!…” Ţopăi de câteva ori pe masă, apoi se făcu nevăzută. Când sfârşi de mâncat, Buză de iepure îi făcu socoteala. Dar cum Hacikorobei se nimeasă nu aibă la el niciun ban.

— Nu merită, sădau nici-Tpara pe tăiţeii ăştia prin care a ţopăit broas ca jj-m nimic de plată, aşa să ştii.

— Ce-ţi trece prin minte?! răcni Buză de iepure. Nu cumva ai vrea să mănânci pe de pomană? Scoate banii mai repede!

Hacikorobei încasă un pumn zdravăn şi se rostogoli pe scări, lovindu-se cu capul de un stâlp în trei muchii. Pe frunte îi apăru un cucui triunghiular cât toate zilele. De durere, Hacikorobei începu să ţipe şi deschise ochii… Ce fericire! Totul nu fusese decât un vis.

Iar prietenul îl întrebă nerăbdător:

— Ei, ce-ai visat în noaptea de Anul nou?

ZĂPĂCITUL

lui.

Trăia cândva un om atât de zăpăcit şi de încurcă-lume cum nu se mai pomenise. Odată se hotărî omul nostru să plece la templul zeului Inari 1, a cărui sărbătoare tocmai se prăznuia a doua zi, şi-i apuse nevestei:

— Femeie, mâine plec la templul zeului Inari. Pregăteşte-mi de cu seară nişte plăcinţele-moci 2, pentru drum. Am de mers cale lungă.

Dimineaţa se sculă devreme, înainte de răsăritul soare Femeia încă dormea.

— Nevastă, hei, nevastă! Unde-ai pus plăcinţelele?

— Vezi acolo, la fereastră, răspunse femeia somnoroasă. Omului i se păru că aude: „Acolo, lângă glastră”.

P’ikii gl Prin locul unde ştia că-i glastra şi dădu peste o ulcică rotundă în care nevasta îşi ţinea sulimanurile. Năuc cum era, crezu că a găsit merindele căutate:

— Nevastă, hei, nevastă, unde-i basmaua, să leg plăcinea – J

Vezi şi tu pe raft, mormăi femeia.

1 Zeu protector al agriculturii şi sericiculturii, întrucât este o zeitate a câmpurilor, cultul său a început să se identifice cu acela al vulpii de câmpie. Se sărbătoreşte în aprilie.

2 Mod – un fel de plăcintele. Orezul fiert în apă este pisat în piuliţă până se obţine o cocă omogenă, din care se fac plăcinte de diferite forme: rotunde, în semilună etc.

Dar zăpăcitul înţelese „pe pat”. Dibui el pe pat, şi găsi cingătoarea cea lată de dedesubt, a femeii, încredinţat că a dat peste basma, înveli ulcica în pânza cu pricina şi şi-o atârnă la brâu. Iar în loc de cuţit înşfacă la iuţeală melesteul de lemn.

— Nevastă, hei, nevastă! strigă iarăşi. Unde mi-ai pus pălăria de paie?

— Caut-o în bucătărie.

Căută el prin bucătărie şi. dând peste un coş vechi, de paie, şi-l îndesit – gr ahţţ… pe cap. Apoi începu să se încalţe. Trase un ciorap pe pteiorul drept, iar pe stângul uită să-l mai încalţe, îşi potrivi sandaua pe piciorul stâng, dar cu gândurile aiurea uită s-o mai pună şi pe cea dreaptă.

Gătit în felul acesta, porni la drum cu mare zor. Începu să se lumineze de ziuă. Tocmai trecea printr-un sat. Oamenii arătau cu degetul spre el şi râdeau înveseliţi:

— Ia uitaţi-vă ce mâi trăsnit! Şi-a pus coşul pe cap, să-i ţină umbră! Unde-o fi găsit asemenea pălărie nemaivăzută?

„Despre cine o fi vorbind?” se gândi zăpăcitul cu mirare. Se uită el în urmă: nimeni. „Te pomeneşti că oi fi chiar eu…” îşi scoase pălăria şi ce să vadă? Nu era pălărie, ci un coş prăpădit, îl aruncă în iarbă plin de necaz şi porni mai departe.

Merse el cât merse şi iarăşi ajunse într-un sat. Oamenii – râdeau cu şi mai mare poftă:

— Ia priviţi cum s-a încălţat năzdrăvanul acesta'! N-u cumva o fi beat?

Se uită drumeţul nostru la picioare şi rămase împietrit. După ce ieşi din sat, se descălţă bombănind, aruncă sandaua şi ciorapul cât colo şi plecă. mai departe desculţ-Dar când ajunse în satul următor, oamenii iarăşi îl arătau cu degetul, râzând să se prăpădească:

1 Japonezii poartă ciorapi albi de pâiiză (tabi) cu un loc separat pentru degetul mare, ca o mănuşă»

— Ia uitaţi-vă la el! Păzea că vă înjunghie! Măi, ce om năstruşnic! Ce i-o fi venit să-şi pună făcăleţul. la brâu, în loc de cuţit?

Se uită călătorul şi chipul i se lungi de mirare: la brâu purta cogeamite melesteul de lemn. Supărat foc îl azvârli departe, pe câmp, şi se depărta cu mare grabă.

Şi iată că ajunse zăpăcitul nostru la porţile templului, unde se vindeau amulete. Avea la el o sută de moni. Chibzuise de – acasă să dea

trei moni pentru un talisman, iar cu restul banilor să bea, să mănânce şi să petreacă. Dar din pripă şi zăpăceală se încurcă iarăşi. Trei moni îi păstră pentru sine, iar celorlalţi le dădu drumul în cutia în care preoţii strângeau bani de la credincioşi. Ce era să mai facă? Să-i ceară înapoi îi era ruşine, iar trei moni nu-i ajungeau nici pe departe să chefuiască. Flămând şi amărât, se duse după un dâmb, în spatele templului, unde nu-l vedea nimeni. Desfăcu legătura cu mâncare, dar când colo, în ulcică nici urmă de plăcinte. Cuprins de furie, o aruncă devale: oala nimeri într-un bolovan şi se prefăcu în ţăndări.

Voi să împăturească basmaua şi ş-o pună în sân, dar… asta ce-o mai fi? Pe dinaintea ochilor îi fluturară nişte şnururi lungi. Se uită mai bine şi băgă de seamă că nu-i basma, ci chiar cingătoarea de dedesubt a femeii. O lepădă iute. tresărind de parcă l-ar fi fript. Se ridică să plece şi de-abia atunci luă aminte că şi-a îmbrăcat halatul pe dos. Fugi ruşinat, cât mai departe de mulţime, ca să nu-l vadă cineva şi să facă haz pe seama lui.

Nu-i mai era aminte de petrecere. Oamenii se îndreptau spre templu, unde tocmai începea praznicul, dar el p porni de unul singur înapoi spre casă. Şi parcă dinadins foamea începu să-l chinule din ce în ce mai aprig.

Tocmai trecea pe lângă o prăvălie dinaintea căreia se afla o piatră albă, rotundă, semănând cu o pâinişoară: era semn că acolo se vând lipii de orez.

— Cât costă o lipie?

— Trei moni, răspunse neguţătorul.

„Înseamnă că-mi ajunge să cumpăr una, se gândi gură-cască. Mi-au rămas chiar trei moni”.

Dădu banii, înşfacă piatra rotundă şi pe-aci ţie drumul. Vânzătorul, uluit, începu să strige după el:

— Stai – omule! N-ai luat lipia, ai luat o piatră! Stai niţel să-ţi dau lipia adevărată!

Dar ţi-ai găsit! încredinţat că i se mai cer „bani, zăpăcitul o luă la fugă de-i sfârâiau călcâiele, strigând către neguţător:

— Ţi-am lăsat trei moni! Asta-i preţul! Dă-mi pace! Vânzătorul

încercă să-i ajungă, dar în cele din urmă se lăsă păgubaş. Ostenit, fugarul se opri într-un târziu și muşcă lacom din lipie. Trosc! Pipăindu-şi îndurerat dintele rupt, omul se uită lung la piatra albă pe care o luase drept lipie. O'aruncă în râu și porni oftând spre casă. Ostenit, înciudat și înfometat, mormăia în sine: „Numai nevasta e vinovată de toate. N-a avut grijă să mă pregătească de drum cum se cuvine. Numai să ajung acasă şi-o învăţ eu minte".

Zis și făcut. Abia păşi pragul ea începu să strige mânios:

— Nemernice! M-ai făcut de râsul lumii!

— De ce mă ocărăşti, vecine? Cu ce te-am făcut eu de râs?

Zăpăcitul căscă ochii cât cepele. Fireşte, nimerise în casa de-alături, iar femeia din faţa lui nu era nevastă-sa, ci nevasta vecinului. Ieşi în goană și nu se mai opri până la prăvălie, unde cumpără pe datorie nişte ceai, ca să-şi împace vecina. Se întoarse-la ea şi-i întinde pacheţelul plin de sfială:

— Primeşte acest dar şi iartă-mă că am fost necuviincios.»

Dar ea de colo:

— Ia te uită! Aşa curând te-ai întors? înainte vreme nu se ura aşteptându-te.

Zăpăcitul simţi că-i fuge pământul de sub picioare Năuceala îl făcuse de astă dată să nimerească în propria-i locuinţă. Ridică din umeri stingherit:

— Nu era nimic pe-acolo care să merite a fi văzut de aceea m-am înapoiat aşa repede. Şi-apoi mult mai bine se petrece acasă decât la praznic. Uite, ţi-am adus şi un mic dar. Pune ceaiul la fiert.

BĂTRÂNUL CARE ÎNDRĂGEA CIMILITURILE

Trăia odată, într-un sat, un bătrân căruia tare-i mai plăceau vorbele de duh şi mai ales cimiliturile.

Într-o seară, pe lângă casa lui trecu un călător întârziat. Era flămând rău și de oboseală nu-şi mai simţea picioarele. Văzând căsuţa unchiaşului se gândi: „Ia să cer eu adăpost pentru noapte. Poate că m-or primi". Bătu, aşadar, la uşă:

— Acasă-s gazdele? Deschideţi, rogu-vă!

Moşul scoase capul pe uşă:

— Pe cine cauţi?

— Sunt un biet călător; m-a apucat noaptea pe drum și-s în tare trudit. Daţi-mi adăpost.

— Fie, îţi dau adăpost, dar numai dacă te învoieşti să-mi spui o ghicitoare…

— Ghicitoare? întrebă omul, mirat.

— Ei, da, o cimilitură. Dar una frumoasă şi cât mai greu de ghicit. Dacă nu eşti în stare, n-ai ce căuta la mine, râse bătrânul.

Drumeţul nu ştia nicio ghicitoare. Dar ce era să facă? I se umflaseră picioarele şi i se împăienjeneau ochii de foame.

— Bine, moşule, o să-ţi spun o ghicitoare, fireşte că îţi spun. Dar mai întâi lasă-mă să intru şi să-mi trag sufletul oleacă. Nu mai pot de oboseală, spuse omul, aşezându-se pe prag şi frecându-şi picioarele amorţite. Moşului i se făcu milă de el:

— Fie şi aşa. Haide, intră.

Călătorul intră, dar nici n-apucă bine să răsufle, că unchiaşul începu să-l întrebe, în glumă chipurile: – Ei, ţi-a venit în minte vreo cimilitură?

— Încă nu. Când eşti flămând rău, nu-ţi mai trece nimic prin cap. Nici ţinere de minte nu mai ai.

— Ei, nevastă, pregăteşte cina pentru oaspete! strigă bătrânul, întorcându-se spre bucătărie.

Baba aduse o măsuţă şi puse pe ea castronaşele pline.

— Haide, mănâncă, să mai prinzi puteri, îl îmbie moşul, înfometat, drumeţul se năpusti asupra mâncării şi goli

Într-o clipă castronaşele. Dar unchiaşul nu-l slăbea defel:

— Ei, acuma ţi-ai adus aminte vreo ghicitoare? Văzându-se încolţit, oaspetele plecă privirea, ruşinat, şi deodată văzu ea, pe drum, hainele i se hărtăniseră atât de rău, că i se zărea trupul gol prin ele. Oftă plin de obidă:

— Cam descusute…

— Cum ai spus? sări moşneagul. „Cam descusute”? Aha! „Cam des cu sute…” înţeleg! Te vaiţi că umbli cam des la bănișori. Aveai de ghid să-mi plăteşti găzduirea? Doar ţi-am spus că nu primesc oaspeţi

cu plată, îmi ajunge dacă-mi spui o vorbă de duh. Asta a fost iscusită, nu zic ba, dar, gândeşte-te la una şi mai şi.

Cu gândul la necazurile lui, omul luă foarfecă de pe masă şi o clănţăni de câteva ori în gol, întrebându-se de unde ar putea să taie un petec, să-şi cârpească veşmintele. Moşul sări ca ars:

— Cum ai zis? „Ţac-ţac-ţac"? Aha, înţeleg! Îţi clănţăne dinţii de frig. Nevastă, pune niscai găteje pe foc, să se încălzească musafirul nostru!

— Vă mulţumesc din inimă, spuse călătorul, apropiindu-se de vatră. Afară bate un vânt îngheţat care m-a pătruns până la oase. De-aia mă întreb: ei, sărmane, dacă nu te primeau oamenii ăştia cumsecade, ce te făceai?

— Am înţeles! răcni moşul. „Făceai..." Adică fă ceai!". Nevastă, adu repede ceaiul! Dar ştii că eşti meşter la cimilituri?

„Ia te uită cum s-a brodit!" se minună omul.

Gazdele îi pregătiră culcuşul pentru noapte şi oaspetele adormi.

A doua zi se sculă înainte de a se lumina de ziuă. Gândindu-se că bătrânul va începe îndată să-l piseze cu ghicitorile lui, se îngrozi şi îşi spuse: „Trebuie să-mi iau tălpăşiţa fără zăbavă!" Se furişă tiptil pe uşă şi o luă la sănătoasa.

Dar din nenorocire, moşul se deştepta şi el devreme.

— Hei, călătorule, încotro? strigă el în urma celui ce fugea. Stai niţel, stai să-mi mai spui o cimilitură!

Auzind această, drumeţul o luă la goană şi mai speriat, şi poticnindu-se, scăpă din mână un cleşte pe care-l cumpărase de la târg. Îl luă repede de jos şi o tuli mai departe.

„De ce mi-o fi arătat cleştele acela? se tot gândea bătrânul. Ce să însemne asta oare? Stai, stai că am înţeles! Pare-se că a vrut să-mi spună: «Unchiaş nerod, te-ai agăţat de mine cu ghicitorile tale întocmai ca un cleşte şi nu mă slăbeşti deloc»".

Moşul se ruşina grozav şi de atunci încolo nu le mai ceru niciodată oaspeţilor să-i spună cimilituri şi vorbe de duh.

SAMURAI PE NEGÂNDITE

Trăia cândva, demult de tot, un ţăran pe nume Hacibei. Pe când

umbla el o dată prin pădure, după vreascuri, Hacibei văzu zăcând la marginea cărării un samurai cu trupul acoperit de răni. Făcându-i-se milă de bietul om, Hacibei îl luă în cârcă şi-l duse acasă, încercând să-l tămăduiască. Dar toate îngrijirile se dovediră de prisos.

Simţind că i se apropie sfârşitul, samuraiul îi spuse lui Hacibei:

— Îţi dăruiesc veşmintele mele, precum şi spada aceasta. M-a slujit cu credinţă ani în şir! De-acum încolo ea va fi tăria ta.

Şi astfel, pe negândite, Hacibei al nostru se pomeni samurai. Se îmbrăcă el, se înarmă şi porni la drum.

Chiar în primul oraş în care intră, Hacibei dădu peste un samurai arţăgos care, niciuna, nici două, îl chemă să se lupte cu el. Lui Hacibei i se făcu inima cât un purice. Bucuros ar fi dat bir cu fugiţii, dar îi era ruşine, fiindcă în jurul lor se şi îngrămădiseră o mulţime de curioşi. Cu mâna tremurând, căci nu mai făcuse treaba asta în viaţa lui, trase sabia din teacă şi începu să izbească la nimereală în stânga şi-n dreapta.

Şi cum rotea astfel, orbeşte, spada cea tăioasă, deodată, hârşti! reteză capul unui gură-cască din mulţime. Curioşii se risipiră cât ai clipi, iar îndârjitul potrivnic, cuprins şi el de spaimă, o luă la goană de-i sfârâiau călcâiele.

Hacibei rămase o vreme ca năuc. Când se dezmetici, înaintea lui se aflau câţiva oameni care-l îmbiau să primească în dar un armăsar minunat. Pasămite, de multă vreme, în oraşul acela îşi făcea de cap o ceată de tâlhari. Căpetenia tâlharilor avea obicei să se amestece deseori prin mulţime, îmbrăcat astfel încât să nu-l cunoască nimeni. Şi tocmai pe dânsul se nimerise să-l spintece norocosul Hacibei cu lovitura aceea de sabie! Iată de ce, locuitorii oraşului, bucuroşi că au scăpat de năpastă, îl cinsteau cu asemenea dar ales pe mântuitorul lor.

Hacibei încalecă şi porni mai departe. Dar nu trecu mult şi se întâlni cu alt samurai care venea spre el în goana calului.

— Hei, străine, opreşte-te! Vino să ne luptăm pe viaţă şi pe moarte! strigă înfierbântatul samurai.

Hacibei nu stătu mult pe gânduri. Întoarse bidiviul şi o luă la sănătoasa, îmboldea calul pe cât putea, încercând să se depărteze de

vrăjmaş, dar samuraiul nu-l slăbea deloc, gonea ca vântul pe urmele lui:

— Opreşte-te, laşule! Fricos nenorocit ce eşti! Încotro fugi?!

Hacibei se lăsă pe gâtul calului, cu sufletul îngheţat de spaimă. Trecând printr-un loc prăpăstios, calul făcu o săritură, iar Hacibei se pomeni că zboară cu picioarele-n sus. De teamă să nu se rostogolească în hău, se agăţă zdravăn de o tufă care creştea pe-acolo.

Când îşi veni în fire, văzu cu mirare că ţinea în mâini coada unui fazan uriaş care se zbătea speriat. Se vede treaba că Hacibei căzuse chiar peste cuibul fazanilor şi se agăţase nu de un smoc de iarbă, cum credea el, ci tocmai de coada păsăroiului.

Vrăjmaşul lui Hacibei văzu şi el întâmplarea şi grozav se mai minună.

— Sunt învins! strigă el către Hacibei. Mă plec înaintea vitejiei şi iscusinţei tale! apoi adaose: învoieşte-te să intri în slujba prinţului nostru, care” caută pretutindeni asemenea luptători ageri.

Auzind că dintr-o singură săritură Hacibei prinsese de coadă un fazan cât toate zilele, prinţul îl primi bucuros în rândul oştenilor săi.

Nu târzie vreme se zvoni că prin pădurile vecine s-a arătat un căpcăun fioros care sfârtecă oamenii, întreg ţinutul era îngrozit de isprăvile lui. Prinţul îl chemă îndată la sine pe Hacibei, poruncindu-i să-i vină de hac nesăţiosului căpcăun. Hacibei încercă să scape printr-un şiretlic:

— Înălţimea Ta, de ce să-mi mânjesc cu mâinile pentru atâta lucru? Mai bine aştept până s-o găsi un potrivnic pe măsura mea. Trimite un oştean mai tinerel să se lupte cu căpcăunul acela, ca să se acopere şi el de faimă.

Dar cum niciun oştean, nu se încumeta la asemenea faptă, Hacibei înţelese că nu mai are încotro. „Pesemne că trebuie să-mi iau rămas bun de la viaţă”, oftă el. Apoi, luându-şi cu sine un săculeţ cu orez prăjit şi măcinat, hrană care-i plăcea nespus de mult, plecă în pădure să caute căpcăunul.

Ziua trecu în linişte. Se lăsară umbrele nopţii. Hacibei se aşeză la rădăcina unui copac şi începu să mănânce. Deodată, din adâncul

pădurii ieşi, o arătare nemaivăzută, cu capul cât baniţa şi cu coarne de-un cot. Lui Hacibei i se făcu negru înaintea ochilor de spaimă şi căzu la pământ fără simţire.

Căpcăunul nici nu-l luă în seamă. Se repezi la traista cu merinde şi începu să înfulece făina de orez prăjit, cărând-o în gâtlej cu pumnul.

Când” Hacibei îşi veni în fire, căpcăunul se zvârcolea pe jos, gemând şi văicărindu-se cumplit. Se vede că din lăcomie şi din neobişnuinţă se înecase cu făina de orez!

Fără să mai piardă vreme, Hacibei scoase sabia şi-l strajpjnse.

Prinţul îl răsplăti cu dărnicie şi-l făcu îndată căpetenie peste întreaga oştire. De-atunci încolo, Hacibei nu mai avu nevoie să pună mâna pe sabie. De câte ori se ivea vreo primejdie, poruncea altora să se ducă. Şi toţi, cu mic cu mare, îi lăudau nemaipomenita vitejie şi iscusinţă.

Vă doresc fericire, vă doresc fericire!

ISPRĂVILE LUI HIKOICI

l CUM l-A VÂNDUT HIKOICI PRINŢULUI O UMBRELA VIE

Trăia cândva un om tare hâtru şi bun de şotii, pe nume Hikoici.

O dată, Hikoici deschisese în oraşul laşşiro o prăvălie de umbrele. Sus, de tavanul prăvăliei, spânzurase o umbrelă pestriţă, cât toate zilele, şi-i încredinţa pe toţi că umbrela cu pricina este vie. Abia începe să picure, zicea el, că umbrela se deschide singură, iar după ce trece ploaia, se închide tot aşa.

Cei care treceau pe lângă dugheana lui Hikoici ridicau ochii şi se uitau la umbrela vie, şoptind între ei:

— Într-adevăr, ciudat lucru! Ieri, abia se înnorase a ploaie, că umbrela s-a şi deschis.

— Iar astăzi, fiindcă e timp frumos, s-a închis singură...” Azi aşa, mâine aşa, zvonul despre umbrela vie a lui

Hikoici ajunse până la urechile prinţului. Grozav se minună înălţimea sa:

— O umbrelă vie? N-am mai auzit una ca asta! Şi le porunci slujitorilor: Mergeţi să vedeţi dacă este într-adevăr aşa.

Slugile se duseră la laşşiro şi începură să întrebe”, chipurile

într-o doară, despre nemaipomenita umbrelă. Toţi orăşenii spuneau acelaşi lucru:

— Păi >da, Hikoici are o umbrelă vie. Mai vie nici că se poate. Singură se deschide, singură se închide. Doar am văzut cu ochii noştri.

Trimişii se înapoiară înştiinţându-l pe prinţ că n-a fost doar o pălăvrăgeală: lucrul 1 e adevărat. Prinţul porunci unui slujitor:

— Du-te şi cumpără umbrela vie. Vreau să intru în stăpânirea acestei minunăţii.

Slujitorul dădu fuga la dugheana lui Hikoici şi-i spuse ce doreşte prinţul. Dar Hikoici nici gând să se învoiască:

— Umbrela aceasta e un talisman care se păstrează de multă vreme în familia mea, ca o comoară nepreţuită. Au venit la mine sute de oameni rugându-mă să le-o vând, dar eu nici n-am vrut să aud. Nu pot să mă despart de ea.

Se vede că aşa-s făcuţi oamenii: cu cât dobândesc mai greu un lucru, cu atât râvnesc mai tare la el. Prinţul trimise din nou slujitorul la Hikoici, rugându-l să hotărască el însuşi un preţ, oricât de mare, pentru umbrela vie.

Tocmai asta aştepta şi Hikoici:

— Nu m-aş fi despărţit nici mort de asemenea comoară, fiindcă nu se mai află pe lume alta ca ea. Însă dorinţa prinţului e lege pentru mine. Luaţi-o, aşadar!

Şi hotărî un preţ uriaş.

Slujitorul se întoarse mândru cu umbrela vrăjită. Toţi cei de la castel, cu prinţul în frunte, sporovăiau:

— Gândiţi-vă: o umbrelă vie! Ghiceşte totdeauna schimbările vremii. O, de-ar veni ploaia mai repede!

În sfârşit, veni şi ploaia mult aşteptată. Ieşiră grabnic în curte să privească minunea. Prinţul, sfetnicii lui, oştenii, doamnele de la castel, cu toţii erau dornici să vadă cum se va deschide umbrela singură. Căzuseră cei dintâi stropi, apoi începu să plouă tot mai tare, dar umbrela nici pomeneală să se deschidă. Prinţul aşteptă mult şi bine, apoi fu cuprins de furie, începu să zbiere:

— Slujitori netrebnici şi nerozi! Cum de v-aţi lăsat păcăliţi? Voi

nu vedeţi că asta nu-i o umbrelă vie?

Înspăimântate, slugile se jurară că toţi oamenii din oraş au văzut cu ochii lor umbrela vie a lui Hikoici. Da, neguţătorul avusese în prăvălia lui o umbrelă vie, întocmai ca aceasta. De unde să ştie ei ce s-a întâmplat?

— Aduceţi-l îndată pe Hikoici! porunci prinţul.

În vremea aceasta, luând bănişorii înălţimii sale, Hikoici trăia în belşug şi-bucurie, chefuind şi bătându-şi joc de prostia prinţului. Fiindcă isteţul de Hikoici pusese totul la cale cu mută dibăcie: De cum vedea nori pe cer, se furişa la catul de deasupra şi deschidea umbrela pe nesimţite, îndată ce se însenina, se strecura iarăşi sus, închizând-o tot aşa, pe năbăgate de seamă. Asta fusese toată minunea.

De cum îl văzu pe slujitorul prinţului, înţelese că îl aşteaptă judecata şi pedeapsa aspra. Dar porni spre castel l ară teamă, încrezător în iscusinţa lui.

Zărindu-l, prinţul izbucni mânios:

— Aha, iată-te, mincinosule! Ne-ai îmbrobodit.pe toţi cu umbrela ta vie… M-ai făcut să dau pe ea o mulţime de bani. Înşelător neruşinat! Vezi bine că afară plouă cu găleata şi umbrela nici vorbă să se deschidă…

Hikoici se prefăcu îngândurat:

— Stau şi mă minunez… Ce-o fi păţit oare umbrela? N-a mai făcut niciodată una ca asta. Şi doar le-am spus. slujitorilor să aibă grijă de ea, că e un vechi talisman, o comoară nepreţuită. Ia arătaţi-mi-o!

Luă umbrela şi începu să se uite la ea cu luare-aminte, din toate părţile. Deodată se porni să strige:

— O, ce nenorocire! O, ce cruzime! Umbrela a murit de foame! Aţi lăsat-o nemâncată! Şi era atât de voinică, atât de vioaie! Se vede că nimeni nu i-a dat măcar o îmbucătură. Doar se ştie că orice fiinţă vie trebuie hrănită, nu v-aţi gândit la asta? Eu, un biet om sărac! şi tot îi dădeam în fiecare zi peştişori fripţi şi câte-o duscă de vin. Dar aici, la castel, nimeni nu s-a îngrijit d* ea. Vai, sărmana, ce chinuri trebuie să fi îndurat! Am pierdut un prieten vechi şi nepreţuit…

Şi Hikoici începu să plângă în hohote.

Cei de la castel nu mai ziseră nici piş, se uitau unii la alţii în tăcere.

2 CUM A DEVENIT HIKOICI NEVĂZUT

O dată Hikoici auzise că Tengu din pădure stăpâneşte două comori de preţ: o pălărie care te face nevăzut şi o poterină care, de asemenea, te face nevăzut. Hotărî să

pună mâna pe ele. „–; Hikoici luă cu sine un ciur vechi şi se duse în munţi.

— \lfengu, care se cocoţase într-un brad înalt, îl văzu şi coborî pe pământ. Dar Hikoici se prefăcu a nici nu-l lua în seamă. Privea în depărtare prin sită şi striga:

— Ohoho! în satul de lângă castelul Maţuiama s-au aprins nişte case. Ohoho, cum se mai întinde pârjolul! Ia te uită ce mai pălălăi!

Tengu se apropie de el şi-l întrebă:

— Oare de pe muntele ăsta se poate vedea satul de la poalele castelului?

— Ba bine că nu! răspunse Hikoici. Se vede ca-n palmă. Prin sita asta se poate zări orice tufiş, la mii de îi depărtare.

— Ei taci! spuse Tengu, mirat. Atunci hai să facem schimb. Tu îmi dai mie sita fermecată, iar eu îţi dau pălăria şi pelerina care te fac nevăzut

Hikoici păru că se codeşte mai întâi, dar în cele din urmă se învoi, îşi puse pălăria şi pelerina care făceau nevăzut pe oricine şi deodată pieri din vedere. Iar Tengu începu să se uite prin sită în depărtare. O sucea, o învârtea în fel şi chip, se holba, clipea din ochi, dar degeaba! Nu numai în depărtare, dar nici măcar la doi paşi nu zărea nimic. Sărmanul Tengu înţelese că a fost tras pe l sfoară, dar era prea târziu. Cum să-l mai prindă pe înşelător după ce s-a făcut nevăzut?

Hikoici coborî de pe munte şi se duse în satul vecin, la bazar. Acolo se înghesuia o mulţime de lume. Hikoici îl apucă de nas pe un flăcău. Acesta începu să ţipe:

— Hei, cine mă trage de nas?»

Atunci, Hikoici îl apucă de nas pe vecinul lui. Flăcăii se luară la

ceartă. Răcneau unul la altul, gata să se încaiere. Hikoici se strecură mai departe prin mulţime, ciupindu-l de nas ba pe unul ba pe altul. În curând toţi oamenii din bazar se luară la ceartă şi se încinse o păruială în lege. Năstruşnicul Hikoici se tăvălea de râs:

— Hehehe, ce mai privelişte! Grozavă şotie am, făcut! râse până nu mai putu, apoi intră într-un birt. Alese o bucată bună de peşte şi o înfulecă, ştropind-o cu vin din belşug, fără să plătească niciun ban. Apoi se întoarse acasă ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic şi ascunse pălăria şi mantaua în hornul vetrei.

Ca un făcut, nevasta tocmai atunci se apucă să deretice prin casă. Începu să măture funinginea din horn şi găsi acolo o pelerină veche, de pai, şi o pălărie prăpădită, de papură. Fără să mai stea pe gânduri le bagă în vatră şi le arse.

Când se uită Hikoici în horn, ia pălăria şi pelerina de unde nu-s! „Se vede treaba că neroada de nevastă-mea 3 e-a pus pe foc" îşi zise şi dete fuga să adune cenuşa din vatră. Se unse Hikoici din cap până-n picioare cu cenuşa aceea şi deveni iarăşi nevăzut. Se duse la birt, înşfacă un clondir mare cu vin şi începu să bea din el. Vinul îi spălă cenuşa de pe buze şi deodată ieşi la iveală o gură căscată. Cei din birt se speriară:

— Păzea, un vârcolac! Ia uitaţi-vă, numai gura i se vede! Prindeţi-l, puneţi mâna pe el!

Şi se aruncară cu toţii asupra lui Hikoici. Acesta dădu bir cu fugiţii luând-o la goană cât îl ţineau picioarele. Tot fugind aşa, începu să asude şi buricul îi ieşi la iveală. Oamenii strigară:

— Acuma i se vede buricul! Puneţi mina pe vircolac! Iu-l lăsaţi să scape! Snopiţi-l!

Văzând mulţimea aceea întărâtată, Hikoici fugea tot mai repede, şi trupul i se acoperea de sudoare, întâi i se arătară mâinile, picioarele, apoi spatele… În clipa aceea ajunse la râu şi se cufundă în apă cu capul în jos.

Când ieşi din apă, oamenii rămaseră cu gura căscată:

— Păi ăsta-i Hikoici al nostru! A fost încă o ispravă de-a lui…

3. CUM A PRINS HIKOICI CU UNDIŢA UN KAPPA

Odată, Hikoici şedea cu undita în mână, pe malul râului Taneama. Tocmai atunci se nimeri să treacă pe-acolo prinţul, care-i strigă de departe:

— Hei, pescarule, ce prinzi acolo? Hikoici întoarse capul:

— Ia te uită! Mă tot miram cine mă strigă şi, când colo, chiar luminăţia voastră!

— Ei, da, chiar eu sunt. Ce zici că pescuieşti acolo? Hikoici voi mai întâi să răspundă cinstit, că încearcă să prindă un peşte, dar se răzgândi şi spuse:

— Mă străduiesc să prind un kappa. Stau de azi-idimineaţă cu undiţa în mână, dar nu vrea să muşte şi pace…”

— Ce vorbeşti? Un kappa?! ia dă-mi mie undiţa, se înâierbântă prinţul.

Năzdrăvanul de Hikoici voise doar să glumească, dar iată că Mlţimea sa luase treaba în serios. Nimeni, niciodată nu iz%rase să prindă vreun kappa în cârlig, dar cum să-i spui prinţului una ca asta? Hikoici se scarpină în cap:

— Degeaba, că tot nu muşcă. N-am la mine momeală bună. Kappa se-prinde numai cu carne de balenă, spuse, încercând să iasă basma curată.

25G

Iar în sinegândea: „Carne de baienă nu se găseşte atât de uşor. Înălţimea sa se va lăsa păgubaş”. Dar prinţul spuse liniştit:

— Păi asta nu-i nicio greutate.

— La mine. la castel am carne de balenă cită vrei. Tu spune numai câtă îţi trebuie.

— Vreo două kamme, răspunse la întâmplare Hikoici, buimac şi deznădăjduit Adu-mi diseară două kamme de carne de balenă. Pe întuneric kappa trage mai bine la nadă…

— Bine, o să-ţi aduc.

Şi cu asta se despărţiră.

Seara, prinţul aduse ciozvârta făgăduită. Lui Hikoici îi trecuse teama. Se aşezară împreună pe mal. În jur era întuneric beznă. Hikoici se prefăcu că vrea să pună momeală în cârlig şi-i zise prinţului:

— Taie o bucăţică de carne, aşa cam de vreo 50 de momme 2.

Luă bucăţica de carne de la prinţ, o vârî pe furiş în ţeava găurită a bambusului şi aruncă apoi chiigul gol, în apă. Stăteau aşa, alături, fără să scoată b vorbă. Vremea trecea, dar pluta undiţei nici gând să tremure. Pierzându-şi răbdarea, prinţul bombăni:

— Nu vrea să muşte, afurisitul! „Hikoici se prefăcu supărat:

— Înălţimea Ta, nu trebuia să vorbeşti aşa de tare. Kappa tocmai muşcase şi mă pregăteam să trag undiţa, dar l-ai speriat. Ia uite, a fugit cu momeala…

Şi-i arătă prinţului cârligul gol. Prinţul îi dădu altă bucată de carne pentru nadă. Hikoici o ascunse şi pe-aceasta în ţeava bambusului şi aruncă din nou undiţa. Statură ei ce statură, dar prinţul începu iar să se plictisească: …

— Ei, muşcă sau nu muşcă?

1 Kamme – măsură veche de greutate, egală eu 3, 75 kg. – Momme – măsură veche de greutate Me circa 4 prame.

— Na, că iar l – ai speriat! Se poate să vorbeşti atât de tare? îl certă Hikoici pe prinţ. Aşa nu-l mai prindem niciodată!

Ruşinat, prinţul îi dădu altă bucăţică de carne şi Hikoici aruncă din nou undiţa goală. Aşteptau în tăcere. Deodată, prinţul nu se mai putu stăpâni:

— Ce naiba nu mai muşcă o dată?!

— Ptiu, iar l-ai alungat! se vaită Hikoici.

Şi tot aşa, până când, bucată cu bucată, isprăviră toată carnea. Hikoici spuse, necăjit foc:

— Dacă Înălţimea Ta vorbeşti întruna, nu vom putea prinde niciun fel de kappa. Asta-i o treabă care se face în tăcere.

Prinţul oftă:

— Se vede că am mâncărici pe limbă. Nu-i nimica; mâine vei veni singur să-l prinzi pe kappa.

Hikoici era încântat că prinţul îi va aduce altă halcă de carne, dar se prefăcu mâhnit:

— Da, se pare că va trebui să pescuiesc singur. Păcat. r în seara următoare, luna plină strălucea pe cer. Hikoici veni în acelaşi loc, pe

malul râului. Voia să prindă un peşte, nici nu-i păsa de kappa. Deodată, undiţa parcă-i fu smulsă din mână şi deasupra apei se arătă un kappa care-i grăi astfel:

— Hikoici, hai să ne luptăm! Să vedem care-i mai tare! Hikoici amuţise de mirare, dar se învoi fără să mai stea pe gânduri. Se luară la trântă. Videanul de Hikoici îl lovi pe kappa peste urechi. După cum se ştie, aceste, făpturi au chiar în creştet o gaură plină cu apă, iar în apa aceea stă toată puterea lor. De pe urma loviturii apa ţâşni afară şi kappa îşi pierdu vlaga pe dată.

Hikoici îl legă zdravăn cu o funie, dar când colo, ce să vadă? Un alt kappa tocmai ieşea din râu. Şi cu acesta se întâmplă la fel. Până dimineaţa, Hikoici prinse vreo cinci şi-i duse la castel.

— Iertare, Înălţimea Ta, îi spuse el prinţului, dar n-am prins decât plevuşcă asta. N-a prea mers pescuitul. Ehei, dacă n-ai fi strigat atunci „De ce nu mai muşcă o dată?”, prada ar fi fost mult mai mare.

Plin de uimire, prinţul îl lăudă:

— Pe tine, Hikoici, nu te întrece nimeni în lume. Eşti un mare meşter într-ale pescuitului.

Şi într-adevăr, Hikoici pescui de la prinţ o mulţime de galbeni.

4 CUM S-A ÎNTRECUT HIKOICI cu VULPEA

Lângă oraşul Iaşşiro se află muntele Dragonului. Pe muntele acesta trăia odinioară vulpea O-San, vestită pretutindeni pentru meşteşugul ei de a lua orice înfăţişare.

O dată, Hikoici se întâlni cu vulpea la o răspântie. Cum se cunoşteau de multă vreme, începură să strige:

— Ia te uită, cumătră vulpe!

— Ia te uită, Hikoici! Ce întâmplare!

Şi din vorbă-n vorbă, Hikoici îi spuse vulpii: – Ştii ce? Hai să ne întrecem, să vedem care din noi doi e mai iscusit. Te lauzi că poţi lua orice înfăţişare doreşti” dar să ştii că nici eu nu mă las mai prejos la treaba asta.

— Ce vorbeşti? N-am ştiut că şi tu ai asemenea haruri, se miră O-San. Dacă-i aşa, arată-mi ce poţi.

— Fie, voi începe eu, se învoi Hikoici. Du-te mâine în Poiana

Sălciilor, caţără-te într-un pin înalt şi priveşte cu luare-aminte. Vei vedea un alai princiar. Alaiul acela voi fi eu însumi. Eu voi fi şi prinţul şi suita lui…

Zicând acestea, Hikoici îşi luă rămas bun şi plecă în drumul lui.

A doua zi, vulpea se cocoţă în pin. Se uita în depărtare, cu gâtul întins, zicându-şi în sine: „Hikoici ăsta e un lăudăros. Eu în locul lui nu m-aş fi apucat de ceva cu neputinţă de înfăptuit. Ha-ha, ce-o să mai râd de el!”

Deodată, în zare luciră nişte suliţi. Pe drum se arătară mai întâi vestitorii alaiului. Trecură apoi, într-o tăcere solemnă, oştenii de rând, în sandalele lor de paie. În sfârşit, se ivi şi minunatul palanchin al prinţului, înaintea şi în urma palanchinului păşeau samuraii în haine scumpe, cu câte două săbii la brâu, una mare şi alta mică.

Vulpii nu-i venea să-şi creadă ochilor. Cuprinsă de admiraţie, începu deodată să strige:

— Bravo, Hikoici. bravo! Eşti un meşter neîntrecut! O. ce frumos, ce minunat!

Alaiul se opri. Curtenii ridicară privirea uimiţi, şi ce să vadă! Sus, în vârful pinului, stătea o vulpe cu labele ridicate şi scotea strigăte de bucurie.

— Făptură obraznică, ce te-a apucat? răcniră samuraii furioşi, şi înconjur ară-pe dată copacul.

Vulpea amuţise de spaimă, lipindu-se de trunchiul pinului. Oştenii de jos o ameninţau plini de mânie:

— Jivină ticăloasă! Vulpe neruşinată! Ai oprit în loc alaiul prinţului. Stai că te învăţăm noi minte!

Samuraii dădură vulpea jos din copac cu vârful suliţelor şi începură s-o ciomăgească. Fiindcă, vezi bine, erau samurai adevăraţi! Şiretul de Hikoici, care ştiuse dinainte când va trece pe-acolo alaiul prinţului, îşi bătuse joc de sărmana vulpe…

Vulpea fugi acasă bătută măr. Hikoici, ascuns pe-aproape, văzuse totul, îi venea să râdă, dar îi era şi milă de biata O-San. Nu-şi închipuise c-o s-o păţească atât de rău. Se hotărî s-o îmbuneze şi se duse la vizuina ei cu o plăcintă dulce, întrebând de-afară:

— Hei, aicea stă vulpea O-San?

Un pui de vulpe ieşi din bârlog:

— Mama zace bolnavă.

— Şi cum se mai simte?

— Rău de tot, geme întruna. Se vede că au vătămat-o cum nu se mai poate, răspunse îndurerat puiul de vulpe.

— Aşa, va să zică... Mare păcat! Uite, du-i plăcinta să-l puiul luă bucuros plăcinta şi i-o duse mamei sale: – Hikoici-san a venit la tine să te întrebe de sanal-ite şi ţi-a adus plăcinta asta. t

Văzând plăcinta, vulpea începu să tremure am to.

1 IU Aruncă repede spurcăciunea aia! Hikoici e cel mai mare meşter în păcăleli. Cine ştie dacă n-o fi pus înăuntru vreun ghemotoc de bălegar!

Şi nu voi să-l creadă în ruptul capului.

San – după numele propriu, înseamnă domn. doamnă. domnişoară.

BUDA DE LEMN ŞI BUDA DE AUR

Trăia odată un om sărac, slugă la un bogătaş. Bogătaşul avea un Buda frumos, de aur curat. Mereu se gândea sărmanul slujitor: „Ehei, dacă aş avea eu un asemenea Buda! Poate că el mi-ar hărăzi o soartă mai bună. Doar stăpânul spune totdeauna că nimic nu e mai puternic în lume decât aurul”. </l

Dar cum era sărac lipit pământului, nădejdile lui rămâneau deşarte.

Odată, slujitorul se duse în pădure să taie lemne pentru stăpân. Acolo văzu o buturugă care semăna aidoma cu statuia unui Buda. O luă bucuros şi o duse în odăiţa lui. De trei ori pe zi îi punea dinainte măsuţa cu mâncare:

— Mănâncă, buturugă mică, mănâncă, zeuşorule, iar eu o să-ţi povestesc ce viaţă amară duc...

Aşa făcu slujitorul ani în şir. Toţi cei din casă râdeau de el, iar stăpânul mai tare decât toţi.

Slujitorul era harnic şi cinstit. Bogătaşul îşi frământa mintea

cum să-l silească să-i lucreze toată viaţa pe degeaba. Până la urmă născoci el ceva. 1.1 chemă la sine pe slujitor şi-i spuse:

— Hai să punem la cale un sumo 1 între zeuleţul tău şi Buda al meu cel de aur. Dacă buturuga ta va fi învinsă, îmi vei sluji toată viaţa fără nicio plată. Dacă însă Buda al meu de aur se va lăsa biruit, o să-ţi dau toată averea mea.

Bogătaşul adună toţi slujitorii şi toate slujitoarele, jurându-se solemn în faţa lor că-şi va ţine făgăduiala.

Bietul slujitor se întoarse tare abătut în coliba lui şi îi spuse buturugii:

I – Vai, zeuşorule, ce năpastă a căzut pe noi! auzi ce i-a trecut prin cap stăpânului… Îţi porunceşte să-l învingi în luptă pe Buda al lui cel de aur, iar dacă nu, va trebui să-i slujesc pe degeaba toată viaţa. Mai bine te iau în spate şi fug de-aici.

Dar zeuşorul de lemn îi răspunse:

— Nu te pierde cu firea. Fii liniştit, că vom ieşi noi la liman. Du-mă fără teamă înaintea stăpânului. Voi încerca să-l înving pe Buda de aur.

— Stăpânul îl zorea pe slujitor să înceapă mai repede sumo. Nemaiavând ce face, slujitorul îl cară pe Buda de lemn în încăperea hotărâtă pentru luptă. Stăpânul îl aduse şi el pe Buda cei de aur. Se adunaseră o mulţime de slugi. Stăpânul le grăi astfel micilor zeităţi:

— M-am jurat că dacă tu, Buda al meu de aur, vei ieşi biruitor, acest slujitor îmi va munci fără plată întreaga viaţă. Iar dacă vei învinge tu, zeuleţule de lemn, stăpânul tău va primi toată averea mea. Ţineţi minte amândoi!

Şi zicând acestea, făcu semn cu evantaiul că lupta poate să înceapă.

Şi, minune! Amândoi Buda se ridicară în picioare, se depărtară unul de altul, apoi încet, legănându-se, în

1 Sumo – Gen de trântă japoneză. Se socoteşte învingător cel ce-şi doboară adversarul la pământ sau îl împinge de pe saltea din interiorul unui cerc. Toţi luptăt. irii sumo sunt de categorie ferc: i, foarte solizi.

trară în luptă. Se încleştară puternic, căutând să se doboare. Ba unul îşi dovedea potrivnicul, ba celălalt. Lupta ţinea de două ceasuri încheiate. Privitorii strigau care mai de care:

— Ara l'Ara l la priviţi cum mai luptă! Cine oare va învinge?

Slugile începură să-l încurajeze pe Buda cel de lemn:

— Ţânte bine, buturugă! Nu te da bătut! Nu-l lăsa pe zeul stăpânului să te doboare!

Ochii stăpânului erau holbaţi şi însângeraţi, iar glasul îi răgușise de atâta strigăt:

— Nu te lăsa, Buda de aur! Buda de aur, pune-l jos!

Buda de aur era lac de sudoare, începu să se mişte tot mai greoi, iar în cele din urmă se clătină sleit de puteri. Stăpânul, de asemenea asuda din belşug. Se făcuse roşu la faţă şi striga tot mai întărâtat:

— Buda de aur, nu te da bătut! încordează-ţi puterile! Oare nu ţi s-a adus destulă cinstire în casa mea? Nu ne-am închinat cu toţii la tine? E cu putinţă să te laşi biruit de-o biată buturugă, de-un ciot prăpădit? Fricosule! Slăbănogule! Amărâtule!

Înfuriat, Stăpânul începu să-l batjocorească pe Buda cel de aur, aruncându-i tot felul de vorbe de ocară. Dar cu cât îl certa mai rău, cu'atât îşi pierdea puterile zeul de aur. Până la urmă izbucni în plâns şi căzu cu zgomot la podea.

Slugile nu mai puteau de bucurie. Luându-l în râs pe zeuleţul de aur. îi cerură stăpânului să-şi ţină făgăduiala. Nemaiavând încotro, bogătaşul trebui să plece din casă, luându-l în spinare pe Buda/al lui de aur. Toată averea rămase slujitorului. Aceste/ le răsplăti cu mărinimie pe celelalte slugi şi în casa aceea unde înainte curgeau numai lacrimi, domni de atunci voioşia.

1 Ara – exclamaţieire exprimă mirarea.

264.

Bogătaşul începu să pribegească prin lume. În curând nu-i mai rămase în pungă nici măcar un bănuţ de aramă. Odată, pe când înnoptase în câmp, flămând şi trudit, începu să-l dojenească amar pe Buda al lui de aur:

— O, zeuleţule de aur. Ţum de te-ai lăsat înfrânt de o simplă

buturugă? Din pricina slăbiciunii tale am fost alungat în chip ruşinos din gospodăria mea. unde stăpâneşte acum un slugoi păcătos. Degeaba mi-am pus eu nădejdea în tine, degeaba te-am turnat din aurul cel mai curat…

Dar Buda de aur răspunse:

— Pe nedrept mă învinuieşti. Asupra ta însuţi ar trebui să îndrepţi ocara. Adu-ţi aminte cum mă hrăneai… Numai de două ori pe an, la praznicele cele mari. Pe când slujitorul împărţea zilnic, tot ce avea, cu buturuga lui. Astfel lemnul a devenit mai puternic decât aurul. O singură mângâiere mi-a rămas: să te pot izbi straşnic în spate, la fiecare pas. În felul ăsta afli şi tu cât de greu e aurul.

Şi bogătaşul fu nevoit să facă pe cerşetorul până la sfârşitul zilelor, rătăcind pe drumuri cu greoiul Buda de aur în spate.

PREOTUL ŞI ÎNVĂŢĂCELUL (I)

Odată, preotul unui mic templu dintr-un sat de munte plecă după treburi, lăsând templul în grija tânărului său învăţăcel. Nu după multă vreme începu să plouă cu găleata. Un enoriaş ud până la piele veni în fugă, rugându-l pe învăţăcel:

— Dacă nu vă e cu supărare, împrumutaţi-mi umbrela voastră. M-a apucat ploaia pe drum.

Fără multă vorbă, învăţăcelul îi dădu omului bunătatea de umbrelă, pe care preotul abia o cumpărase şi n-o folosise niciodată.

A doua zi, preotul fu chemat să citească o rugăciune la căpătâiul unui răposat. Ca un făcut, cerul se întunecase iarăşi şi ploaia stătea gata să înceapă. Preotul se uită la cer şi zise:

— Băiete, dă-mi umbrela mea cea nouă.

Învăţăcelul mărturisi că a împrumutat-o unui enoriaş.

— Mare prostie ai făcut! îl certă preotul. Altă dată născoceşte şi tu ceva; de pildă, spune că ai pus-o la soare să se usuce, că a venit un vârtej care i-a rupt tijele făcând-o ferfeniţă, iar acum nu mai e bună de nimic şi zace într-un ungher prăfuit al podului.

Zicând acestea, preotul îşi puse deasupra glugii o pălărie mare, împletită, îşi luă pe umeri o manta veche şi porni la drum bombănind supărat.

După câteva zile, învăţăcelul rămase iarăşi singur, să păzească templul. Şi iată că veni la el un sătean care-i spuse:

— Ce zi însorită e azi! Am plecat să-i fac o vizită fiicei mele, pe care n-am mai văzut-o demult. Dar din păcate locuieşte tare departe şi am de bătut cale lungă. Milostiveşte-te şi împrumută-mi calul vostru.

Învăţăcelul îşi aduse aminte de povaţa preotului şi îi răspunse:

— Nu te supăra, prietene, însă deunăzi am lăsat căluţul nostru să pască la soare şi deodată s-a stârnit un vârtej care i-a rupt coastele şi i-a făcut pielea ferfeniţă. Acum nu mai e bun de nimic şi zace într-un ungher uitat al podului.

Săteanul făcu ochii mari:

— Ia te uită ce întâmplare ciudată! îngână el şi plecă dând din cap buimăcit.

Aflând întâmplarea, preotul îl certă pe învăţăcel cu şi mai mare asprime:

— Ce ţi-a venit să îndrugi asemenea prostii? Cum se poate asemui calul cu umbrela? Trebuia să spui că acum câteva zile căluţul nostru a mâncat mătrăgună şi a turbat. Azvârlea atât de rău din picioare, încât şi le-a rupt, ba încă şi-a frânt şi şira spinării, iar acum zace în grajd şi nu se mai poate ridica.

Mai trecură trei zile. Preotul tocmai stătea în pat şi se odihnea, când veni sluga unui bogătaş, care-i spuse învăţăcelului:

— Stăpânul meu îl roagă pe preot să poftească până la noi acasă, spre a sluji la un praznic.

Învăţăcelul răspunse:

— Acum câteva zile preotul a mâncat mătrăgună şi a turbat de tot. Atâta s-a zbătut şi a dat din picioare, până şi le-a rupt, ba încă şi-a fărâmat şi şira spinării. Acum zace în grajd şi nu se mai poate ridica.

Preotul auzi şi rămase mut de uimire. Sari din pat ca ars şi începu să-l plesnească pe învăţăcel peste cap:

— Altă dată să nu mai asemui un preot cu o mârţoagă, făcându-l de râs înaintea enoriaşilor!

PREOTUL ŞI ÎNVĂŢĂCELUL (II)

Odată, preotul unui templu plecă să slujească la un parastas,

lăsând sfântul lăcaş în seama învăţăcelului. Rămas singur, acesta mormăi o rugăciune, două, până când îl cuprinse toropeala. Deodată auzi ca prin vis glasul cuiva la uşa templului: „Se poate intra?” Învăţăcelul ieşi afară frecându-se la ochi, şi văzu o băbuţă de prin vecini care adusese o legătură cu de-ale gurii.

— Dă-i, te rog, preotului pomana asta, spuse bătrânica. Învăţăcelul luă legătura din care se ridicau aburi calzi şi îmbietori. Mirosea atât de plăcut, încât îşi zise:

— Pesemne că baba a adus niscai dango proaspete. Dacă i le păstrez preotului, acesta, lacom cum e, le va înfuleca pe toajte, fără să-mi dea măcar o bucăţică să gust. Ia să văd eu ce-i de făcut...

Dezlegă bocceaua în care găsi un coşuleţ plin cu dango abia scoase din cuptor, învăţăcelul începu să mănânce atât de zorit că-i trosneau fălcile şi nici nu băgă de seamă când sfârşi toate plăcinţelele. Abia atunci se înspăimântă: „S-a zis cu mine! Ce-o să-i spun preotului?”

Căzu pe gânduri, cugetând cum să scape de belea. În cele din urmă, iată ce-i trecu prin cap: luă coşuleţul în care fuseseră dango şi-l aşeză în faţa altarului zeului

CAPUL DE SCHIMB

Odată, în vechime, un prinţ bogat plecase la vânătoare cu şoimi. Slugile îl purtau în palanchin pe potecile dealurilor, iar în urmă venea un alai măreţ. Deodată, un-erele care zbura pe deasupra se găinată fără ruşine pe acoperişul palanchinului.

— Înlocuiţi palanchinul prinţului! tună poruncitor căpetenia kerailor.

— Înlocuiţi palanchinul prinţului! Aduceţi un palanchin de schimb! strigară ceilalţi slujitori, din om în om.

Îl mutară pe prinţ în palanchinul cel nou şi porniră mai departe.

Numai că iarăşi se ivi în văzduh un erete. Prinţul tocmai scosese mâna afară din palanchin şi găinaţul căzu de astă dată pe mâneca aurită a hainei.

— Schimbaţi numaidecâl haina prinţului! porunci tnai-marele kerailor.

— Schimbaţi haina înălţimii sale! Aduceţi altă haină! îşi strigară

slugile una alteia. cu mare grabă.

Îi îmbrăcară pe prinţ cu o haină nouă şi porniră mai departe.

După un timp, prinţul scoase din întâmplare piciorul afară din palanchin. Şi ca un făcut, alt erete care zbura pe-acolo îşi scăpă găinaţul chiar pe sandaua prinţului.

— Schimbaţi îndată sandalele măriei sale! răcni conducătorul alaiului.

— ...Sandale de schimb! Aduceţi sandale de schimb! lărmui ceata slujitorilor.

Îi schimbară prinţului încălţămintea şi porniră iarăşi la drum.

Tot mergând aşa, prinţului i se năzări să vadă cum e vremea. Scoase capul afară din palanchin şi întoarsei ochii spre cer. În clipa-aceea, afurisitul de erete se găinată chiar pe fruntea slăvitului dregător.

— Schimbaţi-i capul înălţimii sale! Aduceţi un cap de schimb! strigară slujitorii care mai de care.

Aduseră capul de schimb al prinţului, aşezat cu grijă într-un coş, şi-l înlocuiră la repezeală pe cel mânjit de găinaţ. Iar alaiul porni din nou la drum, tacticos şi solemn.

SAMURAIUL CEL MÂNDRU

S-a întâmplat odată ca un samurai pornit la drum lung să poposească peste noapte în bordeiul unui ţăran, Ţăranul i-a pregătit aşternutul şi l-a întrebat:

— Doreşte Înălţimea Voastră să se învelească astă-seară cu ceva mai călduros?

Samuraiul îl privi mândru şi dispreţuitor:

— Pesemne că voi, ţăranii, v-aţi deprins să vă răsfăţaţi la căldură, ca nişte nevolnici. Eu însă sunt un vechi ostaş. Mi s-a întâmplat adesea să dorm sub cerul liber, pe orice vreme. Tocmai eu să mă tem de răcoarea nopţii?

Spre dimineaţă dădu bruma şi se lăsă un frig straşnic. Samuraiul se trezi dârdâind şi clănţănind din dinţi. Rabdă el cât rabdă, se zgribuli, se încovrigă, dar până la urmă îl deşteptă pe gospodar:

— Ascultă, omule, nu cumva ai şoareci în casă?

— Ba am, Înălţimea Voastră, am destui.

— Dar spune-mi, voi, ţăranii, aveţi grijă să spălaţi lăbuţele şoarecilor, seara, înainte de culcare?

Omul se scarpină în cap, uluit:

— Nici pomeneală, Înălţimea Voastră. Drept să spun, n-am auzit în viaţa mea despre un asemenea obicei.

— Aşa, care va să zică. Atunci fă bine şi acopere-mă mai repede cu ce ai la îndemână, ca să nu-mi murdărească şoarecii veşmintele de mătase.

CEL MAI MARE MINCINOS

Trăiau odinioară, în oraşele Edo, Ōsaka şi Kioto, trei mincinoşi vestiţi. De cum se adunau tustrei, se şi apucau să mintă, care mai de care. Unul spunea:

— Nu demult, am rupt cerul de pământ, apoi mi-am astupat o nară cu cerul şi cealaltă cu pământul. Dar degeaba, că nările tot goale mi-au rămas. Auziţi-le numai cum şuieră…

— R-Asta nu-i nimic, spunea al doilea. Deunăzi mă jucam, săltând cerul şi pământul cu bobârnace. Deodată am strănutat din răsputeri şi gata, au pierit fără urmă, şi cerul, şi pământul.

Al treilea nu se lăsa mai prejos:

— Odată soarele pârjolea fără milă. Tot gândindu-mă ce e de făcut, mi-am pus pe cap întreaga lume, ca pe-o pălărie. Şi cu toate că umbra nu era prea mare, de bine, de rău, am răbdat arşiţa”.

Născoceau vrute şi nevrute. Dar eu toate că se certau ades, încă nu hotărâseră care dintre ei e-cel mai mare mincinos.

Într-o zi, mincinosul din Kioto, împreună cu cel din Edo, se duseră în ospeţie la mincinosul din Q-aka. Feciorul cel mic al gazdei le ieşi în întâmpinare.

— Tata nu-i acasă.

— Dar unde s-a dus?

— Păi zicea că uraganul a povârnit atât de rău muntele Fugi, că abia’s. e mai ţine, gata-gata să cadă. S-a dus să-l sprijine cu două beţişoare de chibrit.

— Dar maică-ta unde e?

— Mama spune că întreg pământul Indiei s-a rupt în bucăţi. A luat cu ea trei ace de cusut şi s-a dus să-l cârpească.

Amândoi mincinoşii amuţiră. Voiră mai întâi să dea bir cu fugiţii, fără să se mai uite înapoi, dar după câţiva paşi se întoarseră plini de ciudă:

— Ia ascultă, măi băiete! Zilele trecute vijelia a luat de la noi o piuă mare de piatră. Nu cumva a adus-o până la casa voastră?

— S-ar putea, răspunse copilul. Ia uitaţi-vă, nu cumva piua voastră s-a încurcat în pânza aia de păianjen de sub fereastră?

Muşcându-şi buzele, amândoi mincinoşii făcură calea-ntoarsă.

Între timp, tatăl se înapoie acasă.

— Au fost pe la noi unchiul din Edo şi cel din Kyōto, îi spuse băia Tul.

— Ce vorbeşti? Şi?

— M-au întrebat: „Unde e tatăl tău? * Iar eu le-am spus că muntele Fugi abia se mai ţine, fiindcă l-a clătinat uraganul din temelie şi tu te-ai dus să-l sprijini cu două beţişoare de chibrit. Apoi m-au întrebat: „Dar maică-ta unde e?” Iar eu le-am spus că pământul Indiei s-a rupt în bucăţi şi mama s-a dus cu trei ace să-l cârpească. Au dat să plece, dar s-au întors şi m-au întrebat dacă nu cumva furtuna a adus la noi piua lor de piatră. Jar eu le-am spus: „Uitaţi-vă, poate că piua voastră s-a prins în pânza de păianjen de colo”. După asta au plecat cu coada între picioare.

Auzind acestea, tatăl se simţi cuprins de spaimă:

— Eşti abia un copil şi minţi cu atâta neruşinare! N-am nevoie de un asemenea fiu în casa mea. Te voi duce undeva, departe.

Puse băiatul într-un sac gol de cărbuni, îl legă bine la gură, îl luă în spinare şi plecă.

Merse el ce merse, până dădu în cale de-o crâşmă. Cum îi cam plăcea să bea, atârnă sacul cu copilul de creanga unui copac şi intră să tragă o duşcă.

Micul mincinos găsise o gaură în sac şi se tot uita prin ea. Uitându-se el aşa, văzu un moşneag gârbovit, care abia se târa pe drum. Niciuna, nici două, începu să bolborosească un fel de descântec:

— Moşule, fă-te tânăr! Moşule, fă-te tânăr! Unchiaşul se apropie şi întrebă:

— Hei, care eşti şi ce faci acolo, în sac?

— Păi ăsta-i un sac fermecat. E de ajuns să intri în el şi să rosteşti descântecul: „Moşule, fă-te tânăr, moşule, fă-te tânăr!” că te şi pomeneşti întinerit. Uite, azi-dimineaţă nu eram decât un moşneag prăpădit, dar am stat câtva timp în sac şi am întinerit. Mi-e teamă însă că am spus de prea multe ori descântecul, fiindcă am ajuns aproape un copilandru.

De mirare, moşul făcu ochii mari:

— Ia te uită ce sac năzdrăvan! Păi vreau şi eu să întineresc. Lasă-mă şi pe mine să intru în el!

— Te las, fireşte că te las, însă nu pe degeaba.

— Uite, îţi dau aceste plăcintuţe mangiu 1. Sunt tare bune.

Băiatul luă plăcinţelele, îl băgă pe moşneag în locul lui, în sac, şi o tuli spre casă.

După o vreme, tatăl ieşi din cârciumă vesel ne/voie-mare. Dezlegă sacul, se uită în el şi rămase împietrit:

1 Un fel de chiflă făcută din pastă de fasole.

Înăuntru, în locul băiatului, era un moş necunoscut, care striga cât putea:

— Moşule, fă-te tânăr! Moşule, fă-te tânăr!

Îl luă la zor pe unchiaş, dar aflând despre ce e vorba, mai să-şi piardă minţile de supărare:

— Auzi, nemernicul! Păi ăsta-i fiul meu cel mic, un mincinos cum nu s-a mai pomenit. V-a minţit fără ruşine. Iertaţi-l, rogu-vă, fiţi mărinimos!

Tatăl se întoarse acasă plin de furie. Fecioru-său ajunse cu mult înainte, şedea şi înfuleca la mangiu. Ba în inul mincinos îl înşfacă pe mincinosul cel mic de guler şi-l vârî din nou în sacul de cărbuni:

— Las că de data asta nu-mi mai scapi tu…

Porni cu el pe alt drum. Dar vezi că şi pe-acolo se aflau crâşme destule. Se stăpâni el cât se stăpâni, dar năravul fu mai tare. Agăţă sacul de-o creangă şi intră să bea.

Băiatul se uită prin găurică şi văzu venind pe drum o băbuţă cam chioară, care-şi pipăia calea cu toiagul. O lăsă să se apropie, apoi începu să îndruge alt descântec:

— Ochilor, recăpătaţi-vă vederea! Ochilor, lumina-ţi-vă!

Mirându-se grozav, bătrâna întrebă:

— Ce faci acolo, fiule?

— Cum ce fac? Stau în sacul vrăjit şi spun descântecul: „Ochilor, luminaţi-vă! Ochilor, luminaţi-vă!” De azi-dimineaţă rostesc descântecul şi iată, vederea mi s-a limpezit. Şi când te gândeşti că eram orb de-a binelea, nu zăream nimic…

— O, ce sac minunat! Eu, băiete, nu văd aproape deloc. Nu s-ar putea să mă laşi şi pe mine înăuntru, măcar o clipă?

— Ba, te las, cum nu, dar ce-mi dai drept răsplată?

— Uite, am la mine nişte hurma. Ţi-o dau pe toată.

Îi dădu băiatului un coş întreg de hurma, iar el ascunse baba în sac şi o luă la fugă spre casă, cât îl ţineau picioarele.

Nu trecu mult şi tatăl ieşi vesel din cârciumă. Se uită el în sac, şi ce să vadă? O băbuţă necunoscută clipea din ochi, bolborosind întruna:

— Ochilor, luminaţi-vă! Ochilor, luminaţi-vă!

O slobozi pe bătrâna din sac, neştiind cum să-i mai ceară iertare:

— Asta a fost o şotie de-a fiului meu. Un nemernic şi un mincinos înrăit. Iertaţi-l, rogu-vă!

Tatăl se întoarse acasă.

Băiatul se ghiftuise cu hurma şi sforăia tolănit pe rogojină, cu mâinile şi picioarele desfăcute.

Ce să mai scoţi dintr-unul ca ăsta?

De atunci, cumătrul din Edo, cel din Ōsaka şi cel din Kioto nu s-au mai sfădit care dintre ei e cel mai mare mincinos.

DOI LENEŞI

Era o zi călduroasă, de vară. Leneşul din satul de la răsărit pornise agale, încă de cu zori, înspre satul de la apus. Oamenii îi legaseră la brâu o traistă cu merinde, ca nu cumva să se sfârşească de foame pe drum.

Leneşul din satul de la apus se târa şi el, tot din faptul dimineţii,

către satul de la răsărit. Pe cap, oamenii îi puseseră o pălărie de paie, ca să-l apere de dogoare, iar ca nu cumva s-o piardă, i-o legaseră sub bărbie, cu o sforicică.

Umblară ei astfel o bucată de vreme, când iată că ajunseră la jumătatea drumului. Soarele, vestind amiaza, se ridicase sus, în înaltul cerului, şi pârjolea fără milă.

Pe leneşul din satul de la răsărit îl răzbi deodată foamea. O foame atât de cumplită, încât simţi că i se face negru înaintea ochilor. Ehei, însă vezi că pentru a-ţi potoli pântecele trebuie să desfaci legătura cu merinde, să scoţi de-acolo lipia, ba încă s-o mai duci şi la gură… Cuprins de mâhnire, căzu pe gânduri. „Încâlcită treabă, îşi zise, tare încâlcită. Decât să mă istovesc într-atâta, mai bine rabd”.

Oftă, şi când ridică privirea, ce să vadă? Prin mijlocul drumului se târa înspre el un om cu o pălărie de paie pe cap. Abia, abia îşi mişca picioarele, iar gura o ţinea larg deschisă, ca şi cum ar fi aşteptat să-i pice într-însa ceva din văzduhr „Ţii, se gândi iar leneşul, da' flămând trebuie să mai fie fârtatul ăsta… Altfel n-ar umbla el aşa, cu gura căscată…”

— Ascultă, prietene, îi zise trecătorului, după câte înţeleg, eşti tare flămând. Flămând şi norocos.

— Norocos, de ce? se miră celălalt.

— Fiindcă m-ai întâlnit pe mine. Am să te hrănesc eu pe săturate. Numai fii bun, rogu-te, şi dezleagă trăistuţa asta de la brâul meu. Scoate pâinea de-acolo, rupe-o în două, jumătate vârămi-o mie în gură, iar jumătatea cealaltă mănânc-o sănătos.

Dar leneşul din satul de la apus, fiindcă el era omul cu pălăria de paie, cugetă câteva clipe, apoi răspunse:

— Eşti prea mărinimos şi nu vreau să rămâi nemâncat din pricina mea”. O mână de ajutor tot am să-ţi cer însă. Îndură-te şi leagă-mi mai strâns sforicică. asta sub bărbie. Nodul s-a slăbit şi afurisita de pălărie stă gata-gata să-mi alunece de pe cap. De-aia sunt nevoit să umblu toată vremea cu gura căscată. Şi tare mă mai dor fălcile…

CUM A PLECAT NEVASTA DE ACASĂ

O vecină mai îndrăzneaţă îi făcea ochi duki unui bărbat însurat, căutând să-l prindă în mrejele ei. Omul începu să cake mai des pragul vecinei. „Nevastă-mea nici nu poate sta alături de dânsa, îşi spunea E atât de pocită şi de soioasă, încât nici nu-ţi vine să te uiţi la ea”.

Nevasta omului era însă o femeie tare harnică. Muncea din zori şi până noaptea târziu, nepieptănată, nesulemenită, îmbrăcată în straie vechi şi ponosite. Nu se uita niciodată în oglindă, fiindcă treburile nu-i dădeau răgaz.

Într-o bună zi, bărbatul îi spuse:

— Mi s-a făcut silă de tine. De azi înainte nu vreau să te mai văd. Pleacă din casa mea.

Ce era să facă sărmana femeie? începu să se pregătească de plecare, îşi strânse lucruşoarele într-o boccea, îşi puse rochia ei cea bună, pe care n-o mai îmbrăcase demult, se pieptănă cu grijă, îşi încondeie ochii şi buzele, astfel încât acum arăta mult mai frumoasă. decât vecina cea sprinţară.

Bărbatul se uită lung la ea, cuprins de uimire…

Când fu gata de drum, femeia îşi luă rămas bun după datină, făcându-i bărbatului o plecăciune adâncă:

— Rămâi sănătos, îţi mulţumesc din toată inima că mi-ai purtat de grijă atâta timp. iartă-mă dacă te-am supărat cu ceva.

282

Se îndreptă sfioasă spre uşa bucătăriei. Dar bărbatul îi taie calea:

— Ce, ţi-ai pierdut minţile? Să nu cutezi să treci prin bucătăria mea! ia-o prin altă parte.

Nevasta dădu să iasă prin odaia de oaspeţi.

— Unde te bagi? sări omul. Nu eşti oaspete, La intri acolo. Ce, ai uitat rânduiala?

Voi nevasta să treacă prin odaia de dormit.

— Prin odaia mea de dormit nu-ţi dau voie, o împiedică iarăşi bărbatul.

Femeia se opri în loc, nedumerită:

— Pe-aici nu se poate, pe-acolo nu e voie… Atunci învaţă-mă tu

pe unde să ies.

— Dacă nu ştii pe unde să ieşi, atunci fă bine şi rămâi acasă, nepricepute.

De-atunci bărbatul n-a mai tânjit după frumuseţea vecinei.

CULMEA ZGÂRCENIEI

Trăia odată pe lume un zgârie-brânză fără pereche. Una-două, numai ce-l auzeai: „Fiecare lucruşor trebuie păstrat cu grijă. Chibzuinţă e temelia gospodăriei”.

Minat de curiozitate, un prieten se duse într-o seară să vadă cum îşi chiverniseşte zgârcitul averea. În casă era întuneric beznă, puteai să-ţi bagi degetele-n ochi. „Pesemne că face economie la ulei dacă stă cu opaiţul stins; v se gândi oaspetele. Intră în casă pe bâjbâite şi după ce se mai obişnui cu întunericul, mare îi fu mirarea văzându-şi prietenul aşezat în pielea goală pe rogojină *, în mijlocul – camerei.

— De ce stai, aşa, dezbrăcat? îl întrebă plin de uimire.

— Păi de ce să-mi tocesc îmbrăcămintea de pomană; prin casă?

— Aşa o fi. nu zic ba. Numai că afară e toamnă târzie şi poţi să te alegi cu o răceală.

— Ei aş! Mie nu mi-e frig defel. Dimpotrivă, mî trec sudorile.

— Cum asta?!

— Ia priveşte colo. zise zgârcitul arătând spre tavan:

1 Podeaua în casa japoneză este acoperită cu rogojini (tatam-i) pe care se aşază oamenii. De aceea, la intrarea în casă, oamenii se descalţă.

Omul se uită şi văzu cu mirare un bolovan cât toate zilele spânzurat de o sfoară subţire, care se legăna chiar deasupra locului în care şedea prietenul său.

— Toată vremea mă gândesc: „Aoleu, acuma cade! Acuma se prăvăleşte şi-mi sparge capul!” Iar de frică mă trec căldurile, îl lămuri zgârcitul.

„Grozav le mai ticluieşte”, se minuna musafirul în sinea lui, uitându-se cu spaimă la pietroiul spânzurat de tavan. Iar în vremea aceasta gazda îi povestea pe îndel ete cum în casa lui lucrurile ţin o veşnicie, datorită înţelepciunii cu care le păstrează. În cele din urmă,

oaspetele își luă rămas bun și voi să plece, dar pe întuneric nu izbutea defel să-și găsească sandalele pe care le lăsase la intrare.

— Fii bun și luminează-mi puțin, se rugă el. Nu-mi găsesc sandalele.

Zgârcitul veni din bucătărie cu un retevei în mână și-i dădu prietenului o lovitură zdravănă în cap.

— Aoleu! Ce ți-a venit? Văd stele verzi de durere! răcni bietul om.

— Atunci dă-i zor și caută-ți încălțămintea la lumina lor. Nu demult, într-o noapte întunecoasă, eu însumi mi-am dat un pumn între ochi, atât de vârtos, încât mi s-a luminat drumul ca ziua. Am ajuns acasă zburând.

Auzind una ca asta, omul se lipsi de sandale și plecă în mare grabă, așa desculț cum era.

Iată că veni și Anul nou.

„O să-i „v una zgârcitului să mă pomenească, se gândi prietenul. Să zi ce-o să mai râd!” Și în dimineața sărbătorii se duse la el să-i facă îndătinatele urări și să-i aducă un dar.

— Îți doresc viață lungă, sănătate și fericire. Vreau să-ți fac o mare bucurie, prietene, în anul ce vine m-am hotărât să trăiesc după înțeleaptă ta pildă. Și în primul rând m-am gândit: de ce să cheltuiesc „bani pe daruri

2 U5

20*

scumpe? De ce să fac atâta risipă? Uite, ți-am adus paiul ăsta lung, să-ți faci din el o lulea.

A doua zi dimineață, zgârcitul îi întoarse vizita prietenului. După urările obișnuite, scoase din sân același pai. Atâta doar că paiul era acum pe jumătate mai scurt.

— Nimic nu-i mai de preț ca sănătatea. De aceea ți-am adus în dar un leac minunat. Toată lumea știe că paiul fiert tămăduiește durerile de picioare.

Zgârcitul îi întinse paiul și plecă, iar prietenul rămase cu gura căscată” fără a mai poată secate o vorbă.

CUM S-AU SCHIMBAT PLĂCINTELE ÎN BROAŞTE

Trăiau cândva, la marginea unui sat, o soacră cu nora ei.

Odată, la o sărbătoare, se nimeri să aibă la masă plăcinte botomoci1. Mâncară fiecare pe săturate, dar în blid tot mai rămaseră câteva. Grijulie, bătrâna puse plăcintele la păstrare într-o îădiţă, apoi se duse să se culce. Dar, ca un făcut, somnul nu voia să i se lipească de gene. Gândul îi zbura tot la plăcintele din îădiţă. „Dimineaţa, îşi zise soacra cuprinsă de lăcomie plăcintele botomoci sunt şi mai gustoase decât seara. Mare păcat ar fi ca netrebnica de noră-mea să se înfrupte singură din asemenea bunătăţi!”

Tot răsucindu-se astfel în aşternut, îi veni un gând plin de viclenie. Merse lângă îădiţă, săltă capacul şi şopti:

— Hei, plăcinţelelor, fiţi cu luare-aminte. Dacă nesătula de noru-mea va vrea să vă mănânce peste noapte, voi să vă prefaceţi pe dată în broaşte, înţelesu-m-aţi?

Şi după ce întări porunca aceasta cu sumedenie de afurisenii şi de vrăji, piti îădiţă în fundul dulapului se sui iarăşi în pat şi adormi liniştită, fără să ştie că, din

1 Plăcinte făcute din orez acoperite cu pastă de mazăre.

culcuşul ei, nora trăsese tot timpul cu urechea. Cu mult înainte de a se lumina de ziuă, tânăra se sculă tiptil, înfulecă toate plăcintele, se repezi până în orezărie, prinse exact atâtea broaşte câte plăcinte fviseseră în blid, le dădu drumul în lădiţă şi închise repede capacul.

În cele din urmă se trezi şi bătrâna. Aşteptă o vreme, cu prefăcută nepăsare, până ce nora îşi luă secera şi plecă la „câmp. De cum se închise uşa în urma ei, soacra se repezi la lădiţă, deschise capacul, şi deodată… ţuşti! ţuşti! broaştele începură să sară prin casă, împrăştiindu-se care încotro.

— Plăcinţelelor. dragile mele” ce-i cu voi? prinse bătrâna să se văicărească. V-aţi pierdut mintea, ori nu-mi mai cunoaşteţi chipul? Asta sunt eu. nu nevrednica de noru-mea. Staţi, staţi binişor, nu mai săriţi aşa, ca nebunele, că se scutură umplutura şi e mai mare păcatul… Opriţi-vă când vă poruncesc!

Însă broaştele nici gând s-o asculte. Ţopăiau pretutindeni,

căutând parcă s-o scoată din fire. Bătrâna cea lacomă alergă multă vreme după ele, fără să izbutească să prindă vreuna. Poate că mai aleargă şi astăzi.

BA-T AŞA, BA NU-I AŞA…

Trăia într-un sal un om pe care-l chema Saigio.

Odată, Saâgio plecase să se plimbe cu prietenii săi pe dealurile din vecinătate. Toropit de căldura amiezii de vară, un iepure îşi făcuse culcuş în iarba mătăsoasă şi tocmai aţipise.

— Ia uitaţi-vă. un iepure mort în iarbă, strigă unul dintre prieteni.

Saigio se grăbi să-şi ducă mâna la nas cu mare scârbă:

— Da, da, de mult îmi aducea mie vântul miros de stfrv.

Auzind glas de om, iepurele, ţuşti, sări din culcuş şi-o luă la sănătoasa.

— Ei drăcie, dormea buştean iepurele nostru, râse alt prieten.

— Da. da, îi ţinu hangul Saigio cu însufleţire. Dormea fără grijă. Eu demult văzusem cum-aşi mişcă urechile prin somn.

Aşa s-a născut zicala despre cel care-i cântă-n strună ba unuia, ba alinia: „Leit Saigio din poveste: iepurele ba e mort, ba e viui!

PAIUL DIN PLAPUMA

Se povesteşte că trăia cândva un om foarte sărac, atât de sărac, încât nu avea nici măcar un aşternut ca lumea pe care să se culce. Tare se mai ruşina omul de sărăcia lui şi căuta s-o ascundă de ochii lumii… De aceea îi dădu poruncă aspră fiului său nevârstnic:

— Vezi, nu care cumva să scapi vreodată vorba că dorm pe paie şi că mă învelesc tot cu paie. Când e cineva de faţă, totdeauna sacului cu paie să-i zici plapumă.

O dată, în casa săracului tocmai se aflau nişte oaspeţi. Copilul, niciuna, nici două, începu să-l tragă de mânecă pe taică-său:

— Tată, hei, tată! Vezi că ţi-a rămas în păr un fir de pai din plapuma noastră!

CEARTA

Zice-se că odată trei oameni călătoreau către o aşezare îndepărtată. Tot mergând ei astfel şi sporovăind ba de una, ba de alta,

unul dintre ei oftă şi zise:

— Ehei, ce bine ar fi să găsim noi acuma pe drum o pungă cu treizeci de galbeni… I-am împărţi frăţeşte şi ni s-ar cuveni fiecăruia câte zece galbeni.

— Nu cred c-ar fi o împărţeală dreaptă, se împotrivi altul. Firesc este ca acela care i-a văzut primul să-şi oprească pentru sine măcar jumătate.

— Ba nicidecum, se amestecă cel de-al treilea. Suntem tovarăşi de drum şi norocul e al tuturor a, deopotrivă.

— Nu te supăra, dar chiar şi la vânătorii Nle reni este o asemenea lege nescrisă. Dacă sunt mai mulţi arcaşi şi vânatul e unul singur, celui care a lovit primul cu săgeata i se cuvin capul şi blana animalului. Aşa şi cu punga: cel care a zărit-o întâi trebuie să-şi ia partea leului.

Şi astfel, aruncându-şi unul altuia vorbe repezi şi mânioase, drumeţii începură să se sfădească. Tocmai atunci trecea pe-acolo un neguţător de ulei. Auzind cearta, camul lăsă vasul cu idei la marginea drumului şi se apropie să asculte. Dumirindu-se despre ce e vorba, le grăi împăciuitor:

— Fraţilor, eu am colindat lumea şi am adunat multă înţelepciune. Iată, am să fac eu împărţeala în locul vostru. Dar mai întâi puneţi banii aici, pe năframa asta.

Drumeţii însă nici gând să-l asculte. Se sfădeau mai departe, înfierbântaţi, ba încă, după câteva clipe se luară; şi la bătaie. Ciomegele fluturau în vânt, altoind straşnic-unde nimereau. Neguţătorul, care se vârâse între ei, se alese şi el cu câteva lovituri zdravene. În focul încăierării, vasul cu ulei se răsturnă în şanţ.

— Staţi, opriţi-vă! strigă neguţătorul deznădăjduit. Daţi încoace cei treizeci de galbeni. Mi-aţi vărsat uleiul în drum şi marfa mea tocmai atâta face.

— Care treizeci de galbeni? se mirară drumeţii domolindu-se ca prin farmec.

— Cei pe care i-aţi găsit, strigă omul scos din fire.

— Vezi-ţi de treabă, noi n-am găsit nicio para, îi răspunseră cei

trei nepăsători.

Şi îşi căutară de drum, fără să-i mai arunce vreo privire".

De atunci, bietul neguţător s-a jurat să nu se mai amestece niciodată în cearta altora.

SĂ N-AUDĂ PORUMBEI;

Odată, trecând pe lângă râu, un ţăran zări pe celălalt mal un bătrân pe care-l cunoştea, îndoit de şale, moşneagul semăna ceva pe ogor, bolborosind cuvinte neînţelese.

Ţăranul îi strigă peste apă:

— Hei, unchiule, ce semeni acolo?

Bătrânul îşi îndreptă spinarea, şovăi câteva clipe, apoi zise:

— Vino mai aproape, dacă vrei să-ţi spun.

Ţăranul se minună: ce taină să fie la mijloc? Minat de curiozitate, trecu râul prin vad şi se apropie de unchiaş. Acesta îi făcu semn să se aplece şi îi şopti la ureche:

— Anul acesta m-am gândit să-mi însămânţez ogorul cu mazăre.

— Atâta tot? Şi de ce nu mi-ai spus de la început, când te-am strigat de pe celălalt mal?

— Mă crezi oare atât de prost? clipi moşneagul cu şiretenie. Dacă mă auzeau porumbeii, până diseară mi-ar fi ciugulit toată mazărea.

CHIAR DACĂ ZBOARĂ, TOT PARI SUNT!

Odată, doi prieteni.se preumblau pe malul mării. Şi mergând/ei aşa, văzură în depărtare, pe nisipul ţărmului, nişte pete negre.

Unul dintre ei zise:

— Uite nişte pari vechi, înnegriţi de ape. Celălalt râse batjocoritor:

Şi aşa, din senin, începură să se certe. Unul striga:

— Ce pari visezi? E un stol de corbi.

„Sunt pari, sunt pari!" iar celălalt: „Sunt corbi, sunt corbi!"

— Ce tot dai zor cu corbii tăi? Pesemne că ai chiorjt de-a binelea. Sunt pari toată ziua, nu vezi că nu mişcă niciunul?

— Dacă pe asta te bizui, am să-ţi arăt eu acuma!

Şi aruncă o piatră înspre punctişoarele negre. Corbii – fiindcă

erau într-adevăr corbi – începură să croncăne, fâlfâiră din aripi şi se înălţară speriaţi în văzduh.

— Ei, ce mai ai de zis? făcu mândru cel care dăduse cu piatra. S-au dus parii tăi, au zburat, gata!

— Şi ce mi-ai dovedit cu asta? se îndârji celălalt. Chiar dacă zboară, tot pari sunt!

De atunci, pe seama omului încăpăţânat se spune adesea: „Cu ăsta n-o scoţi la capăt. Oricâte dovezi i-ai aduce, el o ţine pe-a lui: «chiar dacă zboară, tot pari sunt!».

GURA LUMII

Odată, o bătrână se duse în ospeţie la nişte cunoscuţi din satul vecin. Gazdele aveau o copilă ajunsă la vârsta măritişului. Şedea fata pe rogojină şi plângea de ţi se rupea inima.

— De ce plângi, fata mea? o întrebă bătrână. Ai păţit vreun necaz?

— Of, mătuşico, se tângui copila, tare mai sunt rele de gură vecinele astea. Spun că aş fi neagră la chip ca fundul ceaunului.

— Nu te potrivi, fata babei. Vai, ce de răutăţi mai scornesc oamenii! Cum să fii tu negricioasă, când sulimanul stă de-un deget pe faţa ta!

— Tot ele spun că am un picior mai scurt cu o palmă…

— Piciorul ăsta, zici? Vorbe mincinoase, fată dragă. Păi ăsta e maHung cu două palme decât celălalt.

FRUMOASA DIN OGLINDA

Cândva, în vremurile vechi, s-a stârnit un război înverşunat între două neamuri vesiite: Minamoto şi Taira. Neamul Minamoto, mai puternic şi mai numeros, şi-a nimicit duşmanii. Prea puţini dintre luptătorii Taira au izbutit atunci să scape cu zile. Temându-se pentru viaţa lor, şi-au luat nevestele şi copiii şi s-au ascuns în munţii sălbatici ai nordului, trăind acolo timp îndelungat, neştiuţi de nimeni.

Când dihonia s-a stins şi s-a uitat, iar urmaşii lor au putut să coboare fără primejdie printre oameni, multe lucruri care le păreau altora simple şi fireşti erau pentru ei cu toiul necunoscute. Din care pricină unii dintre bieţii Taira s-au pomenit amestecaţi în întâmplări

ciudate şi hazlii.

Astfel se zice că odată, un tânăr din neamul Taira, care coborâse pentru prima oară din munţi, nimeri în oraşul cetate Kumamoto. Trecând el pe dinaintea unei dughene în care se vindeau oglinzi, se uită în vitrină şi, mare îi fu mirarea când văzu acolo portretul tatălui său răposat. Chipul semăna uimitor de bine, dar se pare că fusese pictat cu mult înainte, pe vremea când tatăl său era tânăr şi chipeş.

„O, ce minunăţie, îşi zise tânărul plin de înaintare.

Iată că după atâta timp revăd iarăşi chipul părintelui meu drag!”...

Şi bucuros nevoie-mare. intră în dugheană, cumpără portretul şi-l duse acasă cu mare grijă, învelit într-o pânxă.

Acasă, ascunse portretul în dulap. De câte ori avea răgaz, privea cu dragoste şi cu duioşie portretul din care, la rândul său, chipul tatălui îi zâmbea, de parcă ar fi [ost viu.

Numai că, în scurtă vreme, nevastă-sa băgă de seamă că bărbatul umblă cam des la dulap: face ce face, deschide uşiţa şi se uită îndelung, surâzător şi plin de mulţumire. Biruită de curiozitate, deschise şi ea uşiţa şi... ce să vadă? O femeie tânără şi frumoasă o cerceta fără sfială. Se îngălbeni, începu să tremure toată şi izbucni în hohote de plâns.

Speriată – de bocetele ei, soacra veni într-un suflet:

— Ce ai, fetiţa mea? Ce s-a întâmplat?

— Mămucă, mămucă. nu mă mai iubeşte bărbatu-meu, s-a săturat de mine... Şi-a adus ibovnică de la târg şi-a ascuns-o chiar aici, în casa noastră.

— Pesemne că ţi-ai pierdut minţile! Unde-a ascuns-o? Arată-mi şi mie.

— Acolo, în dulap, uită-te şi dumneata. Soacra se uită şi dădu din cap: v

— Pentru asta te necăjeşti tu? Nu-ţi mai face sânge rău, fiica mea. Nu vezi ce bătrână şi pocită e? Fii încredinţată că n-o să te părăsească pentru o cotoroanţă ca asta.

Tocmai atunci intră în casă o călugăriţă, cunoştinţă – de-a

familiei. Aflând toată tărăşenia se miră nespus şi voi s-o vadă şi ea pe străina din dulap.

— Liniştiţi-vă, nu mai plângeţi degeaba, spuse ea, după ce privi cu' luare-aminte. Într-adevăr, i se citeşte pe chip că a fost o ticăloasă şi o desfrânată. fără pereche, dar acum s-a pocăit și și-a pus vălul călugăriei. Așa că nu mai iiţi îngrijorate.

21 – Bp.sme japoneze

SOARELE ŞI CIOCÂRLIA

Era o zi caldă şi luminoasă, de primăvară. Ciocârlia coborâse pe câmp, între ierburi, să se mai odihnească. Deodată, chiar lângă dânsa, cârtiţa scoase capul din muşuroiul ei, grăindu-i:

— Draga mea ciocârlie, n-ai vrea să-mi îndeplineşti o rugăminte?

— Cum nu, bucuroasă, numai să-mi stea în puteri, răspunse ciocârlia.

— Uite ce e, odinioară i-am împrumutat soarelui nişte bani. A trecut cam multişor de-atunci, însă el se vede c-a uitat să mi-i înapoieze. Se întâmplă să am mare nevoie acum… Tu zbori sus de tot. Treci pe la soare şi roagă-l să-mi întoarcă datoria.

Biata ciocârlie crezu' numaidecât minciuna viclenei vietăţi și, luându-și avânt, se înălţă până-n preajma soarelui, unde începu să ciripească:

— Datorna! Datorna! Soarre, întoarrce datorna! Soarele se aprinse de mânie ca o vâlvătaie. Până şi norii din jur se făcuseră roşii ca jarul.

— Defăimătoareo! Să-mi spui îndată când şi de la cine am împrumutat eu bani! mugi el atât de năprasnic, încât ciocârlia căzu ameţită la pământ.

Dar după câteva clipe, venindu-şi în fire, nedomolita pasăre se înălţă iarăşi în văzduh:

s-Datorria! Datorna! Soarre, întoarrce datorna!

— Ei, lasă că te-nvăţ eu minte! strigă soarele cu ochii scânteind de furie.

Speriată, ciocârlia se lăsă la pământ, pentru ca îndată să se

înalţe din nou, plină de îndrăzneală.

…Şi-aşa se întâmplă mereu de atunci.

De teamă să n-o ajungă mânia arzătoare a soarelui, cârtiţa nu mai iese la lumină din tainiţa ei. Ciocârlia însă n-a aflat adevărul nici până astăzi, în zilele senine, de primăvară, ea se înalţă sus, sus de tot, în văzduh, ciripind neobosită:

— Datorna! Datorna! Soarre, întoarrce datorna J

BUFNIŢA VOPSITOARE

V Tare se mânie muşteriul a doua zi, văzându-şi frumuseţea de strai, mai negru ca tuşul, mai negru decât cărbunele!

Aşa se face că şi-n ziua de azi, de câte ori vede o bufnită, corbul se aruncă turbat asupra ei. Însă bufniţa, prevăzătoare, rămâne pitulată în scorbura ei, de dimineaţa până seara, şi nu se arată decât după ce aţipeşte corbul.

Se zice că odinioară corbul avea penele albe ca zăpada. Numai că de la o vreme biata pasăre se plictisi de veşmântu-i nepătat şi începu să le pizmuiască pe celelalte zburătoare pentru straiele lor împodobite cu fel de fel de culori. De aceea, într-o bună zi se duse la bufniţă. Trebuie să ştiţi că pe-atunci bufniţa era cea mai dibace vopsitoare: ea zugrăvea veşmintele păsărilor în toate culorile curcubeului şi o făcea cu atâta meşteşug, încât muşterii dădeau întruna năvală.

— Croitorul mi-a făcut haine albe. Vopseşte-mi-le tu în cea mai frumoasă culoare, se rugă corbul.

— U-hu, u-hu, prea bine, se învoi bufniţa. Spune-mi numai ce culoare îţi alegi. Eu cred că o haină albastră, ca a bâtlanului, ţi-ar veni de minune. Ori poate vrei una înflorată, ca a şoimului, sau pestriţa, ca a ghionoaiei…

— Nu, nu. Alege, rogu-te, pentru mine o culoare neobişnuită, nemaivăzută până azi, căci nu vreau să semăn cu nicio altă pasăre din lume.

— Corbul îşi scoase repede îmbrăcămintea-i albă, lăsând-o în grija bufniţei şi zbură golaş, dar plin de speranţă1.

Bufniţa rămase multă vreme pe gânduri, întrebându-se care ar putea să fie culoarea aceea nemaivăzută, în cele din urmă muie haina

corbului în oala cu vopsea neagră.

CUM S-A DUS MIRIAPODUL DUPĂ DOCTOR

Se povesteşte că o dată, demult, greierii se adunaseră la un mare ospăţ, în toiul petrecerii însă, unul dintre meseni, care pesemne se lăcomise la bucate, începu să se văicărească, ţârâind jalnic:

— Valeu, mă doare! Valeu, nu mai pot! Valeu, pântecele!

Se stârni zarvă mare. Văzând că nu-i de glumit cu boala oaspetelui, greierii hotărâră să trimită îndată după doctor. Dar nu se înţelegeau de fel cine anume să plece, începură să se certe între ei:

— Să-l trimitem pe cutare!

— Ba nu, să meargă cutare!

Greierele cel mai bătrân şi mai înţelept dintre toţi îi sfătui atunci:

— Eu zic să-l trimitem pe miriapod. Are o mulţime de picioare şi o să alerge ca vântul.

Se duseră îndată la miriapod, rugându-l să dea fuga după doctor, iar ei rămaseră lângă bolnav, făcându-i curaj:

— Mai rabdă şi tu niţel, acuşi vine doctorul.

Dar vremea trecea, bolnavul se tânguia, iar doctorul ia-l de unde nu-i. Greierii se repeziră iarăşi la miriapod, să afle dacă nu cumva s-a întors. Când, colo, ce să vadă*? Miriapodul, lac de năduşeală, stătea pe pragul casei, iar dinaintea lui o grămăjoară de sandale.

Îl întrebară nerăbdători:

— Ce-i cu doctorul de zăboveşte atâta?

Iar miriapodul le răspunse:

— Voi nu vedeţi că mă zoresc cât pot? Numai să sfârşesc de încălţat toate picioarele cu afurisitele astea de sandale şi îndată alerg după doctor.

Abia atunci se dumiriră greierii că binevoitorul lor vecin nici nu se urnise încă de-acasă.

POVESTEA FRUMOASEI HACIKAZUKI

Se zice că într-o vreme nu prea îndepărtată, trăia în judeţul Katano, din provincia Kawaci, un bogătaş pe nume Sanetaka. Avea rangul de Bitciu-no kami, adică de cârmuitor al ţinutului Bitciu şi

stăpânea avuţii nenumărate, într-un cuvânt, nu ducea lipsă de nimic.

Sanetaka era un om cu simţire aleasă, iubea muzica şi poezia. Când înfloreau vişinii, poposea sub crengile ninse şi se întrista la gândul că în curând trecătoarele petale se vor scutura. Alcătuia stihuri şi se desfăta cu priveliştea cerului înalt şi străveziu, de primăvară. Îi plăcea să citească împreună cu soţia sa culegerile de poezii Kokinsiu i, Maniooşiu2, povestea Isemonogatari 3, ca şi alte istorisiri

1 Kokinsiu sau Kokin-wukaşiu – renumitei antologie de poezie, realizată în anul 905, de Kino Ţuraiuki şi Osiijoei Nomiţune. În general conţine poezii de cinci versuri – tanka Importanţa acestei antologii pentru poezia japoneză este enormă. Oamenii culţi cunoşteau această antologie pe de rost.

2 Maniooşiuu – cea mai veche antologie de poezie japoneză, întocmită la mijlocul secolului al VIII-lea, încheiată se pare în anul 794, incluzând şi aşa-numitele cântece lungi (nagciuta).

— Oprestea Ise-monogatarl a fost creată, se presupune, în a doua, jumătate a secolului al IX-lea sau la începutul secolului al

X-lea, Autorul ei se consideră a fi renumitul poet Ariwara-no

Narihira. Povestirea se compune dintr-o serie de schiţe scurte

Xdespre peripeţiile amoroase ale unui curtean. Schiţele conţin oblii: gatoriu şi versuri fanka.

F* frumoase din acea vreme. Privind laolaltă luna plină, oftau presimţind că zorile vor destrăma în curând aceasta frumuseţe. Nimic nu le umbrea inimile. Trăiau. În deplină înţelegere, nedespărţiţi ca o pereche de raţe-mandarin.

Un singur lucru le lipsea celor doi soţi, spre a fi pe deplin fericiţi: căsnicia lor nu fus-ese binecuvântată cu copii. Purtau zi şi noapte în suflet mâhnirea tăcută a singurătăţii, până când, în cele din urmă, se săvârşi şi această minune: soţia lui Sanetaka aduse pe lume o fetiţă. Vorbele nu sunt în stare să zugrăvească fericirea celor doi. Îşi îngrijeau odrasla şi o dezmierdau sorbind-o din ochi ca pe o floare. Dimineaţa şi seara se închinau cu smerenie zeiţei Kannon, mulţumindu-i fierbinte, iar adeseori făceau pelerinaje la Hase *, rugându-se pentru fericirea fiicei lor.

Astfel se scurgeau lunile şi anii, în deplină seninătate, Dar când Himeghimi2 împlini treisprezece ani, iată că smama fetei fu doborâtă de o boală necruţătoare. Simţind că i se apropie sfârşitul, ea o chemă pe copilă lângă sine şi mângâindu-i părul strălucitor şi gingaş ca frunzele primăvara, oftă cu adâncă jale:

— O, soartă nemilostivă! N-am apucat să te văd şi eu măcar la optsprezece ani, n-am izbutit să-ţi aflu un soţ, să te ştiu la casa ta... Atunci poate e-aş fi murit cu inima împăcată. Dar n-a fost să fie astfel...

La aceste cuvinte, lacrimile începură să-i curgă şiroaie. Himeghimi se porni şi ea pe plâns. Deodată, adunându-şi ultimele puteri, mama scoase de la căpătâi o cutiuţă de lemn scump şi-o aşeză pe creştetul fetei. Apoi îi înfipse în păr un pieptene greu de tot, iar în cele din urmă acoperi

1 La Hase se afla renumitul templu budist închinat zeiţei Kannon.

3 Himeghimi – titlu, ce se dădea unei fete sau tinere femei aparţinând nobilimii, în vechea Japonie.

Capul copilei cu uriar. u] potir-feacil, până la umeri. Vocea ei's unsa murmura stifruri ciudate:

„Nu sunt decât un fir de iarbă, firav, Dar cred în ajutorul tău divin, Zeiţă Kannon!

De-aceea împlinesc în clipa morţii Tot ce mi-ai poruncii cândva: „.

Cu aceste cuvinte, sărmana femeie trecu pragul veşniciei. Zdrobit de durere, tatăl începu să lăcrimeze şi să se tânguie:

— O, cum ai putut s-o părăseşti pe dulcea noastră copilă? în ce lume tainică te-ai ascuns?

Dar acestea sunt rânduielile firii... Oricât de tristă ar fi fost despărţirea de fiinţa iubită, răposata a trebuit să fie dată pradă flăcărilor rugului funerar. Minunatele ei trăsături s-au prefăcut în cenuşăvântul hain a risipit în cele patru zări frumuseţea ei strălucitoare ca luna.

După câtva timp, văzând potirul de pe capul fetei, tatăl se

apropie de Himeghimi şi încercă să i-l scoată, dar se strădui în zadar. Potirul parcă fusese ţintuit acolo de o vrajă.

— Vai ţie, copilă fără noroc, se tângui sărmanul părinte, n-a fost de ajuns că ţi-ai pierdut mania… Ursita vrăjmaşă te-a năpăstuit, sluţindu-te pentru tot restul vieţii. O, ce jale, o ce amărăciune!

Dar şi mai adânc suferea copila rămasă orfană. Toată vremea se ruga pentru odihna sufletului răposatei. Chipul ei drag dăinuia mereu înaintea ochilor lui Himeghimi.

Toamna, când prunul care creşte dinaintea casei îşi scutură frunzele, când vişinii îşi pierd podoaba, inima se umple de tristeţe. Dar dincolo de această mâhnire licăre nădejdea că va veni o nouă primăvară şi că florile se

1 Haci – potir de piatră, lemn sau metal, cu fundul plat. În cazul de faţă, de lemn. Călugării budi. şti îl folosesc pentru a colecta milosteniile.

vor deschide iarăşi. Însă vai, chipurile făpturilor scumpe ” care ne-au părăsit pierdute sunt pentru totdeauna, ele nu ni se mai arată limpezi nici măcar în vis. Şi nu vine niciodată o zi sau un amurg, nu se află în lume un loc, o răspântie în care cineva să se întâlnească, fie şi pentru o singură clipă, cu cei plecaţi pe drumul fără întoarcere. Gândurile se rotesc înoninte ca o morişcă ce se învârteş. te în gol, dar omului nu-i este dat nicicând să oprească mersul destinului.

Iată că după un răstimp neamurile şi prietenii tatălui j, lui Himeghimi se strânseră în jurul acestuia şi începură să-l povăţuiască stăruitor, desluşindu-i că nu se cade ca un bărbat, chiar dacă a rămas văduv, să vieţuiască singur până la sfârşitul zilelor sale.

— La ce bun să te tânguieşti astfel, fără contenire, punându-ţi sub cap mâneca udă de lacrimi, spuneau ei. Oricât ţi-ar fi fost de dragă cea care s-a dus, e timpul ca inima să-şi lecuiască durerea.

Sanetaka le răspunse că, fireşte, aşa e rânduit, morţii cu morţii, viii cu viii, că jalea bărbatului rămas singur e într-adevăr prea mare şi greu de îndurat şi că, într-un cuvânt, le va urma sfatul plin de înţelepciune. Se bucurară cu toţii de această hotărâre şi începură să-i caute o nevastă potrivită. Curând, Sanetaka se însura pentru a doua

oară. %→

Cât de schimbătoare e lumea şi cât de nestatornică e inima omului, asemenea florilor de viş în… Când veni toamna şi arţarul îşi lepădă frunzele roşii, singura făptură din toată casa care-şi mai păstra inima cernită era! sărmana Himeghimi.

Când soţia cea nouă a lui Sanetaka văzu înfăţişarea neplăcută a fetei, bombăni:

— N-aş fi crezut că există pe Iunie asemenea făpturi pocite şi respingătoare!

Din acea clipă ea începu să nutrească pentru fata vitregă o ură de moarte. Iar când la rândul ei născu o

— 307

Îetiţă, nici că mai voi s-o vadă în ochi pe Hacikazuki1 ori să audă de ea. Începu s-o ponegrească în fel şi chip. f înfăţişând-o tatălui în culorile cele mai negre cu putinţă. Ce era să facă Hacikazuki? Răbda şi tăcea. Uneori se ducea la m-ormântul mamei sale şi îşi spunea păsurile, plângând cu lacrimi amare.

— Lumea aceasta e atât de plină de durere, buna mea măicuţă! Am rămas orfană şi vărs râuri de lacrimi, dar vai, de ce nu pot să mă înec în adâncul acestor râuri… Viaţa a ajuns pentru mine o povară. Tuturor le sunt nesuferită, nimeni nu mă poate iubi din pricina acesteiânfăţişări hidoase pe care mi-a hărăzit-o soarta. Mama vitregă mă urăşte. Când tu m-ai părăsit, mi-a trecut o clipă prin minte că mai bine ar fi să te urmez pe celălalt tărâm. Dar m-am gândit la suferinţa îndoită a tatălui în eu şi mi s-a făcut milă de el. Dar acum i s-a născut altă fiică şi în curând va înceta să se mai gândească la mine. Dacă mama vitregă mă duşmăneşte, înseamnă că nici tata, cel din urmă reazim al vieţii mele, nu va suferi prea mult dacă voi pieri. Fie să ren aştern amândouă într-o floare de lotus2. Nunmi acolo şi atunci sufletul meu îşi va afla liniştea.

Astfel se tânguia copila, în vreme ce lacrimile îi brăzdau obrajii. Dar nu era nicio făptură în lume care să se aplece cu duioşie asupră-i, să-i înţeleagă durerea şi să i-o aline.

Aflând toate acestea, maştera se grăbi. s-o pârască tatălui:

— Nevrednica-ţi odraslă. Hacikazuki, se duce la mormântul răposatei ca să te blesteme pe tine, tatăl ei, pe mine şi pe copilul nostru. O, ce ticăloşie!

1 Hacikazuki – „Purtătoare de potir pe cap”; denumire peiorativă, în genul Cenuxăresei.

2 Conform tradiţiei budiste, sfinţii în rai stau în jilţuri în chip de flori de lotus.

Asemenea învinuire crudă şi nedreaptă aruncă mama vitregă asupra bietei orfane lipsite de apărare. Iar inima bărbatului se ştie cât e de şovăielnică şi lesne crezătoare. Fără să se îndoiască de spusele soţiei, tatăl o chemă la sine pe fată şi-i spuse plin de mânie:

— Ai un suflet negru1 şi josnic. Tuturor le-a fost milă de nenorocirea ta, iar drept răsplată tu arunci blesteme înfiorătoare asupra unor fiinţe nevinovate. Cu ce ţi-au greşit mama ta de-a doua şi mica ta surioară? Eşti plină de răutate. N-am nevoie de asemenea făptură veninoasă în casa mea. Voi porunci să fii alungată, să te duci încotro te vor purta paşii!

La aceste vorbe, mama vitregă îşi întoarse faţa ca să nu i se vadă bucuria. Apoi smulse veşmintele de pe Hacikazuki, o puse să îmbrace o rochie de pânză grosolană şi porunci slugilor s-o ducă până la o răscruce de drumuri, în câmp, şi s-o lase acolo, în voia sorţii.

— O, cum se poate zămisli în lume atâta cruzime? se tânguia fata, neştiind încotro să pornească. I se părea că trăieşte un vis rău şi că beznele o împresoară de pretutindeni. Vărsând lacrimi de jale şi de neputinţă, începu să murmure:

„La neagra răscruce de drum, în câmpul străin şi pustiu, Singură, singură stau… Şi nimeni amarul nu-mi ştie, Nicăieri nu zăresc un liman…”

În cele din urmă porni încotro vedea cu ochii, fără să mai aleagă drumul. Merse ce merse, până ce ajunse la malul unui râu lat şi adânc.

„Decât să rătăcesc astfel la nesfârşit, fără ţintă, se gândi Hacikazuki, mai bine mă arunc în apă. Atunci mă voi întâlni iarăşi cu buna mea măicuţa”. Privi în apele repezi ale râului şi inima ei tânără se cutremură. „Ctreâţă putere biciuiesc ţărmul talazurile! îşi spuse

înfiorată. Cât de mânioase fierb apele-n vaduri… Cum oare să cutez?” Dar chipul surâzător al mamei îi învie în minte şi, Bimţindu-se îmbărbătată, se hotărî să părăsească fără zăbavă lumea aceasta. Dar înainte de a se arunca în valurile înspumate alcătui următoarele stihuri:

„Deasupra mohorâtului talaz o ramură de salcie se-apleacă: Lăstar plăpând, abia înmugurit… Frângă-se dar al vieţii mele fir, în zori, asemeni fragedului ram…”

Se aruncă în râu plină de curaj, dar pesemne că soarta nu voia să piară astfel. Potirul de lemn îi ţinu capul deasupra apei, nelăsând-o să se înece. Fata pluti astfel multă vreme, purtată de firul apei, până când o zăriră nişte pescari.

— Ia uitaţi-vă! strigară aceştia uimiţi. Pe râu pluteşte o cupă mare, de lemn. Prindeţi-o, n-o lăsaţi să se ducă!

Apucară cu nădejde potirul, îl traseră la mal, dar când îl scoaseră din apă înmărmuriră de spaimă:

— Ce vrăjitoare o mai fi şi asta?! Pare făptură omenească, dar în loc de cap are un potir! Să ştiţi că nu-i lucru curat.

Pescarii lăsară fata pe ţărm şi fugiră cuprinşi de groază. Peste câtva timp Hacikazuki îşi veni în fire şi, ridicându-se de] a pământ, şopti cu tristeţe:

* „O, cât de bine ar fi fost să mă înghită valul pe vecie, ia pe un fruct desprins din ram… De ce să scap cu zile mi-a fost dat, Din hăul negru, rotitor?”

Privi în jur: totul era pustiu, nu se vedea nici ţipenie de om, şi nu-i trecea prin minte încotro să-şi îndrepte paşii. Până la urmă porni aşa, la întâmplare şi ajunse după burase adânc frumuseţea neasemuită a mâinilor şi picioarelor ei. De aceea o chemă:

— Ascultă, Hacikazuki, nu-i nimeni în preajmă, n-ai de cine să te ruşinezi. Vino şi spală-mă pe spinare.

Fata se simţi mai umilită ca totdeauna. Dar cum să se împotrivească poruncii stăpânului? Călcându-şi pe inimă, intră în baie. Uitându-se la ea, Ongioşi gândi minunându-se:

„Se spune că provincia Kawaci, deşi nu e prea mare, numără o

mulţime de femei frumoase. Dar la niciuna dintre cele pe care le-am cunoscut n-am întâlnit farmecul şi gingăşia acestei copile. Când am fost odată în minunata noastră capitală, am văzut cum înfloresc livezile de vişini lângă templul Ninagi. Se perindau pe-acolo nenumăraţi nobili, oşteni, slujitori şi ţărani din satele învecinate. Dinaintea porţilor templului era un bazar prin care, de asemenea, furnicau oamenii, dar nicăieri, în toată această mulţime n-am văzut vreo fată care să se poată măsura cu Hacikazuki. Simt că m-a prins pentru totdeauna în mrejele ei”.

Şi Ongioşi grăi astfel:

— Hacikazuki, află că mi-eşti dragă. Dăruieşte-mi inima ta. Iubirea noastră va dăinui la fel de mult ca viaţa faroaştelor ţestoase din Golful Pinilor, despre care se zice că sunt nemuritoare. Vom fi nedespărţiţi până la sfârşitul vremurilor, ca privighetoarea şi prunul din livadă.

Dar fata tăcea. Ongioşi grăi din nou:

— Eu nu. sunt ca râul Taţuta[1], să ştii. Trainic ca veşnicia e brocatul iubirii mele. Simţămintele mele nu se vor stinge niciodată, chiar dacă buzele tale vor spume nu. Asprimea ta mă întristează, dar nădejdea îmi şopteşte: Asprimea stâncilor e leagănul măreţilor pini. Sau cine

1 Pau proslăvit în poezia japoneză. Se află în apropierea capitalei antice a Japoniei – Nara. Pe malurile Taţutei cresc arţari şi de aceea toamna, apele râului seamănă cu un brocat în roşu.

ştie. poate că mina altuia a deşteptat înaintea mea din amorţire strunele uitatei citere. Dacă se află pe lume un asemenea norocos, eu voi muri chinuit de durerea dragostei neîmpărtăşite, dar n-am să-ţi aduc nicio învinuire. Răspunde-mi, rogu-te!

După cum un cal tânăr, trăit în lărgimea câmpiei, chiar supunându-se stăpânului iubit, se teme să păşească în unda râului lui Imose – râul desfătărilor iubirii – tot astfel şovăia Hacikazuki în nehatărârea ei. Bănuiala că şi-ar fi dăruit altuia dragostea îi îmbujora obrajii.

— Strunele inimii mele sunt sparte şi nimeni n-a încercat să le

deştepte iarăşi sunetul, răspunse ea într-un târziu. Mi-e sufletul cernit de durere şi mă copleşesc părerile de rău că nu mi-am urmat măicuţa în lumea cea veşnică. Trăiesc fără niciun rost şi fără nicio nădejde în lumea asta vrăjmaşă. O, de-aş fi putut măcar să îmbrac veşmântul negru, de călugăriţă!

„Oare vrea să-mi spulbere orice nădejde?" se gândi Saişioo neliniştit, şi căută să fie mai gingaş, mai stăruitor ca înainte:

— Într-adevăr, aşa este. Viaţa noastră se află în puterea multor karme l şi de aceea e plină de vitregii. Poate că nenoroqirea ne e dată drept pedeapsă pentru păcatele săvârşite de noi în vieţile trecute, dar noi uităm asta şi cârtim împotriva zeilor şi a lui Buda2. Pesemne că şi tu, într-o altă viaţă, ai rupt ramura unui copac tânăr din marginea drumului, ori, cine ştie, ai despărţit doi îndrăgostiţi, întunecându-le viaţa. Poate că de aceea suferi acum. Ai rămas orfană la o vârstă fragedă. Perna ta e veşnic umezită de lacrimi. Iar eu, iată – am împlinit două

1 Conform religiei budiste, destinul omului este predeterminat de faptele lui bune şi rele, făcute atât în viaţa actuală, cât şi în existenţele anterioare. Astfel, /cârma, este legea răsplăţii şi a răzbunării.

2 Imensul. panteon al zeităţilor japoneze cuprinde şi vechii zei japonezi şi zeităţile budiste. Credincioşii invocau, adesea, atât pe unii cât şi pe ceilalţi.

3 ÎS

zeci de ani, dar am fost lipsit de dragoste până azi. Îmi puneam căpătâiul unde mă cuprindea somnul şi trăiam într-o tristă singurătate. Şi cred că s-a întâmplat astfel pentru că soarta mea era legată tainic de a ta. Aici este urzeala puternicei karme, ascultă ce-ţi spun! Tu ai rătăcit mult prin lume, dar până la urmă ai venit aici, spre a pune capăt aşteptării mele. Întâlneşti multe femei frumoase în viaţă, dar dacă printre ele nu se află cea hărăzită ţie, niciuna nu-ţi farmecă ochiul. Tu. şi nu-alta, eşti cea ursită mie, fiindcă altfel nu te-aş fi îndrăgit atât de mult, de cum te-am văzut. Din clipa în care ţi-ai părăsit casa părintească până ne-am întâlnit astăzi, aici, totul s-a săvârşit după voia

destinului. Şi totul ne făgăduieşte o mare fericire în viitor. Niciodată nu se va destrăma iubirea noastră. Mai curând va pieri insula cea depărtată, din mijlocul oceanului, care slujeşte balenelor drept adăpost, sau câmpia sălbatică unde se ascunde tigrul, sau prăpastia din fundul mării, adâncă de o mie de hiro 1; mai degrabă se vor preface în fum cele cinci căi ale universului, pe care rătăceşte veşnic tot ce există, cele şase lumi, cele patru naşteri...

— Mai curând se vor prăvăli piscurile stânepase peste râul Imose! Da, vom rămâne nedespărţiţi până la însuşi ţărmul Nirvāņei!

1 Hiro – unitate de măsură egală cu 1, 82 metri.v. a Budismul, ca unul din sistemele vechii filosofii indiene, a elaborat” o cosmogonie mistică complicată în cadrul căruia se interferau lumea reală, infernul şi raiul. Pe treapta inferioară a existeneţei, conform acestei învăţături, se află demonii. Tot ce există în această lume se naşte din uter (ca omul) – din ou (ca păsările), din apă. Lea broaştele) şi prin metamorfoză (ca fluturii) Acestea sunt cele» patru naşteri. Sufletul poate merge pe cinci căi: calea celestă, calea vieţii pământeşti a omului, căderea în iad, încarnarea în animale sau demoni. Există şase lumi (substanţe): pământul, apa, focul, aerul şi încă două substanţe ideale, închipuite, cum sunt legile ce guvernează lumea şi cunoaşterea acestora.

22*

Astfel îşi rosti acel tânăr tainicul legământ.

Auzind aceste cuvinte, Hacikazuki înmărmuri, dar rămase nehotărâtă ca o barcă ce nu se poate urni din mijlocul vârtejului, oricât de vârtos ar trage vâslaşii la rame. Dar înflăcărarea tânărului dezvăluia o iubire atât de puternică, încât cumpăna inimii începu să încline p5 nesimţite spre el.

„Vai, se gândi ea. ce se va întâmpla oare cu mine dacă îi voi dărui inima îs, -noaptea aceasta, supunându-mă ispitei ca bambusul înclinat de vânt? Chiar dacă mi-ar face tot atâtea jurăminte de credinţă câte noduri are tulpina de bambus, cine ştie dacă nodul care ne leagă destinele se va dovedi destul de trainic... N-ar fi ni ai bine să plec cât mai grabnic de-aici şi să mă duc încotro mă vor purta paşii, înainte ca

cineva să descopere taina ascunsa în străfundul inimii mele?

Ochii fetei se umplură de lacrimi Lui saisioo i se făcu milă de ea:

— O, Hacikazuki, pentru ce te chinuieşti atâta? Fii încredinţată că oricât timp va trece, oricât de mult ne vom obişnui unul cu celălalt, eu te voi iubi mereu ca în prima zi. Aşteaptă-mă după ce se întunecă, voi veni negreşit.

Dar chiar în timpul zilei Ongioşi veni de câteva ori în bordeiul-fetei şi lăsă acolo o pernă de lemn. tare ca legătura ce uneşte inimile credincioase, precum şi flautul său îndrăgit.

— Linişteşte-te. Îi spuse, nu mai vărsa atâtea lacrimi, Fie ca sunetele flautului să-ţi mingile inima.

Fata se frământa însă fără contenire.

„Inima omului se schimbă adesea de câteva ori chiar în cursul aceleiaşi nopţi, la fel ca matca râului Asuka. Îşi spunea ea. O, dacă înfăţişarea mea ar fi fost la fel cu a celorlalţi oameni, atunci l-aţ şi” putut iubi fără să-i cer credinţă veşnică. O, de ce mai trăiesc pe lume? Cât, de ruşinată şi tulburată sunt că acest tânăr minunat şi-a oprit ochii asupra mea!...”

Privind-o, Ongioşi se gândea cuprins de uimire:

„Cu ce-aş putea oare să te asemăn, frumoasă Hacikazuki? Cu mireasma gingaşă a florilor piersicului de munte sau ale prunului sălbatic? Cu luna plină, ivită prin spărtura norilor? Eşti asemenea lujerului plăpând de salcie, legănat de vântul primăverii. Eşti o garoafă clin grădină, cu creştetul plecat sub povara boabelor de i ouă... Când stânjenită îţi cobori pleoapele, cât de minunată e faţa ta! 3 Nici chiar vestitele frumuseţi de odinioară, Ian Gui-fei sau doamna Li *, n-ar fi putut să se măsoare cu farmecul tău!”

Şi se mai gândi încă:

„O, dacă ţi-ai scoate potirul acela de pe cap, dacă nu le-ai mai împotrivi să-ţi arăţi strălucitorul chip! Atunci el ar lumina ca luna în noaptea a cincisprezecea...”

Când tânărul ieşi din colibă, inima îi era atât de zbuciumată, încât nici crengile înflorite ale prunului, la care privea cu atâta drag în drum spre casă, nu izbutiră să-l mângâie. „Când mi te vei dărui oare

deplin, frumoasă Hacikazuki?” își spunea fără încetare. Şi aşteptând cu nerăbdare întunericul nopţii, se ruga cerului ca micul pin care abia se ivise pe nialul lui lunşiiooşi, să aibă o viaţă tot atât de lungă ca a pinilor milenari.

Iar Hacikazuki, ameţită de bucurie şi de teamă, rămăsese cu perna şi cu flautul în mâini, neştiind unde să le pună.

Veni noaptea iubirii şi zbură ca un vis…

1 Ian Gui-jei – favorită a unuia din împăraţii chinezi, renumită prin frumuseţea ei. Doamna Li – o frumoasă femeie din antichitatea chineză, care era vestită şi datorită îndemânării – ai care ştia să deseneze. Ea a făcut un renumit tablou, care reprezintă umbre de bambus într-o noapte cu lună.

3 â9

Cerul începu să se albească spre răsărit şi cocoşul trâmbiţă deschizând poarta zorilor. Dar lumina dimineţii încă, nu se ivise cu totul când se auzi cunoscuta poruncă:

— Hacikazuki, înfierbântă apa! Repede, dă-i zor!

— Acuşi, acuşi se încălzeşte!

Frângând şi aruncând în foc vreascurile ce fumegau, fata oftă:

— O, de-aş putea să mă topesc şi eu, Asemeni fumului, în zările înalte…

Auzind-o, unul dintre slujitori se gândi: „Faţa acestei Hacikazuki nu se vede, dar glasul şi zâmbetul ei sunt atât de calde, mâinile şi picioarele ei sunt. atât de frumos dăltuite… Ce-ar fi să-mi încerc norocul?”

Îşi aruncă ochii sub potir, însă pe chipul fetei plutea o umbră atât de deasă, încât nu putu să-i zărească decât gura şi bărbia, iar mai sus nu se ghicea nimic. Fata îl îndepărtă cu hotărâre, iar el plecă, temându-se să nu se facă de râs.

Nesfârşită părea ziua de primăvară, dar în cele din urmă se stinse pâlpâind ostenită. Purpura asfinţitului fu acoperită de întuneric şi se porni adierea de seară, trecătoare ca dragostea din inimile nestatornice.

Înveşmântat mai frumos ca totdeauna, Ongioşi se apropie încet

de uşa de trestie a colibei în care dormea Hacikazuki. Fata, care nu ştia nimic, se gândea cu amărăciune: „A făgăduit că va veni îndată ce se va lăsa noaptea. Dar iată că s-a înnoptat demult. Câinii din sat latră la drumeţii întârziaţi. Nu, el nu va mai veni…”

Şi privind cu tristeţe flautul şi perna, alcătui acest cântec:

„Ştiu, astăzi nu vei mai veni, Mi-a spus-o perna-n şoaptă, tânguios: Mai simţitor e lemnul decât tine… Iar flautul tânjeşte fără glas După căldura buzelor iubite”.

Ongioşi, care ajunsese chiar lângă uşă, răspunse pe dată:

„Chiar de vor trece mii de veacuri, Simţirea mea va arde pururi vie şi va luci a dragostei văpaie… N-auzi cum cântă flautul de bambus? I-un dulce murmur, fiecare sunet”.

Şi tânărul jură să nu se mai despartă niciodată de ea, tot aşa cum două păsări cu câte o singură aripă zboară laolaltă l tot aşa cum doi arbori cresc îngemănaţi dintr-o singură tulpină.

Dar nu poţiascunde multă vreme de ochii oamenilor taina iubirii, după cum nu poţi ascunde o floare minunată din grădină, în casă se găsiră destui pizmăreţi care, aflând despre dragostea celor doi, se grăbiră s-o osân-clească aspru pe fată: „.

„Stăpânul nostru cel tânăr se duce noaptea la Hacikazuki, pe furiş. Ca să vezi pe cine şi-a pus ochii! Dar vina nu e a lui, ci a ei. Orice femeie, fie de neam mare, fie de rând, îşi găseşte câte un ibovnic, fiindcă aşa e rânduiala firiix Dar sunt îngrădiri care nu trebuie încălcate. Dacă stăpânului tânăr şi buimac i-a căzut cu tronc una de teapa ei, nemernica de Hacikazuki trebuia să-l îndepărteze cu străşnicie. Când colo, i-a căzut în braţe!”

Uneori, în casa lui lamakaghe veneau o droaie de musafiri şi biata Hacikazuki era nevoită să-şi aştepte iubitul până noaptea târziu. În acele ceasuri lungi şi pustii, ea privea cu mâhnire luna, murmurând:

1 Conform unei legende vechi chinezeşti, există, păsări cu un singur ochi şi o singură aripă. Ele zboară numai în perechi matrimoniale.

„O, nesfârşită aşteptare! Privirea-mi tristă rătăceşte în depărtări, prin noaptea înstelată. Pe mâneca mea, lacrime de rouă Sclipesc sub

razele de lună”.

Însă dragostea lui Ongioşi pentru ea era din ce în ce mai aprinsă, simţămintele lui rămâneau statornice. Nimic şi nimeni nu l-ar fi putut sili să se despartă de ea.

Slugile urmau să pălăvrăgească:

— Tânărul saişioo n-are niciun strop de ruşine şi de sfială. O, ce purtare nevrednică!

Gura oamenilor e mai iute şi mai slobodă ca o morişcă, mai ales când e vorba despre lucruri care nu-i privesc, în cele din urmă, trăncănelile ajunseră şi la urechile soţiei lui lamakaghe. „Vorbe fără temei”, îşi zise ea, dar ca să fie pe deplin încredinţată, o cercetă şi pe doica băiatului. Bătrâna doică plecă fruntea:

— Acesta e adevărul adevărat, stăpână.

Părinţii rămaseră atât de uluiţi, încât nu mai erau în stare să scoată un cuvânt. În cele din urmă spuseră:

— Descoase-l tu pe „îndelete, doică. Vezi ce şi cum. Deschide-i ochii, fă-l să înţeleagă că nu se cade să-i mai calce piciorul prin sălaşul acelei Hacikazuki.

Doica se duse la băiat şi începu vorba cu mare dibăcie:

— Tinere stăpân, ştiu prea bine că flecărelile slugilor n-au nicio sământă de adevăr. Totuşi stăpâna s-a arătat îngrijorată auzind că îi cam dai târcoale fetei care încălzeşte apa pentru baie. Mi-a spus în taină că dacă lucrurile stau într-adevăr aşa, Hacikazuki trebuie alungată grabnic din casă, mai înainte ca stăpânul lamakaghe să afle ceva.

Tânărul saişioo răspunse fără să se tulbure:

— Demult aşteptam eu să aud una ca asta. Dar nu ştii oare că dacă două fiinţe se odihnesc la umbra aceluiaşi arbore şi îşi potolesc setea la acelaşi izvor, aceasta nu este doar rodul întâmplării? O străveche înţelepciune ne învaţă că la mijloc este rânduiala ursitei. Hacikazuki a devenit soţia mea. Şi nu este îngăduit să curmi legăturile căsniciei, chiar dacă eşti nevoit să te lipseşti de moştenirea părintească, ori să te cufunzi în adâncul mării, la o mie de stânjeni. Ştiu, cel care se leapădă de iubirea şi încrederea părintească îndură toate

chinurile iadului, dar eu sunt gata să rabd orice, numai şi numai ca să rămân alături de aleasa inimii mele. Chiar dacă tatăl meu, cuprins de mânie, mă va ucide, voi înfrunta moartea fără să clipesc. Nu, nicio ameninţare nu mă va face s-o părăsesc pe Hacikazuki. Chiar dacă voi fi alungat din casă împreună cu ea, nu voi plânge, deşi vom fi nevoiţi să ne ducem viaţa undeva în deşert sau în inima munţilor. De nimic nu-mi pasă atâta vreme cât iubita e lângă mine.

Şi plin de hotărâre, Ongioşi îşi părăsi îndată încăperile bogate, îndreptându-se către umilul sălaş în jurul căruia-stăteau îngrămădite legături de vreascuri. Până atunci se ferise să-şi dea iubirea în vileag în faptul zilei. Dar acum nu-i mai păsa., începu să-şi petreacă zile întregi, fără sfială, în coliba fetei.

Fraţii mai mari se supărară foc, spunându-i că nu mai vor să trăiască sub. acelaşi acoperiş cu el, dar Ongioşi, nici nu-i luă în seamă. Mama i se jelui doicii:

— Să ştii, Renzei. că această Hacikazuki nu-i om ca toţi oamenii, ci o vrăjitoare. Mi-e teamă că-l va pierde pe fiul meu. Ce să fac oare ca să-l scap din ghearele ei?

— Înainte, răspunse doica, tânărul stăpân avea o fire tare sfielnică. Se tulbura şi roşea dintr-un lucru de nimica. Dar acum e plin de îndrăzneală şi încăpăţânare, K u vrea să dea ascultare nimănui. Iată însă la ce m-am gândit eu. Pune la cale o petrecere şi pofteşte-le pe cele patru nurori, pentru ca neamurile şi oaspeţii să hotărască anume care dintre ele e mai frumoasă. Vei vedea ca Hacikazuki, auzind aceasta, va fugi cuprinsă de ruşine. Iar cu vremea, tânărul saişioo o va uita.

Stăpânei îi plăcu sfatul, în casă nu se mai vorbea decât despre apropiata alegere a celei mai frumoase nurori. Plin de amărăciune, Ongioşi se duse la coliba iubitei şi-i spuse lăcrimând:

— Iată de născoceşte răutatea... Ca să te silească să pleci, au hotărât ca nurorile să-şi măsoare frumuseţea între ele.

Hacikazuki începu la rândul ei să suspine: – Din pricina mea înduri chinul, mustrarea şi neliniştea. Am să plec încotro voi vedea cu ochii.

— Să nu faci asta! strigă Ongioşi îndurerat. Fără tine nu voi

putea vieţui nici măcar un ceas. Mai bine să fugim împreună.

Hacikazuki plângea cu mare zbucium, neştiind ce să răspundă. Dar vremea trecea şi iată că în ajunul zilei – hotărâte pentru întrecerea nurorilor, Ongioşi şi Hacikazuki plănuiră să plece pe furiş. Târziu, noaptea, începură să se pregătească de drum. La ivirea zorilor îşi legară şireturile sandalelor şi ieşiră în prag. Tare greu îi venea tânărului să părăsească pentru totdeauna casa părintească. Lacrimile îi înceţoşau ochii, îi va mai fi dat oare să-şi mai vadă vreodată tatăl şi mama? înaintea lui se aşternea drumul către necunoscutele depărtări… Dar hotărârea lui rămase neclintită…

— Fie! spuse deodată. A venit vremea să las în urmă tot ce mi-a fost drag cândva.

Înţelegându-i f rământarea, Hacikazuki îl rugă:

— Lasă-mă să plec singură, iubite. Dacă ursita vrea cu adevărat, ne vom revedea în curând.

— Nu rosti vorbe atât de crude! Sunt gata să merg cu tine chiar până la capătul lumii…

„Cu ce pot oare să asemăn Iubirea nesfârşită ce ţi-o port? Ulciorul inimii mi-l umple clocotind… Ea e izvorul binecuvântat, Ce dinlăuntrul stâncilor ţi. şneşte *

Drept răspuns, Hacikazuki îi şopti: „Aşa se pare că ni-i dat: În necuprinsul marilor câmpii, Eu fir de-iarbă, preaplăpând, să fiu, Iar tu un strop” de rouă, trecător, şi neştiuţi, deodată să pierim”.

Tânărul îngână oftând, la rândul său:

„Pe marginea tremurătoarei frunze. Se clatină suav un bob de rouă; Vai, bucuria lor ce scurtă e! Tot astfel farmecul iubirii noastre Sortit e să nu dăinuie prea mult…”

Ongioşi zăbovea în pragul casei, podidit de pl ins, trudindu-se să-şi învingă şovăiala şi durerea. Dar nu puteau să mai zăbovească. Razele dimineţiiluară curând locul întunericului. „La drum, să pornim degrabă!” spuse tânărul. Dar în clipa în care cei doi îndrăgostiţi făcură primul pas” pe drumul fără întoarcere, potirul de pe capul fetei căzu la pământ, prefăcându-se în ţăndări.

Împietrit de uimire, Ongioşi nu-şi putea lua ochii de la chipiu

iubitei. Nici luna din a cincisprezecea noapte, ivită fără veste dintre nori, n-ar fi putut să umbrească frumuseţea lui Hacikazuki. Cu nimic nu putea fi asemuită gingăşia trăsăturilor ei şi strălucirea părului. mătăsos care se desfăcuse şi-i ajungea până la călcâie.

Ameţit de bucurie, tânărul privi apoi la potirul spari şi văzu printre sfărâmăturile lui o lădiţă mică. O deschise, şi ce de minunăţii se revărsară din ea! Trei globuri de aur, câteva cupe mici, tot de aur, o cupă de argint pentru vin, o ramură de portocal, făurită din aur roşu, cu trei fructe pe ea, o ramură de păr sălbatic, încărcată de fructe, turnată din argint curat, douăsprezece rochii de brocat, împodobite cu nestemate, şalvari de mătase vopsiţi în toate culorile curcubeului… Nici c-ar fi putut cineva să socotească preţul acelor comori nemaivăzute!

Văzându-le, Hacikazuki îşi spuse: „Pesemne că acesta e darul zeiţei Kannon, din templul Hase! Căci ea a fost ocrotitoarea şi binefăcătoarea răposatei mele mame”.

O năpădiră laolaltă bucuria şi tristeţea. Lacrimile îi ţâşniră din ochi. Ongioşi o privi cu duioşie:

— O, ce fericire n-evisată! Acum nu mai suntem nevoiţi să plecăm în lume.

Intrară în colibă şi începură să se pregătească pentru întrecerea nurorilor. Se luminase de-a binelea şi în casă era forfotă mare, ca-n preajma unei sărbători. Slugile vorbeau între ele cu răutate:

— Se vede treaba că sperietoarea aceea cu potirul pe cap se pregăteşte să vină şi ea la petrecere. Cum de nu i-o fi ruşine? N-a avut măcar atâta minte să-şi ia tălpăşiţa la vreme…

Între timp cele trei nurori mai mari se gătiseră cum se pricepuseră mai bine. Cea mai în vârstă, care n-avea cu mult peste douăzeci de ani, se înveşmântase astfel încât găteala ei să amintească frumuseţea galeşă a toamnei. Pe rochia albă îi sclipeau nenumărate podoabe colorate. Poalele şalvarilor lungi, roşii, se târau pe pământ în urma ei. În părul ei negru ca abanosul luminau pieptc-ni de fildeş. În urma ei slugile duceau daruri bogate pentru socru şi soacră, rânduite frumos pe capacul deschis al unei lădiţe: zece trâmbe de mătase

chinezească, înflorată, şi zece rânduri de straie de sărbătoare.

Soţia celui de-al doilea fiu avea douăzeci de am. Frumuseţea veşmintelor ei şi boiul ei mândru păreau fără cusur. Pieptenii din părul ei erau ceva mai puţin înalţi deci t la nora cea vârstnică. Purta o haină de mătase subţire ca pânza de păianjen, peste care îmbrăcase alta, cusută cu fir de aur şi argint. Poalele şalvarilor de culoarea sângerie a frunzelor de prun şi tiviţi cu mărgăritare se târau în urma ei, pe podea, în jurul făpturii ei plutea o aromă plăcută, abia simţită. Adusese şi ea dar u îi: treisprezece mantii de sărbătoare, minunat brodate. Soţia celui de-al treilea fiu era, fără îndoială cea mai frumoasă dintre „ele. Avea numai optsprezece ani. Purta piepteni mai scunzi decât ai celorlalte, dar frumuseţea ei era atât de strălucitoare, încât ar fi putut s-o pizmuiască chiar luna sau florile de viş în Purta o haină subţire, de culoarea purpurei, iar pe deasupra ei o alta, de mătase chinezească, gingaş zugrăvită. Aducea şi ea în dar treisprezece suluri de mătase colorată.

If Toate trei nurorile laolaltă alcătuiau o privelişte încântătoare, ca un buchet de flori nemaivăzute.

Pentru Hacikazuki fusese aşternută pe jos o rogojina găurită, în coltrul cel mai îndepărtat şi mai întunecos al odăii, Slujnicele şuşoteau între ele:

— Ce jalnic va arăta Hacikazuki alături de ele! Ca ochi o să facă văzându-le atât de frumoase… O să râdem straşnic!

Şt se foiau asemenea păsărilor care-şi ciugulesc /penele pe streaşină casei. Cele trei nurori nu-şi aflau nici ele as t im păr, aşteptând-o pe Hacikazuki care întârzia.

Tatăl socru oftă cu obidă:

— Iată că n-a plecat nicăieri şi în curând se va acoperi de ruşine. Mi-e şi milă de ea, sărmana. De ce s-a mai pus la cale această întrecere? Mai bine ar fi trăit acolo, în coliba ei, fără să se mai arate în ochii cuiva.

Trimiseră de mai multe t) îi slugile să vadă de ce zăboveşte. Ongioşi dădu răspuns că vor sosi îndată. Cei

de faţă începură să murmure, schimbând între ei zâmbete şi

priviri cu înţeles.

Şi iată că Hacikazuki intră…

Cu ce putea fi oare asemuită frumuseţea ei? Poate numai cu luna care, după ce a licărit o vreme prin perdeaua de ceţuri, iese la iveală în toată strălucirea. Chipul ei împrăştia un farmec tulburător, mersul ei era liniştit şi măreţ. Tot astfel, la începutul primăverii, frunzele fragede de salcie, umede de rouă, scânteiază orbitor în bătaia soarelui de dimineaţă. Avea sprâncenele uşor încondeiate, ca şi cum le-ar fi atins în treacăt o boare de fum. Zulufii părului îi tremurau la tâmple, ca aripioarele unui greier de toamnă. Păşea graţios, parcă plutind, într-o dulce legănare. Ar fi făcut să pălească, primăvara, strălucirea florilor de viş în iar toamna ar fi întunecat lumina lunii pline.

Avea numai cincisprezece sau şaisprezece ani. Purta o rochie de culoarea florilor de ceai, peste care îmbrăcase alte veşminte, trandafirii şi violete, de brocat chinezesc, brodat cu măiestrie. Poalele şalvarilor purpurii unduiau în urma ei prin toată încăperea. Podoabe scumpe. şi delicate fremătau în părul ei ca aripile unui pescăruş.

Tuturor li se părea că dinaintea lor a pogorât din văzduh o făptură nepământească. Făcuseră ochii mari şi li se oprise răsuflarea. Şi pe bună dreptate, căci numai la asta nu se aşteptau. Inima lui Ongioşi se umplu de bucurie şi de mândrie.

Făcând o plecăciune cuviincioasă dinaintea părinţilor soţului ei, Hacikazuki se îndreptă către rogojina găurită, pregătită pentru ea. Socrul ei, slăvitul ciugioo, strigă sgrăbit:

— Nu, asta nu se cade! O asemenea frumuseţe, aidoma unei zâne, să fie aşezată în ungherul cel mai umil? N-am să îngădui!

Şi, plin de admiraţie, o pofti să se aşeze pe locul cel mai de cinste, în stânga stăpânei casei1.

Hacikazuki îi adusese tatălui socru daruri bogate: cupe de aur pe tăvi de argint, o ramură de portocal cu trei fructe de aur, zece rioo de aur. Pe un mare piedestal sclipeau o grămadă de ţesături scumpe: mătase chinezească, zugrăvită cu flori şi păsări, treisprezece rânduri de veşminte sărbătoreşti, zece suluri de brocat greu, cincisprezece suluri de borangic subţire, înfăşurat pe beţişoare sculptate. Mamei

soacre îi dădu globurile de aur, ramura de păr sălbatic, cu totul şi cu totul de argint, înfăţişată pe o tavă de aur curat, precum şi o sută de trâmbe de mătase colorată.

Oaspeţii nu mai ştiau încotro să se uite şi de ce să se minuneze mai întâi: de frumuseţea fetei, de gătelile ei nemaivăzute, sau de bogatele daruri.

Fraţii mai mari se grozăviseră până atunci nespus cu soţiile lor. Dar pe lângă Hacikazuki ele arătau acum ca nişte zeităţi neînsemnate dinaintea măreţului Buda.

— Priviţi, priviţi cât e de strălucitoare! strigau ei fără să-şi poată dezlipi ochii de la Hacikazuki. Luminează totul în jur cu frumuseţea ei!

— Nici preafrumoasa Ian Gui-fei sau doamna Li n-ar putea să-i umbrească farmecul! Cel ce-ar petrece în preajma ei fie şi o singură noapte, ar avea de ce să-şi amintească toată viaţa, şopteau alţii plini de invidie.

Iar măritul ciugioo gândea: „Nu mă mai mir acum că fiul meu s-a îndrăgostit nebuneşte de asemenea făptură…”

Între timp slugile aduseră cupe cu vin înmiresmat. Li se dădu nurorilor să bea pe rând, după datină, de la cea mai mare până la cea mai mică. Apoi fură îmbiaţi şi ceilalţi oaspeţi.

În Japonia partea stângă este cea mai de cinste.

Cele trei nurori mai mari începură să se sfătuiască în şoaptă:

— În frumuseţe niciuna dintre noi n-o poate întrece. Dar am putea să ne măsurăm altfel: să vedem care dintre noi cântă cu mai multă măiestrie la citeră. Cel mai bine ar fi să alegem citeră japoneză, la care nu ştiu să chite decât fetele de neam. Stingherit că şi-a ales o soţie de teapa cea mai umilă, Ongioşi poate că o va învăţa cu timpul să cânte la citeră, dar astă seară biruinţa va fi a noastră. Să-i dăm drumul!

Soţia fratelui cel mai mare începu să cânte la citeră-biwa, soţia cehii de-al doilea la fluier, şi însuşi tatăl socru se apucă să bată toba. Pe nora cea mai mică o rugară cu stăruinţă să cânte la citeră japoneză l.

— E pentru întâia oară în viaţă când ascult o asemenea muzică

răscolitoare, răspunse Hacikazuki. Cum să mai îndrăznesc a cânta eu însămi?

Privind-o, Ongioşi se gândea: „A sosit timpul să le arăţi acestor oameni că eşti o făptură aleasă şi nobilă. Curaj, iubita mea, îndrăzneşte!”

Iar Hacikazuki îşi spunea în sine: „Vor să mă facă să cânt numai ca să aibă de cine râde. Dar ei nu ştiu că odinioară, buna mea măicuţă m-a deprins ani în şir, în fiecare dimineaţă şi în fiecare seară, cu măiestria cântecului”.

— Fie, dacă stăruiţi am să încerc, spuse ea în cele din urmă, şi luând citeră cântă unul după altul trei cântece duioase.

Amărâte de biruinţa ei, nurorile mai mari începură din nou să se sfătuiască între ele:

1 Citeră japoneză are şase strune şi un rezonator alungit. Pentru a cânta la ea se pun pe degete degetare speciale…

H – Haideţi să punem la cale altă întrecere: care dintre noi va alcătui cea mai frumoasă poezie şi o va aşterne pe hârtie cu slova cea mai meşteşugită. Poate că domnul Saişioo o va învăţa cândva pe cenuşăreasa lui arta aceasta atât de grea şi gingaşă. Dar până una alta nu va fi în stare să facă vreun stih ca lumea. S-o vedeţi cum va lăsa nasul în jos!

— Ascultă, Himeghimi, îi spuseră ele, după înflorirea vişinilor înfloresc glicinele; primăvara şi vara sunt surori. Podoabele toamnei sunt crizantemele… Din şiragul acestor gânduri caută şi înseilează câteva stihuri.

— La grea încercare mă puneţi, răspunse Himeghimi. Eu sunt o biată slujitoare la baie. Nu mă pricep decât să învârtesc roata care scoate apă din fântână, asta-i toată măiestria mea. Nu ştiu defel să născocesc stihuri. Arăta-ţi-mi voi mai întâi cum se face, iar pe urmă mă voi stră-L dui şi eu. i – *

Dar nurorile mai mari râu se lăsară înduplecaje:

— Nu, Himeghimi, astăzi tu eşti oaspetele* cel mai de seamă, aşadar, ţie ţi se cade să începi.

Himeghimi se învoi şi după ce se gândi puţin alcătui acesta

mişcătoare tanka:

„Vişinu-nfloreste primăvara, Vara ne îmbată portocalul, Iar în toamnă crizantemele surâd. Însă florile la fel se-apleacă toate, Sub povara bobului de rouă...”

Apoi, luând condeiul, spuse: „t

— Voi încerca să scriu aceste stihti-i „cu pana tremurată”, după vechiul meşteşug Tofu1.

V

1 Ono-no Tofu (896 – 966) un renumit caligraf al antichităţii japoneze, despre care circulă multe legende. iXv.

23*

Şirurile scrise de ea îi uimiră pe toţi.

— Oare n/u este însăşi Tamamo 1 cea – care stă în faţa noastră? şoptiră oaspeţii înfioraţi. Nu, nu poate fi om ca toţi oamenii.

Îndată după aceea fură aduse alt rând de cupe pline. Cu cea dintâi cupă, tatăl socru o îmbie pe nora cea mică.

— Gustă, rogu-te, spuse el, apoi adaose: Am o moşie de două mii trei sute de cioo 2. O mie de cioo o dăruiesc lui Himeghimi şi încă o mie fiului meu cel mai mic, Saişioo-no kami. Restul de trei sute de cioo o voi împărţi în părţi egale între cei trei feciori mai mari, fiecăruia câte o sută. Iar dacă vreunuia dintre ei i se va părea prea puţin, pe acela nu-l mai recunosc drept fiu.

În adâncul inimii lor, cei trei fraţi mai mari socotiră împărţeala nedreaptă, dar n-avură încotro, trebuind să se supună. Din clipa aceea Saişioo-no kami fu cinstit de către toţi ca adevăratul urmaş şi stăpân.

Himeghimi se mută în bogatele încăperi ale tânărului Saişioo şi i se dădură douăzeci şi patru de slujitoare în frunte cu doica Rezei.

Odată, Ongioşi îi spuse cu blândeţe:

— Nu, nu pot să cred cu niciun chip că eşti odrasla – unor oameni de rând. Destăinuieşte-mi numele tău adevărat.

Tulburată, Himeghimi tăgădui, apoi schimbă vorba, fiindcă inima ei iertătoare o împiedica să dea în vileag răutatea mamei vitrege.

1 Tamamo – femeie din antichitate, de o frumuseţe legendară, care a dat pierzării, prin farmecele sale, împăraţi ai Chinei şi Japoniei.

Se spune că ea a devenit vulpea cu nouă cozi. Ucisă, vulpea s-a transformat într-o stâncă din care se scurgea venin

2 Cioo – unitate de măsură pentru suprafeţe agricole, egală cu O, 992 hectare.

Trecură anii, Himeghimi născu feciori frumoşi şi zdraveni. Era nespus de fericită, dar nu uita niciodată s-o pomenească pe răposata ei măicuţă în rugăciuni. Câteodată o încerca dorul de tatăl ei, ar fi vrut să fie laolaltă, să se bucure şi el de nepoţi.

Dar iată ce se întâmplase între timp la casa părinţilor. Noua stăpână se dovedise atât de lacomă şi rea, încât toate slugile lui Sanetaka plecaseră care încotro, încet, încet, datorită risipei şi nechibzuinţei, sărăcia se încuibase în casă. Mama vitregă şi fiica ei, pentru care nu putuse găsi un mire, începură să se urască una pe alta şi să se certe necontenit.

„Ce mai caut oare în această casă a deznădejdii? Nimic nu mă mai leagă de ea", îşi spuse într-o zi Sanetaka, hotărând să părăsească acele întristate locuri şi să meargă pentru închinăciune la lăcaşurile sfinte. Amintindu-şi vremurile de odinioară, îşi jelea soţia moartă şi îi părea rău că n-o mai are lângă sine pe fiica lui iubită, împovărat de asemenea gânduri, ajunse el la templul Hase şi începu să se roage.

Cândva, din mila zeiţei Kannon, fusese dăruit cu o copilă gingaşă. Dar soţia i se săvârşise din viaţă şi fata, prin cine ştie ce vrajă, dobândise o înfăţişare hâdă. Pe lângă asta, mama vitregă începuse s-o duşmănească şi s-o ponegrească. De câtă cruzime e în stare o femeie care-şi zice mamă, fără să fie cu adevărat! Sanetaka se căia amarnic că a dat crezare clevetirilor soţiei sale de-a doua, alungându-şi din casă singurul copil. „Hacikazuki e o făptură plăpândă, îşi spunea el, n-a fost deprinsă cu foamea şi cu frigul. Vai de ea, nefericita! Pe ce meleaguri străine îşi va fi ducând zilele, ce lipsuri şi suferinţe i-o fi dat să îndure..." Chinuit de grijă şi de remuşcările târzii, Sanetaka începu să se roage:

— Preamilostivă zeiţă Kannon, dacă fiica mea Hacikazuki mai este încă în viaţă, fă astfel ca s-o revăd măcar o singură dată!

Întâmplarea potrivi astfel lucrurile, încât tânărul Saişioo, care

prin bunăvoinţa mikadoului fusese numit cârmuitor peste provinciile lamato, Kawati şi Iga, se duse cam tot atunci, împreună cu întreaga sa familie, să mulţumească zeiţei Kannon. Copiii zburdau fericiţi în jurul lor, frumos înveşmântaţi şi împodobiţi cu cununiţe de flori.

În acest timp, tatăl tinerei stăpâne se ruga fierbinte dinaintea statuii zeiţei Kannon. Oamenii din suita lui Saişioo îl alungară cu asprime:

— Hei, tu, pelerin zdrenţăros, i-aţi tălpăşiţa, pleacă mai repede din templu!

Bătrânul se dădu respectuos la o parte şi uitându-se la acei copii frumoşi ochii i se umplură de lacrimi. Cineva îl întrebă cu mirare:

— Spune, pelerinule, cine eşti şi de ce plângi cu atât de mare amărăciune?

Bătrânul îşi spuse numele, apoi istorisi pe îndelete toate nenorocirile prin care trecuse.

— Copiii aceştia, fie-mi îngăduit s-o spun, încheie el, seamănă uimitor de bine cu fiica mea pe care am pierdut-o. De aceea m-a podidit plânsul.

Himeghimi, care auzise spovedania bătrânului, dădu poruncă:

— Aduceţi-l la mine pe acest pelerin!

Îl duseră pe Sanetaka în pridvorul templului, înaintea tinerei stăpâne. Himeghimi îl cercetă cu ochi înrouraţi. Bătrânul slăbise înfiorător, pe chipul lui îşi puseseră pecetea durerile şi sărăcia. Darea nu şovăi nicio clipă să recunoască în acest sărman cerşetor pe tatăl ei adevărat. Desfăcu braţele cu duioşie:

— Tată, priveşte-mă cu luare-aminte, sunt eu, Hacikazuki, fiica ta iubita!

Saişioo îi auzi cuvintele şi tresări:

— Aşadar, nu m-am înşelat spunând că nu te poţi trage dintr-un neam de rând! Eşti fiica fostului cârmuitor din Katano, provincia Kawati?

El înzestra pe unul dintre feciorii săi şi pe tatăl lui Himeghimi cu pământuri întinse în provincia Kawati, pentru ca bătrânul să trăiască în belşug şi fericire, alături de nepotul său. El se statornici însă în

provincia Iga, îngrijindu-se cu înţelepciune de bunăstarea urmaşilor săi.

Aşa spune o legendă veche.

TARO LENEŞUL

În satul Ataraşinogo din judeţul Ţukama, unul dintre cele zece judeţe ale provinciei Şinano, care se află la cel mai depărtat hotar al regiunii Tosando, trăia cândva un om ciudat, pe nume Monogusa Taro Higiikasu. Mono-gusa Taro nu înseamnă altceva decât Taro Leneşul. Porecla era îndreptăţită, căci într-adevăr pe meleagurile acelea nu se mai pomenise un leneş atât de înrăit.

Dar la ceva tot era bun Taro Leneşul: se pricepea ca nimeni altul să înalţe cu închipuirea case minunate.

„În jurul casei, îşi zicea Taro, aş ridica o îngrăditură de pământ cu patru laturi şi cu trei porţi. Aş săpa lacuri şi în partea de răsărit, şi în cea de apus, şi în cea de miazănoapte, şi în cea de miazăzi, ca să se vadă de pretutindeni, în mijlocul lor aş face nişte ostroave pe care le-aş sădi cu pini şi criptomeri, iar lacurile le-aş uni între ele prin punţi arcuite. I-aş pune pe cioplitorii în lemn să împodobească frumos parapetele. Acareturile le-aş face lungi de doisprezece keni, iar trecerile acoperite de nouă keni… Aş clădi chioşcuri pentru pescuit sau doar aşa, pentru odihnă. Aş sădi livezi de pruni şi de paulovnii *, iar fiecare livadă aş înconjura-o cu un gard viu, de bambus. Aş semăna peste tot flori de cele mai rare soiuri. Casa cea

1 Paulovnia – arbore decorativ originar din Extremul-Orient.

mare aş vrea să fie lată de doisprezece keni şi aş acoperi-o cu coajă de chiparos, iar tavanul l-aş căptuşi cu brocat scump. Căpriorii. acoperişului şi cei de la streaşină i-aş întări cu scoabe de argint suflat cu aur. Perdelele aş porunci să fie cusute cu mărgăritare şi nestemate… Toate clădirile, până la cel mai neînsemnat grajd, ar fi cum nu se poate mai mărețe şi mai încăpătoare. Da, o asemenea casă aş vrea eu să înalţ…”

Însă nici pomeneală de un asemenea palat mândru: i Bietul Taro nu fusese în stare măcar să-şi înjghebe o locuinţă cât de cât omenească, înfipsese în pământ patru prăjini de bambus, pe care era

întinsă o rogojină găurită, în chip de acoperiş. Sălaşul acesta prăpădit nu-l apăra pe Taro Leneşul nici de biciuirea ploii, nici de dogoarea soarelui. Pielea de pe mâini şi de pe picioare îi crăpase şi se cojise, coatele i se acoperiseră de murdărie ca de muşchi, păduchii şi purecii îl pişcau fără milă.

E greu să scapi de calicie. Ca să faci negoţ, ai nevoie» de bani. Ca să te-apuci de-un meşteşug oarecare, trebuie mai întâi să-l înveţi. Aşa încât nu-i rămăsese altceva decât să stea tolănit acolo, pe pământ. Zăcea Taro câte patru, cinci zile în şir, fără să se clintească de jos, fără să bage nimic în gură. Din când în când câte cineva îşi mai făcea pomană cu el. Astfel, odată, un om milostiv îi dărui cinci turtite de orez, rămase de la o nuntă:

— Ia de colea, sărace. Tare flămând trebuie să mai fi?

Rareori îi pica asemenea pleaşcă. Taro înfulecă la repezeală patru turtite, dar pe-a cincea o puse, deoparte,» xicându-şi „Dacă o păstrez, măcar ştiu că nu voi pieri de foame atât de curând. Dacă o mănânc, pierd orice nădejde”.

Se uita lung şi cu duioşie la turtită lui, gândindu-se ca un om chibzuit: „Da, da, am s-o păstrez până ce mi se va dărui alta”. Când aţipea, o băga în sân, să nu i-o fure cineva. Apoi o scotea de-acolo, o mirosea, o lingea, iar uneori și-o punea pe cap, ca o podoabă. Dar tot punându-și-o el pe cap, turtită îi căzu și până s-apuce s-o prindă.

24 – Basme japoneze se rostogoli tocmai în mijlocul drumului. Taro se uită după ea cu o privire tristă, întrebându-se: „Să mă scol oare şi să mă duc s-o iau? Vai, grozav mi-e de lene. Lasă, odată şi-odată tot trebuie să treacă cineva pe-aici. O să-l rog pe omul acela să mi-o aducă”.

Prevăzător, îşi luă lângă sine un băţ lung de bambus. ca să alunge câinii pribegi. Aşteaptă el astfel trei „zile încheiate, dar ca un făcut, nimem nu se arăta pe drum. În cele din urmă tot se ivi cineva, dar nu un drumeţ oarecare, ci însuşi bogatul stăpân al moşiilor din partea locului, nobilul Ataraşino Nobuioori, care avea rangul de dregător al departamentului de stânga al pazei porţilor de la curte. Ataraşino plecase la vânătoare cu şoimi şi luase cu sine, pe lângă

oştenii de pază, nu mai puţin de

O jumătate de sută de hăitaşi. Văzându-l pe măritul dregător, Taro săltă alene capul, strigând către el:

— Hei, ascultă, om bun! Vezi că acolo, în mijlocul drumului, e o turtită de orez. Ridic-o, rogu-te, şi adu-mi-o.

Dar nimeni nu-i luă în seamă vorbele. „Măi, ce puturoşenie! îşi zise Taro supărat. Cum de e în stare ăsta să cârmuiască pământuri atât de întinse, dacă

I se pare greu să se dea jos de pe cal şi să ridice o biată turtită?! Şi eu care credeam că sunt cel mai mare leneş din lume…” Apoi începu să strige plin de obidă:

— Vai, vai, om fără milă şi fără ruşine! Stăpânul moşiei era o fire aprigă. Aprins de mânie, opri numaidecât calul:

— Ce tot bombăneşti acolo, nătărăule? Nu cumva tu vei fi fiind Taro Leneşul, cel vestit pretutindeni?

— Fireşte că eu sunt. Parcă mai e vreunul să-mi semene?

— Ia spune, cum de izbuteşti tu să faci umbră pământului?!

— Lac-aşa. Când oamenii mă miluiesc cu ceva, atunci mănine pe săturate. Când nu, zac aicea flămând câte patru, cinci zile. Dar mi s-a întâmplat să rabd şi zece în cap.

— Vai de tine, Taro. Uite, o să mă străduiesc să te ajut. Doar nu degeaba se spune că dacă doi oameni s-au întâlnit undeva şi au băut din acelaşi pârâu, la umbra aceleiaşi sălcii, acesta nu-i un lucru întâmplător, înseamnă că drumurile lor le-au împletit puternicele karme, într-o altă viaţă. Lumea e mare, şi dacă s-a nimerit să dau tocmai de tine, se vede că aşa a fost hotărât dinainte. Dar ia spune, de ce nu vrei să munceşti? Lucrează şi tu pământul, ca toţi ceilalţi.

— N-am pământ.

— O să-ţi dau eu o frumuseţe de ogor.

— Nu-mi place să dau cu sapa. Ştii că sunt’leneş.

— Atunci, poftim, apucă-te de negustorie.

— Păi n-am nicio para.

— Nu-i nimic, îţi dau eu banii trebuitori.

— Mare scofală. Tot nu mă pricep să vând şi să cumpăr.

Negustoria e o treabă grea, care nu se învaţă lesne.

— Cum de se nasc oare pe lume asemenea făpturi? strigă moşierul scos din sărite. Rămâi sănătos, Taro, văd eu că nu-i nicio nădejde cu tine.

Ajuns la conac, Ataraşino luă condeiul şi călimara, apoi scrise o poruncă straşnică, pe care slujitorii o făcură cunoscută pretutindeni: „De astăzi înainte, prin grija şi străduinţa tuturor, lui Taro Leneşul i se vor da de două ori pe zi câte trei măsuri de orez şi o cană cu vin. Cel ce va cuteza să-mi încalce porunca va fi alungat de pe pământurile mele”.

Prea adevărată e zicala: „Porunca stăpânului, voia nebunului”. De silă, de milă, bieţii săteni s-au pomenit datori să-l hrănească de-atunci încolo pe Taro Leneşul din agoniseala lor.

Astfel au trecut doi ani. În al treilea an, primăvara, guvernatorul acelei provincii, daiitagon1 Arisue, din

1 Dainagon – rang însemnat la curte, în vechea Japonie.

neamul Nigioo, a dat înştiinţare că din satul Ataraşinogo trebuie trimis în capitală, la Kioto, „un slujitor pe termen lung”.

Ţăranii s-au strâns îndată să se sfătuiască. Una ca asta nu mai pomeniseră. Nu înţelegeau nicicum despre ce fel de slujitor e vorba şi habar n-aveau pe cine să trimită. Se văicăreau cu toţii de năpasta ce le căzuse pe cap, când unul spuse într-o doară:

— Ce-ar fi să-l trimitem-pe Taro Leneşul?

— Taci c-ai nimerit-o! săriră ceilalţi cu gura. Vino-ţi în fire, omule. Taro nu s-a învrednicit să se ridice să-şi adune turta din drum. Cum o să se ducă până la Kioto?

Dar un alt sătean zise îngândurat:

— La urma urmei, dacă-l trimitem pe milogul acela e numai spre binele lui. Poate se căpătuieşte şi el pe-acolo. Haideţi să vorbim cu el, poate se va lăsa înduplecat.

Se adunară cei mai bătrâni şi mai înţelepţi oameni din sat şi merseră la sălaşul lui Taro.

— Prietene, zise căpetenia, trebuie să ne dai o mână de ajutor. Avem de descurcat o treabă foarte însemnată.

— Dar ce s-a întâmplat? întrebă Taro.

— Ni s-a cerut să trimitem la Kioto un slujitor pe termen lung.

— Lung! se minună Taro. Pesemne unul înalt de câţiva hiro. Hm, cam greu de găsit un asemenea uriaş.

— Da' de unde, nici vorbă de uriaş. Trebuie să alegem /; dintre sătenii noştri un om de nădejde, care să meargă în capitală pentru mai multă vreme. Asta înseamnă „slujitor pe termen lung". Fii înţelegător, Taro. Noi te-am hrănit trei ani încheiaţi, acum e rândul tău să slujeşti pentru noi.

— He-he-he, râse Taro, nu din bunătatea inimii voastre m-aţi hrănit, ci din porunca stăpânului. Nu mă – dac la Kioto.

Atunci, un ţăran mai vârstnic şi mai şiret întoarse vorba altfel:

— Află, prietene, că mai întâi şi mai întâi ne-am gândit la fericirea ta. Prea bine ştii cu câtă dragoste se leagă bărbatul de nevastă, care la rândul ei îi dăruieşte inima pentru totdeauna. Plăcut e oare traiul tău, de unul singur, în acest sălaş întristat? Oare nu vrei să-ţi găseşti şi tu o soţie după pofta inimii? Se spune că bărbatul se bucură cu adevărat în viaţă numai de trei ori: când sărbătoreşte ritualul ghempuku, 1 când îşi aduce în casă tânăra soţie şi când este pentru prima oară înălţat în slujbă. Dar şi mai adâncă e bucuria lui când porneşte pe un dinam la capătul căruia îl aşteaptă norocul. Să ştii că locuitorii din Kioto sunt mult mai simţitori şi mai gingaşi în iubire decât noi „nişte bieţi plugari. Femei frumoase se unesc din dragoste cu bărbaţi fără niciun rang, ascultând numai de imboldul inimii, îndrăgostiţii se socotesc unul pe altul drept soţ şi soţie, aşa e obiceiul pe-acolo. Cine ştie, poate că îţi vei afla şi tu o prietenă, o iubită frumoasă şi plină de farmec, căreia să-i dăruieşti inima.

Vorbele bătrânului merseseră drept la ţintă.

— Asta ar fi grozav de bine! zise Taro. Trimiteţi-mă cât mai repede la Kioto!

Plini de bucurie, ţăranii puseră mină de la mână, adunară nişte bani şi-l pregătiră de drum.

Taro Leneşul porni pe calea ce străbate Munţii de Răsărit, prin lamaşina, înspre Kioto. De astă dată-nu-i mai dădea mână să lenevească. Mergea întins, de dimineaţă până seara, iar peste noapte

dormea pe la câte-un han. În cea de-a şaptea zi intră în Kioto şi nu se opri decât la poarta măreţului palat al dainagonului:

— Sunt slujitorul pe termen lung din provincia Şinano şi m-am înfăţişat la porunca stăpânului.

1 Ghempuku – Ritualul majoratului. Adolescentul e pieptănat pentru prima oară ca un adult şi i se pune pălărie bărbătească.

341

f Slugile începură să râdă de el, arătându-l cu degetul:

— Ia uitaţi-vă ce chip tuciuriu are! Vai, cât e de murdar şi de zdrenţăros, o adevărată sperietoare!

Auzind toate acestea, dainagonul clătină din cap dojenitor.

— De ce râdeţi? Nu e vina lui că are o înfăţişare atât de neplăcută. Eu am nevoie de un slujitor cinstit, atâta tot.

Tot căscând gura pe ici, pe colo, Taro se încredinţa că oraşul Kioto e cu adevărat strălucitor şi nu seamănă

! *, întru nimic cu ţinutul său de baştină. Muntele de Răsărit.

Muntele de Apus, palatul împărătesc, tot felul de temple şi pagode oare de care mai minunate te îmbiau să le priveşti. Aici n-avea cum să ţi se urască, n-aveai cum să leneveşti» fiindcă mereu îţi fermeca ochiul câte-o privelişt nouă.

„Aşa se face că, plăcându-i tare mult, în loc de trei l luni, rămase în slujbă şapte luni încheiate. Niciun slujil tor nu-l întrecea în hărnicie, în cele din urmă, veni totuşi

vremea să se întoarcă pe meleagurile lui. Merse abătut la casa unde închiriase şi el un colţişor şi începu să cugete cu glas tare: „Când mă pregăteam să pornesc încoace, spre capitală, sătenii mi-iau făgăduit marea cu sarea, spu

! nându-mi că voi afla negreşit aici o soţie după pofta inimii.

...dar iată că tot singur trebuie să fac calea întoarsă... Vai.

cât de întristată mi-e inima! Ce-ar fi să-mi caut totuşi o prietenă?”

Zis şi făcut. Se înfăţişă plin de cuviinţă la stăpân casei:

— A sosit vremea să mă. Întorc în satul meu, dar nu] mă îndur să plec aşa, de unul singur. N-aţi binevoi dum

neavoastră să-mi găsiţi o soţie?

Omul începu să râdă:

— Dar cine crezi că va primi să ia de bărbat pe uni

ca tine?

se înfăţişau cerându-i binecuvântarea. Răutatea şi josnicia îl mâhneau şi-l înfuriau peste măsură, dar dacă descoperea pe chipul cuiva pecetea senina şi înţeleaptă a bunătăţii, amărăciunea i se topea ca prin farmec.

Iată ce tainic e plămădită făptura omenească! Până şi-n inima unui leneş se pot ascunde cele mai rare însuşiri.

Toate acestea s-au întâmplat demult, în vremea domniei împăratului Mondoku 1.

Iar cel ce va citi această poveste în fiecare zi, istorisind-o şi altora, fie el binecuvântat cu toată fericirea şi cu toate bogăţiile pământului. Zeii coboare asupră-i raza bucuriei veşnice.

1 împăratul Mondoku – a (ici între anii 850 şi 858.

nit, conform CTor: o e °<?; o: fida Afe1